

דברי הכנסת

הישיבה המאתיים-ושלושים-ושלוש של הכנסת הארבע-עשרה

יום שני, ד' באב התשנ"ח (27 ביולי 1998)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:05

תוכן העניינים

דברי יושב-ראש הכנסת

דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת לחברי ועדת הביטחון של הבית העליון במוסקבה

דברי יושב-ראש הכנסת לציון מלאות 30 שנה לעלייה ההמונית

מגרזיה ומארצות הקווקז

הודעת יושב-ראש הכנסת

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעה לסדר

הצעות סיעות העבודה-מד"ע-רע"ם, מרצ וחד"ש-בל"ד להביע אי-אמון בראש הממשלה

בשל: 1. ניהול המשא-ומתן המדיני על-ידי ראש הממשלה;

תהליך המשא-ומתן המדיני והמצב הכלכלי;

תהליך השלום, מצב האבטלה ומצב מערכת הבריאות

הודעת היושב-ראש

הצעות סיעות העבודה-מד"ע-רע"ם, מרצ וחד"ש-בל"ד להביע אי-אמון בראש הממשלה

בשל: 1. ניהול המשא-ומתן המדיני על-ידי ראש הממשלה;

תהליך המשא-ומתן המדיני והמצב הכלכלי;

תהליך השלום, מצב האבטלה ומצב מערכת הבריאות

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעות סיעות עבודה-מד"ע-רע"ם, מרצ וחד"ש-בל"ד להביע אי-אמון בראש הממשלה בשל: 1. ניהול

המשא-ומתן המדיני על-ידי ראש הממשלה;

תהליך המשא-ומתן המדיני והמצב הכלכלי; . תהליך השלום, מצב האבטלה ומצב מערכת הבריאות

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעות סיעות העבודה-מד"ע-רע"ם, מרצ וחד"ש-בל"ד להביע אי-אמון בראש הממשלה בשל: 1.

ניהול המשא-ומתן המדיני על-ידי ראש הממשלה;

תהליך המשא-ומתן המדיני והמצב הכלכלי; . תהליך השלום, מצב האבטלה ומצב מערכת הבריאות

הצעת חוק האזרחות (תיקון מס' 7) (אזרחות לקרובי חיל), התשנ"ח-1998

(קריאה ראשונה)

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

שאלות ותשובות

כביש הכניסה לבית-החולים בנהרייה

שיפור התשתית לתחבורה הציבורית

נתיב הטיסה לאילת

טיסות "אל על" לבולגריה

עמדות תקשורת חירום לאורך כביש מס' 1

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 121), התשנ"ח-1998; הצעת חוק לתיקון פקודת מס

הכנסה (מס' 120), התשנ"ח-1998; הצעת חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס'

11) התשנ"ח-1998; הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון מס' 43) (מאגר מידע), התשנ"ח-1998

(קריאה ראשונה)

הצעה לסדר-היום

מה קרה לרפורמה במס של שר האוצר?

הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 5), התשנ"ח-1998; הצעת חוק הפיקוח על המטבע (תיקון מס' 3), התשנ"ח-1998

(קריאה ראשונה)

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 5), התשנ"ח-1998; הצעת חוק הפיקוח על המטבע (תיקון מס' 3), התשנ"ח-1998

(קריאה ראשונה)

הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 18) (תיקון), התשנ"ח-1998

(קריאה ראשונה)

הצעת חוק לתיקון פקודת בריאות העם (מס' 17), התשנ"ח-1998

(קריאה ראשונה)

הצעת חוק מועצת הפירות ("יצור ושיווק) (תיקון מס' 5), התשנ"ח-1998

(קריאה ראשונה)

הצעות לסדר-היום

דליפת גז רעיל באתר הפסולת רמת-חובב

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעות לסדר-היום

דליפת גז רעיל באתר הפסולת רמת-חובב

הצעות לסדר-היום הגידול במספר המובטלים וגמר דמי הביטוח המיועדים למובטלים בביטוח הלאומי

הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון מס' 5) (מימון בחירות למועמד

לראש מועצה אזורית), התשנ"ח-1998

(קריאה ראשונה)

שאלות ותשובות

רב היישוב כפר-שמריהו

בית-הדין השרעי בטייבה

מסירת חומר לפרקליטות בעניין עברייני הונאה בכשרות

חלקת הלא-יהודים בבית-הקברות בבאר-שבע

מינוי מנכ"ל לחברה קדישא בתל-אביב

התנהגות רב במועצה הדתית בירושלים

תשלומי הפרשים למוסדות מהמשרד לענייני דתות

אי-סדרים בכולל באוניברסיטת בר-אילן

שכר משגיחי כשרות

הקצבות כספיות לסטודנטים באוניברסיטת בר-אילן

ציון תאריכים לועזיים על מצבות

בית-הקברות המוסלמי בהוד-השרון

קבר שמואל הנביא

הצעה לסדר-היום פעילותה של משטרת התנועה הארצית ומספרן העולה וגובר של תאונות הדרכים
שאליות ותשובות
ביקורי חברי כנסת בבתי-כלא
פעילות גורמי ביטחון פלסטיניים בירושלים
בדיקת אירוע של תקיפת בחורי ישיבה בירושלים
כניסת פלסטינים לטיולים בארץ ללא אישורי כניסה
מאבטחים בבתי-ספר המצוידיים בגז מדמיע
כריית חול בלתי חוקית
הפסקת מסיבות על-ידי המשטרה
רצח חסרי ישע
טענות תושבי חברון על יחס המשטרה לתלונותיהם
לקיחת נשק לצורך בדיקה בליסטית
תלונה בגין הסתה והמרדה
כתב אישום נגד עוזי משולם
פרסומים בשבועון "קול הצדק והחירות" של התנועה האסלאמית
אלימות מילולית בכתוביות על ציוד אישי של שוטרים
קורס לשוטרות נשואות
שוטר שהוגשה נגדו תלונה על אלימות
תקיפת רופאים בידי מטופלים ובני משפחותיהם
פגיעה באתרי ההנצחה ליצחק רבין
התנהגות אנשי היס"מ ביפו
חקירת רצח פואז עבאס
חשיפת צינור המוביל הארצי בעקבות גנבות חול
אי-טיפול בתלונות אזרחים במשטרת נווה-יעקב
חקירת הפגיעות במוסדות לימוד חרדיים בקריית-אטא
האזנה לשיחות חשודים ועורכי-דינם
חקירת התקפות על הציבור החרדי
הצעות לסדר-היום
הניסיון הכושל לפיצוץ מכונית תופת בירושלים
הצעות לסדר-היום ריבוי מעשי הרצח, אלימות במשפחה, מקרי אונס בתל-אביב
ובעיית ההתיישנות בעבירות מין
הצעות לסדר-היום המלצת המשטרה להעמיד לדין חשודים בקשר לערוץ-7
הצעת חוק המכר (תיקון מס' 2) (תקנת השוק ברכישת כלי רכב), התשנ"ח-1998
(קריאה ראשונה)
הצעת חוק אימוץ ילדים (תיקון מס' 2) (תיקון מס' 4), התשנ"ח-1998
(קריאה ראשונה)

דברי יושב-ראש הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

היום יום שני, ד' באב התשנ"ח, 27 ביולי 1998 – ישיבת הכנסת פתוחה.

להלן סיכום תאונות הדרכים במשך השבוע האחרון: צוותי מגן-דוד-אדום טיפלו במהלך השבוע האחרון ב-652 תאונות דרכים ברחבי הארץ, בהן: 11 פצועים קשה, 34 פצועים באורח בינוני, והשאר קל. סך הכול 897 נפגעים. מתוכם נהרגו: אלנה קוצריסוביץקי, גלינה קוצריסוביץקי, יואל פלס, גנדי חודאק, מוצטפא אגבריה ושלמה עיני. יהי זכרם ברוך.

דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת לחברי ועדת הביטחון של הבית העליון במוסקבה

היו"ר ד' תיכון:

ביצע האורחים נוכחים חברי ועדת הביטחון של הבית העליון של רוסיה, ובראשם יושב-ראש הוועדה. אדוני סגן הרמטכ"ל, חברי המשלחת המכובדת מרוסיה, בכבוד ובשמחה אני מקדם בברכה את אורחיינו הנכבדים. ביקור זה, כמו ביקורם של חברי הדומא ויושב-ראש הדומא מר גנדי סלזניוב בחודש פברואר השנה בכנסת, הוא חוליה חשובה במכלול הקשרים המתפתחים בין רוסיה הגדולה לישראל הקטנה.

מותר אולי להזכיר נשכחות. ברית-המועצות היתה תומכת נלהבת בהקמת מדינת ישראל. בעיצומה של המלחמה הקרה, יחד עם ארצות-הברית, היו שתי המעצמות הגדולות אדריכליות משותפות של החלטת עצרת האו"ם מ-29 בנובמבר 1947, שקראה להקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל.

שלושה ימים בלבד לאחר הכרזת העצמאות, ב-18 במאי 1948, כשמדינת ישראל נאבקה על חייה, הודיע שר החוץ מולוטוב לעמיתו הישראלי משה שרת על הכרת ארצו במדינה החדשה. ברית-המועצות אף אישרה לצ'כים לשלוח לנו נשק שסייע רבות לעמידתנו במערכה הקשה.

מאז ידעו היחסים תהפוכות קשות. המעצמה הגדולה הפכה לגורם מרכזי בעזרה צבאית למדינות ערב, שבעזרת הנשק והעצה הסובייטית תקפו את ישראל לא פעם ולא פעמיים. אך כל זה שייך להיסטוריה; המשקעים הם חלק מהעבר.

השינויים המדיניים אצלכם חוללו תמורה יסודית ביחסים בין רוסיה לישראל. את מקומה של האיבה תופס שיתוף פעולה הולך ומתעצם. במקום נתק ביחסים, אנו עדים לקשר מתחזק שבין הקהילות והעמים. שתי המדינות רוצות בשיקום הקשרים המסורתיים ובטיפולם.

רבותי, מרוסיה הגיעו לכאן בוני הארץ בסוף המאה הקודמת ועד היום. הם הביאו עמם ערכי תרבות וחינוך שהפכו חלק מהמורשת שלנו.

ארבע שנים נלחמה ברית-המועצות בגרמניה הנאצית. הנאצים כבשו חלקים ניכרים משטחה המערבי ועד מבואות מוסקבה הגיעו. לרוסיה נמלטו שרידי יהדות אירופה כדי להציל את נפשם. הטבח הנאצי לא פסח על קהילות ישראל שעל אדמת רוסיה. במלחמה נגד האויב הנאצי השתתפו מאות אלפי יהודים. כמה מהם זכו בעיטור "גיבור ברית-המועצות". העם היהודי לעולם לא ישכח את חלקו של הצבא האדום במאבק נגד גרמניה הנאצית ובשחרור מחנות הריכוז.

אורחים יקרים, ביקורכם אצלנו הוא אירוע חשוב. בכנסת תוכלו להיפגש עם יוצאי ברית-המועצות לשעבר שעלו לארץ, הקימו מפלגה משלהם וזכו לייצוג פוליטי מרשים בבית-הנבחרים.

לא קשה יהיה לכם לגלות את שורשי התרבות של "אמא רוסיה" בארץ: בתיאטרון, במוזיקה ובאמנות.

העולים, שחלקם שומר על קשרים תרבותיים וכלכליים עם ארץ המוצא, מהווים בסיס לשיתוף הפעולה המתרחב בינינו וגשר אנושי בין ארצותינו.

השינוי שהתחולל בחברה הישראלית בעקבות הגעתם של יוצאי מדינות חבר העמים הוא חיובי מאוד ותרומת העולים רבה.

אני מאחל לכם ביקור פורה.

דברי יושב-ראש הכנסת לציון מלאות 30 שנה לעלייה ההמונית

מגרזיה ומארצות הקווקז

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אני שמח לארח היום בכנסת משלחת נכבדה שבאה אלינו מארץ מיוחדת במינה – גרזיה. בראש המשלחת עומד סגן ראש ממשלת גרזיה. לבני גרזיה קשרים אמיצים ומסועפים, נטועים עמוק בהיסטוריה של הארץ הזו.

במרחק דקות הליכה מהכנסת, בבקעת המצלבה, נמצא מנזר קדום, מנזר המצלבה. במשך דורות התגוררו בו מזירים גרזינים. ביניהם היה המשורר הדגול שותא רוסתוילי. האפוס שחובר – "עוטה עור הנמר", היה למקור השראה שהאיץ את איחודה של גרזיה. על-פי אחת המסורות, קבור המשורר הלאומי הגדול הזה בחצר המנזר.

לאחר פירוקה של ברית-המועצות היתה גרוזיה לרפובליקה עצמאית. אחד מצעדיה הראשונים היה לקשור קשר עם מדינת ישראל.

אני רוצה לנצל את ביקורה של המשלחת מגרוזיה ולשלוח מכאן, מהכנסת בירושלים, ברכה חמה לנשיא האמ"ץ אדוארד שוורדנדזה.

על אף אופיה הנוצרי של גרוזיה, התפתחה מערכת יחסים הרמונית ראויה להערצה בין היהודים לבין הנוצרים.

יהודי גרוזיה הם שבט עתיק, ויש שרואים בהם צאצאי עשרת השבטים. יהודי גרוזיה שעלו לארץ במשך הדורות הביאו עמם דפוסים ייחודיים של תרבות וציונות שכולה אהבה לארץ-ישראל. הוותיקים יותר הגיעו לפני כ-100 שנים וקשרו קשרי נישואין וכלכלה עם היישוב הספרדי בירושלים.

עלי לציין את אומץ לבן של 18 המשפחות היהודיות שקמו ותבעו מהשלטונות הסובייטיים לממש את זכותן לעלות לארץ-ישראל. בצעד זה הן סייעו לפתוח את שעריה החתומים של ברית-המועצות ליציאת היהודים.

עולי גרוזיה, שבאו בהמוניהם אחרי מלחמת ששת הימים, התיישבו בכל רחבי הארץ. קליטתם הראשונית לא היתה קלה. תרבותם העדתית המיוחדת לא נתפסה תחילה על-ידי הקהל הישראלי. ועבר זמן עד שהתערו בקרב תושבי ישראל.

ליהודים יוצאי גרוזיה אני מאחל כל טוב, ולמשלחת – ביקור פורה.

הודעת יושב-ראש הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

כמה הודעות. על-פי הוראות סעיף 124 לתקנון הכנסת החליטה ועדת החוקה, חוק ומשפט, בישיבתה היום, לחדש את דיוניה בהצעת חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (תיקון), התשנ"ח-1998, שסימנה א'2525/ח"כ. הצעה זו הונחה על שולחן הכנסת ביום כ"ז בתמוז התשנ"ח, 21 ביולי 1998.

וישנו הסיפור של שרים שיוצאים ונכנסים, כמובן.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

הודעה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת א' האנ:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו על שולחן הכנסת –

לקריאה שנייה ולקריאה שלישית: הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 28), התשנ"ח-1998, שהחזירה ועדת העבודה והרווחה.

לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה: הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 5), התשנ"ח-1998; הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 96), התשנ"ח-1998; הצעת חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים) (תיקון מס' 6), התשנ"ח-1998.

לקריאה ראשונה, מטעם חברי הכנסת: הצעת חוק המכר (תיקון מס' 2) (תקנת השוק ברכישת כלי רכב), התשנ"ח-1998, של חבר הכנסת אליעזר זנדברג; הצעת חוק איסור לשון הרע (תיקון מס' 8) (פיצויים ללא הוכחת נזק), התשנ"ח-1998, של חבר הכנסת מאיר שטרית; הצעת חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 50) (תמריצים למפעלים בקיבוצים), התשנ"ח-1998, של חבר הכנסת חיים אורון.

לדיון מוקדם: הצעת חוק לתיקון פקודת הנזיקין (הגדרת בן זוג), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת אפי אושעיה; הצעת חוק נישואין וגירושין, התשנ"ח-1998, מאת חברי הכנסת תמר גוז'נסקי, סאלח סלים, עזמי בשארה ואחמד סעד; הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – הבעת אי-אמון ברוב רגיל), מאת חברי הכנסת ענת מאור ודליה איציק; הצעת חוק לתיקון פקודת הראיות (רישום הודיה בשפה בה ניתנה), התשנ"ח-1998, מאת חברת הכנסת מרינה סולודקין; הצעת חוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (יום האשה הבין-לאומי), התשנ"ח-1998, מאת חברי הכנסת תמר גוז'נסקי, סאלח סלים, עזמי בשארה, מרינה סולודקין ואחמד סעד; הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – ביטול והשבה), מאת חברי הכנסת תמר גוז'נסקי, סאלח סלים, עזמי בשארה ואחמד סעד; הצעת חוק בתי-דין רבניים (קיום פסקי-דין של גירושין) (תיקון – מתן סמכות הענשת אסיר לבית-דין רבני), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת אלכסנדר לובוצקי; הצעת חוק שירות התעסוקה (הקמת לשכות תעסוקה פרטיות), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת יהודה הראל; הצעת חוק הרשות לקידום מעמד האשה (תיקון), התשנ"ח-1998, מאת חברות הכנסת נעמי חזן ויעל דיין; הצעת חוק לעידוד הורדתן מהכביש של מכוניות ישנות, התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק שירותי תיירות (תיקון – פעילות בשבת), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק לתיקון פקודת בריאות העם (סימון דגימות במעבדה), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת משה גפני; הצעת חוק האזרחות (תיקון – ויתור על אזרחות), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת סאלח טריף; הצעת חוק המכר (דירות) (תיקון – יהודה שומרון ועזה), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת צבי הנדל; הצעת חוק הרשויות המקומיות (יועצת לענייני מעמד האשה), התשנ"ח-1998, מאת חברת

הכנסת יעל דיין וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק-יסוד: ירושלים בירת ישראל (תיקון – מושב לשכות השרים), מאת חבר הכנסת אלכסנדר לובוצקי וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק-יסוד: ירושלים בירת ישראל (תיקון – חיזוק מעמדה הכלכלי והחברתי של ירושלים), מאת חבר הכנסת עמנואל זיסמן; הצעת חוק הגנת הפרטיות (תיקון – חובת פרסום תגובה בעיתון), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת צבי ויינברג; הצעת חוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (החלת המשפט), התשנ"ח-1998, מאת חברת הכנסת נעמי חזן; הצעת חוק-יסוד: חוקה לישראל, מאת חברי הכנסת יוסי כץ וראובן ריבלין; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – פטור מתקופת אכשרה), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת יורי שטרן; הצעת חוק נכי רדיפות הנאצים (תיקון – כפל קצבה), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת אברהם הירשזון; הצעת חוק עבודת הנוער (תיקון – אחריות גוף מבוקר), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת חיים אורון; הצעת חוק הסדרת מקומות רחצה (תיקון – ייעוד מקום או זמנים לרחצה נפרדת), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת שמריהו בן-צור; הצעת חוק האזרחות (תיקון – ביטול אזרחות), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת יורי שטרן; הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (תקציב חינוך), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת האשם מחאמיד וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – קצבת נכות), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת יוסי כץ; הצעת חוק משפחות חד-הוריות, התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת האשם מחאמיד וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (ייצוג הולם בדירקטוריון תאגיד עירוני), התשנ"ח-1998, מאת חברת הכנסת יעל דיין; הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (הגדרת מוסד ציבורי), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת חיים אורון; הצעת חוק הטבות למשפחות ילדים אוטיסטים (תיקוני חקיקה), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת אליעזר זנדברג וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק הקייטנות (רישוי ופיקוח) (תיקון – הדרכה ובטיחות), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק שוויון הזדמנויות בהשכלה הגבוהה, התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת אחמד סעד וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק איסור הקמת מצבות זיכרון לזכר מבצעי מעשי טרור (תיקון – העברת קבר לבית-עלמין), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת רן כהן; הצעת חוק התפזרות הכנסת הארבע-עשרה, התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת חגי מירום; הצעת חוק רשות השידור (תיקון – ביטול אגרת הטלוויזיה), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת בנימין אלון; הצעת חוק המועצה לייצור ולשיווק של ירקות (תיקון – אישור ועדת הכלכלה), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת אמנון רובינשטיין וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק המים (תיקון – הוספת מטרות), התשנ"ח-1998, מאת חברי הכנסת שלום שמחון, אלי גולדשמידט וצבי הנדל; הצעת חוק ביטוח רכב מנועי (ביטוח בתנאי תחרות מבוקרת והסדרים לתנאי מעבר) (תיקון – הארכת תקופת מעבר), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת חנן פורת; הצעת חוק ביטוח רכב מנועי (ביטוח בתנאי תחרות מבוקרת והסדרים לתקופת מעבר) (תיקון – הארכת תקופת מעבר), התשנ"ח-1998, מאת חברי הכנסת מיכאל קליינר, אברהם שוחט, שאול עמור, רפאל אלול ונסים דהן; הצעת חוק דמי מחלה (היעדרות בשל מחלת ילד) (תיקון – משפחה חד-הורית), התשנ"ח-1998, מאת חברת הכנסת נעמי חזן; הצעת חוק הבטחת הכנסה (תיקון – בעל משק חקלאי), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת שלום שמחון; הצעת חוק האזרחות (תיקון – מתן אזרחות למשרתים בצה"ל), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת אורי אור וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק מבקר המדינה (תיקון – העברת חלקים מדוח מבקר המדינה לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת עוזי לנדאו וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון – שפות זרות), התשנ"ח-1998, מאת חבר הכנסת רומן ברנפמן; הצעת חוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון – קיצור שבוע העבודה), התשנ"ח-1998, מאת חברת הכנסת תמר גוז'נסקי וקבוצת חברי הכנסת. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

הצעה לסדר

היו"ר ד' תיכון:

פנה אלי חבר הכנסת חגי מירום והוא מבקש להציע הצעה לסדר הדין. בבקשה.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, תודה רבה לך על שאתה מאפשר לי להעלות את העניין.

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, לפי אינפורמציה שבידי, הושג היום הסכם בין ראש הממשלה לבין נאמני ארץ-ישראל ו/או סיעת מולדת, שעניינו לאפשר להם בפגרה שלוש אפשרויות להצבעת אי-אמון בו אם הוא יביא את הפעימה. וזאת בתמורה לכך שהם יצביעו אמון היום בהצבעות האי-אמון בכנסת ולחלופין ירדו מהצעת האי-אמון שהם הגישו.

כבוד היושב-ראש יודע בוודאי שהחוק קובע, שכל הסכם שנעשה בין מישהו למישהו ועניינו – בין הגורם הממשלתי הקואליציוני לבין – – –

היו"ר ד' תיכון:

כל הסכם בכתב.

חגי מירום (העבודה):

שאמור להשפיע על תוצאות ההצבעה צריך להניח אותו בכנסת, אם אכן הוא הסכם בכתב.

ובכן, מה עשה ראש הממשלה? הגיש את הטיוטה לאנשים האלה אשר הוא נשא ונתן אתם. הטיוטה הזאת נראית ממש כמו הסכם כזה אשר אומר: אני נותן לכם את ההבטחה הזאת על אי-אמון בפגרה ואתם תיתנו לי היום אמון בממשלה, ועל-ידי כך הכנסת מנועה מלקבל אינפורמציה ולדעת מה הוא ההסכם אשר הושג כאן היום בין ראש הממשלה לבין חזית ארץ-ישראל.

אני מבקש ממך, אדוני היושב-ראש, לבחון היטב, כי גם בעניין זה יש אינפורמציה שונה. יש אשר טוענים שיש ממש מסמך חתום, ויש הטוענים שאין מסמך חתום אבל יש מסמך אשר הוסכם רק לא נחתם.

אני עומד על כך, שעוד בטרם תצביע הכנסת אמון או אי-אמון בראש הממשלה, יורה לו אדוני להניח את הנייר הזה על שולחן הכנסת. תודה רבה.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אם ישנו.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זאבי, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, חברי הכנסת הנוכחים, אין הסכם ולא זנב הסכם, ואמרתי את הדברים האלה במפורש בדרך חברית לחברי חבר הכנסת חגי מירום בטרם החלה הישיבה, כאשר הוא שאל אותי מה נכון ומה לא נכון.

רענן כהן (העבודה):

מה סיכמת אתו.

חגי מירום (העבודה):

מה נכון?

רחבעם זאבי (מולדת):

אני הפרעתי למישהו; למה אתם מפריעים? הגעת לכלל כעס, הגעת לכלל טעות. אל תתרגז.

כל מה שאני מוסר זו אינפורמציה שהיא אמיתית. כל מה שקרה הוא, שראש הממשלה שחרר הודעה לתקשורת, והיתה לנו הזכות לראות את הטיוטה של ההודעה שלו וגם להעיר עליה הערות. זה לא הסכם, הוא לא כתוב כמו הסכם, לא חתומים עליו צדדים שונים, וההסכם הזה, אם הוא הסכם, הנייר הזה איננו חשאי. עוד בטרם ראש הממשלה שחרר אותו לתקשורת, מצא לנכון, אולי בדרך לא נכונה, אחד מחברי, להראות אותו לתקשורת. הוא לא סודי, הוא לא הסכם, הוא בסך-הכול הודעה של ראש הממשלה, והודעות של ראש הממשלה אינן חייבות להיות מונחות על שולחן הכנסת. תודה.

חגי מירום (העבודה):

אבל יש פה התחייבות. יש כבר התחייבות כלפיהם. אתה מודה בכך שיש התחייבות?

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, שמעתי את דבריו של חבר הכנסת זאבי. מתחילת היום, כל הזמן אני נשאל אם שיניתי את דעתי באשר לאפשרות להגיש הצעות אי-אמון בפגרה, ואני חוזר בפעם העשירית על כך שלא שיניתי את דעתי ולא זזתי ולו מילימטר אחד ממה שאמרתי במרוצת השבועות האחרונים.

סאלח טריף (העבודה):

ראש הממשלה מאוד מודה לך על כך.

היו"ר ד' תיכון:

אני דבק בדבר אחד, בחוות הדעת ובהחלטתו של קודמי, חבר הכנסת שבח וייס, יושב-ראש הכנסת, כפי שהיא מונחת בלשכתי ומאושרת על-ידי חבר הכנסת שבח וייס.

אני גם רוצה לחזור ולהבהיר, כי יש כאן סוגיה תקנונית קשה להסברה, לא כל כך קשה להבנה למי שיש לו ניסיון פרלמנטרי, ולצורך העניין הזה אני חוזר ומצטט את סעיף 36(ב) לתקנון, שבו נאמר: הצעה להביע אמון בראש הממשלה יכול שתהיה בדרך של הצעת סעיף לסדר-היום או כהצעה בסיום דיון בכל סעיף העומד על סדר-היום.

מה ששמעתי מראש הממשלה בבוקר ברדיו, ואושר לאחר מכן, זה פשוט ציטוט של הסעיף הזה. הסעיף הזה אומר, שברגע שיעלה סעיף על סדר-היום בפגרה, יוכל כל אחד מחברי הבית להגיש הצעת אי-אמון או אמון. אמון – תצטרך להתקיים הצבעה באותו יום; אי-אמון – ההצעה תידחה ליום שני שלאחר מכן.

חגי מירום (העבודה):

אבל הוא התחייב, אם הוא יבצע את הפעימה, להביא – – –

היו"ר ד' תיכון:

אלה הם הכללים. הוא חייב על-פי התקנון. לא הוא התחייב – – –

אברהם שוחט (העבודה):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

אני חוזר ואומר, לא הוא התחייב. אני מחויב על-פי התקנון, וכך אעשה.

חבר הכנסת שבח וייס, בבקשה. איך היית "מנפנף אותי" במצב כזה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, הצד התקנוני והמנהגי ברור, לדעתי, עד שישונה. מה עוד שכבר יש יוזמה של חבר הכנסת רמון, מוסכמת בוועדת הכנסת, של שינוי לעתיד. זה סגור, לדעתי.

היו"ר ד' תיכון:

זה עדיין טעון דיון בכנסת והצבעה.

שבח וייס (העבודה):

זה בדרך. אין מה לעשות. אני קיבלתי החלטות כשהייתי יושב-ראש הכנסת, ואני עומד מאחוריהן, אם כי לדעתי השתנו הנסיבות מול הבחירה הישירה, אבל על זה נדון בנפרד.

אני רוצה לחזור לעניין ההתחייבות. יכול להיות שההתחייבות של ראש הממשלה, ששמענו אותה בקולו, יושבת על התקנון. זה לא משנה, אבל התחייבות שעל-פי כל הכללים של חוזים – כל משפטן יודע את זה, ואתה יודע את זה גם מניסיוןך הפרלמנטרי והאקדמי – יש התחייבות בכתב, יש התחייבות בעל-פה והיא רועמת ומוקלטת.

לפיכך, לא מספיק שחבר הכנסת זאבי לא מתייחס אל זה כאילו זאת לא התחייבות. זה דבר מפורט ומפורש וברור, וכאשר זה התרחש, גם בתקופה שאתה היית יושב-ראש, פעמיים ושלוש בתקופתי, אני זוכר, יושב-ראש סיעת הליכוד חבר הכנסת קצב היה כל הזמן נעמד, מבקש רשות דיבור והיה תובע, בצדק ובדין, הייתי אומר, גילוי מסמכים או גילוי התחייבויות, ואנחנו עמדנו על זה.

לכן, לפי דעתי, או ראש הממשלה או נציג מוסמך מטעמו, וזה לא אתה, כי אתה יושב-ראש הכנסת כולה, ולא חבר הכנסת זאבי, שיודיע כאן באופן מפורש מה קרה, כי אין ספק שזה ישפיע על ההצבעה היום. אני אודה לך אם – – –

היו"ר ד' תיכון:

אני נזקק שוב לתקדימים. לצערי הרב, זה נכון שהייתי שואל אותך מפעם לפעם, ואתה היית עונה לי: ביררתי עם שר האוצר בייגה שוחט. אין הסכמים.

הצעות סיעות העבודה-מד"ע-רע"ם, מרצ וחד"ש-בל"ד להביע אי-אמון בראש הממשלה

בשל: 1. ניהול המשא-ומתן המדיני על-ידי ראש הממשלה;

תהליך המשא-ומתן המדיני והמצב הכלכלי;

תהליך השלום, מצב האבטלה ומצב מערכת הבריאות

היו"ר ד' תיכון:

הדיון מתחיל, רבותי. הצעת סיעות העבודה-מד"ע-רע"ם, מרצ וחד"ש-בל"ד להביע אי-אמון בראש הממשלה בשל: 1. ניהול המשא-ומתן המדיני על-ידי ראש הממשלה; 2. תהליך המשא-ומתן המדיני והמצב הכלכלי; 3. תהליך השלום, מצב האבטלה ומצב מערכת הבריאות. ינמק את ההצעה הראשונה חבר הכנסת שמעון פרס. בבקשה.

שמעון פרס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנו מסיימים כנס עגום של הכנסת ומחצית קדנציה עקרה של הממשלה. אני נזכר במחצית הראשונה של ממשלת יצחק רבין, עליו השלום – נחתם בה הסכם אוסלו, יצאנו מעזה, הגענו להסכם עם ירדן, הוכפל תקציב החינוך, הוכפל תקציב המחקר, הוכפלו השקעות בתשתית, האבטלה ירדה, המשק פרח. אני מסתכל על הכנס שחלף – דיון סרק במשאל עם, שלא היה ולא נברא. דיון סרק במדריד ב', שלא היה ולא נברא. המשק במיתון, האבטלה גברה, ההשקעות ירדו, הפילוג בעם גבר, הבריאות במשבר, הביטחון בגירעון, הממשלה בדשדוש.

עם זאת, אילו הציעה הממשלה היום פעימה, לא היינו מגישים הצעת אי-אמון. אבל אין פעימה. ואם אין פעימה, איך אפשר לצפות בכלל שיהיה שלום?

אם הממשלה בהרכבה הנוכחי אינה יכולה להחליט על 3%, איך היא תחליט על האחוזים הדרושים כדי להגיע להכרעה היסטורית של ממש, כמו זו של מר בגין, עליו השלום, או כמו זו של יצחק רבין, עליו השלום?

זו ממשלה העוסקת באלכימיה. היא הופכת רוב בעם למיעוט בממשלה. היא מכניעה את הרוב בממשלה למיעוט בקואליציה. הרי העם בעד שלום, והוא מוכן לשאת במחירו. לפי סקרי דעת הקהל, 74% תומכים באוסלו; 62% תומכים ב-13% של פעימה; 53%-58% תומכים במדינה פלסטינית. אבל עשרה חברי כנסת מנסים באמצעות איום להפוך את הקערה על פיה. 110 חברי כנסת לא שווים – הם שווים; למה הם שווים? מפני שהם מאיימים.

אבל, למיעוט הזה יש פוזה; אין לו תוכנית אלטרנטיבית, רק פוזה. הם נגד מדינה פלסטינית, אבל מה הם מציעים במקומה? מדינה דו-לאומית? מדינה דו-לאומית, שאם היא תחיה בשלום ייווצר בה רוב ערבי, ואם היא תיקלע למלחמה לא יהיה בה ביטחון, והעולם הפלסטיני והערבי והמוסלמי יתגייסו כאחד כנגד מדינת ישראל.

הרי אי-אפשר לעשות טרנספר גם של הפלסטינים מהשטחים, גם של הערבים מהאזור וגם של המוסלמים מן הגלובוס, גם אם אתם עשרה חברי כנסת.

יש בתוכנו מיעוט קטן מוכה סנזורים, הרוצה לסנוור את עיני העם כולו.

ראש הממשלה שנכנע, או ייכנע למיעוט כזה, יהיה ממילא ראש ממשלת מיעוט, שאינו יכול להביא שלום בטווח הקרוב ואינו יכול להביא ביטחון בטווח הארוך.

ראש הממשלה וחברי הממשלה מצטדקים וטוענים טענה שלא שמעתי כמות, שהם השכילו, הם אומרים, להוריד את ציפיות הערבים. באמת? הנשק הגרעיני של פקיסטן הוריד את הציפיות? הטיל הבליסטי של אירן הוריד את הציפיות? היחלשות מעמדה הבין-לאומי של ישראל הורידה את הציפיות? ירידת אמינותה של ישראל הורידה את הציפיות? נסיגת העולם הערבי מיחסים עם ישראל הורידה את הציפיות? התוכנית האמריקנית הורידה את הציפיות? המיתון הכלכלי הוריד את הציפיות? המחסור הנורא בתקציב הביטחון הוריד את הציפיות? איזה ציפיות?

במקום מזרח תיכון חדש של משק מודרני, פתוח וכלכלת שוק, אתם שקועים בהקמת מזרח תיכון של נשק, של שנאה, של עיוורון, של אין תכלית ואין תוכנית.

העולם השתנה, האנשים השתנו, רק אצלנו עדיין יש אנשים עם כוח הנעה לזוז אחורה במקום קדימה.

אילו היתה אירופה מתנהלת על-פיכם, היא עדיין היתה אירופה של דם, של מלחמה, של שנאה, של עיוורון, של טמטום, של אי-הבנת המתרחש.

יש בעולם וגם בישראל דור חדש. יש בעולם וגם במזרח התיכון עידן חדש, אבל עדיין נותר ראש ישן, אם ניתן בכלל לקרוא לזה ראש.

הברירה בפני ישראל היא חדה: או שלום העולה במחיר של שלום, או מלחמה העולה במחיר של מלחמה.

הממשלה הזו עדיין נהנית מהסכמי אוסלו. יש ביטחון בגלל הסכמי אוסלו, לא בגלל מעשי הממשלה, שכן היא לא שינתה שום דבר. בגלל הסכמי אוסלו אש"ף עבר מטרור לדיאלוג, ובסופו של דבר הוא גם לחם ב"חמאס" והשתלט עליו. אבל לא לעולם חוסן.

הברירה היא בין מדינה דו-לאומית, שאינה יהודית, ושבה יהיה מרחץ דמים נצחי, לבין מדינה יהודית, שתיפרד מרוב העם הפלסטיני בשלום ותחיה אתו בשלום ובכבוד. הברירה היא בין הישארותנו שליטים על עם אחר, ובין שובנו – רבנים יקרים – למורשת ישראל, ומורשת ישראל הזכירה לנו שהיינו גרים בארץ מצרים ואנחנו צריכים לנהוג כלפי אחרים כפי שאנחנו נוהגים עם עצמנו.

אבל, כאמור, אי-אפשר להגיע לפעימה ועל כן גם לא נגיע עם הממשלה הזו לשלום. ואני שואל: מדוע בעצם אי-אפשר להגיע לפעימה? המרחקים הם קטנטנים, מיקרוסקופיים, זעירים, לא חשובים. הסיבה היא, שכמה חברי כנסת מאיימים על הממשלה, אין סיבה אחרת.

התירוצים של הממשלה נשמעים בעיני חלולים. למשל, ההיטפלות לאמנה הפלסטינית. כבר התאסף פעם הגוף הכביר, ההיסטורי הזה, הגוף הווירטואלי הזה הנקרא מל"פ, והוא החליט שהוא מאשר את הסכם אוסלו ומבטל את הסעיפים באמנה הפלסטינית הסותרים אותו. זה שינה משהו? זה שינה את המזרח התיכון? אפילו את התירוצים זה לא שינה.

ומה אנחנו רוצים עכשיו? שהגוף הזה, ששבק חיים לכל חי, והחי היום במגרש הגרוטאות של ההיסטוריה, יקום מחדש, יתנער כאריה ויביע פעם נוספת חרטה שהוא כבר הביע אותה.

יש בינתיים אמנות אחרות, יש עם פלסטיני, המצב השתנה, העולם השתנה, הפלסטינים בחרו מוסדות אחרים בדרך דמוקרטית, יש אוטונומיה, מה אתם צריכים את המל"פ? אתם לא יכולים לחיות בלי המל"פ? זה כמו שנבקש מהקונגרס הציוני, שהוא יחליט במקום הכנסת.

הממשלה הזו לא תשקוט ולא תנוח עד אשר חוואתמה, חבש ואבו-נידאל ילבשו צילינדרים, יבואו לעזה וישקלו אם הם מכירים או אינם מכירים בישראל. זה ישנה לנו?

האפשר לתבוע מפועלי-ציון שמאל להתחרט על הזדהותה עם ברית-המועצות? הלוא אין פועלי-ציון ואין ברית-המועצות. האפשר לבקש מבית"ר להתחרט "על שתי גדות הירדן"? הלוא אין בית"ר ומסתפקים בגדה, אפילו פחות מגדה אחת.

הנביא יחזקאל הציע להתנבא לגבי העצמות היבשות, אבל עצמות שלנו, לא של זולתנו. לגבי זולתנו, אני מצטט מה שהוא הציע, וזה ממש ציטטה מאוד מעודכנת: "החמס קם למטה רשע, לא מהם ולא מהמונם ולא מהמהם ולא נה בהם". הוא הוסיף: "אתה בן אדם אל תירא מהם ואל תירא מדבריהם".

תפסיקו לפחד מחבש ומאבו-נידאל. מה יש לכם? מה אתם צריכים אותם? מה אתם מאוהבים בהם? מה אתם מבלבלים את דעת הציבור?

פיסת נייר של המל"פ, אדוני ראש המשלה, תקבע את גורל ישראל או את גורל השלום? הרי אתה משתק את עצמך מבפנים ומפלג את עצמך כלפי חוץ.

במשק אתה מגדל מלים לא מפעלים. ככל שתיאורך זוהרים יותר, כן הכלכלה נהיית עגומה יותר.

נכון, אתה אומר עלינו: בולשביקים, פושעים, בלתי אחראיים, קאליקערים. אבל את ההיי-טק הקימונו אנחנו, לא אתה. את החקלאות יצרנו אנחנו, לא אתה. את הצמיחה הבאנו אנחנו, לא אתה. את האבטלה הורדנו אנחנו, לא אתה.

יכול מאוד להיות שהבולשביקים הם חסרי אחריות, אבל הבולשביקים האלה יצרו את עמק יזרעאל, את עמק הירדן, את עמק בית-שאן, את חבל התענכים, את חבל לכיש, את דימונה, את קריית-שמונה, את אשדוד, את הערבה, את התעשייה האווירית, את התעשייה האלקטרונית, הם קלטו את העלייה ועשו לישראל שם עולם. פרט לכמה כלכלנים מיושנים שחיים אי-שם בעולם הקפיטליסטי. מה הוספת, כמה מיליונרים? זה הציל את המשק?

אנחנו גם הבאנו שלום, שני הסכמי שלום עם מצרים שקדמו לקמפ-דייוויד, הסכם עם הפלסטינים, הסכם עם הירדנים. אצלך השלום במעצר בית. הרי אין דבר יותר חשוב, מבחינת מורשת היהדות, מאשר לעשות שלום, ואנשי המפלגות הדתיות, הם רוצים לקבוע גבולות בשם הדת. יש לעם היהודי היסטוריה של גבולות. אין גבולות דתיים בהיסטוריה היהודית. זו המצאה חדשה. ביהדות, פיקוח נפש קודם להפקעת קרקע.

אין דבר חשוב יותר לביטחון המדינה מאשר שלום באזור, שכן אין תשובה אמיתית על סכנת הטיילים, על סכנת הנשק הלא-קונבנציונלי, על הטרור הפושע, אלא תשובה שהיא לא רק צבאית ולא רק פוליטית, אלא תשובה שיש בה שניהם, שיש בה צבא של היי-טק ושלום של קבע. לא יהיה ביטחון בלי זה.

אתה וממשלתך בזבזתם את השנתיים הטובות ביותר באזור לעשיית שלום. עסקתם בתירוצים, בניסוחים, באשלויות, כאשר רוב העם רוצה שלום ומוכן לשאת את מחירו. מה החוצפה של מיעוט קטן בבית הזה לשבש את זה, לאיים על העם, לאיים על הרוב? מי שמכם, כאשר רוב העם דוגל בעדיפויות ברורות והממשלה נכנעת, פעם אחר פעם, לסחטנותו הפוליטית של מיעוט מן הימין הקיצוני, לא מבחינה בין ימין לבין שמאל ומפירה את הבטחותיה לבוחר.

המשך קיומה של הממשלה במתכונתה הנוכחית הוא הנצחת שליטתו של מיעוט פנאטי ועיוור היושב על נהרות הכבר ומוביל את המדינה לשיתוק מדיני, לשבר ביטחוני, למיתון כלכלי.

הממשלה הזאת חונקת תקווה וזורעת דכדוך. זו ממשלת עצבות לאומית, והעם זקוק לחזון ולתקווה. החזון והתקווה בוא יבואו.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת יוסי שריד.

יוסי שריד (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, גם הבוקר הזה נפתח בשקר, כמעט אפשר לומר: השקר היומי. כל יום והשקר שלו, כל שקר והיום שלו.

גם הבוקר הזה נפתח בשקר, ולמעשה צרור של שקרים. לבוקר שקר ולערב מרמה. השקר הגדול והמתמיד מכסה את הארץ כמים לים מכסים.

הבוקר הופיע ראש הממשלה בשידור ב"קול ישראל" ואמר בפה מלא ובלי גמגום – תמיד, אגב, בלי גמגום – שממשלת ישראל לא ויתרה על דרישתה לכינוס המועצה הלאומית הפלסטינית לשם ביטול הסעיפים באמנה הפלסטינית הזכורים לדיראון.

בלי להיכנס עכשיו לוויכוח האם הסעיפים האלה כבר בוטלו או לא בוטלו, דעתי ידועה, אני מצטרף לחלוטין גם לדבריו הנכוחים מאוד של חבר הכנסת שמעון פרס, שבאמת אינני מבין את היצר, מדוע צריך להעיר את המוסד המפואר הזה, המועצה הלאומית הפלסטינית, מרבצו; אבל בלי שים לב להערכה כזאת או אחרת לגבי הסעיפים שבוטלו או לא בוטלו, אני מודיע לכנסת במלוא האחריות, ששקר היה הבוקר, גם הבוקר, על לשונו של בנימין נתניהו. אני מודיע לכנסת במלוא האחריות, שהממשלה הזאת כבר ויתרה למעשה על הדרישה לכינוס המועצה הלאומית הפלסטינית והנושאים והנותנים מטעם הממשלה הבהירו לפלסטינים, שכינוס המועצה כבר איננו בגדר תביעה אולטימטיבית ואפשר גם בלי הכינוס.

שקר אחד ועוד שקר. אני מודיע לכנסת במלוא האחריות, שעכשיו כן מדובר ב-13%, 10% ועוד 3% כשמורת טבע אחת ורציפה במדבר יהודה באזור בית-לחם; ואני מודיע לכנסת במלוא האחריות, שהתביעה להסגרת רוצחים גם היא כבר בטלה ומבוטלת; ואני מודיע לכנסת, שאין ולא תהיה הסכמה מראש לגבי היקף הפעימה השלישית.

המשא-ומתן שנפתח על-ידי נתניהו בקול ענות גבורה מתגלגל לקול ענות חלושה. נתניהו, שהתחייב להוריד את רמת הציפיות של הפלסטינים, הוריד, לפי שעה, רק את מכנסיו. ראש ממשלה בלי מכנסיים ורק השקר מכסה, עדיין, את ערוותו.

וראו זה פלא, למרות כל הוויתורים של נתניהו ולמרות החידלון והרפיון ולמרות הזחילה, אין הסכם, אני מטיל ספק גמור אם בכלל יהיה הסכם, וגם אם יהיה הסכם על הנייר – לא יהיה הסכם במציאות, בשטח, הוא פשוט לא יצא אל הפועל, לכן אפשר, בהחלט, לשאול היום את בנימין נתניהו: הוויתור וגם נכשלת? הפישלת וגם נתקעת? גם לוותר וגם להיכשל, זה באמת יותר מדי. גם לוותר וגם להיכשל וגם לשקר – זה באמת בלתי נסבל.

בנימין נתניהו הוא ההוכחה החיה והניצחת, שאפשר לרמות הרבה אנשים הרבה זמן בהרבה מאוד עניינים.

כבר שאלתי פעם מעל הדוכן הזה, ואני חוזר ושואל גם היום, האם השקרנות היא מחלה מידבקת? יש לי גם תשובה. כנראה, קרוב לוודאי, שהשקרנות, אכן, היא מחלה מידבקת שעוברת בהבל פה, מחלה קשה מאוד שעלולה להסתבך והיא מסתבכת כאשר אנשים מרמים לא רק אנשים אחרים אלא בראש ובראשונה גם את עצמם. הרמייה העצמית היא היום ממש מגפה, מגפה כמו מגפת דבר, כמו מגפת כולירה. יצחק מרדכי כבר חולה, הוא נדבק, כי הוא יודע, מי כמוהו יודע שנתניהו מסמיך אותו לדבר אחד אבל לציבור הוא אומר דבר לגמרי אחר. ומרדכי לא קם ולא קורע מעל עצמו את קורי השקר שהולכים ועוטפים גם אותו ומסבכים אותו כמו קורי עכביש. ואביגדור קהלני כבר חולה במחלת השקר. גם הוא נדבק כי הוא יודע, מי כמוהו יודע, שנתניהו אומר לו דבר אחד ולסלומינסקי ולהנדל ולגנדי הוא אומר דבר לגמרי אחר. וקהלני לא בא אל ראש הממשלה, סוגר את הדלת, מיסיר מבטו בעיני נתניהו ואומר לו: עכשיו, עכשיו אני רוצה שתזמין בנוכחותי את סלומינסקי ואת הנדל ואני רוצה לשמוע אותך, נתניהו, אומר דברים, אותם דברים להם ולי, ולי ולהם.

מרדכי נדבק וחולה, קהלני נדבק וחולה, שטרית נדבק וחולה ועוד רבים וטובים בממשלה ובקואליציה, הם יודעים את האמת אבל הם שותפים לשקר, השקר הגדול והמתמיד. הם שותפים כי טוב להם בשקר ונוח להם בשקר. הנה מה טוב ומה נעים שקר אחים גם יחד, כי בלי השקר אין להם מפלט ובלי השקר הם עירומים ובלי השקר הם חייבים להסיק מסקנות ויותר קל להיות מרומים מאשר להסיק מסקנות.

אני רוצה, רבותי חברי הכנסת, להזהיר את כל השותפים. המחלה, מחלת השקר, היא לא רק מידבקת, גם לא ניתן להירפא ממנה. גם כאשר הקדחת חולפת – החום חולף, הנגיף נשאר בדם, הנגיף נשאר באופי והנגיף נשאר בשיטה. והמחלה מתפרצת, חוזרת ומתפרצת בכל פעם שקשה להסתכל בראי, בכל פעם שקשה לערוך חשבון נפש, ובכל פעם שצריך להסיק את המסקנות המתחייבות. לכן לא פחות משבנימין נתניהו רוצה לרמות אותם – הם רוצים להיות מרומים על-ידיו. הם, כאילו, מפצירים בנתניהו: שקר לנו ונשקר לך. למענך ולמעננו. הם, כאילו, מתפללים: אלי, אלי, שלא ייגמר לעולם החול שזורים בעיניים והים, ים השקרים העצמאיים, רשרוש של השפתיים המכחשות, ורק השמים ורק השמים שרק הם, השמים, הגבול למרמה. זאת התפילה שלכם.

לחברי הקואליציה אני חייב להגיד: אמרו לנו מי הוא ראש הממשלה שלכם ונאמר לכם מי אתם. ואחרי שנתיים ימים אנחנו כבר יודעים בדיוק מי ראש הממשלה שלכם ולכן אנחנו גם יודעים, בדיוק, מי אתם.

ועוד משהו אני חייב לומר לאנשי הקואליציה. בסביבה נגועה אין חסיונות גם לאנשים טובים והגונים; אין חסיונות ואין חיסון. מי שמושח את האטד להיות לו למלך – לא יכול להיות תאנה או זית או גפן.

כולכם, כולכם בלי יוצא מן הכלל, מתונים וקיצונים, דתיים וחילונים, כולכם יודעים שבנימין נתניהו הוא משיח שקר. בעצם במקרה שלפנינו לא צריך לומר: משיח שקר, אלא צריך לומר: משיח השקר.

חברי הכנסת, ימים באים והם מרים ונמהרים והם טרופים וטרופים והם ימים של פורענות וכל אחד מאתנו יעמוד לגורלו ואיש מכם לא יוכל לומר: לא ידעתי.

לא אנחנו מציעים כאן אי-אמון. האי-אמון מציע את עצמו; הוא מזדקר לעין, ורק מי שמשים עצמו עיוור לא יראה. לא העיוורים ולא החירשים ולא האילמים יינקו מאחריות, והאחריות הזאת כבדה מנשוא. אם אתם רק משמינים, אם אתם רק משמינים ולא בועטים ולא בועטים את בנימין נתניהו החוצה, אתם גם לא כל כך ישורון.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת אחמד סעד.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, בימים האחרונים התבשרנו להפתעתנו, כי לראש הרשות הפלסטינית, ראויס יאסר ערפאת, התמנה דובר חדש. זאת אומרת, לא בדיוק התמנה כמו שמינה את עצמו, אבל בכל זאת, ניכר שהוא עושה מאמץ מיוחד להצטיין בתפקידו החדש. לדובר החדש קוראים מאיר שטרית, המכהן בו בזמן גם כיושב-ראש הקואליציה בכנסת.

חבר הכנסת שטרית הודיע לפני כמה ימים בשם הרשות הפלסטינית, כי חוסל המשבר בשיחות עם ישראל וכי הפלסטינים מוכנים לשוב אל שולחן הדיונים. חבל רק שלהודעה זו אין כל בסיס במציאות, שהרי המשבר הנוכחי אינו מין קפריזה פלסטינית אלא תוצאה של תהליך ממושך, בן שנתיים, של התעללות שיטתית בהסכמי אוסלו מצדה של ממשלת נתניהו; תוצאה של מדיניות שיטתית שנועדה לקטול את הסכמי אוסלו ולרוקן אותם מהתוכן שלהם.

בימים האחרונים אנחנו רואים, שבנימין נתניהו, ראש הממשלה, שולח כמה מהשרים שלו, אחד אחרי השני, וכל יום יש להם הכרזות כאילו כמה בעיות נפתרו עם הפלסטינים, והציבור צריך להיות אופטימי שהשיחות יתחדשו. אני רוצה להגיד: אם באמת יש גישה אמיתית של הממשלה הזאת, שרוצים לחדש את השיחות עם הפלסטינים, להתמודד עם המשבר, עם הפלסטינים, מספיק שבנימין נתניהו יכריז שהוא מסכים ליוזמה האמריקנית. הרי עד היום הזה ממשלת נתניהו דוחה את היוזמה האמריקנית.

אפילו שרת החוץ האמריקנית, מדליין אולברייט, מסרבת לשלוח את דניס רוס להתלוות לשיחות שמקיימים הישראלים. למה? כי היא יודעת שהכול דיבורים. היא לא מאמינה לא לנתניהו ולא לממשלה שלו שהיא רצינית, שיש לה גישה להתמודד באמת עם המשבר ולחדש את השיחות עם הפלסטינים.

אולי יש בציבור הישראלי כאלה אשר מאמינים להודעות הממשלה על רצונה הכן להמשיך בתהליך ועל עמידתה על משמר הביטחון. יש בוודאי רבים יותר המזהים את השקר שבהודעות אלה אך אינם רואים את הסכנה שבקיפאון כל עוד נשמר השקט המתוח בין ישראלים לפלסטינים. אך יש גם קבוצה שלישית, גדלה והולכת, של כאלה אשר מתחילים להבין, כי המצב הנוכחי אינו יכול להימשך זמן רב, וסופו להוביל להתלקחות פוליטית וצבאית אשר תטרוף את קלפי השלום ותבטל לחלוטין את כל הישגי אוסלו. סקרים מראים, כי הציבור הישראלי כבר מבין זאת; סירובה של שרת החוץ האמריקנית לשתף פעולה עם תרגילי ההשהיה של נתניהו ולשלוח את המתווך דניס רוס למזרח התיכון למסע דילוגים נוסף מראה כי גם האמריקנים מבינים זאת.

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, הנושא המדיני הוא הדחוף ביותר, כמובן, אך כידוע לכולנו הוא מהווה רק אחד מן הנושאים שבהם פוגעת ממשלה זו באינטרסים החיוניים של אזרחי מדינת ישראל. נושא נוסף הוא האבטלה הגואה באופן רצוף מאז תחילת כהונתה של הממשלה מ-6% ליותר מ-9.5%, ובייחוד מאז כניסתו לתפקיד של שר האוצר התאצ'ריסטי שלה.

למרות פרסומים שקריים של משרדי הממשלה, עברה האבטלה כעת את גבול 200,000 המובטלים והיא מכה קשה ביישובים רבים ברחבי הארץ. בייחוד קשה המצב במגזר הערבי ובעיירות הפיתוח, אשר אין להם הכלים להתמודד עם השלכותיה החברתיות של האבטלה, עקב קיפוח והזנחה מכוונים מצד הרשויות בכל הנוגע להשקעות בתשתית ולתקציבים מוניציפליים. כדאי למר נאמן לעצור לרגע את בולמוס הרפורמות האנטי-חברתיות שלו ולחשוב על המצב החמור שישראל תיקלע אליו כאשר יבערו – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת מסאלחה, אתה בטח רוצה להחליף אותי, נכון?

נאף מסאלחה (העבודה):

אם אתה רוצה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

– לא רק גבולותיה, אלא גם העורף שלה בכפרים הערביים, בעיירות הפיתוח ובשכונות המצוקה. ושוב, גם בעניין זה, יש לתמוה על אדישותם של שותפיו של נתניהו בקואליציה, אשר בדקה התשעים לפני הבחירות מזכרים לפתח לעצמם מצפון חברתי למרות תמיכתם העקבית בכל העוולות שעוללה הממשלה לשכבות החלשות בישראל במשך כהונתה.

אחת הרפורמות הבולטות שהאוצר מעוניין בהן היא הרפורמה במערכת הבריאות, אשר מטרתה לחפות על הקיצוץ בתקציב הבריאות באמצעות הטלת נטל התשלום עבור שירותים רפואיים על החולים, דרך קופות-החולים. ניסיון ציני זה להסוות את סדר העדיפויות המעוות של הממשלה עלול לעלות בבריאותם ואולי אף בחייהם של אזרחים רבים אשר ידם אינה משגת לשלם. קופות-החולים

היום על סף קריסה. אם הממשלה לא תזרים כסף ובמהירות, הן יכולות להתמוטט. אני רק מקווה, כי כוחה של האופוזיציה יעמוד לה בהתנגדותה לרפורמה זו וכי במאבק זה, שלא כמו במאבקים החשובים האחרים, לא יערקו ממחנה המתנגדים ברגע האחרון אותם גורמים קואליציוניים אשר תמכו בו עד כה.

חברי חברי הכנסת, ממשלת נתניהו הגיעה לפשיטת רגל מוחלטת, אך בניגוד לתקופה הראשונה של כהונתה, שבה היו מחדליה בבחינת ביזיון מביך, הרי שכעת מדובר בסכנה מוחשית למדינת ישראל, הן במישור הפנימי והן במישור המדיני הבין-לאומי.

אני פונה שוב אל חברי סיעת הדרך השלישית, אל חברי ישראל בעלייה ואל חברי ש"ס להניח הצדה את החישובים האלקטורליים ואת הכיבודים המיניסטריאליים ולפעול על-פי צו המצפון וחוש האחריות – עמדו עמנו והרימו את ידכם נגד ממשלה מסוכנת זו והעומד בראשה. לכן אנחנו מציעים אי-אמון. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. כתבו לי ששייב סגן השר סילבן שלום, אבל אתה כבר שר. היות שזו הפעם הראשונה שאני יושב-ראש הישיבה ואתה נואם כשר, אני רוצה לברך אותך, אדוני שר המדע, ואני רוצה לאחל לך הצלחה. בבקשה, אדוני.

שר המדע ס' שלום:

תודה רבה.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בדיווח ברדיו אמר הבוקר כתב הרדיו מיכאל טוכפלד: כל פעם מגישים את הצעת האי-אמון, חוזרים על דברי ההשמצה, דברי הבלע, ולבסוף הממשלה נשארת על כנה. אוי, כמה זה כואב. כמה זה כואב לחזור על הריטואל הזה פעם אחר פעם, 60 פעם, ולראות בדיוק אותה תוצאה: הם עולים, הם מדברים, הם משמיצים, הם משקרים, ולבסוף הממשלה נשארת על מקומה. קשה.

חבר הכנסת חיים רמון, שלחתם היום את התותח שמעון פרס. אני רוצה לדעת: את מי הוא מייצג – את ה-17 שחתמו או את ה-17 שלא חתמו? באמת, ראיתי אותו כאן עומד, וכולכם יושבים כאן ומקשיבים. את מי הוא מייצג, חבר הכנסת חיים רמון? את אלה שחתמו לו על העצומה או את אלה שאמרו עליו שהוא חתרן בלתי נלאה?

חיים רמון (העבודה):

מה שהוא אומר היום מייצג את כולם.

שר המדע ס' שלום:

את מי הוא מייצג? אני באמת רוצה לדעת.

חיים רמון (העבודה):

הוא ייצג רבים בקואליציה. תאמין לי, ראיתי בקואליציה את העיניים עושות ככה, כן, כן. הוא ייצג את הקואליציה.

שר המדע ס' שלום:

חבר הכנסת רמון, אתם ה-17 שלא חתמתם, הוא מייצג אתכם?

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

היו"ר נ' מסאלחה:

השר סילבן שלום, אתה כועס? אני בין החתומים. רצינו לתת רשת ביטחון.

שר המדע ס' שלום:

לא, לא.

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה כועס? אז נוריד את החתימה.

שר המדע ס' שלום:

לא, לא, חס וחלילה. אתה ונסים זויילי ואחרים.

חיים רמון (העבודה):

מלה אחת: הוא היה אפילו יותר מנומס בדבריו ממה שחלק מראשי הקואליציה אומרים על ראש הממשלה.

שר המדע ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, התפלאתי מאוד לראות, שדווקא בשבוע הזה, ביום שני, מגיש את הצעת האי-אמון לא אחר מאשר שמעון פרס. בכל השבוע האחרון מה שאתם אמרתם עליו בתוך המפלגה שלכם, אנחנו לא מעזים לומר אפילו עשירית, אפילו אחד חלקי מאה מזה, מה הוא עושה ולמה הוא חותר.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

הוא מייצג את כל מחנה השלום.

שר המדע ס' שלום:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, באמת, אני רוצה להגיד לך: כאשר שמעון פרס עשה את מה שעשה ונתן רשת ביטחון, הוא עשה, לפי דעתי, את המעשה הנכון ביותר לא מבחינתו האישית אלא מבחינת מפלגת העבודה. כי מה קורה? מה אומר הציבור? אתם באמת רוצים שלום? הרי אתם מבינים, שאם תביאו למצב שבו לאחר הפעימה תפילו את הממשלה, הסיכויים של הפעימה הם לא גבוהים.

חיים רמון (העבודה):

ראש הממשלה עובד ככה?

שר המדע ס' שלום:

לכן, אם אתם רוצים שלום, הייתם צריכים להיות אלה שיצביעו, בסופו של דבר, בעד הפעימה, ולאחר מכן ייתנו רשת ביטחון.

חיים רמון (העבודה):

אתה משמיץ את ראש הממשלה. אני לא יכול לשמוע. אדוני השר, תפסיק להשמיץ את ראש הממשלה.

שר המדע ס' שלום:

אני מרשה פעם אחת.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת רמון, אתה לא תדבר. אני אוריד את אופיר פינס ואני אתן לך לדבר אחרי השר.

שר המדע ס' שלום:

חבר הכנסת רמון, אני מרשה פעם אחת, אחר כך אני מדבר, ואחרי זה פעם שנייה, לא פעם אחר פעם.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת חיים רמון כל הזמן מפריע.

חיים רמון (העבודה):

למדתי ממך.

היו"ר נ' מסאלחה:

כי אני אוהב אותו.

שר המדע ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, אומנם אתה אוהב אותו, נמנית פעם עם חברי קבוצתו — — —

היו"ר ל מסאלחה:

עדיין.

שר המדע ס' שלום:

אבל אני רוצה להגיד לך דבר אחד: כי כאשר אתה חותם ונסים זוילי ואחרים חותמים, אתם בעצם אומרים לציבור, אנחנו כן מעוניינים בשלום.

היו"ר ל מסאלחה:

נכון.

שר המדע ס' שלום:

אנחנו מוכנים לתת אותה רשת ביטחון. אבל אהוד ברק, חיים רמון – אופיר, אני לא זוכר אם הוא חתום או לא – – –

היו"ר ל מסאלחה:

חתום.

שר המדע ס' שלום:

אופיר חתם? מה בעצם הם באים ואומרים? אותנו לא מעניין השלום, אותנו לא מעניין שום דבר, מה שמעניין אותנו זה רק ה"כיסאולוגיה". אבל מה לעשות, 60 פעם רואים את הכיסאות כאן בעיגול ואליהם לא יבואו.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

מה עשיתם עם החתימה? מה עשתה הממשלה עם החתימה שלהם?

שר המדע ס' שלום:

מסתכלים, עולים לכאן, מדברים, נואמים, רואים את הכיסאות, ואליהם לא יגיעו. הכיסאות האלה אומנם מרופדים, חבר הכנסת חיים רמון, אתה היית שר, אבל מה לעשות שעדיין אין לכם רוב? מה לעשות שכל הדיבור הזה לא יוביל אתכם למה שאתם באמת חפצים בו?

אתם אמרתם כאן דברי בלע שאני רק אומר את מקצתם, כי קשה לי אפילו לבוא ולחזור על דברי השמצה. משיח שקר; ראש הממשלה הוא משיח שקר. ראש הממשלה הוא האטד שהמלכתם עליכם. ראש הממשלה הוא שקרן. ראש הממשלה מבלבל את המוח. ראש הממשלה הוא בעצם ערווה, אני לא רוצה להגיד על מה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

למה לא ניצלתם את רשת הביטחון?

שר המדע ס' שלום:

עד לאן אפשר להידרדר עם השפה, חבר הכנסת חיים רמון?

חיים רמון (העבודה):

מה אתה רוצה ממני? יש לי שפה כזאת עשירה? הלוואי שהיתה לי.

שר המדע ס' שלום:

עד לאן אפשר להידרדר עם השפה? עד כמה אפשר להשמיץ את ראש הממשלה? אבל אתם, כמו שאמרתי, פעם אחר פעם עושים ועולים. 60 פעם ולא נמאס?

חבר הכנסת יהודה הראל, פונים אל אביגדור קהלני ואומרים לו: אביגדור קהלני, השקר כבר כיסה אותך. אתה נותן יד לשקר. מעניין אותם אביגדור קהלני? מעניינת אותם הדרך השלישית? הרי רוצים לעשות בכם שימוש, ודקה אחת אחרי שתיתנו להם את האפשרות לעשות בכם שימוש הרי תהיו בצד ולא תעניינו איש. פתאום אתם מעניינים את כולם, את האופוזיציה. לאיציק מרדכי פונים, לאביגדור קהלני, למאיר שטרית. באמת מעניין אותם אביגדור קהלני או איציק מרדכי או מאיר שטרית? מנסים להלך אימים על הקואליציה – "אתם נותנים יד".

אני רוצה להגיד לך, חבר הכנסת חיים רמון, הרי בדברים האלה אתם אלופים. לבוא ולנסות להכניס אנשים לפינה עד אשר הם לא יכולים לצאת מהפינה, ואז הם עושים את מה שאתם רוצים. הצלחתם בעבר עם אחד כזה, אחד אחר.

היום מדברים על הקדמת הבחירות.

אריה דרעי (ש"ס):

חיים רמון, לפי הכותרות בעיתונים יש התקדמות במשא-ומתן.

חיים רמון (העבודה):

אפילו אתה צוחק. לפי הדברים שאמרת, או שתהיה פעימה או שתהיה ממשלה. אין פעימה ויש ממשלה.

היו"ר ל מסאלחה:

חבר הכנסת חיים רמון, בבקשה.

אריה דרעי (ש"ס):

קראת את העיתונים?

היו"ר ל מסאלחה:

חברי הכנסת רמון ודרעי.

חיים רמון (העבודה):

היו"ר ל מסאלחה:

חבר הכנסת רמון, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

חיים רמון (העבודה):

תקרא גם את חבר הכנסת דרעי.

היו"ר נ' מסאלחה:

לא, אני לא מעז.

שר המדע ס' שלום:

חבר הכנסת רמון, בשש הדקות שאני פה על הדוכן דיברת חמש. תן לי לפחות להשלים.

היו"ר נ' מסאלחה:

אדוני השר, אתה מבקש מהיושב-ראש. זכותך וחובתי.

שר המדע ס' שלום:

אבל זכותי לא נשמרת. אמרת שאתה חבר טוב שלו, ואתה שומר על קבוצתו ועל מחנהו, אבל עדיין תן לי לומר שני משפטים.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אפשר להיות חבר שלך?

שר המדע ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, כאשר דוחקים אנשים לפינה ומביאים להתפטרות שלהם, וכבר עשו זאת לכמה אנשים, הם עשו זאת משום שהם באמת דאגו לטובתם? הם חשבו שזה עוד ערעור של יסודות הקואליציה. והנה כולנו מחכים ליום רביעי. הם כבר ויתרו כנראה על יום שני. היום לא יהיה רוב, וכולם שמים עיניהם למה יהיה ביום רביעי.

אני רוצה להגיד לך, חבר הכנסת חיים רמון, הממשלה הזאת יציבה. הממשלה הזאת מאוד מאוד יציבה, וגם החלטה, אם תהיה בכלל, ביום רביעי – עדיין הדרך ארוכה כל כך, יש פגרה, ולאחר מכן יש ועדה, ויש קריאה ראשונה וקריאה שנייה וקריאה שלישית.

אבל אני רוצה להגיד עוד דבר: מה שלא יודעות אותן מפלגות שהקדימו את הבחירות, ואולי אני קצת ארענן את זיכרון ההיסטורי – כל מי שנתן יד להקדמת בחירות נענש על-ידי הבוחר. מפלגות שלמות נמחקו ונעלמו. אבל לא רק מפלגות, גם ראשי ממשלות. ניקח דוגמה: ראש הממשלה שמעון פרס החליט להקדים את הבחירות במהלך גאוני. איפה הוא היום? בבית. ב-1992 יצחק שמיר הקדים את הבחירות.

חיים רמון (העבודה):

הוא לא הקדים. אנחנו כפינו הקדמה.

שר המדע ס' שלום:

אבל זה היה במהלך של הסכמה בסוף. בסדר, הוא לא דוגמה. אבל הדוגמה הטובה ביותר להקדמת הבחירות היא התרגיל המבריק. מי עשה אותו? יצחק רבין ב-1977. התרגיל המבריק של הקדמת הבחירות שהוביל את מפלגת העבודה לאופוזיציה לאחר 29 שנים. כל מי שנתן יד להקדמת בחירות, ועשה זאת ביוזמתו שלו – – –

חיים רמון (העבודה):

ב-1984 שמעון פרס הקדים בחירות ונהיה ראש ממשלה.

שר המדע ס' שלום:

לא, אדוני, הוא לא היה בתפקיד. מי ששילם אז היה אהרן אבוחצירא ותמ", ואת זה אתה שוכח.

חיים רמון (העבודה):

ב-1984 לא תמ", פרץ ולין.

שר המדע ס' שלום:

הצלחת בסוף להיאחז, אגיד לך למה. כי עדיין היתה שם רשימה מסדרת, והצלחת ככה בוועדה המסדרת לעשות משהו, אבל מה קרה ב-1984? פרץ ולין זה היה ארבעה חודשים קודם לכן. במרס 1984, מי שהקדימה את הבחירות היתה תמ".

חיים רמון (העבודה):

פרץ ולין.

שר המדע ס' שלום:

עוד נאמר שם דרך נסים גאון וכדומה, והם שילמו עליהם שלושה מנדטים, הלכו למנדט אחד, ולאחר מכן שום דבר.

לכן, צריך להבין, גם ההרגשה שהנה או-טו-טו – אני כנראה אעלה לכאן עוד הרבה פעמים כדי לומר בפעם ה-61, בפעם ה-62, בפעם ה-63, ואתם תמשיכו לעשות מה שעשיתם עד עכשיו.

לעצם העניין, אדוני היושב-ראש, מדברים – – –

חיים רמון (העבודה):

עזוב לעצם העניין. אין לך תשובות טובות. עד עכשיו היו תשובות טובות.

שר המדע ס' שלום:

מדברים רבות על תהליך השלום ועולים לכאן, ושמעון פרס אומר: איזו חשיבות יש למל"פ, מה החשיבות האחרונה של המל"פ? ואני רוצה להזכיר לך, חבר הכנסת חיים רמון – –

חיים רמון (העבודה):

תעזוב אותי כבר.

שר המדע ס' שלום:

– – חודש לפני הבחירות, שמעון פרס השווה את ההחלטה, שלא היתה החלטה בכלל, איך הוא קרא לה? האירוע הגדול ביותר בתולדות הציונות. אז ההחלטה של המל"פ, או חלק מהמל"פ שהחליט להקים ועדות משנה, היתה האירוע הגדול ביותר בתולדות הציונות, כי זה היה טוב לפני הבחירות. לפני הבחירות היה צריך לומר שהנה עושים איזה מהלך של ביטול האמנה. היום אין לזה שום משמעות. בשביל מה זה חשוב? מי צריך את זה?

היו"ר ל מסאלחה:

אדוני השר, אתה צריך להיות מודאג – חיים רמון מדבר עם חבר הכנסת דרעי.

שר המדע ס' שלום:

רק שנתיים עברו – חבר הכנסת חיים רמון יכול לדבר כמה שהוא רוצה, זה לא יעזור – זה היה לפני הבחירות. היום, אחרי הבחירות, פתאום לא צריך את המל"פ. זה לא חשוב שבאמנה כתוב שרק המועצה הלאומית הפלסטינית יכולה לבטל את האמנה או את סעיפיה. מה זה חשוב? זה כמו שנגיד, שאיזה חוק של הכנסת, תבטל אותו העירייה. זה אותו דבר, בדיוק באותה מתכונת.

לכן, כאשר מדברים על השיחות, אנחנו נמצאים במצב שבו כאשר אנחנו משוחחים על שלום, כאשר אנחנו רוצים להגיע להסכם שלום, היינו מעדיפים לעשות זאת עם הסכמה בעם, הסכמה בציבור. כמוכן, כאשר יש אי-הסכמה, הדבר הזה הרבה יותר קשה, כי קשה מאוד ללכת למשא-ומתן כאשר חצי מהציבור אומר לך: תוותר יותר, תוותר עוד, אתה לא מוותר מספיק, אולי תגמיש את עמדותיך, כאשר בצד השני – ואמרתי זאת יותר מפעם אחת – אין אפילו אדם אחד שאומר לערפאת, לא "תגמיש את עמדותיך", רק "תוציא אל הפועל את מה שהתחייבת עליו; תוציא לפועל את מה שחתמת לא רק בהסכם אוסלו א', לא רק בהסכם אוסלו ב', גם בהסכם חברון, עם הממשלה הזאת".

אנחנו פועלים בדיוק כמו שהבטחנו. לפני שנתיים הבטחנו לבוחר לקיים את ההסכמים שמדינת ישראל חתמה עליהם, אבל מתוך גישה אחרת. הבטחנו לשמור על שלושה עקרונות, אדוני היושב-ראש: ביטחון, הדדיות ושלמות ירושלים.

בחברון מילאנו אחר ההתחייבויות של הממשלה הקודמת, לא כאזור של קן צרעות, אלא כחבל מולדת שנאלצנו, שנאלצנו להגיע להסכמה או לפשרה עליו.

אבל, אדוני היושב-ראש, כאשר חתמנו על הסכם חברון, הסכם חברון מעגן בכתב את הקשר בין ביצוע השלבים הנוספים מצדנו לבין ביצוע ההתחייבויות של הצד הפלסטיני. גם הפלסטינים וגם האמריקנים התחייבו בכתב, שמכאן ואילך לא תהיה עוד דרישה מישראל למלא את חלקה באורח חד-צדדי.

עשינו את הצעד הראשון, לא בלב קל, מוכנים לעשות גם את יתר הצעדים, שהם קשים וכואבים, כדי לסיים את תהליך הנסיגות של אוסלו וליצור את הבסיס להסדרי הקבע. אבל זאת בתנאי אחד, ולא אתעייף מלחזור על כך השכם והערב, שהפלסטינים יעשו גם הם את הנדרש מהם.

נכון לעכשיו, אדוני היושב-ראש, הפלסטינים עדיין לא צמצמו את הכוח המזוין שלהם לממדים המותרים להם על-פי ההסכם. הפלסטינים עדיין לא אספו את כלי הנשק הבלתי-חוקיים, הם עדיין לא כלאו ולא הסגירו את הרוצחים המבוקשים, הם עדיין לא הפסיקו את התעמולה וההסתה נגד ישראל בכלי התקשורת הרשמיים של הרשות הפלסטינית. הם עדיין לא התחייבו על תוכנית מוסכמת למלחמה בתשתית הטרור, ועדיין לא שינו את האמנה הפלסטינית, כפי שאמרתי כבר קודם לכן.

גם אלה בקרב האופוזיציה שאומרים: אלה רק תירוצים, לא תעשו את ההסכם – גם הם צריכים להבין, שהממשלה הזאת תעשה את הכול כדי להגיע להסכם. אבל התנאי הוא תנאי אחד, תנאי אחד בלתי מתפשר: הסכם – כן, חד-צדדי – לא. אם תהיה הדדיות, יהיה גם הסכם שיוביל אותנו לדיונים על בסיס להסדרי הקבע, שיובילו אותנו להסכם של שלום עם ביטחון. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה, אדוני השר.

הודעת היושב-ראש

היו"ר נ' מסאלחה:

הודעה ליושב-ראש: "ראש הממשלה ביקשני להודיע, על-פי סעיף 36(א) לחוק-יסוד: הממשלה, כי שר התעשייה והמסחר שב ארצה ביום כ"ז בתמוז תשנ"ח, 21 ביולי 1998".

חשבתם שאני מודיע על פעימה? אני לא מוסמך להודיע על פעימה.

הצעות סיעות העבודה-מד"ע-רע"ם, מרצ וחד"ש-בל"ד להביע אי-אמון בראש הממשלה

בשל: 1. ניהול המשא-ומתן המדיני על-ידי ראש הממשלה;

תהליך המשא-ומתן המדיני והמצב הכלכלי;

תהליך השלום, מצב האבטלה ומצב מערכת הבריאות

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, אנחנו מתחילים בדיון. הדובר הראשון – חבר הכנסת אופיר פינס, יש לך שלוש דקות. אחריו – חבר הכנסת אברהם הירשזון. בבקשה, אני מבקש שתקפידו על הזמן.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, במקום להגיד את הדברים, אנסה להסביר לכם אותם באמצעות משל קטן שחיברתי לרגל האי-אמון הזה.

במשך 50 שנים חיו להם באושר אזרחי ישראל בארצם. אזרחי המדינה חשקו בבגדים חדשים ומפוארים למדינתם: מצד אחד, רצו גלימה של שלום אמיתי עם שכניהם, ומצד שני, חליפה של צמיחה כלכלית. העם אהב את דרך השלום ורצה לראות את הפריחה, ההצלחה והצמיחה אשר ליוו אותה.

יום אחד הגיע לעיר הבירה מאמריקה הרחוקה יהודי לא מוכר, שהפריח שמועה כי הוא אורג ותופר מהולל, כמוהו טרם ראו בישראל. הוא פיזר הכרזות והבטחות לכל עבר והבטיח מעל מרקעי תוכניות הטלוויזיה עמוסות הרייטינג את כל אשר רצה העם לשמוע: אני אתפזר לכם את בגדי "השלום הבטוח", אני אתפזר לכם חליפת צמיחה כלכלית, אני אפשיט אתכם מבגדי האבטלה וחוסר הביטחון. אלא שהוא התנה תנאי – הבגדים המיוחדים שלו, בגדי הקסם האלה, מי שהוא טיפש וכסיל חלילה, או שאינו ראוי למשרתו, עיניו לא יוכלו לראותם כלל.

העם לא נטה להאמין לו, אך התערבות כוהני הדת, מגלי העתידות, מחלקי הקמיעות וזייפני הבחירות הביאה לניצחונם בבחירות, והוא מונה לתופר הרשמי של מדינת ישראל. העם דרש ממנו את מה שהוא הבטיח – צמיחה ושלום בטוח – והוא מצדו החל מייד במלאכת התרמית הגדולה.

אזרחי המדינה המתונו בצפייה ובסבלנות. חלף חודש, חלפו חודשיים, ודבר לא קרה. חלפה שנה, חלפו שנתיים – "נאדה". בינתיים, עם חלוף הזמן, חשו האזרחים שמצבם הולך ומידרדר. יחסי המדינה עם העולם הידרדרו מדחי אל דחי, תהליך השלום נעצר והמלחמה הציצה בפתח, המשק המשגשג דעך פלאים והאבטלה גאתה. אולם הנוכל המשיך להפציר: תנו לי עוד שבוע, תנו לי עוד כמה ימים, אני אביא לכם את הבגדים החדשים, אני אעשה כאן שלום בטוח.

העם חשב בלבם: רוצה הייתי לדעת באיזו מידה התקדם התופר במלאכתו. ברצון היה ניגש בעצמו אל חדר העבודה של התופר, שאותו הכיר היטב מתשדירי התעמולה רכון על מתפרתו בחדר עבודתו המרשים, אבל חשש – אולי הוא יהיה טיפש מכדי לראות אותם אריגי פלא? לפיכך, החליטו האנשים לשלוח את שר הצבא עטור התהילה, איציק מרדכי, לברר כיצד מתקדם התופר במלאכתו. אין ראוי ממנו, חשב העם, למשימה זו.

הלך האיש אל חדר העבודה של הנוכל ונדהם למראה עיניו. האיש ישב ליד שולחנו, סיגר בפיו, מניף ידיים לצדדים, מחייך לכל עבר, אך שולחן העבודה שלו ריק.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת פינס, אתה כתבת סיפור קטן, מתחרה בסופרים. זה טוב לרבע שעה, לא לשלוש דקות.

אופיר פינס-פז (העבודה):

עוד שתי דקות.

היו"ר ל מסאלחה:

אני מבקש ממך – דקה, לא שתי דקות.

קריאות:

היו"ר ל מסאלחה:

אלה סיפורים. אני קוטע לו את הסיפור באמצע.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

סליחה, בכל הכבוד, אדם ישב וכתב בלדה מיוחדת – – –

היו"ר ל מסאלחה:

הוא מתחרה בחיים חפר, אתה רואה?

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

כל כך מקורי.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני מודה לחברי מהקואליציה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אנחנו מחכים לראות מי יהיה הילד, הילד אופיר.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ראה את הנוכל ליד שולחנו, סיגר בפיו, מניף ידיו לצדדים, מחייך, מתראיין, אך אבוי, שולחן העבודה שלו ריק. לא תוכנית כלכלית, לא תוכנית מדינית, לא שלום ולא בטוח.

מרדכי כבש את סערת רוחו ולא הוציא הגה מפיו. אומנם אינני רואה דבר, הוא אמר לעצמו, אך מוטב לשתוק, כי אחרת אני עלול להיחשף חלילה כטיפש אל מול כולם, ואפילו לשלם על זה במשרתי.

התופר, מצדו, הציע לו סיגר משובח ואמר לו: אתה רואה כמה התקדמנו? כמעט כבר השגתי את מה שהבטחתי. מרדכי נאלץ לפנות אל אזרחי המדינה ולשבח בקול רם את הבגדים, כשבלבו פנימה ידע – אין שם שום דבר.

העם התרגש מאוד לאור ההצהרות, וכבר רצה לראות את התוכנית בעצמו. אך מכיוון שעדיין חשש, החליט לשלוח רק ליתר ביטחון גם את קהלני ושרנסקי. הם בוודאי יוכלו לגלות באמת מה קורה. אולם גם הם חזרו במבט מבולבל והבטיחו בשפה רפה, שאכן מדובר בתוכנית של ממש, שכמעט והושלמה. אך בתוכם פנימה ידעו את האמת, לנוכל לא היתה לא תוכנית ולא חליפה, והוא לא עשה דבר כדי לקדם אותה.

המצב במדינה הפך קשה ממש, והגיע היום שבו היו צריכים האזרחים ללבוש את גלימת השלום הבטוח.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

בלדה לחובש.

נסים דהן (ש"ס):

וואללה, סיפור מהגששים. אל תפריעו לו. תמשיך, תמשיך.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני כבר מסיים, אדוני.

היו"ר ל מסאלחה:

לסיפור. HAPPY END אתה יכול לסיים, אם יש

אופיר פינס-פז (העבודה):

יצאו כל האזרחים לרחובות: המובטלים, החיילים המשוחררים, העולים החדשים, והתופר עבר בין כולם והלבישם בבגדיו.

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

הנס כריסטיאן פינס.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ומה רבה היתה תדהמתם כשהסתכלו איש על רעהו וראו שהם עירומים מכף רגל ועד ראש. דבר לא היה במשרדו של ביבי. השר מרדכי וקהלני ושרנסקי עמדו לצדו ושיבחו בהתלהבות את הבגדים הלא-נראים, והתופר עצמו התפאר בהישגיו העצומים: ראו, השגנו שלום וכלכלה פורחת. ראו, כל המדינות משחרות אל פתחנו. הפכנו למדינה האטרקטיבית בעולם.

אז צעק ילד קטן מן הקהל: המלך הוא עירום.

אנחנו עירומים. ראש הממשלה נתניהו תפר בעבורנו חליפת שקרים, חליפה של הבטחות חסרות סיכוי. הכלכלה "על הפנים". אתם יכולים לשאול את 210,000 המובטלים, שיספרו לכם על כך. והשלום שהבטיח לא רק לא התקדם, הוא הולך מדחי אל דחי.

למזלנו, חברי חברי הכנסת, לא מאוחר מדי. אפשר לפטר את הנוכל ולהשיב את ההגה לידיים אמונות.

נסים דהן (ש"ס):

תן עצה מי יחליף אותו. ברק, למשל?

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

מי זה הילד? איפה הילד?

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני קורא לשר מרדכי ולקהלני ולשרנסקי לפקוח עיניים ולהקשיב ללבם, במקום לשתוק. תפסיקו את שתיקת הכבשים הזאת ותסתכלו מה קורה.

נסים דהן (ש"ס):

תביא אלטרנטיבה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני אגיד לך במי. נתניהו, ראש הממשלה חושב, שאם הוא לבוש במחלצות פאר וקונה חליפות ורסצ'ה ונעלי גוצ'י באיטליה ועניבות מהודרות בפריס ולבנים בניו-יורק וגרביים בחנויות יוקרה לונדוניות, הוא איננו עירום. אבל הוא עירום לחלוטין.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אופיר, אתה עוקב אחרי ראש הממשלה מה הוא קונה?

אופיר פינס-פז (העבודה):

אנחנו מאסנו בחליפת הביזיונות של נתניהו, שחושפת פעם אחר פעם את ערוותה של הממשלה.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אתם לא עושים רושם כזה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

המלך הוא עירום, ותפסיק להלביש את כולנו בחליפת הפנטזיות, המחדלים והכישלונות שלך. נשבר לנו מהעניין הזה. אנחנו רוצים את מה שתמיד ידענו לעשות פה, לעשות שלום, לדבר אמת אל העם, להסתכל לציבור בעיניים, גם בקשיים וגם בהצלחות, ולא לספר סיפורי מעשיות. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה, חבר הכנסת פינס. חבר הכנסת אברהם הירשזון. אחריו – חבר הכנסת דוד טל.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת בן-צור, אני השבתי על ההצעה לסדר בשבוע שעבר. היושב-ראש היה אחד הקולגות שלי, אין לי פרוטקציה. דקה כמעט לא נתן לי. שתקתי וישבתי. כל אחד מנהל את הישיבה איך שהוא רוצה. לא היו לי טענות. רציתי להשלים משפט והוא לא נתן לי וירדתי.

שבח וייס (העבודה):

מי העז לעשות לך את זה?

היו"ר נ' מסאלחה:

אחד הקולגות שלנו.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, שלא כמו חבר הכנסת אופיר פינס לפני, אני לא הכנתי בלדה, וזה משום שהנס כריסטיאן אנדרסן לא היה קרוב אלי. אני נולדתי בארץ, ואתה בהולנד כמדומני.

אופיר פינס-פז (העבודה):

לא, בארץ.

שבח וייס (העבודה):

אולי תסביר לי למה קוראים להולנד "ארץ שפלה"? היא לא כל כך שפלה.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת שבח וייס, כל הסבר שאתה רוצה ממני תקבל, לא על חשבון הזמן שלי.

אדוני היושב-ראש, מאוד התרשמתי מדבריו של חבר הכנסת פינס, שאני מעריך ומוקיר אותו. אבל בסיום דבריו אומר חבר הכנסת אופיר פינס: העם נמאס לו, תנו לנו לעשות את מה שאנחנו אוהבים, לעשות שלום, לעשות ביטחון.

חבר הכנסת אופיר פינס, איפה אתה חי? במפלגה שלך, לפני שבוע, כאשר עלתה הצעה רצינית על-ידי אדם שבא ונאם פה היום, חבר הכנסת שמעון פרס, כאשר הוא הציע להקים רשת ביטחון לממשלה הזאת, כדי שתוכל לעשות פעימה, כפי שהוא חושב, כפי שלדעתו צריך להיות, אתם נהגתם כמו מפלגה אחראית? כמו מפלגה שראויה לשלטון? כאשר יושב-ראש המפלגה שלכם אומר שהמפלגה שלכם זקוקה ל"ויאגרה"?

היו"ר נ' מסאלחה:

אולי זה נכון.

אפי אושעיה (העבודה):

אין חכם כבעל הניסיון.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

כך אתה אומר? יכול להיות. הוא אומר את הדברים האלה, והנה חבר הכנסת אושעיה אומר עליו שיש לו ניסיון בנושא הזה, ואלה החברים שלו. והם עוד אומרים, שהם מפלגה רצינית.

אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת שבח וייס, ולך, חבר הכנסת אושעיה, שצריך להבדיל כנראה, ותאמרו את זה לחבר הכנסת אהוד ברק, שיש לו ניסיון ב"ויאגרה", בין זיקפת קומה לאומית לבין זקיפות קומה לאומית. ההבדל הוא הבדל משמעותי, וכנראה את זה עוד אין לכם.

הליכוד, את כל מה שהוא עושה, את כל מה שהוא מבצע, הוא עושה בזקיפות קומה לאומית, וייקח לכם עוד הרבה זמן והרבה שנים כדי ללמוד מאתנו.

אפי אושעיה (העבודה):

את זה אתה אומר כממונה על קופות-החולים.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

חשבתי שהיום, באופן הנורמלי, יושב-ראש מפלגת העבודה, בהצעה האחרונה של האי-אמון במושב הזה של הכנסת, יעלה וידבר. חשבתי שיושב-ראש המפלגה שלכם, חבר הכנסת אהוד ברק, בהצעת האי-אמון האחרונה במושב הזה, יעלה וידבר. אבל כנראה סוף השבוע, כנס החברים שהוא עשה, עוד לא השפיע עליו מספיק לטובה, ומצב הרוח שלו עוד לא מספיק התרומם, והוא בחר נכון. עלה חבר הכנסת שמעון פרס, שאני אומר לכם בכל הכנות שאני מעריך אותו, מוקיר אותו.

שבח וייס (העבודה):

למה אתה אומר את זה בשקט?

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אני מעריך אותו ומוקיר אותו וחושב שהוא אדם רציני מאוד. אני לא מסכים עם דעותיו, אבל אני חושב שהוא אדם רציני מאוד. הוא אמר פה דברים בנאום בלתי רגיל. אתם חושבים שזה נאום חדש? אותם דברים על מזרח תיכון חדש ועל כל הדברים האחרים הוא אמר גם לפני הבחירות האחרונות. צריך להבין, שלמרות החזון של חבר הכנסת שמעון פרס, העם אמר לו "לא". העם אמר: אנחנו לא רוצים את החזון שלך, אנחנו לא מאמינים בחזון שלך, אנחנו חושבים שאתה משיח שקר. נו, מה לעשות? אתם אמרתם שנתניהו הוא משיח שקר, העם אמר שפרס משיח שקר.

שבח וייס (העבודה):

מה זה העם?

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

מה זה העם? הרי אצלכם תמיד "מה זה העם?" בבחירות הראשונות שהליכוד עלה לשלטון אמר בן-אהרון: "מה זה העם, העם טעה. אנחנו חושבים אחרת".

שבח וייס (העבודה):

הפרש של 0.5%.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

מילא העם הביע את דעתו; אתם, המפלגה, אמרתם לשמעון פרס "לא". אנחנו הלכנו אחרי מנחם בגין במשך כל שנותיו במדבר, משום שידענו שאנחנו דבקים באיש וברעיונות שלו. אבל אתם, שום דבר. ויש לכם התעוזה והאומץ לבוא ולקרוא לבנימין נתניהו "שקרן", "נוכל" וכל מיני כינויים כאלה.

אפי אושעיה (העבודה):

החברים שלו המציאו את זה, מה אתה רוצה?

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אתם אמרתם את זה, מעל הבמה הזאת. ופתאום למועצה הפלסטינית אין שום ערך יותר. מדוע אין לה ערך יותר? הרי אתם חתמתם על ההסכמים: אותו שמעון פרס, אדריכל ההסכמים האלה; אותו יוסי שריד. אתם חתמתם על ההסכמים האלה.

אם לא התכוונתם מראש לכבד את ההסכמים האלה ולקיים אותם, אז אתם השקרנים ועל זה תיתנו את הדין. תודה רבה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

הי"ר ל מסאלחה:

תודה רבה. חבר הכנסת דוד טל. אחריו – חבר הכנסת שמריהו בן-צור. כל אחד חמש דקות.

דוד טל (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לומר, שחבל שספסלי האופוזיציה כאן לא חבושים.

שבח וייס (העבודה):

הקואליציה מלאה?

היו"ר נ' מסאלחה:

יש לך שלושה סגני יושב-ראש הכנסת מהאופוזיציה.

שבח וייס (העבודה):

זה לא טוב בשבילך?

דוד טל (ש"ס):

אני רוצה לומר לכם, חברי, פרופסור שבח וייס, שפשוט שמעתי את חבר הכנסת פרס, לאחר מכן שמעתי גם את חבר הכנסת שריד ושמעתי אפילו את חבר הכנסת אופיר פינס, והגעתי למסקנה שיידי ועמיתי חברי הכנסת מטעם מפלגת העבודה אכן צודקים. שכנעתם אותי. אתם צודקים וצריך להחליף את ראש הממשלה.

אמרתי לעצמי: מה הוא השלב הבא שאנחנו צריכים לעשות? אם מחליפים את ראש הממשלה, במי נבחר, פרופסור שבח וייס? – במועמד של מפלגת העבודה אהוד ברק. אבל היום גם אתם וגם אנחנו רוצים ראש ממשלה שמשנתו סדורה, שיש לו דרך, שידע לאן הוא הולך. אז אמרתי: אדפדף ככה אצלי ואראה אם משנתו סדורה, אם יש לו דרך, אם הוא מציג כיוון מסוים, אם הוא יכול להנהיג אותנו או להיות מונהג, אם הוא נגרר על-ידי אנשים אחרים או שהוא בעצם גורר את כולנו; ואז גלגלתי ומזכרתי בסליחה הגדולה.

שבח וייס (העבודה):

אני מוכן לפרוס את משנתו של ברק.

דוד טל (ש"ס):

אני אפרוס. ברשותכם, יש לי רשות דיבור ואני אפרוס את משנתו של ברק. לאחר מכן יאפשרו גם לך, כנראה.

ואז התחלתי להיזכר, שברק עשה צעד גדול, מאוד אבירי ומאוד אצילי, הוא ביקש סליחה. הוא פנה לציבור הספרדי המקופח שנים רבות וביקש ממנו סליחה. קיבלנו זאת בקורת רוח. אמרנו: דם חדש זורם במפלגת העבודה; אבל גם הוספנו ואמרנו, שאם האקט הזה לא יהיה מלווה גם במעשים, אז זה יהיה מס שפתיים.

מייד לאחר מכן הוא אפילו דיבר על התנתקות ממרצ. הוא רצה להתנתק מהסטיגמה של מרצ, של אנטי-דתיים. הוא רצה להתנתק מהם, והוא הכריז על כך. כל זה עד יום שבת בבוקר, בשעה 09:00, כשיושב-ראש סיעת מרצ קיבל טלפון מיושב-ראש מפלגת העבודה, שדיבר אתו על דא ועל הא. ויושב-ראש סיעת מרצ אמר לו, כשחמת זעם שפוכה על פניו: איך אתה עושה לי דבר כזה? איך אתה מתנתק ממני ובוחר בשחורים האלה? הרי זה לא ייתכן.

אפי אושעיה (העבודה):

הוא פנה אליו בשבת בבוקר.

דוד טל (ש"ס):

ואז אותו יושב-ראש תנועת מפלגת העבודה קיבל רגליים קרות. מנהיג צריך לדעת לעמוד על שלו לפעמים. מכל מקום, הוא מקבל רגליים קרות, והוא בורח, והוא חוזר בו. הוא חוזר מהאמירה שלו שהוא מתנתק ממרצ. הוא בעצם חוזר מהסליחה שלו, שהפסיקה להיות מלווה במעשים, ובעצם הוא חוזר חזרה לזרועותיה החמות של תנועת מרצ. נראה שהחיק שם יותר חם מאשר אצלנו.

לאחר מכן הוא רוצה להראות עד כמה הוא פתאום הופך להיות קיצוני. רק לפני כמה זמן הוא ביקש סליחה. רק לפני כמה זמן הוא ביקש להתנתק.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

— — — הוא ביקש סליחה

דוד טל (ש"ס):

הוא ביקש להתנתק. פתאום הוא מחליט להגיש את חוק גיוס בני הישיבות.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

דוד טל (ש"ס):

ולמה הוא עושה זאת?

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת פורז, תן לו להשלים ואחר כך תשאל.

דוד טל (ש"ס):

ולמה הוא עושה זאת? – הוא עושה זאת מפני שהוא פשוט לא מתרומם, כפי שאמרו החבר'ה שלכם.

היו"ר נ' מסאלחה:

אמרו שהוא לא ממריא.

דוד טל (ש"ס):

והוא גם לא מנהיג. ואז הוא תוקע בשופרות ומגיש את חוק גיוס בני הישיבות. וכמו שסברנו כך קרה – העסק נפל.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אבל מאז הוא התרומם. ראית את הסקרים האחרונים?

דוד טל (ש"ס):

אבל אחרי שהעסק נפל מסתבר לנו, שלפני חודשים מספר, בבית-אל – – –

אברהם פור (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

ראית את הסקרים האחרונים?

דוד טל (ש"ס):

למה אני מציין את הדברים הללו? תראו את הזיגזג, את תנועת ה"וישר" שלו – ימינה שמאלה, שמאלה ימינה. תיכף אסביר.

הוא מגיע לבית-אל והוא מכריז בקול ענות גבורה: בית-אל מאז ולתמיד. איך הוא אמר? – יהיו עוד הרבה בית-אלים. זה לא מסתדר. זה לא מסתדר למנהיג תנועת העבודה שהוא אומר: בית-אל מכאן ולתמיד.

אדוני היושב-ראש, אקצר. בשבוע שעבר לא פחות ולא יותר אותה מפלגת העבודה בראשותו מאפשרת לחבריה הצבעה על חוק שריון הגולן. עכשיו התבלבלתי לגמרי. עכשיו זה לא ברור לי. וזה בסדר, זה טוב, אבל זה לא ברור לי.

אני מבין בהחלט את הזעם שהיה שפוך על פניו של יוסי שריד, כשהוא ראה שברק בכבודו ובעצמו מצביע עבור חוק שריון הגולן. אבל אין לי ספק, רבותי, שמשנתו של יושב-ראש מפלגת העבודה היא לא סדורה. כפי שאמרתי לכם, ראו את הזיגזגים, כפי שהזכרתי בהתחלה, עם הסליחה ולאחר מכן ההתנתקות ממרצ וחזרה לזרועות מרצ; בית-אל, שריון הגולן. אני שואל: איפה הדרך?

העיתונאי שלום ירושלמי כתב היום – ומאוד התפלאתי, בעצם לא – שמפלגת העבודה היא היום מפלגה אינטרסנטית ותאבת כוח. אני מבין, שהרבה זמן, שנתיים ימים חלפו מאז היא יושבה כאן על הספסלים הללו, והיא באמת אולי רוצה לחזור לכאן.

חבר הכנסת שבח וייס, יש היום הזדמנות, הזדמנות אולי טובה, להצטרף לממשלת אחדות לאומית. איפה האחריות הלאומית של יושב-ראש תנועת העבודה? האם הכול נמדד בכיסא? אם מהלך שכזה יגרום לכך שנביא את השלום והשלום בוא יבוא, לא שווה לוותר קצת על הכיסאות הללו? לא שווה אולי לתרום תרומה סגולית ברגע הקריטי הזה, כדי לחבור לממשלת אחדות לאומית?

שבח וייס (העבודה):

אני רוצה להשיב לך, אבל אני לא יכול.

דוד טל (ש"ס):

עוד שנייה. לצערי, חבר הכנסת ברק מנסה להפיל את הממשלה הזאת פעם אחר פעם בכל מחיר. במקום שהוא יגלה מנהיגות ואחריות לאומית וייתן יד לקירוב השלום, לצערי הוא עושה את הדברים ההפוכים. תודה רבה לך, אדוני היושב-ראש.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה לחבר הכנסת דוד טל. רשות הדיבור לחבר הכנסת שמריהו בן-צור. אחריו – חברת הכנסת נעמי חזן.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

צריך לדבר על הדיור לזוגות הצעירים. בינתיים העם חולה. הבעיה החברתית היא הבעיה.

שבח וייס (העבודה):

שמריהו בן-צור ידבר על האבטלה.

אפי אושעיה (העבודה):

כל הכבוד, חבר הכנסת מקסים לוי. אתה צודק במאה אחוז.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

יש 200,000 מובטלים, אין דיור לזוגות הצעירים, יש בעיות חברתיות. על זה צריך להחליף את הממשלה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

איך זה שלא נבחרת למזכ"ל ההסתדרות?

שבח וייס (העבודה):

שמריהו בן-צור נבחר.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת בן-צור, בבקשה. אני מבקש שתירגעו. הבחירות להסתדרות נגמרו.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, יש לי הצעה לחברי הטוב מקסים לוי. אני מאמין, ששובכם לקואליציה יסייע הרבה מאוד למפד"ל לפתור בעיות של אנשים מובטלים. אתה באמת צודק – – –

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

עוד קצת התנחלויות.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

רק בגלל גשר לא עושים דברים?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני מציע שתצטרפו לקואליציה ויחד נפעל לרווחת כולם.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

ביבי נתניהו הבטיח כאן, אחרי תקציב המדינה, שהוא ייתן 350 מיליון שקל. הוא הבטיח זאת לכנסת. איפה 350 מיליון השקל?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

זה לא על חשבון הזמן שלי.

היו"ר נ' מסאלחה:

אדוני סגן יושב-ראש הכנסת, תדבר.

יוסי שריד (מרצ):

למה אתם לא מאיימים על בנימין נתניהו בעניין האבטלה, אלא אתם מאיימים עליו בעניין הפעימה?

היו"ר ל מסאלחה:

חבר הכנסת בן-צור, מעכשיו יש לך חמש דקות.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני מבקש לנצל את ההזדמנות הזאת ולומר את הדברים בפירוש. ראשית, חבר הכנסת יוסי שריד, אני אומר לך לפני כולם, שמאוד נהייתי מהדברים, מהלשון, מהתוכן. אינני מסכים להם, כמובן, אבל מאוד נהייתי. יישר כוח.

עם זאת אני רוצה לומר, שסיעת המפד"ל, לאחר שתי ישיבות, הגישה מסמך בן עשר נקודות, כדי לפתור את בעיית האבטלה בישראל. אני מאמין, שבתקציב הבא ימצא פתרון לבעיה, אם כי לא לכולם, אבל הוא יצמצם את האבטלה.

מכאן, ברשותכם, אני רוצה לגעת בכמה דברים בנושא של הצעת האי-אמון. א. אני מאוד מצר על כך שהחברים שעלו פה, גם חבר הכנסת פרס וגם חבר הכנסת יוסי שריד, עולים פה ותוקפים את הממשלה. משתמע מההתקפות שלהם, שרק צד אחד בלבד הוא אשם, וזה הצד הישראלי. לא שמענו מלה אחת, מלה אחת, נגד הצד הפלסטיני, כאילו – והם יודעים יפה מאוד – שמי שמערים קשיים על סיום המשא-ומתן, וכמו שיש מקורות, חבר הכנסת יוסי שריד, גם לנו יש מקורות ואנחנו יודעים יפה מאוד שהצד הפלסטיני מונע לעת הזאת את סיום המשא-ומתן. עצם זה שיושב-ראש הרשות הפלסטינית מוצא לנכון לצאת לסיור בסין, אולי לפגוש שם את אריק שרון, במקום להישאר פה ולסיים את המשא-ומתן.

שבח וייס (העבודה):

אוסטריה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

כן, אוסטריה.

שבח וייס (העבודה):

זה שעתיים טיסה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

ואנחנו לא שמענו ולו מלה אחת, לא מחבר הכנסת פרס וגם לא מחבר הכנסת יוסי שריד, נגד העמדות הנוקשות של הרשות הפלסטינית. האמת צועקת, איך אתם עומדים כאן ותוקפים אך ורק את הממשלה.

אני רוצה לומר, מורי ורבותי, דורשים בחירות. היו בחירות לפני למעלה משנתיים, ואף-על-פי שכל התקשורת, כל המדיה, ואף-על-פי שנשיא ארצות-הברית, ואף-על-פי שהיו בממשלה, ולמרות התמיכה הבלתי-מסויגת של כל מיני אנשים שתרמו, של כל מיני אנשים שתמכו, ולמרות התמיכה המסיבית של עיתונאים וכן הלאה, הנה כי כן לא ניצח חבר הכנסת פרס.

שבח וייס (העבודה):

כמעט.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אין כמעט. אתה פרופסור למדעי המדינה, אתה יודע שאין דבר כזה כמעט. מה זה כמעט? כמעט בהיריון.

שבח וייס (העבודה):

או-טו-טו.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

ועוד היום הם רוצים בחירות. היו בחירות למשך ארבע שנים, וצריך להשאיר את המצב הזה. לכן, אני נגד כל מי שרוצה להפר את רצון העם. רצון העם הוא שבחר את מי שבחר, ולכן אי-אפשר עכשיו כל פעם לגשת לבחירות. זאת נקודה אחת.

נקודה שנייה שאני רוצה לומר, אדוני היושב-ראש, אני רוצה לגנות אותם אנשים שעומדים בתור, מזדנבים ועומדים בפתחו של יושב-ראש הרשות הפלסטינית. זאת פגיעה רצינית ביותר בכבודה של ישראל. מה עוד שיש אנשים שממנים את עצמם להיות שופטים בין-לאומיים, אם הרשות הפלסטינית היא שפוגעת או שישראל היא האשמה במצב. הם הופכים את עצמם לבית-דין בין-לאומי. הם חלק מהממשלה.

היום נפגשתי עם ראש הממשלה – – –

שבח וייס (העבודה):

מה זה הרמזים האלה? אנחנו לא יורדים לסוף דעתך. מי האנשים האלה?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

מה יש לרדת לסוף דעתי?

שבח וייס (העבודה):

למי הכוונה?

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה לא מדבר על הקואליציה, הוא שואל.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

ודאי שכן.

קריאה:

— — —

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

ודאי שכן, ואתם יודעים את זה יפה מאוד. אני מאמין, שגם אתם מסכימים לדבר הזה. עצם התור הזה של אנשים שעומדים, גם זה וגם זה וגם זה, ויש תחרות מסוימת מי ייפגש אתו – זו בושה וחרפה למדינת ישראל.

שבח וייס (העבודה):

אותנו הוא מקבל מחוץ לתור.

יוסי שריד (מרצ):

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני גם מאשים אותם אנשים מהאופוזיציה שהולכים ומשרכים דרכם אליו.

יוסי שריד (מרצ):

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

חבר הכנסת יוסי שריד, כאשר יש יובש בתקשורת כלפי חברי כנסת מסוימים, מה הם עושים? או שהם נפגשים עם נציגים מהממלכה הירדנית, עם הנסיך או עם המלך –

יוסי שריד (מרצ):

עם המלך.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

— או שהם הולכים להיפגש עם מי? עם יושב-ראש הרשות הפלסטינית.

שבח וייס (העבודה):

אין דבר כזה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

כך הם מקיימים לעצמם תחיית מתים עיתונאית.

שבח וייס (העבודה):

או שהולכים לפולארד.

יוסי שריד (מרצ):

בעוד שבועיים-שלושה אנחנו נפגשים עם מובארק.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני יודע. אז אני יודע, יש לך הרגל מסוים. לסיעת מרצ יש הרגל מסוים, כל שלושה שבועות הם חייבים להיפגש עם ראשי הרשות הפלסטינית או עם ירדן.

יוסי שריד (מרצ):

או עם מצרים.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

על מצרים לא שמעתי, אני לא יודע אם יש לו זמן בשבילכם.

יוסי שריד (מרצ):

בעוד שבועיים-שלושה אנחנו נפגשים עם מובארק.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

טוב, יש לכם איזה מין סדר-יום כזה, משהו כזה שנע באופן אוטומטי.

אני רוצה לומר, שאני חושש, כאיש סיעת הציונות הדתית, אני חושש מאוד מאוד מהדברים ששמעתי מחבר הכנסת יוסי שריד. אם אכן הם נכונים וראש הממשלה הולך שולל בנושא של הפעימה השנייה, לגבי זה שלא תהיה הדדיות, לגבי האמנה הפלסטינית ושינויה, לגבי הפעימה השלישית, לגבי הנושא של צמצום הכוח של המשטרה הפלסטינית – – –

יוסי שריד (מרצ):

הסגרת רוצחים.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

לגבי הסגרה. אני מאוד מאוד חושש מזה. ואני רוצה לומר לכם את האמת לאמיתה. אמת, אני בכל לבי חפץ לסיים את הנושא הזה ולהגיע לשלום אמיתי עם הפלסטינים.

שבח וייס (העבודה):

מה זה שלום אמיתי?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אבל אם זה יפגע בהתיישבות היהודית, ידנו לא תהיה במעל הזה. יהיו הדברים ברורים: ידנו לא תהיה במעל הזה. אבל מאחר שעדיין אין לנו הוכחה אמיתית ואין אנחנו יודעים בבירור את ההסכם לאשורו, אנחנו לא כמו חבר הכנסת יוסי שריד, שהוא מתיימר שהוא יודע הכול – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

אולי תשב עם חבר הכנסת שריד שיסביר לך.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

לא, אני שמעתי אותו – ונהייתי לשמוע אותו, אף שהתנגדתי לדבריו. אף שאין ממש עובדות מוכחות, כפי שאמר חבר הכנסת יוסי שריד, אנחנו נותנים קרדיט נוסף לראש הממשלה ומצביעים נגד האי-אמון. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה. חברת הכנסת נעמי חזן. אחריה – חברת הכנסת מרינה סולודקין.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, גברתי ורבותי חברי הכנסת, אנחנו נמצאים במצב שאנחנו עומדים בפני הכרעה שאפשר לנסח אותה בפשטות, אבל היא מאוד גורלית: או פעימה או מלחמה. אדוני היושב-ראש, כואב מאוד להגיד את המשפט, אבל אנחנו בפני הכרעה של או פעימה או מלחמה. ומשום-מה המערכת הפוליטית, שהיא אומנם חמה מאוד, היא אפילו רותחת, לא מבינה את עומק הבעיה ואת גודל ההשלכות של העדר מעשה והכרעה עכשיו, וחבל. כי אני לא יודעת כמה זמן נצליח, אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כמה זמן נצליח לחיות באילוזיה שאין השלכות לחוסר המעש של הממשלה הזאת. אלה דברים בנפשנו, אנחנו מדברים על עצם קיומנו. וראש הממשלה מתמהמה, כפי שאמר חבר הכנסת שריד, בצדק רב, משקר יום יום, כמעט שעה שעה, והחלטה אין.

הרי כולנו יודעים בדיוק מה יהיה תוכן ההכרעה ועל מה צריך להחליט. צריך להחליט על פעימה של 13%, צריך להחליט על ביצוע אותה פעימה של 13% בפרק זמן סביר. לא יחליטו בנושא תפקיד המל"פ בשינוי האמנה הפלסטינית. לא יהיה הסכם נוסף בנושא הסגרת מחבלים. 13% בביצוע תוך שלושה חודשים – זו ההחלטה.

אדוני היושב-ראש, אף אחד כבר לא מבין למה לא לעשות את זה ולמה ראש הממשלה לא מתייצב השבוע בכנסת, כי מודיעים לנו כבר חודש שלם, שהשבוע, עם סיום מושב הכנסת, זה התאריך האחרון להחלטה. מדוע הוא לא מתייצב כאן היום, עכשיו, ומודיע? כי בעצם מה שהוא מעורר אצלנו – זה פעם נוספת את השאלה: איך זה שראש ממשלת ישראל לא יכול להחליט בין פעימה לבין מלחמה? הכיצד? אלה האופציות שלו. הכיצד הוא לא מחליט? הרי זה עתידנו.

אדוני היושב-ראש, כאשר ראש הממשלה איננו מחליט הוא עושה דברים אחרים – הוא נותן אישורים לעיבוי ההתנחלויות ולהרחבתן; הוא נותן אישורים להריסת בתים; הוא נותן אישורים בקריצה ובמעשה להרחבה של ירושלים; הוא משנה את הנתונים ואת המציאות בשטח. אבל בשאלה הגורלית הוא לא מכריע. הוא גם שוכח אולי את העובדה החשובה ביותר.

אדוני היושב-ראש, אנחנו נמצאים בסוף יולי. ב-4 במאי 1999 יוכרז על הקמת מדינה פלסטינית באורח חד-צדדי, אלא אם בתשעת החודשים הקרובים נצא למשא-ומתן מואץ על הסדר הקבע. ומשא-ומתן מואץ על הסדר הקבע לא יכול שיתרחש ללא סיום הסדר הביניים. אז אני משאירה אתכם, אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, עמית', עם השאלה: או פעימה או מלחמה. ותדעו שההחלטה על מה עדיף ברורה, ומי שלא מוכן להחליט, עדיף שילך, למען כולנו. תודה רבה.

היו"ר ל' מסאלחה:

תודה, חברת הכנסת נעמי חזן. רשות הדיבור לחברת הכנסת מרינה סולודקין. אחריה – חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

רחבעם זאבי (מולדת):

הכיצד זה בהצעת אי-אמון אין נציג ממשלה?

חיים אורון (מרצ):

אוי, באמת.

היו"ר ל' מסאלחה:

חבר הכנסת זאבי, אתה צודק, אבקש מסגנית מזכיר הכנסת שתתקשר ששר יהיה כאן. בבקשה.

מרינה סולודקין (ישראל בעלייה):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, במשך שתי שנות עבודתי בכנסת אני נמצאת בתחושה שלילית ביותר כלפי הגשה של הצעת אי-אמון על בסיס שבועי. אני סבורה שיש ניצול לרעה של הכלי הדמוקרטי והחשוב של הצעת האי-אמון בממשלה ובראש הממשלה.

הדיונים הארוכים הנמשכים במשך שעות, שבמהלכם לא נשמעת שום מחשבה או שום הצעה מקורית, ואשר אינם מובילים למעשה לשום תוצאה מעשית – דיונים אלה פוגעים בעבודת הכנסת. בזמן דיון כזה אפשר היה, למשל, לדון בהצעות חוק חשובות יותר, או לאפשר לחברי כנסת לקבל קהל.

במציאות שבה כולנו פועלים במסגרת החוק לבחירה ישירה של ראש הממשלה, שלפיו צריך רוב של 61 קולות על מנת להפיל את הממשלה – במצב זה מגבירות הצעות האי-אמון את חוסר היציבות בחברה הישראלית ומסיטות את תשומת הלב הציבורית מדיון בבעיות אמיתיות ובעזרת יותר.

הייתי מקבלת בהבנה רבה הצעת אי-אמון בראש הממשלה, שהיתה מוגשת מטעם סיעת מולדת או מצד סיעת המפד"ל או כמה חברי כנסת מסיעת הליכוד, זאת משום שהממשלה הנוכחית בראשות בנימין נתניהו פועלת למעשה כממשלת מרכז מבחינה מדינית, תוך ניסיון להשיג שלום בתנאי ביטחון מקסימליים.

לא ברור לי לחלוטין כיצד מרשה לעצמה האופוזיציה של סיעות העבודה, מרצ והמפלגות הערביות להציע אי-אמון בראש הממשלה בזמן משא-ומתן אינטנסיבי ומורכב עם הפלסטינים.

ההיגיון הסביר אמור היה לחייב את האופוזיציה הישראלית להעניק לראש הממשלה רשת ביטחון, שתאפשר לו לסיים את השלב הנוכחי של תהליך השלום. אני משוכנעת, שהאינטרס הראשון במעלה של השמאל הישראלי חייב להיות כיום הענקת תמיכה למרכז הפוליטי, כך שנוכל להימנע ממלחמת אזרחים בזמן הנסיגות.

את הסימנים המדאיגים ביותר לאותה מלחמת אזרחים ראינו בהפגנות המוניות של הימין שקדמו לרצח ראש הממשלה והרמטכ"ל לשעבר, יצחק רבין, זיכרוננו לברכה. מי שבימים קשים אלה אינו מוכן לתמוך במרכז הפוליטי הישראלי ולתת סיכוי אמיתי לילדינו לחיות בשלום מלא עם שכנינו – קבוצה זו, לפי דעתי, שייכת לשוליים הפוליטיים, שמונעים על-ידי תאוות שלטון בלבד. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה. לא ניצלת את זמנך – זכותך.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר נ' מסאלחה:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת, בבקשה.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת –

לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה: הצעת חוק הפיקוח על המטבע (תיקון מס' 3), התשנ"ח-1998; והצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון מס' 7), התשנ"ח-1998.

לקריאה ראשונה, מטעם קבוצת חברי הכנסת: הצעת חוק בית-המשפט לענייני משפחה (תיקון מס' 4) (השוואת סמכויות שיפוט), התשנ"ח-1998.

לקריאה שנייה ולקריאה שלישית: מטעם ועדת הפנים ואיכות הסביבה – הצעת חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראות שעה) (תיקון מס' 3), התשנ"ח-1998.

וכן לוח תיקונים לחוק הרשויות המקומיות (תיקוני חקיקה) (הסדרי בחירות) (מס' 3), התשנ"ח-1998. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה.

הצעות סיעות עבודה-מד"ע-רע"ם, מרצ וחד"ש-בל"ד להביע אי-אמון בראש הממשלה בשל: 1. ניהול המשא-ומתן המדיני על-ידי ראש הממשלה;

תהליך המשא-ומתן המדיני והמצב הכלכלי; . תהליך השלום, מצב האבטלה ומצב מערכת הבריאות

היו"ר נ' מסאלחה:

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי איננה. אני מאפשר לה, אם היא תגיע בעוד כמה דקות, אבל אם תאחר עוד – חבר הכנסת יהודה הראל, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת טלב אלסאנע. יש לך חמש דקות.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הפרוטוקול – סיעת הדרך השלישית, גם הפעם, לא תשתתף בהצבעת האמון, מאותן סיבות שאנחנו לא משתתפים שבועות מספר, והסיבות לא נעלמו.

אני רוצה להשתמש בהזדמנות זו להבהיר שוב את עמדתנו לגבי השיחות על יישום הסדר הביניים. אנחנו רוצים בהפרדה בין מדינת ישראל ובין הפלסטינים. הפרדה זאת לא אומרת שאיננו מאמינים בזכותנו על ארץ-ישראל, גם לא אומרת שאנחנו מאמינים במזרח תיכון חדש שיכול להופיע ממדשאת הבית הלבן, כפי שהציג היום שוב חבר הכנסת שמעון פרס. ההפרדה הזאת דרושה קודם כול לנו. אין לנו לא הרצון ולא היכולת ולא הכוח לשלוט על עם אחר. בתקופה שלנו גם מעצמות גדולות, אם הן נוהגות בשיטה דמוקרטית, לא כמו שהיה פעם בברית-המועצות, או היום בסוריה, לא יכולות לשלוט על עם זר. אפילו רוסיה הגדולה עם אלפי טנקים, טילים, נשק גרעיני, הפסידה במערכה נגד צ'צ'ניה , עם דעת קהל.CNN הקטנה מרגע שרוסיה הפכה למדינה פתוחה עם תקשורת, עם

אינני יודע מה יהיו היחסים בינינו לבין הישות העצמאית הפלסטינית שהולכת וקמה לצדנו, אין לי שום ביטחון שיהיו יחסים טובים, יחסי שלום, או שיהיה כאן צפון-אירופה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

תלוי בהתנהגות של ישראל.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

הכול תלוי בישראל, כן, אני יודע.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

ככובשת או כשכנה.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

למה תמיד אתה מפריע לי? אני אף פעם לא מפריע לך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני מודה לך על השאלה הרטורית שלך.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אני רואה את הדברים בצורה קצת יותר מורכבת, ובדרך כלל מי שרואה דברים באופן מורכב הוא יותר צודק.

אני לא יודע מה יהיו היחסים, אבל טוב יותר שיש יחסים בין שני גופים מאשר יחסים של כובש ונכבש. את זה רציתי להגיד, ואני לא יודע למה זה קומם אותך. אתה יודע מה יהיה בעתיד, אני עוד לא יודע מה יהיה בעתיד. גם יחסים של מתח, גם יחסים של המשך התמודדות, גם יחסים של מאבק על שאלות שנשארות פתוחות בינינו ויישארו פתוחות עוד הרבה זמן, גם את זה עדיף לעשות כשהם שם ואנחנו כאן.

אני לא יודע אם אפשר לבצע שלום במזרח התיכון, אולי גם לא בין מדינות ערב, אבל אפשר לבצע את ההפרדה הזאת, וישראל צריכה לבצע אותה קודם כול לטובת עצמה. המצב של כיבוש מרעיל גם אותנו, הוא מצב שבו איננו יכולים לנצח, איננו יכולים למנוע מלחמה, איננו יכולים למנוע שפיכות דמים, ואם חס וחלילה יש מלחמה, איננו יכולים לנצח בה.

בתקופה הקריטית הזאת, שבה אנחנו קובעים את גבולות מדינת ישראל, אולי לדורות, איך נקבעים הדברים האלה? האם נוכל לסלוח לעצמנו – או האם נכדינו יוכלו לסלוח לנו? – על כך שהם נקבעים לפי שיקולים קואליציוניים רגועים או תוכניות של מישהו להיות ראש ממשלה או להחליף את ראש הממשלה? כך נקבעים הדברים אצלנו ברגע זה. כשנגיע לקו שבו נצטרך לעמוד ולא לוותר, האם יש לנו כוח לעמוד בקו כזה רק עם מחצית העם? האם יש לנו גם כוח להילחם, אם צריך, או להרתיע, כאשר אין לנו תמיכה של מרבית העם לעניין? אין לו ביטחון שזה הקו שבו אנחנו צריכים לעמוד.

כל הדברים האלה מסתכמים בצורך הדחוף באחדות לאומית ובהסכמה לאומית על הגבולות העתידיים של מדינת ישראל: מה אנחנו יכולים לוותר, מה אנחנו חייבים לוותר ומה אנחנו לא יכולים לוותר. אם לא נגיע לזה, צפוי לנו הקשה מכול: אי-יכולת לעשות שלום, אי-יכולת להרתיע במלחמה ואי-יכולת לעמוד בלחצים או חס וחלילה במלחמה. האם זה אפשרי? אני חושב שאין סיבה מהותית שזה לא יהיה אפשרי לגבי רוב הכוחות שבקואליציה ורוב הכוחות שבאופוזיציה. זה הכוח בבחירות להסתדרות, כאילו שם חילוקי הדעות הגדולים ביותר; זה מוכח בימים אלו בירושלים, כאילו ראש העיר שרוצים להתלכד סביבו הוא המותקף ביותר בתור קיצוני ימני. זה יכול להיות מוכח באחריות גם בניסיון להשגת שלום, גם בניסיון להשגת ביטחון, גם בצורך לקבוע את גבולות הארץ.

לצערנו, אין לנו מספיק כוח בשביל לחייב את שני הצדדים ללכת בדרך הזאת, שמרבית הציבור כבר מבין כי בלי זה אין ביטחון, אין שלום, גם אין כלכלה, אלא יש רק סחיטה ושלטון של המיעוטים. אנחנו ברצון נוותר על כוחנו כמיעוט, אם תקום הסכמה לאומית של הכוחות הגדולים והרחבים בציונות, וסוף סוף נזכה לממשלה ציונית שאיננה תלויה במיעוטים הלא-ציוניים מימין ומשמאל. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, ואחריה – חבר הכנסת טלב אלסאנע.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

ידברו רק על נושאים מדיניים? המדינה באסון חברתי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, קודם כול אני מודה לאדוני שאפשר לי לדבר.

בימים האחרונים מרבים לדבר בתקשורת על האמצאה החדשה שיצאה מלשכתו של ראש הממשלה, אמצאה שמכונה שמורת טבע. עכשיו נעשו כל שרי הממשלה שוחרי טבע, כולם עוסקים בשמורות טבע. האמת היא, שאם יש שמורת טבע במובן הארכאי של המלה, אם יש מקום שבו לא רוצים ללמוד ולא רוצים להבין את המציאות, השמורה הזאת נמצאת במשרדו של ראש הממשלה.

אנחנו נמצאים בשבוע האחרון של מושב הכנסת. במשך השנה האחרונה הצליח ראש הממשלה להוביל אותנו לשום מקום. אני חושבת, שלא הרבה ראשי ממשלות בעולם יכולים לסכם שנה כזאת, שנה של עבודה בלי להוביל את המדינה לשום מקום ברמת ההסדרים הפוליטיים, ברמת המשא-ומתן המדיני, ברמת ההידברות קודם כול עם הרשות הפלסטינית.

אם הוא רק לא היה מוביל אותנו לשום מקום, יכול היה מישהו לומר: מילא, הנזק לא כל כך גדול, לפחות נשארו באותו מקום. אבל האמת היא, שלא בפוליטיקה, לא בחיים החברתיים, לא בחיים הציבוריים – אין דבר כזה להישאר במקום. לכן, המדיניות של ראש הממשלה נתניהו שלא להוביל את המדינה להסדר ולהסכם החזירה את מדינת ישראל שנים אחורה בכל תחום ותחום. גם בתחום המדיני אנחנו נמצאים במצב מבודד שלא היה כמותו כבר שנים בזירה המדינית, אבל מה שחמור יותר הוא שאיבדנו את האמון שנוצר בינינו לבין הפלסטינים, בין המנהיגים אבל גם בקרב הציבור. בסופו של דבר, אי-אפשר להגיע להסדר כאשר כל הזמן זורעים מכשולים ואי-אמון.

כתוצאה מכל המהלך הזה ו בקשר אליו אנחנו הולכים אחורה גם בהרבה תחומים אחרים. מה שמתפרסם לאחרונה אנחנו יכולים לראות בביקורים שאנחנו עושים ביישובים שונים. למשל, הקריסה של כל המערך של עבודה, של הדבר הבסיסי הזה ששמו עבודה. לפי נתונים רשמיים, מספר המובטלים עולה על 200,000 – אנחנו מדברים על נתונים רשמיים, אנחנו לא מדברים על אנשים שכבר נאשו מלמצוא עבודה, אנחנו לא מדברים על אנשים בגיל 40 שכבר אף אחד לא רוצה לקבל אותם לעבודה, אנחנו לא מדברים על צעירים שהשוק מציע להם במקרה הטוב פחות משכר מינימום. אם בכלל מקבלים אותם לעבודה.

אנחנו נמצאים בפני קריסה ברורה של קופות-החולים – אני שמחה שנקבע דיון דחוף בוועדת העבודה והרווחה בנושא הזה. אנחנו יודעים שקופות-החולים מתחרות זו בזו כדי להשיג יותר מבטוחים, אבל היום הן עומדות ביחד. מה רצתה הממשלה? הממשלה רצתה – היא רוצה גם היום – שקופות-החולים יממנו את עצמן על-ידי משכון העתיד שלהן. הממשלה רוצה, שהאזרחים במדינת ישראל ישלמו הרבה יותר על בריאות בעזרת מס, הגרוע ביותר האפשרי, ואם חסר כסף לקופות-החולים, במקום שהממשלה תיתן אותו היא רוצה לשלוח אותו לבנקים לקחת הלוואות. אנחנו כבר היינו בסרט הזה, אנחנו זוכרים את החובות האדירים של קופות-חולים הכללית, שהיא לא יכולה לעמוד בהם ובכל פעם היינו צריכים להיחלץ פה בכנסת לעזרתה.

חברי הכנסת, אנחנו נמצאים גם בתקופה שהממשלה הזאת בעצם לא יוצרת אפילו מראית עין של תקווה לעם הזה. מה אומר ראש הממשלה? הוא מופיע בתקשורת ואומר לעם: תסמכו עלי; תסמכו עלי, למה אתם צריכים לדאוג? תסמכו עלי. אבל איך יכול הציבור בישראל לסמוך על ראש ממשלה שהשרים שלו לא בטוחים אם מה שהוא אמר להם היום זה מה שהוא יגיד להם מחר? איך אנחנו יכולים לסמוך על ראש ממשלה, שראשי מדינות הגיעו למסקנה, שהם לא יכולים לסמוך עליו? איך אנחנו יכולים לסמוך על ראש ממשלה שמבזבז את הזמן כדי למנוע מאתנו את השלום?

אני רוצה לומר לחברי הכנסת, אנחנו נחזור ונתכנס אחרי הפגרה, זה יהיה קרוב מאוד למועד העצוב של יום השנה לרצח ראש הממשלה יצחק רבין. אני שבה ומעלה את זכרו כדי לומר: היתה הזדמנות, היתה אפשרות, היתה ממשלה שנתמכה על-ידינו ועשתה צעדים מאוד חשובים, והנה כל זה נשבר ממש לנגד עינינו.

לכן, חברי הכנסת, טוב תעשה הכנסת אם תביע אי-אמון בראש הממשלה ובממשלתו.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. חבר הכנסת טלב אלסאנע, ואחריו – חבר הכנסת רחבעם זאבי. חמש דקות. בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, מה שקורה במדינת ישראל מזכיר מקרה שאנשים חיו עשרות שנים בתוך מנהרה, בתוך חושך, ולאחר שנים אלה שהיו בתוך חושך ואפלה, מישוה ניסה להוציא אותם מתוך החושך, וברגע שהם יצאו וראו את האור הראשון, הם הסתנוו ופחדו מהאור, חששו לצאת מהמנהרה לעולם, לראות את האור, את האוויר, ובכוח הם מושכים אחורה לכיוון אותו חושך, אותה אפלה ואתה מנהרה.

מה שקורה כאן הוא, שהמיעוט במדינת ישראל מנסה למשוך את העם במדינת ישראל, מנסה למשוך את כולנו לתוך מנהרה חשוכה, אפלה, טעונת מתחים ותסכולים.

ומה שמפתיע יותר, שדווקא העם הפלסטיני, אשר סבל רבות מהתנכלויות, גורש מאדמתו, רובו הפך לפליטים במחנות הפליטים בהרבה מדינות במזרח התיכון, הוא יכול היה להתגבר ולהבין את גודל השעה ולהושיט יד לשלום. אש"ף, שהיה שנוא-נפשה של מדינת ישראל וממשלות ישראל, וגם הוא היה במאבק, העם שלו נרמס וגורש, הושיט יד לשלום, הושיט יד לממשלת ישראל והיה מוכן לשלום. דווקא ממשלות ישראל, הממשלה הנוכחית נשאת אטומה לקול השלום, לקריאת השלום, נכנסה לחדר אטום ואיננה מוכנה לצאת ממנו.

אני רוצה לומר לכם, רבותי, שלא רק מלחמה מצריכה אומץ, גם השלום מצריך אומץ. דרושה גם יכולת להתעלות על פחדים, על חששות. אין ספק ש-50 שנה חינכו את הדורות הצעירים כאן, שהערבים רוצים לגרש אותם, לזרוק אותם לים, וכל מיני אשליה וכל מיני שקרים וכל מיני סילופים, ועכשיו המיעוט הקיצוני הימני הזה הפך להיות קורבן של אותם שקרים, קורבן של אותה דמגוגיה זולה של הפחדים שנטעו בלבו מפני המדינות הערביות או העם הפלסטיני. אבל מי שבסופו של דבר יהיה הקורבן של אותם חששות, אלה דווקא האנשים, העם במדינת ישראל.

כולנו רואים שבמזרח התיכון הכול משתנה. לאחרונה היה ניסוי של ירי טילים בליסטיים באירן, וזה אומר שבכלל כל הכיבוש, כל השליטה בגדה אינה נותנת ביטחון למדינת ישראל. להיפך, היא הופכת להיות עילה להמשך האי-יציבות במזרח התיכון; היא הופכת להיות עילה לחוסר השלום, להעדר השלום. והעדר שלום משמעותו העדר ביטחון; העדר ביטחון משמעותו המלחמה הבאה. האם לשבת ולהמתין עד שתפרוץ המלחמה הבאה, כשיש כל הסיבות שתפרוץ אותה מלחמה? האם לתת קרדיט לממשלה זו, אשר שוחקת את הקרדיט שהעם נתן לשלום באזור? האם אין כאן אחריות של כולנו לנסות ולקצר ככל היותר את ימיה, או מאחר שהיא מנסה לתת שוחד פוליטי, חלוקה בלתי צודקת של התקציב, העברת תקציבים להתנחלויות, לתת לה עוד ועוד זמן, שהוא זמן שמקרב אותנו למלחמות?

הממשלה הזאת המציאה מושג חדש, המציאה את העניין של ביטחון תמורת שלום. כאילו שיש הפרדה – יש דבר אחד שנקרא שלום, ויש ביטחון שהוא דבר אחר. שני הדברים כאילו שונים

בתכלית. כולנו יודעים, שהשלוש הוא הביטחון האמיתי, ואין ביטחון בלי שלום. אבל כאן הממשלה מנסה למכור "לוקשים" לעם, מנסה לומר להם שאנחנו מעוניינים בביטחון. מה זאת אומרת? כשאתה לא רוצה בשלום, אתה בעצם לא רוצה בביטחון. אין אפשרות להפריד. וזה צריך להיות המסר הברור לכולנו. אין אפשרות שיהיה כאן ביטחון בלי שיהיה כאן שלום, ואין אפשרות שיהיה שלום בלי להכיר בזכותו של העם הפלסטיני. אין אפשרות שיהיה שלום כשיש כיבוש. ואין אפשרות לשלום עם המשך ההתנחלויות. הדבר הזה צריך להיות אלף-בית של הדברים הבסיסיים שעליהם צריכה להיות מבוססת המחשבה שלנו, אם אנחנו באמת ובתמים רוצים בשלום.

לבסוף, אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר, שהממשלה כפי שהיא מתנהגת, מנסה לצאת כל יום בדברים שהם בכלל בלתי מובנים, לא מוסברים. כולנו זוכרים שאז לא רצו לדבר עם אש"ף. חבר הכנסת יוסי כץ, אתה זוכר כשלא היתה הכרה באש"ף? מה דובר אז? דובר שאש"ף הוא ארגון לא נבחר – לא רוצים לדבר אתו. עכשיו יאסר ערפאת נבחר, הוא קיבל רוב – יותר מ-80%, יותר ממה שקיבל ראש הממשלה כאן. אז אומרים: לא רוצים לדבר עם ראש אש"ף.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

חבר הכנסת אלסאנע, הם לא הכירו במל"פ. עכשיו הם רוצים הכרה מהמל"פ.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

נכון. לזה בדיוק רציתי להגיע. קודם לא רצו לדבר עם אש"ף, כי הוא ארגון לא נבחר. עכשיו יאסר ערפאת נבחר, אומרים: לא, אנחנו לא רוצים לדבר אתו, אנחנו רוצים לדבר עם המועצה הלאומית הפלסטינית, שהיא לא נבחרת.

אני אומר לכם, אם המועצה הלאומית הפלסטינית תתכנס, היא תבטל את הסכם אוסלו, כי אין להם יותר אמון בהסכם הזה; לא בגלל ההסכם, אלא בגלל מי שאמור ליישם אותו בצד הישראלי, שהפך להיות ראש הממשלה לא של העם בישראל, אלא של המתנחלים, של המפד"ל, המיעוט הקיצוני השולי בחברה הישראלית.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה. חבר הכנסת רחבעם זאבי, ואחריו – חבר הכנסת משה גפני. בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, חברי הכנסת הנוכחים, ממשלת הליכוד בראשות בנימין נתניהו מספקת מספיק סיבות להצביע אי-אמון בה. אלא שלרוע המזל, זה לא מסתייע, והממשלה הזאת ממשיכה לשרוד

ולחטוא והיא ממשיכה לגרור את מדינת היהודים לתהומות של אוסלו, כאשר "השותף והידיד" מעזה מתעתע בה ואיננו עומד אף באחת מהתחייבויותיו.

ראש הממשלה לובש את אפוד המגן של אוסלו ומשגר את שריו לעזה ולרמאללה כדי לחלות את פניו של ראש כנפיות אש"ף בתקווה להרוויח עוד שבריר של זמן, וזאת במקום להתייצב באומץ וביושר בשער האומות ולהגיד להו שהסכם אוסלו מת והרוצח של ההסכם הוא הרוצח הוותיק ערפאת.

ראש הממשלה מתחנן לקיים פגישה עם הנוכל מעזה, וזה האחרון מסרב לכך, והוא פוגש את חבר הכנסת שטרית, ועם השר קהלני הוא ממתיק סוד, משל כאילו הרשות הפלסטינית היא מעצמה שניצחה אותנו במלחמה. איבדנו את הכבוד ואת זקיפות הקומה הלאומית, וערפאת משטה בנו ברצונו.

ראש הממשלה מבטיח, כי הנסיגה-הוויתור-ההתפרקות מהנכסים הקרקעיים שלנו בפעימה השלישית לא תעלה על 1%, וכי זה מוסכם על האמריקנים. כך היה גם בעת הסכם חברון, כאשר מזכיר המדינה, דומני כריסטופר, הבטיח שכך יהיה בפעימה השנייה, והאמריקנים שכחו את הבטחתם, וכך יהיה, חס וחלילה, גם בפעימה השלישית. מדוע הממשלה שואפת להיות מרומה? ואם היא לא מרומה והיא יודעת את האמת – אנחנו לא רוצים להיות מרומים.

ראש הממשלה הבטיח בערב הבחירות, כי בעלותו לשלטון הוא יסגור את מבצר אש"ף ב"אורינט האוס", אבל במשך שנתיים הוא לא עשה זאת, ובית הממשלה הפלסטינית פועל ופעיל בתחומה הריבוני של בירת ישראל בירושלים, ו"שוטרי" אש"ף פועלים במזרח-ירושלים ככל העולה על רוחו של ג'בריל רג'וב.

ראש הממשלה הבטיח לנו לפני שנה לבנות בהר-חומה, ורק טרקטורים הכשירו את הקרקע. מן הסתם זה נעשה רק כדי להרגיע את מחנה נאמני ארץ-ישראל, אבל התעייפנו מלהיות מרומים. אנחנו מצפים לבנייה בהר-חומה ובהר-הזיתים.

ראש הממשלה תובע מהרשעות הפלסטינית לקיים את הסעיף המוסכם בהסכמי אוסלו וחברון בדבר איסוף הנשק ברחבי הרשעות וכן להקטין את סדר הכוחות של ה"משטרה" הפלסטינית, שהוכפל ואולי אף שולש, אבל ביחד עם זה ממשלת ישראל רוכשת ומספקת תת-מקלעים מסוג "אינגרם" ל"משטרת" המחבלים.

ראש הממשלה מכריז, ושב ומכריז, כי פניו לשלום עם ביטחון – – –

אדוני שר המשפטים, אני אף פעם לא הפרעתי לך, למיטב זיכרוני.

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

לא הוא מפריע לך, אני מפריע לך.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני אף פעם גם לא הפרעתי לך, חבר הכנסת בויים. אני שומע את זה פעם, פעמיים, שלוש, זה לא נפסק, הרשיתי לעצמי להפסיק את נאומי ולהעיר לכם.

ראש הממשלה מכריז, ושב ומכריז, כי פנינו לשלום עם ביטחון, אבל דרכו איננה מובילה לשלום ואף לא לביטחון.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת יחזקאל, אני שומע אותך כל הזמן. תפסיק.

רחבעם זאבי (מולדת):

הערבים פוגעים בנו כאשר הם חושבים שזה משרת את המאבק שלהם, ומתאפקים מלעשות זאת כאשר נראה להם שזה מזיק לתהליך הנסיגות של ישראל. והרי הכול יודעים, שגם אם ניסוג מכל השטחים שנגאלו במלחמת ששת הימים לא יהיה לנו ביטחון והערבים ימשיכו לפגוע בנו, לרצוח, להרוג ולשרוף "עד לשחרורה המלא של פלסטין", כמצוות האמנה שלהם.

חבר הכנסת שמעון פרס, באמצעות קבלן המשנה חבר הכנסת רפי אדרי, הבטיח רשת ביטחון לנתניהו אם יבצע את הנסיגה השנייה. העבודה רוצה שמעשה התועבה של נסיגה נוספת ממחוזות המולדת יעשה על-ידי הליכוד, שכבר הוכיח את כוחו בנסיגות מסיני ומחברון, וכך הוא יוצג ויוקע בבחירות הבאות. בשביל זה כדאי להם לתת רשת ביטחון לליכוד, וזאת הבין גם חבר הכנסת דראושה, שהצטרף לנותני רשת הביטחון לנתניהו, שמונים כבר 22 חברי כנסת. אכן, מסדר של נאמני אוסלו: פרס, דראושה, נתניהו. אז על איזה אי-אמון אתם מדברים?

משפט אחרון, אדוני היושב בראש, אנחנו קוראים לראש הממשלה לשוב אל התיב הלאומי של ישראל עצמאית וחזקה, לסילוק צבא המחבלים מארץ-ישראל המערבית, להפסקת תהליך הנסיגות ולחיזוק אחיזתנו בשטחי יהודה ושומרון.

הסכם אוסלו מת. עם ישראל חי. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת משה גפני. אחריו – חבר הכנסת אפי אושעיה.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ממשלת ישראל, וממילא גם מדינת ישראל, נמצאת במצב קשה מבחינה מדינית.

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת כץ ואפי אושעיה, אנא מכם.

משה גפני (יהדות התורה):

היא עומדת ערב הכרעה בנושאים המדיניים הקשים ביותר שיכולים לקרות למדינה, לעם. לא קל לכל עם, לכל מדינה, למסור חלקים ממדינה לעם אחר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זה מדינה?

משה גפני (יהדות התורה):

חבר הכנסת דראושה, תשמע אותי עד הסוף.

לא קל למסור, על אחת כמה וכמה חלקים מארץ-ישראל, שיש בהם קדושה, מצווה והיסטוריה, יש בהם כל הסנטימנטים שאפשר להעלות על הדעת, זה לא קל.

אבל, אנחנו, העם היהודי מצווים, על-פי התורה, לעשות סדר עדיפויות במאויים, ברצונות שלנו כיחיד, וודאי שלנו כעם, כאומה וכמדינה. בסדרי העדיפויות שיש לעם היהודי, לפני מצוות יישוב הארץ ומסירת חלקים ממנה יש מצווה של מניעת שפיכות דמים.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת בויים. חברי הכנסת.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

לא תמיד, אדוני, כשאנחנו מדברים חבר הכנסת גפני שומע אותנו ברוב קשב. זה לא נורא אם אנחנו לפעמים מפריעים לו.

משה גפני (יהדות התורה):

זה נכון. אני מתנצל על זה שאתה מפריע לי עכשיו.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

למרות הכול אנחנו – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

בדרך כלל.

משה גפני (יהדות התורה):

לכן, אדוני היושב-ראש, אף שזה לא קל, יש חובה לקדם את התהליך המדיני, יש חובה לעשות את זה. הממשלה הזאת, בגלל בעיות פנימיות בתוכה, מימין ומשמאל, בממשלה ובקואליציה, היא איננה מתקדמת, לא קדימה, לא אחורה. אני נמצא בקואליציה הזאת, ותיכף אומר גם מדוע, ואני משתומם. מצד אחד, יש קבוצת חברי כנסת שמודיעה, שאם תתבצע פעימה כלשהי הממשלה נופלת. ומנגד יש קבוצה, כמו הדרך השלישית, שתיכף אני רוצה לומר עליה כמה מלים, שמודיעה שאם לא תתבצע הפעימה הממשלה נופלת. ואני תמה מה ראש הממשלה צריך לעשות או מה הוא יכול לעשות כאשר הממשלה, בכל מקרה, עומדת ליפול. אוי לו מיצרו ואוי לו מיוצרו.

כדי לנתח את המצב שבו אני נמצא בקואליציה, אני מתחיל לחשוב מה רוצה הדרך השלישית. היא רוצה לקדם את הפעימה בכל מקרה. מדוע? מכיוון שצריך לקדם את התהליך המדיני, אפילו במחיר של מסירת חלקים מארץ-ישראל. ואותה מפלגה, מסיבות שנוגעות אולי אליה באופן סקטוריאלי, הציעה הצעת חוק בשבוע שעבר, כאשר הנושא הוא מקומות או שטחים שבהם חל החוק הישראלי, כאשר כולנו יודעים שהכוונה היא לרמת-הגולן. בשום פנים ואופן לא למסור חלק מרמת-הגולן, כך רוצה הדרך השלישית, זה מצעה, כך היא מדברת, אפילו במחיר של מניעת משא-ומתן עם סוריה, כשכולם יודעים שלהעדר משא-ומתן עם סוריה יש השלכה בלבנון.

יושב פה חבר הכנסת זאבי, עמדתו ברורה וחד-משמעית, ואני מכבד אותה, אבל לפניך, חבר הכנסת זאבי, יושב חבר הכנסת יהודה הראל, ואני תמה בעצמי, מה ההבדל בין רמת-הגולן לבין יהודה ושומרון? רמת-הגולן זה יותר ארץ-ישראל מיהודה ושומרון?

אותה הדרך השלישית אומרת – אני כבר מסיים – לראש הממשלה: אם לא תבצע את הפעימה ביהודה ושומרון, אנחנו מפילים את הממשלה. אותה הדרך השלישית מאיימת ומביאה פה הצעת חוק, שבשום פנים ואופן לא למסור שום חלק מרמת-הגולן; לא לנהל משא-ומתן עם אסד, על כל ההשלכות שנובעות מהעניין הזה בלבנון.

אני לא מבין לחלוטין את הדרך השלישית, בכלל לא הבנתי. אבל מה שיותר לא הבנתי בשבוע שעבר, זה את היושב-ראש שלהם, אלה שמשוחחים פה.

אדוני היושב-ראש, יושב פה חבר הכנסת אהוד ברק. מה ההבדל? שמישהו יסביר לי מה ההבדל בין הליכוד למפלגת העבודה מבחינה מדינית. מה ההבדל? נכון, יש הבדל. מפלגת העבודה טוענת, שהם רוצים לקדם את התהליך המדיני ונתניהו לא רוצה לקדם.

יושב פה היושב-ראש שלכם בשבוע שעבר, בגלל איזה קוניונקטורה פוליטית, לא בגלל דבר שהוא מאמין בו. אני לא יודע, בכלל, במה הוא מאמין, אבל הוא צריך להצביע עם הדרך השלישית משום שהוא מקווה שאולי הדרך השלישית תצטרף אליו כדי להפיל את הממשלה. אז הוא יוצר את הסייגים של אי-ניהול משא-ומתן עם אסד, עם כל ההשלכות שקורות בלבנון, והוא מצביע על החוק הזה שמפלגת העבודה כל הזמן היתה נגדו. אז מה ההבדל, חבר הכנסת דראושה, בין הליכוד ובין מפלגת העבודה?

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

ליכוד א' וליכוד ב'.

משה גפני (יהדות התורה):

אני חושב להיפך. אני חושב שאהוד ברק הפך להיות ליכוד א'. אני מסיים, אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה מסיים?

משה גפני (יהדות התורה):

לאהוד ברק אין שום עקרונות, אני אגיד לך מדוע, ובזה אני מסיים. אהוד ברק היה רמטכ"ל, ובתור רמטכ"ל הוא אמר שצה"ל צריך להיות צבא קטן, יעיל וזריז. הגיע לכנסת, נהיה שר הפנים, הכול בסדר – הוא חי בסדר עם החרדים. ראה שלא הולך לו עם החרדים – הגיש הצעת חוק לצבא הקטן היעיל והזריז הזה, לגייס את בחורי הישיבות. זה המנהיג שלכם. אני הייתי מתבייש להיות במפלגה שאהוד ברק המנהיג שלה. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. רשות הדיבור לחבר הכנסת אפי אושעיה. אחריו – חבר הכנסת רענן כהן.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר נ' מסאלחה:

עד שאתה מדבר – הודעה לסגנית מזכיר הכנסת. בבקשה.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת –

לקריאה ראשונה, מטעם חברי הכנסת: הצעת חוק אימוץ ילדים (תיקון מס' 2) (תיקון מס' 4), התשנ"ח-1998, של חבר הכנסת דוד צוקר.

לקריאה שנייה ולקריאה שלישית: הצעת חוק הדיור הציבורי (זכויות רכישה), התשנ"ח-1998, שהחזירה ועדת הכלכלה; והצעת חוק למניעת אלימות במשפחה (תיקון מס' 4), התשנ"ח-1998, שהחזירה ועדת החוקה, חוק ומשפט. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה.

**הצעות סיעות העבודה-מד"ע-רע"ם, מרצ וחד"ש-בל"ד להביע אי-אמון בראש הממשלה
בשל: 1. ניהול המשא-ומתן המדיני על-ידי ראש הממשלה;**

**תהליך המשא-ומתן המדיני והמצב הכלכלי; . תהליך השלום, מצב האבטלה ומצב
מערכת הבריאות**

היו"ר ל מסאלחה:

בבקשה, חבר הכנסת אפי אושעיה.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, זו לי הפעם הראשונה שאני מדבר בהצעת אי-אמון. חבר הכנסת זאבי, אמרתי שזו לי פעם ראשונה שאני מדבר בהצעת אי-אמון. חשבתי שממשלה נבחרת – צריך לתת לה צ'אנס להגשים את משאלותיה לטובה. אבל אני שואל את עצמי זה שנתיים, מה הן משאלותיה של ממשלת הימין הזאת, או שמאל, או מרכז? אינני יודע.

אני יודע מה היא מולדת – סיעה קטנה, אבל סיעה שאומרת את דעתה ברבים; היא גיבשה לעצמה עמדה ערב הבחירות וממשיכה עם הקו שהיא הבטיחה לבוחריה. כשאתם יצאתם בססמה: "רק מולדת בימין", לא חשבתי כמה ההצעה הזאת או הססמה הזאת אמיתית וממשית. זה נכון שיש לי חילוקי דעות גדולים מאוד אתכם. אבל עם הליכוד או המפלגות בקואליציה אני אפילו לא יודע מה הם חילוקי הדעות, משום שאני לא יודע מה עמדתם. האם עמדתם היא מה שאומר יושב-ראש הקואליציה מאיר שטרית, או מה שאומר חבר הכנסת בגין או חבר הכנסת מרידור או ראש הממשלה בעצמו, שלא אומר שום דבר למעשה? או חבר הכנסת אריק שרון, שאומר לא להאמין לראש הממשלה שמדבר בשני קולות? האם להאמין ליד ימין או ליד שמאל?

אני אומר פעם אחת ולתמיד לימין המתחסד בקואליציה, אם אתם מפלגות ימין אמיתיות – תפרשו מהממשלה הזאת; יש לכם הזדמנות. תצטרפו או לאי-אמון או להצעה לפיזור הכנסת ביום רביעי ותעמדו מאחורי דרככם.

כשהמפד"ל מדברת ואומרת: אנחנו מפלגת ימין, אנחנו שומרים על יהודה ושומרון; אני שואל: איך? הממשלה הזאת, שהחזירה את חברון, את מה שהיה – לצערי, לא היה אומץ לשמעון פרס לעשות ערב הבחירות הקודמות. ממשלת המפד"ל והליכוד יושבים ביחד, מגלגלים את עיניהם לשמים, מתחסדים ואומרים: זה הסכם שנכפה עלינו. אבל הם שוכחים לספר את האמת – ששמונה חודשים הם ניהלו משא-ומתן עם ערפאת והגיעו להבנות, ומה שהצליחו לעשות הוא לפתוח את רחוב השוהדא, דוד המלך, למעבר של רכב, לקחת את הרובים מגודל כזה ולקצר אותם לגודל אחר, לפתוח את החנויות בפתח שכונת אברהם אבינו.

לי יש ויכוח גדול מאוד עם המתיישבים בחברון, אבל הוויכוח הכי גדול אתם הוא, איך זה שהם ממשיכים לתמוך בממשלת הימין הכאילו הזאת, וכשאנחנו ניסינו להוביל תהליך שהאמנו בו ואמרנו

את דרכנו באופן גלוי, ברור וחד-משמעי, הארץ געשה. והנה היום – שקט, דממה, כאילו לא קורה דבר.

נתניהו אומר: אני הולך להגשים את ההסכם. הוויכוח הוא – אם היה ערב הבחירות – אם ראש הממשלה הזה ייפגש בכלל עם ערפאת; ופתאום הוא מחכה כל הלילה שערפאת יעשה טובה בתיווך האמריקנים ויסכים להיפגש אתו.

עכשיו הוויכוח הוא לא אם בכלל מפנים שטח – האם השטח צריך להיות 13%, 10% או 9%, כפי שאומר אריק שרון. זאת אומרת, שהחלום של שתי גדות לירדן עבר חלף לו. ואני אומר, אדוני היושב-ראש, למפלגתי כאן, מעל דוכן הכנסת: מה אנחנו מלינים בכלל על בנימין נתניהו? יש פה השלמה היסטורית עם צדקת הדרך שהובילה תנועת העבודה הרבה שנים. יש פה השלמה היסטורית עם כך ששתי גדות לירדן זה חלום כתוב באיזה מקום, ואין לו שום סיכוי להתממש. יש פה השלמה היסטורית עם העובדה שאנחנו, מפלגת העבודה, טענו שאיננו יכולים לשלוט על עם זר – של תנועות הימין, למעט מולדת, במדינת ישראל.

ההתלבטות שלנו כתנועת העבודה היא התלבטות אמיתית, אבל היא התלבטות אם לתת רשת ביטחון, כפי שטוענת מחצית מהסיעה, או לא לתת רשת ביטחון, כפי שטוען החצי האחר –

היו"ר נ' מסאלחה:

תסיים.

אפי אושעיה (העבודה):

— כי אנחנו באמת לא יודעים מה דרכו ועמדתו של ראש הממשלה.

אני קורא לראש הממשלה להפסיק לשקר לעם, וגרוע מזאת – להפסיק לרמות את חברי ממשלתו; לבוא לכאן ומעל דוכן הכנסת לומר באומץ לב מה דרכו, מה מחשבתו ולכן הוא מוביל אותנו, לפני שיהיה מאוחר מדי. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. חבר הכנסת רענן כהן. אחריו – אחרון המתדיינים, חבר הכנסת מאיר שטרית.

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, על שלושה פשעי נתניהו ועל ארבעה לא נביע בו אמון: על שגרמת לקריסת תהליך השלום ואתה גורר אותנו למלחמה ולאלימות; על שהרסת את מערכת היחסים עם ארצות-הברית, אירופה והעולם הערבי וגרמת לבידודה המדיני של ישראל; על 210,000 מובטלים. ואני רוצה לומר, ששיעור האבטלה שהתפרסם היום הוא מן הגבוהים ביותר מאז שנת 1993. מצב זה יביא לעצירה מוחלטת של העלייה לישראל.

אדוני היושב-ראש, כדי לחזור לשיעור האבטלה בתקופת שלטונה של מפלגת העבודה, צריך צמיחה כלכלית של 6% לפחות, וכיום הצמיחה בקושי מגיעה ל-2%; דהיינו נצטרך עוד למעלה מ-5 מיליארדי דולר על מנת להחזיר את המצב לקדמותו.

על ההסתה הפרועה המלווה בשקרים ובתעמולה פינקלשטיינית היוצאת מלשכתך באחריותך ובידיעתך כלפי מחצית העם, כלפי הצבא ומערכת הביטחון, כלפי הנשיא, כלפי מערכת המשפט, כלפי האופוזיציה וכלפי כל מי שמציב מולך מראה ואומר לך: תראה, אדוני ראש הממשלה, איך אתה נראה. על כל אלה ועוד אנו מגישים היום אי-אמון בך, ראש הממשלה; אי-אמון על שהפכת חלום של שלום לחלום בלהות, הפכת תקווה לייאוש, הפכת שגשוג לעוני, או שאתה לא מבדיל בין לבן לשחור.

אנו מגישים היום אי-אמון בראש הממשלה שהשקרים הפכו לסדר-יומו וההישרדות למטרת קיומו; אי-אמון בראש הממשלה שמחק את החיוך מפני ילדינו, שגרר את כולנו מאור גדול למנהרות החושך; אי-אמון בראש הממשלה שאין עוד איש ציבור, מנהיג או איש כבוד שמאמין בו או מאמין לו; אי-אמון בראש ממשלה שממשיך לעשן סיגרים כאשר סביבו 210,000 מובטלים, מיתון עמוק ומשק קורס.

אני פונה אל יושב-ראש הבית הזה, נבחר ציבור מכל המגזרים, מכל שכבות העם, אנשים עם דעות פוליטיות שונות ומגוונות. אני רוצה שיקומו עשרה חברי כנסת ויגידו שנתניהו דובר אמת. שיקומו חמישה חברי כנסת, ארבעה, שלושה, שיקום חבר כנסת אחד שמאמין עוד לראש הממשלה הזה, שחושב שהוא איש אמין, אחראי. למה אף אחד לא מאמין בו? ואם אתם לא מאמינים באיש הזה – מדוע אתם מביעים בו אמון? למה הפחדנות הזאת? למה התבוסתנות הזאת? גם אנחנו וגם אתם ראויים לראש ממשלה טוב יותר, אחראי יותר.

למעלה משנתיים אתה בשלטון. כשישבתי לכתוב את הנאום, ניסיתי למצוא דבר טוב אחד שעשיתי, החלטה אחת שראויה לשבחים. אני מצטער להגיד לכם, רבותי חברי הכנסת, שהתקשיתי למצוא. היו אלה שנתיים של קיפאון מדיני, של דשדוש, של דחייה ותירוצים על גבי תירוצים, של הודעות לתקשורת שמוכחשות שעה לאחר מכן, של משחקים ב"נדמה לי".

ראש ממשלה וירטואלי, היה כלא היה; ראש ממשלה שנלחם בכולם ומפיץ סביבו רוע, שנאה, הרס והסתה; ראש ממשלה שגם לאחר שנבחר המשיך להתנהג כאילו הוא במהלכה של תעמולת בחירות שקרית ומסיתת; ראש ממשלה שנסחט, נלחץ ונכנע לקואליציה של מתנחלים קיצונים ואנשי חזית ארץ-ישראל; ראש ממשלה שמתנהג כמו רוכל בשוק שאיש לא מאמין במה שיש לו להציע.

אני קורא לחברי הכנסת לגלות אחריות לאומית. זוהי אולי הזדמנות שלא תחזור. תגידו לו, לראש הממשלה הזה, שאין לכם עוד אמון בו, שאתם רוצים במקומו אדם אחראי, מנהיג ולא מובל. אמרו לו: אדוני ראש הממשלה, עייפנו ממך, משקריר, מתירוציר, מהשלומיאליות של החלטותיך; עייפנו מלראות מובטלים ברחובות, משקיעים שבורחים וחברה שנהרסת. אדוני ראש הממשלה, שחרר

אותנו מתפקידך, החזר את המנדט ולך הביתה. לנו, חברי הכנסת, נציגי העם, אין עוד אמון בך, ראש הממשלה.

היו"ר ל' מסאלחה:

תודה. חבר הכנסת מאיר שטרית. חברי הכנסת. חבר הכנסת רביץ. סגן השר גמליאל. סגן השר ביבי. בבקשה, אדוני. חבר הכנסת ריבלין. אדוני השר שרנסקי. חבר הכנסת אורי אור, חבר הכנסת אלי בן-מנחם.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, זו עוד הצעה אחת בסדרת ההצעות האין-סופיות של אי-אמון, ודינה להידחות. אני מבקש מהכנסת להסיר את ההצעה מסדר-היום.

היו"ר ל' מסאלחה:

תודה רבה. חברי הכנסת, הדיון תם.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, נעבור להצבעה.

היו"ר ל' מסאלחה:

אני מבקש שיצללו.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

כבר צלצלו.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, נא לשבת. אנחו ניגשים להצבעה. נקיים הצבעה אחת אישית על כל שלוש ההצעות.

אלי גולדשמידט (העבודה):

הצבעה אחת.

היו"ר ד' תיכון:

הצבעה אחת שמית? אישית?

אלי גולדשמידט (העבודה):

זה על דעתי. אני לא יודע אם זה על דעת כולם.

היו"ר ד' תיכון:

הם יגידו אם הם מתנגדים. איזו הצבעה אתה רוצה?

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני רוצה הצבעה אישית.

היו"ר ד' תיכון:

אישית. תתחילי להצביע.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם: (קוראת בשמות חברי הכנסת)

יולי-יואל אדלשטיין – אינו נוכח.

רפאל אלול (העבודה):

למה הצבעה אישית?

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אפשר לערוך הצבעה אלקטרונית.

היו"ר ד' תיכון:

אפשר לערוך הצבעה אישית. חבר הכנסת גולדשמידט, לו זה היה ההיפך היית בא אלי ואומר: ההצבעה התחילה.

רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה על הצעות סיעות העבודה-מד"ע-רע"ם, מרצ וחד"ש-בל"ד להביע אי-אמון בראש הממשלה. מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעות של סיעות העבודה-מד"ע-רע"ם, מרצ וחד"ש-בל"ד – 42

נגד – 20

נמנעים – 2

נואף מסאלחה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, לא נעשתה במחשב החלפה כשהחלפת אותי כיושב-ראש.

היו"ר ד' תיכון:

אתה מצביע נגד?

נואף מסאלחה (העבודה):

לא, אני מצביע בעד.

היו"ר ד' תיכון:

אתה מצביע בעד ואני נגד. בסדר.

יונה יהב (העבודה):

תוסיף אותי.

היו"ר ד' תיכון:

לא, זה לא. מר האן, חבר הכנסת מסאלחה ואני התחלפנו כיושבי-ראש. לא הספיקו להתאים את המחשב.

התוצאות הן: 42 בעד.

יונה יהב (העבודה):

תוסיף אותי, בבקשה.

היו"ר ד' תיכון:

לא, אין דבר כזה. אני מצטער. 42 בעד, 20 נגד, שני נמנעים. הצעת האי-אמון לא נתקבלה.

הצעת חוק האזרחות (תיקון מס' 7) (אזרחות לקרובי חייל), התשנ"ח-1998

(קריאה ראשונה)

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אני מבין שיש הודעה לגבי הסעיף הבא, שדן בהצעת חוק האזרחות (תיקון מס' 7), כדלקמן: "ביטול הצעתנו לאי-אמון בממשלה. אנו החתומים מטה מודיעים בזאת, כי אנו מבטלים את דרישתנו לקיים הצבעת אי-אמון בנוגע לחוק האזרחות של חבר הכנסת יוסי שריד". חתומים: חבר הכנסת רפאל פנחסי, חבר הכנסת משה גפני וחבר הכנסת שמריהו בן-צור.

לכן, אני נותן את רשות הדיבור, לפני שאעבור להצבעה בקריאה ראשונה על הצעת חוק האזרחות (תיקון מס' 7) (אזרחות לקרובי חייל), לשר הפנים, מר סויסה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' תיכון:

הוא רוצה למסור הודעה אישית. מותר לו. בבקשה.

שר הפנים א' סויסה:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, במשך היום שמעתי את כל ההערות של אותם אנשים שתומכים בחוק הזה. לצערי, בעת הכנת החוק בדיון בוועדת הפנים של הכנסת נעשה מעין מחטף. גם ברוויזיה נעשה מעין מחטף. לכן ביקשתי מהחברים שלנו שיורידו את הצעת האי-אמון היום ונהפוך זאת להצבעה רגילה בחוק. אם החוק יעבור, לקראת הקריאה השנייה והשלישית נעלה את כל ההערות המקצועיות שלנו, ונדון בהן בוועדה ביתר רצינות, לאחר שנסכם את העמדה שלנו. אם צריך – נביא את החוק לכאן, להצבעה. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. אנחנו ניגשים להצבעה. הצעת חוק האזרחות (תיקון מס' 7) (אזרחות לקרובי חייל), קריאה ראשונה – העברה להכנה לקריאה שנייה ושלישית בוועדת הפנים. אני חוזר: בוועדת הפנים. אפשר להצביע.

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 53

נגד – 28

נמנעים – 5

ההצעה להעביר את הצעת חוק האזרחות (תיקון מס' 7) (אזרחות לקרובי חייל),
התשנ"ח-1998, לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

53 בעד, 28 נגד, חמישה נמנעים. החוק עובר להכנה לקריאה שנייה ושלישית בוועדת הפנים.

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

הודעה ליושב-ראש ועדת הכנסת.

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, חבר הכנסת בייגה שוחט, סגן השר פרוש, חבר הכנסת מאיר שטרית, אתם לא עוזרים לי. אני מבקש מכם, או תשבו או תצאו. חבר הכנסת שטרית, אתה עושה את כל המהומה שם. אני מצטער. חבר הכנסת עוזי לנדאו, אדוני שר הביטחון, אתם מפריעים. אני מצטער. חבר הכנסת גבאי, חברי הכנסת רובי ריבלין ורן כהן. סגן השר ביבי. סגן השר בניזרי. בבקשה, אדוני.

רפאל פנחסי (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ועדת הכנסת קבעה בישיבתה היום את הוועדות לדיון בהצעות לסדר-היום ובהצעות חוק.

ועדת החוקה, חוק ומשפט תדון בהצעת חוק לתיקון דיני משפחה (מזונות) (תיקון – קטינים),
התשנ"ו-1996, של חברת הכנסת ענת מאור וקבוצת חברי הכנסת.

ועדת הכספים תדון: 1. בהצעת חוק מימון מפלגות (מימון בחירת ראש ממשלה), התשנ"ח-1997,
של קבוצת חברי הכנסת; 2. בהצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון – מכירה על-ידי מנהל עיזבון),

התשנ"ח-1998, של חבר הכנסת משה גפני; 3. בהצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (זיכוי בעד לימוד תואר ראשון), התשנ"ח-1998, של חבר הכנסת נסים זוילי וקבוצת חברי הכנסת.

ועדת העבודה והרווחה תדון בהצעת חוק חלוקת נטל צודקת בבריאות, התשנ"ח-1998, של חברי הכנסת עמיר פרץ, אריה דרעי וקבוצת חברי הכנסת.

ועדת החינוך והתרבות תדון בהצעת חוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון – מוסדות להכשרת עובדי חינוך), התשנ"ח-1998, של חברת הכנסת נעמי חזן וקבוצת חברי הכנסת.

הוועדה לענייני ביקורת המדינה תדון בהצעה לסדר-היום בנושא: המשבר בשוק ההון בשנים 1994-1993 והמשבר בבורסה – של חבר הכנסת אפי אושעיה. תודה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ל' מסאלחה:

תודה רבה.

שאלות ותשובות

היו"ר ל' מסאלחה:

אנו עוברים לשאלות ותשובות לשר התחבורה. בבקשה, אדוני.

כביש הכניסה לבית-החולים בנהרייה

חבר הכנסת א' סעד שאל את שר התחבורה ביום כ"ז באדר התשנ"ח (25 במרס 1998):

כביש הגישה לבית-החולים בנהרייה המשרת את אזור הגליל המערבי מתחבר אל כביש נהרייה-מעלות. בצומת הכבישים הללו אין רמזורים על אף התנועה הסואנת שם במשך כל שעות היום. ניסיונותיהם של נהגים המגיעים אל בית-החולים בנהרייה או היוצאים ממנו להשתלב בצומת יוצרים פקקי תנועה, והם אף גבו כבר קורבנות בתאונות דרכים.

רצוני לשאול:

1. האם מודע משרד התחבורה לבעיה זו?

2. האם יותקנו לאלתר רמזורים בצומת?

שר התחבורה ש' יהלום:

1-2. צומת כביש הגישה לבית-החולים נמצא על כביש 89, הנמצא באחריות מע"צ, שפועלת במשרד התשתיות הלאומיות. לאור זאת משרד התחבורה לא היה מודע לבעיה בצומת, אולם הנושא נבדק בעקבות פנייתך על-ידי המשרד.

כביש עוקף-נהרייה, שיעקוף את הצומת, נמצא בשלבי תכנון לביצוע על-ידי מע"צ. הוא יוריד את נפח התנועה בצומת ויהפוך את הצומת לדרך מקומית.

גם כיום, במצב הנוכחי אין הצדקה מובהקת לצומת מרומזר, ובעקבות הכוונה לסלילת הכביש העוקף דומה שאין מקום לרמזור הצומת.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת אחמד סעד.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אדוני השר, אני מודה לך על תשובתך. אני רוצה להגיד לך, שאני מכיר טוב מאוד את הצומת הזה. הרבה פעמים אני נוסע לבית-החולים. מי שיוצא משם צריך להמתין לפחות רבע שעה, כי הוא יוצא לכביש דו-סטרי עמוס מאוד כל היום. עד שתסללו את הכביש העוקף, אני לא יודע כמה קורבנות עוד יהיו. לכן אני רואה שיש חשיבות רבה לכך שיהיה רמזור במקום הזה. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. בבקשה, אדוני השר.

שר התחבורה ש' יהלום:

תודה רבה, אדוני.

היו"ר ל מסלחה:

אדוני שר האוצר ואדוני יושב-ראש ההסתדרות, אני מקווה שאתם לא מנהלים כאן משא-ומתן על הסכמי שכר. אתם מפריעים קצת.

שר האוצר י' נאמן:

שר התחבורה ש' יהלום:

חבר הכנסת סעד, אני בהחלט מבין את המצוקה ומקבל את דבריך, אבל כאשר אנחנו במצוקה תקציבית, במקום שבו אנחנו רואים פתרונות אחרים, נכון שהם יארכו קצת יותר זמן – אני מתכוון לפתיחת הכביש העוקף – הרי ההשקעה במקום הזה, גם ברמזור וגם בכביש עוקף, תהיה על חשבון מקום אחר שבו, לטווח ארוך, הרמזור יהיה חיוני פי כמה. לכן אין לנו אלא לסבול בטווח הקצר, ובטווח ארוך אנחנו בטוחים שהכביש העוקף יפתור את הבעיה בצורה משמעותית.

שיפור התשתית לתחבורה הציבורית

חבר הכנסת ע' זיסמן שאל את שר התחבורה ביום י"ז באייר התשנ"ח (13 במאי 1998):

מדוח 48 של מבקר המדינה עולה, שהממשלה התחייבה להשקיע מדי שנה כ-10 מיליוני ש"ח בשיפור התשתית לתחבורה הציבורית. בפועל הוקצו סכומים קטנים בהרבה, שנוצלו בשיעור של 61%-73% בלבד. בנוסף, משלושה נתיבי תחבורה ציבורית באחריות משרדך, לא הוקם אף אחד.

רצוני לשאול:

1. האם אכן לא עמד משרדך בהתחייבויותיו? אם כן – מדוע?

2. לאור חשיבות התחבורה הציבורית כמשרתת את האזרחים והמשק, כיצד יפעל משרדך להשקעה בתשתית זו?

3. מדוע לא הקים משרדך את שלושת נתיבי התחבורה הציבורית?

4. מתי וכיצד יתוקנו הליקויים שצוינו בדוח?

תשובת שר התחבורה ש' יהלום:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

4-1. בשנת 1997 השקיע משרד התחבורה כ-20 מיליון ש"ח בשיפור התשתית לתחבורה הציבורית.

במהלך השנים הוקמו על-ידי משרד התחבורה עשרות נתיבי תחבורה ציבורית בערים תל-אביב, בת-ים, חולון, רמת-גן, באר-שבע, ירושלים, פתח-תקווה וראשון-לציון. כמה נתיבים ומסלולים נוספים לתחבורה הציבורית מצויים בתהליכי הקמה ונתיבים נוספים מתוכננים לביצוע בשנת 1999.

בשנת 1998 הושקעו בשיפור נתיבים ומסלולים לתחבורה הציבורית כ-100 מיליון ש"ח.

יש לציין, שקיימים קשיים אובייקטיביים בקידום הנושא, הן בשיתוף הפעולה עם הרשויות המקומיות שמשתפות פעולה באופן חלקי בלבד, וכן יש מחסור בדרכים רחבות ידיים שתאפשרנה יצירת נת"צים/מת"צים – נתיבי תחבורה ציבורית, מסלולי תחבורה ציבורית – במקביל לאי-פגיעה בנסיעות רכב פרטי.

אנו עושים מאמצים לקידום הנושא וצופים לשיפור בתחום.

נתיב הטיסה לאילת

חבר הכנסת א' פינס-פז שאל את שר התחבורה ביום ט' בסיוון התשנ"ח (3 ביוני 1998):

נודע לי, כי לאחרונה שוב הגיעו שני מטוסים אשר נעו בנתיב הטיסה לאילת וממנה לקרבה מסוכנת, ורק תגובתם המהירה של הטייסים מנעה תאונה. למרות תקרית זו ותקריות אשר קדמו לה, לא שונו סידורי הטיסה בקו.

רצוני לשאול:

1. האם הנתונים נכונים?

2. מדוע לא שונו עדיין סידורי הטיסה בנתיב הטיסה לאילת, והאם ישונו?

3. מה עושה משרד התחבורה כדי למנוע תאונה בקו?

תשובת שר התחבורה ש' יהלום:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. מדובר במטוסים שטסו בנתיב לאילת וממנה, האחד צפונה והשני דרומה. ה"מפגש" בין המטוסים אירע כתוצאה מטעות בקר, שהורה למטוס שטס דרומה לטפס באופן שחצה את גובה טיסת המטוס שטס צפונה. לאחר שאחד הטייסים הבחין במתרחש ודווח לבקר, שינה הבקר את הוראתו.

לאחר מקרה זה שונו נוהלי איוש עמדת הבקרים. הבקר הושעה מתפקידו עד למעבר הדרכה נוספת.

משרד התחבורה דן, במסגרת תוכנית-אב לתעופה, בהקשר זה על הנתיב המזרחי, הן בבחינת האפשרויות להרחבתו, דבר בעייתי מאוד לאור רוחבה של מדינת ישראל בנגב ולאור צורכי חיל האוויר, והן בזירוז התקנת מכשירים המתריעים על התנגשות בין מטוסים, במטוסים ישראליים.

טיסות "אל על" לבולגריה

חבר הכנסת ח' דיין שאל את שר התחבורה ביום כ"ג בסיוון התשנ"ח (17 ביוני 1998):

נודע לי, שעל-פי הסכם התעופה בין ישראל לבין בולגריה "אל על" היא המוביל הנקוב לביצוע הטיסות הסדירות בקו ישראל-סופיה.

רצוני לשאול:

1. האם נכון ש"אל על" הפסיקה ביצוע הטיסות הסדירות בקו זה והחברת הבולגרית "בלקן אייר" לבדה בזירה בביצוע טיסות אלו, שבהן נוסעים ישראלים בעיקר?

2. כמה ישראלים וכמה בולגרים טסים מדי חודש בחברת הזרה?

3. מדוע לא מינה משרדך מוביל ישראלי אחר לביצוע טיסות אלה ביחד עם הקו התעופתי של הבולגרים?

תשובת שר התחבורה ש' יהלום:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. חברת "אל על" הפסיקה את טיסותיה לסופיה באופן זמני בחודש תשרי התשנ"ח, אוקטובר, עם החברה הבולגרית 1997 AGREEMENT. עם זאת, החברה חתמה על הסכם שיתוף פעולה – BALKAN AIRWAYS.

הסכם התעופה הביטחוני בין בולגריה וישראל מאפשר הפעלת מוביל נקוב אחד בלבד לכל מדינה. הינה שיטה מקובלת בעולם התעופה. CODE SHARING שיטת

בשווקים בעלי נפח תנועה קטן מקובל שמוביל נקוב אחד מבצע טיסה ושני מובילים נקובים משווקים לבין "אל על" הינו בהתאם לכללי ההסכם CODE SHARING אותה בשיתוף פעולה. אופי ההסכם בין האווירי החתום בין שתי המדינות.

חברת "אל על" מפעילה טיסות ליעדים כגון: ליסבון, הלסינקי, בייג'ין, בנגקוק, בומביי וניירובי לבדה ומשווקת בשיתוף פעולה עם המובילים הנקובים של אותן מדינות.

חברת "אל על" הפעילה שנים רבות את הקו תל-אביב-סופיה עם תוצאות כלכליות שליליות. ההחלטה על הפסקה זמנית של הטיסות הנ"ל הינה מהסיבות הבאות: 1. כמות הנוסעים בין ישראל לבולגריה קטנה, כ-5,500 נוסעים בולגרים וכ-4,000 נוסעים ישראלים בשנה; 2. עלויות ביטחון גבוהות במיוחד; 3. למוביל הבולגרי יתרון יחסי בגין עלויות ייצור נמוכות, כגון עלויות כוח אדם בבולגריה. כמו כן, יכולת הטסת נוסעים ליעדים מעבר לבולגריה.

במהלך 1999 תקלוט חברת "אל על" חמישה מטוסים חדשים לשירותה. למטוסים אלה יתרונות בגין גודלם – הקטן – שמתאים בעיקר לשווקים בעלי אפיון כגון בולגריה. כמו כן, עלויות תפעולם נמוכות יחסית. עם כניסת המטוסים החדשים הנ"ל לשירות חברת "אל על", תשקול החברה מחדש את הפעלת טיסותיה לסופיה.

עמדות תקשורת חירום לאורך כביש מס' 1

חבר הכנסת ר' אדרי שאל את שר התחבורה ביום כ"א בתמוז התשנ"ח (15 ביולי 1998):

משני צדי כביש ירושלים-תל-אביב קיימות עמדות טלפון האמורות להיות מקושרות למוקד חירום בעת מצוקה. עמדות אלה מוזנחות, וחלקן שבורות.

רצוני לשאול:

1. האם העמדות, חלקן או כולן, מתפקדות?

2. מדוע לא ישוקמו, יתופעלו וישולטו העמדות מחדש?

3. האם המצב הנוכחי לא פוגע בבטיחות נהגים שאין ברשותם טלפון סלולרי?

4. האם משרדך שוקל הקמת עמדות שכאלה בכבישים אחרים, כמקובל בעולם?

תשובת שר התחבורה ש' יהלום:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. שום עמדה אינה מתפקדת, וזה המצב כבר כמה שנים.

2. העמדות האלה היו בארץ כישלון מבחינה תפעולית ולא נתנו שום תועלת מבחינה בטיחותית. מספר הקריאות בהן היה זעום, אפילו לפני עידן הטלפונים הניידים. רוב הקריאות היו חיפוש דרך והודעות על תקלות ברכב, דבר חסר ערך מבחינה בטיחותית. להערכתי, העמדות לא ישוקמו ויתופעלו מחדש, מפני שהן לחלוטין לא אם יבוא גוף פרטי ויציע מערך כזה, ייתכן שיש בסיס לדיון חוזר.

3. לא. כשמדובר בתאונות שמתרחשות – יש טלפון נייד כמעט בכל רכב ויש הודעות כפולות, משולשות ומרובעות במוקד התנועה של "קול ישראל". העמדות אינן נחוצות כשמדובר בתאונות דרכים, ויש להן תועלת זעומה למי שחסר טלפון נייד ובעייתו תחזוקת הרכב ו/או חיפוש דרך.

4. לאור האמור לעיל, לא.

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 121), התשנ"ח-1998; הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 120), התשנ"ח-1998; הצעת חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 11) התשנ"ח-1998; הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון מס' 43) (מאגר מידע), התשנ"ח-1998

(קריאה ראשונה)

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, אנחנו מתחילים בדיון בארבע הצעות חוק: הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 121), התשנ"ח-1998, בקריאה ראשונה; הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 120),

התשנ"ח-1998, בקריאה ראשונה; הצעת חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 11), התשנ"ח-1998, בקריאה ראשונה, והצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון מס' 43) (מאגר מידע), התשנ"ח-1998, בקריאה ראשונה. בארבעת החוקים יהיה דיון משולב. יפתח שר המשפטים – בבקשה, אדוני. אחריו – שר האוצר. שניהם יציגו את החוקים.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אדוני היושב-ראש, אדוני שר האוצר, כנסת נכבדה, הצעת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 121) נועדה לפטור ממס הכנסה ארגון מקצועי שמאגד ומייצג בעלי מקצוע מסוים או בעלי משלוח-יד מסוים, שאינה הכנסה מעסק. הוראות פקודת מס הכנסה, לפי נוסחן היום, אינן מסדירות את מעמדם המיסוי של ארגונים מקצועיים לעניין חיובם במס על הכנסות מסוימות. לכן מציעה הממשלה, כי ארגונים מקצועיים המאגדים ומייצגים בעלי מקצוע מסוים שפעילותם נועדה לקדם את ענייניהם המקצועיים ולא נועדה להשיג רווחים, יהיו פטורים ממס על הכנסותיהם כל עוד אלה אינן הכנסות עסקיות או הכנסות מגופים שבשליטתם.

על מנת לעודד ארגונים מקצועיים כאמור להשתמש בהכנסותיהם למטרות הארגון, מוצע כי עודף הכנסה מעל תקרה המחושבת על בסיס שיעור הוצאות, תחויב במס.

כמו כן, מוסדרת בתיקון שלפניכם חובת הגשת דוחות כספיים של ארגונים כאמור.

בנוסף, בתיקון זה מוצע להבהיר את חובת הדיווח השנתי של מוכר זכות במקרקעין או עושה פעולה באיגוד מקרקעין, אשר שילם מס שבח מקרקעין בשיעור מופחת.

יש לציין, שהתיקון לא עוסק בארגוני עובדים שמסי החבר שמשולמים להם אינם מהווים הכנסה בידם על-פי פקודת מס הכנסה.

אני מבקש מהכנסת לאשר את הצעת החוק בקריאה ראשונה, ולהעביר אותה לוועדת הכספים לשם הכנתה לקריאה שנייה ושלישית.

היו"ר ל' מסאלחה:

תודה רבה, אדוני. בבקשה, אדוני שר האוצר. אתה רוצה להשתתף? אתה מסתפק בדיון המשולב.

חברי הכנסת, אנחנו מתחילים בדיון, הדיון המשולב על ארבעת החוקים שהזכרתי. במסגרת שלוש דקות, כל אחד. הראשונה – חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, אחריה – חבר הכנסת שבח וייס.

שבח וייס (העבודה):

אני ותמר הולכים בלהקה.

היו"ר נ' מסאלחה:

מי ניצח?

שבח וייס (העבודה):

אנחנו לא מתחרים, אנחנו להקה.

היו"ר נ' מסאלחה:

הבנתי, אבל מי – – – לפי הסטטיסטיקה שלך נשארו עוד יומיים-שלושה ימים. שניכם מורי, אני אומר את זה קבל עם ועדה.

שבח וייס (העבודה):

ממש לא חשוב, חשוב שמישהו משרת את המליאה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתבקשת להתייחס להצעת החוק ששר המשפטים הציג בזה הרגע לפנינו. חברי הכנסת, הצעת החוק הזאת היא מסוכנת, גרועה, וצריך להסיר אותה מעל סדר-יומה של הכנסת.

הצעת החוק הזאת היא עוד ניסיון של הממשלה לחתור תחת העצמאות של האיגוד המקצועי, ובאופן מעשי לחתור תחת העצמאות של ההסתדרות, שהיא הגוף שמרכז בתוכו את מרבית האיגודים המקצועיים; לא רק ההסתדרות, אלא גם, למשל, הסתדרות המורים, איגודים מקצועיים של רופאים, ואיגודים מקצועיים אחרים.

יש הצעת חוק שהציג אותה כרגע שר המשפטים, שאומרת שיהיה פיקוח ממשלתי על הכספים שצובר האיגוד המקצועי, על המטרות שעליהן מוצא הכסף. אם הכסף יהיה מעל תקרה מסוימת, וכו' – אז בעצם הוא כבר ייכנס למסגרת של סכומים שחייבים במס וכו'. זאת אומרת, המעמד של האיגוד

המקצועי כעמותה שלא למען מטרה עסקית, אלא גוף ציבורי, העצמאות הזאת תיפגע על-ידי הצעת החוק הזאת.

אני רוצה להזכיר לחברי הכנסת, שבמדינת ישראל במלאות לה יובל שנים, עדיין אין בה חוק שקובע, למשל, את הזכות הבסיסית של חברות באיגוד מקצועי. היום יכול מעביד לפטר עובד רק משום שהוא הצטרף לאיגוד מקצועי או להסתדרות – והיום אין הגנה בחוק על העובד הזה – רק בשל ההצטרפות. אני הגשתי הצעת חוק כזאת. בינתיים היא בדיונים ועדיין לא עלתה לקריאה ראשונה. אני מקווה שזה יקרה בסתיו. באופן יותר כוללני, הממשלה בזמנה – חבר הכנסת יהב, אתה זוכר – ניסתה כל הזמן להיכנס, להתערב בעבודת קופות-החולים, למשל קופת-חולים הכללית. עכשיו היא עושה את זה במסגרת האיגודים המקצועיים.

לכן אני חושבת, שאם אנחנו מבינים את החשיבות של האיגוד המקצועי, של העצמאות שלו, של היכולת שלו להחליט האם הוא מוציא את הכסף לקרן שביתה, האם הוא מוציא את הכסף למטרות של רווחה לעובדים, האם הוא מוציא את הכסף למטרות של הסברה, לימוד, תעמולה – כל הדברים האלה הם חיוניים. לכן אני מציעה לכנסת להסיר מעל סדר-היום את ההצעה הזאת. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

ברשותך, חבר הכנסת שבח וייס, ביקשתי משר האוצר והיתה אי-הבנה. הוא אמר שלא הוא רוצה להציג את החוק היום. אחריו – אתה. בבקשה, אדוני שר האוצר.

יונה יהב (העבודה):

אני רשום שם?

היו"ר נ' מסאלחה:

יש ארבעה חוקים, זה דיון משולב. אל החוק הראשון התייחס שר המשפטים. אל החוקים האחרים רוצה להתייחס שר האוצר. ההצבעה נפרדת, אבל הדיון משולב.

שר האוצר י' נאמן:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנכבדים, הסיבה לכך שלא הצגתי את תיקון מס' 121 לפקודה היא, שבשעתי ייצגתי את אחד הארגונים המקצועיים שקשור בחוק הזה ויכלל בו. מפני ניגוד עניינים לא ראיתי לנכון להביא את הדיון בפני הכנסת, ולכן הוצגה ההצעה על-ידי שר המשפטים.

שבח וייס (העבודה):

עם ההצבעה אין לך בעיה.

שר האוצר 'נאמן:

אין לי בעיה עם ההצבעה. מן המצווה הזאת אני פטור, אדוני סגן יושב-ראש הכנסת, שבח וייס.

אני אדבר על תיקון 120 לפקודת מס הכנסה, שהוא שינוי יסודי. הצעת החוק המונחת בפני חברי הכנסת באה לתקן את פקודת מס הכנסה בנושאים מספר בתחום הרחבת מיסוי תושבי ישראל על הכנסותיהם בחוץ-לארץ. זאת במטרה להתאים את הפקודה לצעדי הליברליזציה במטבע-חוץ ולכלכלה הישראלית המתרחבת מעבר לים.

הסדרי המיסוי בפקודת מס הכנסה, המתייחסים להכנסותיהם של תושבי ישראל בחוץ-לארץ והכנסות של תושבי חוץ בישראל, נקבעו בתקופה מאוד קדומה, בראשית שנות ה-40, עם תיקונים מסוימים וקטנים ביותר בשנים של קום המדינה. בתקופות הללו הסחר הבין-לאומי וההשקעות הרב-לאומיות לא היו מפותחים כפי שהם כיום. באותה עת הכבידו סייגים ואיסורים רבים על העברות מטבע-חוץ לחוץ-לארץ וביצוע השקעות בחוץ-לארץ, ולפיכך הפעילות העיקרית של תושבי ישראל התרכזה בארץ.

מציאות זו השתנתה לבלי הכר בשנים האחרונות, עם פיתוח הסחר הבין-לאומי והפיכת העולם כולו לכפר גלובלי אחד מבחינה כלכלית. כלכלת ישראל משתלבת כיום בעניין זה בכלכלת העולם. התקדמותה של מדינת ישראל לקראת ליברליזציה מלאה בתחום מטבע-חוץ מאיצה תהליך זה ופותחת בפני תושבי ישראל אפשרויות נרחבות לביצוע השקעות בחוץ-לארץ, להעברת כספים לחוץ-לארץ ולהפקת הכנסות שמקורן בחוץ-לארץ. במצב זה, יש להתאים את חקיקת המסים בישראל בתחום הבין-לאומי לעידן זה ולהסרת המחסומים על התנועה החופשית של הון, סחורות ואנשים.

אבקש מן הכנסת לאשר את הצעת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 120) בקריאה ראשונה ולהעבירה לוועדת הכספים של הכנסת להכנתה לקריאה שנייה ושלישית.

אני עובר להצעת חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 11) התשנ"ח-1998.

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת הנכבדים, חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), שנחקק בשנת התשמ"ה-1985, מטיל חיוב במס בשל הכנסה מניירות ערך הנסחרים בבורסה בידי נישומים, הנכנסים בגדר פרק ב' לחוק, בדרך כלל חברות, הן בשל עליית ערך מניותיהם שנרכשו בשנת המס עד תום אותה שנת מס, אף אם לא נמכרו, והן בשל רווח הנוצר במכירת ניירות הערך מתום שנת המס כאמור. לעומת זאת, בעלי שליטה בחברות, המחזיקים לפחות 10% מזכויות ההצבעה, אינם מחויבים כאמור, אלא מחויבים רק על עליית הערך של נייר הערך בשנת מכירתו.

יוצא, כי בחירת עיתוי המכירה של מניות השליטה יכולה לזכות באי-חבות, יכולה להביא לאי-חבות במס במקרה של רווח, על-ידי מכירה בתחילת שנת המס. יתירה מכך, במידה שערכו של נייר הערך ירד בשנת המכירה, נוצר הפסד לבעלי השליטה. הקלה זו למניות שהוגדרו כ"מניות שליטה", מפלה בין נישומים, שחל לגביהם פרק ב' לחוק. אין לה כל הצדק סביר, וגם זו לא היתה כוונת המחוקק בחקיקת ההוראה בחוק התיאומים.

מוצע לקבוע, כי חיוב במס בשל עליית ערך של נייר הערך יוטל בעת מכירת ניירות הערך, ולא על בסיס חיוב הרווח הנצבר בשנת הרכישה של נייר הערך.

הוראת חיוב מכוח סעיף זה תחול על אף האמור בכל דין, הן לגבי אופי ההכנסה בידי הנישום והן לגבי שיעור המס המוטל על הכנסה זו.

מוצע לקבוע, כי עליית ערך של מניות שליטה, שלא היתה מתחייבת במס על-פי הדין הקודם למועד תחילתו של התיקון, לא תהיה חייבת במס.

במועד הגשת הדוח כבר ידועות תוצאות המסחר בניירות ערך בשנת המס, כך שלפי תוצאות אלה יכול הנישום לבקש להחיל עליו את הוראות חלק ב' לחוק. למשל, אם יש לו הפסד מניירות ערך באותה שנת מס, אותו יוכל לקזז כנגד רווחים ממכירת ניירות ערך בעתיד.

מוצע בהצעת החוק להוסיף כתנאי לאי-תחולת החוק קביעה, כי רק אם לא היו ברשות הנישום בעל העסק או חברת המעטים ניירות ערך, כמשמעותם בסעיף 6 לחוק התיאומים, בשנת המס, הוא יוצא מתחולת החוק.

כמו כן מוצע לקבוע, כי ימשיך לחול הדין הקיים לגבי יחידים, שאינם חייבים לנהל ספרים לפי השיטה הכפולה, והם יוכלו לבחור כאמור גם אם ברשותם ניירות ערך בשנת המס, הואיל ופרק ב' בחוק התיאומים איננו חל עליהם, לרבות סעיף 6 שבחוק זה. דין דומה מוצע לקבוע גם לגבי שותפות של יחידים ולגבי חברה שכל בעלי מניותיה הינם יחידים. יחידים אלה, בחברה או בשותפות כאמור, יכולים להחזיק בניירות הערך כיחידים, כיוון שפרק ב' לחוק התיאומים, ובו סעיף 6 לחוק, לא יחול עליהם ממילא.

אני מבקש מהכנסת לאשר את הצעת החוק בקריאה ראשונה ולהעבירה לוועדת הכספים להכנתה לקריאה שנייה ושלישית.

היו"ר אדר:

אני מודה לך, אדוני שר האוצר. אני מבין שאדוני הציג בפנינו שלושה חוקים.

שר האוצר י' נאמן:

שני חוקים אני הצעתי, וחוק אחד – תיקון מס' 121 לחוק, הציג שר המשפטים.

היו"ר ל' אדרי:

יש עוד חוק אחד, אדוני.

שר האוצר י' נאמן:

הצעת חוק מס שבח מקרקעין.

היו"ר ל' אדרי:

זה יהיה דיון משולב על ארבעת החוקים, אדוני השר.

שר האוצר י' נאמן:

אני רוצה להציג בפני חברי הכנסת הנכבדים גם את הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון מס' 43) (מאגר מידע), התשנ"ח-1998.

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, החוק הזה מהווה חידוש בחוקי המסים, ואסביר את הדברים. במשרדי מיסוי מקרקעין (מס שבח) קיים מאגר מידע המכיל את נתוני עסקאות הנדל"ן במדינת ישראל. כיום מאגר זה הינו פנימי וחסוי ומשרת רק את עובדי מיסוי מקרקעין ומשרדי ממשלה נוספים בלבד. הצעת החוק נועדה ליצור מהפכה בהתייחסות למידע זה, באופן שהמידע יהיה פתוח לעיון כל הציבור.

הצעת החוק מבקשת לתת פומביות לנתוני המכירה, בלי לתת פומביות לשמות הצדדים לעסקה. בכך מאזנת הצעת החוק בין זכות הציבור לקבלת מידע מחד גיסא, ומאידך גיסא, זכות הפרטיות של כל אחד מהנישומים. לפומביות המידע יתרונות רבים; אמנה את העיקריים בהם.

שבח וייס (העבודה):

ברשותך, ברשות היושב-ראש. היום פורסם בעיתונות דבר שאני, כמי שאיננו כלכלן, אינני מבין, כאילו יש איזו יוזמה של הצעת חוק שעל-פיה עקרון הסודיות הבנקאית ייפגע. כמובן, אנחנו רגילים לזה שכאשר בית-משפט מבקש אין בעיה – – –

יונה יהב (העבודה):

זה לא זה.

שר האוצר י' נאמן:

חבר הכנסת שבח וייס, הנושא הזה יבוא לדיון. יש הצעת חוק בפני הכנסת בנושא הזה, ואנחנו נדון בזה בנפרד.

שבח וייס (העבודה):

עד אז, תרגיע את העם.

שר האוצר י' נאמן:

הנושא הזה בפנינו.

יונה יהב (העבודה):

זה תיקון 120, סעיף 135.

שר האוצר י' נאמן:

זה פה בתיקון, בדיוק כך. הצעת החוק היא בפני הבית, היא באה לאפשר מה שכבר היום קיים על-פי חוק הפיקוח על המטבע ולעשות רגולציה של אותו נושא, שבמקרה שיש חשד לעבירה פלילית, ורק במקרים הללו – – –

יונה יהב (העבודה):

זה לא מה שכתוב.

שר האוצר י' נאמן:

אני רוצה להסביר את זה. תהיה אפשרות לבקש מידע – – – עבירה על חוקי המסים מהבנקים לגבי נישומים ספציפיים. לצורך זה – – –

שבח וייס (העבודה):

זה קיים גם היום.

שר האוצר י' נאמן:

– – – לצורך זה יש להתקין תקנות. היום – אני רוצה להסביר, חשבתי שזה יהיה בדיון בוועדה, אבל אני מוכן להיכנס לדיון גם מעל במת הכנסת.

שבח וייס (העבודה):

שירות לציבור.

שר האוצר י' נאמן:

היום, גם פקודת מס הכנסה מאפשרת לפקיד השומה לבקש מידע ספציפי לגבי נישום ספציפי. מכיוון שעסקאות מטבע-חוץ עברו היום – – –

יונה יהב (העבודה):

לא כללי. רק לצורכי שומה.

שר האוצר י' נאמן:

אני אסביר. גם כאן מדובר על קבלת מידע, כמו בארצות-הברית – כל עסקה מעל לסכום דולרי מסוים, יש דיווח לרשויות המס. במקום שכאן יהיה דיווח מיידי וכולל, מוצע כאן לאפשר בתקנות ולאפשר למי שמוסמך על-פי החוק, כפי שמוצע, לקבל את המידע מהבנקים.

הדבר הזה נהוג בכל המדינות שאני מכיר את שיטת המסים שלהן, שבהן יש אפשרות לעסוק במטבע-חוץ באופן חופשי, ובארצות-הברית הדבר הזה אפילו מוכבד יותר, כי כל עסקה במזומן חייבת דיווח.

יונה יהב (העבודה):

זה לא מה שכתוב בחוק, אבל אני אדבר מעל הבמה.

שר האוצר י' נאמן:

חבר הכנסת יונה יהב, החוק הזה נועד למנוע העלמות מס.

יונה יהב (העבודה):

זה לא מה שכתוב.

שר האוצר י' נאמן:

זו מטרת החוק. הפנייה היא – – –

יונה יהב (העבודה):

אדוני יודע ששנינו התפרנסנו מלפרש דברים כתובים – – –

שר האוצר י' נאמן:

אני מתפלא. אם בדברייך נשמע שאתה מנסה לגונן על אלה שהופכים את הבנקים לערי מקלט להעלמת הכנסות – – –

יונה יהב (העבודה):

לא.

שר האוצר י' נאמן:

על פקיד השומה, כפי שאתה יודע, חלה חובת סודיות.

אני מציע, חבר הכנסת י'הב, שיטת הדיון הזו היא מאוד מעניינת, אבל היא לא יכולה לברר פרטים. אני מציע שבדיון בוועדת הכספים ניתן הסברים מפורטים עם הדגמה מה קורה גם במדינות אחרות.

אם תרשו לי, חבר הכנסת שבח וייס, אני רוצה לחזור לתיקון מס' 43, מדוע יש צורך, או ראוי להביא לידיעת הציבור את סכומי עסקאות הנדל"ן, בלי לגלות את הצדדים לעסקה.

הנימוק הראשון, לצורך יעילות של שוק הנדל"ן. שחרור המידע יביא לשוק נדל"ן יעיל יותר. עסקאות יתבצעו במהירות גבוהה יותר, ובכך יסייע הדבר גם להגברת הפעילות בשוק הנדל"ן.

הנימוק השני הוא צמצום ההון השחור. כאשר מחירי העסקאות ידועים לציבור, יקשה על מי שמבקש לבצע עסקה בסכומים בלתי מוצהרים, דהיינו לדווח על מחיר שאיננו נכון, שכן חששו שתרמיתו תתגלה, יגבר.

הנימוק השלישי, צמצום ההתדיינות והמחלוקות עם נישומים. כיום, המידע נמצא אך ורק אצל מפקחי מיסוי מקרקעין, דבר הגורם לנישומים ולמייצגיהם תחושות קיפוח ואולי לשומות לא נכונות. מתן פומביות למידע יבהיר שאכן השומות נעשו כראוי.

אני מבקש מהכנסת לאשר גם את הצעת החוק הזו בקריאה ראשונה, ולהעבירה לוועדת הכספים לשם הכנתה לקריאה שנייה ושלישית.

היו"ר אדרי:

אני מודה לך, אדוני שר האוצר, על שהואלת להציג בפנינו שלוש הצעות חוק: תיקון לפקודת מס הכנסה (מס' 120), הצעת חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 11), והצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון מס' 43) (מאגר מידע), וכן שר המשפטים הציג הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 121). אני מודה, ואנחנו עוברים לדיון בסוגיה הזאת. ראשון הדוברים – חבר הכנסת שבח וייס. אדוני, בבקשה. אני מבקש להודיע שרשימת הדוברים סגורה. תודה.

שבח וייס (העבודה):

חברי היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מבקש להביע התנגדות להצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 121) התשנ"ח-1998. כאן כתוב, שמוצע לקבוע פטור ממס הכנסה לגבי הכנסתו של ארגון המייצג בעלי מקצוע מסוים; הפטור המוצע יינתן לארגון המקצועי בתנאי שפעילותו אינה לשם הגדלה במישרין של רווחי החברים בו, ורק לגבי הכנסתו שלא הושגה מעסק.

חברי חבר הכנסת עמיר פרץ, אני הולך לנמק פה התנגדות לחוק שבא בעצם לחסל את ההסתדרות.

עמיר פרץ (העבודה):

חבר הכנסת חגי מירום התעניין בדבריי והסברתי לו.

שבח וייס (העבודה):

תראו, חברים, לנו היתה פעם הסתדרות כללית, הסתדרות כללית של העובדים העברים בארץ-ישראל; אחר כך ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ-ישראל. חבר הכנסת בני אלון, שים לב שהשאירו את ה"בארץ-ישראל" שם, זה מעניין; כל עוד היתה שם השפעה של טבנקין, ברל כצנלסון ואחרים. במידה רבה מאוד אין לנו יותר הסתדרות כללית, יכול להיות שאנחנו, אנשי תנועת העבודה, חלקנו, במו-ידינו תרמנו לצמצום כלליותה. אבל יש לנו איגודים מקצועיים חשובים מאוד. לאחרונה היו גם בחירות להסתדרות, שבמידה מסוימת היום היא מעין קונפדרציה של איגודים מקצועיים עם מידה מסוימת של כלליות לגבי המאבק המקצועי והסולידריות של העובדים.

איגודים מקצועיים אלה עוסקים בשירותי רווחה לא מבוטלים, בהשתלמויות, בקורסים לעולים וביצירת הווי חברתי שנועד להעמיק מידה רבה של סוציאליזציה, של חברות בתוך הארגונים האלה, לא פעם כולל ארגון מאבק מקצועי.

עכשיו, אם יש לאותו איגוד מקצועי איזו רזרבה כספית שהיא תוצאה ממיסוי של חברים, וולונטרי, ממשכורות שכבר נלקח מהן מס, אז גם אם באופן מקרי, הייתי אומר, בערוגה אחת מערוגות הבושם האלה יש איזה רווח זמני מאיזה סוג של השקעה, כדי שהכסף לא ירד לטמיון, הוא כולו מגויס למטרה חברתית, בא לשפות אולי הפסד בקטע אחר, ובעיקר לשמר את האנרגיות האלה.

לפיכך אני סבור שצריך להשאיר לאיגודים המקצועיים את היכולת שלהם. מדובר על פועלים ופועלות, עורכי-דין ורופאים, פקידים ועובדי חקלאות, עובדי טקסטיל, כל סוגי העובדים, ציבור העובדים והאינטליגנציה העובדת.

אני אתנגד להצעה הזאת, יתר החוקים – אין בעיה מיוחדת לתמוך בהם. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת שבח וייס, על דבריי. רשות הדיבור לחבר הכנסת בנימין אלון, ואחריו – לחבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה. אני מבקש שוב להודיע, שחבר כנסת שלא יהיה באולם בעת שייקרא אל דוכן הנואמים, לא ייקרא שנית ליטול את רשות הדיבור. תודה.

יונה יהב (העבודה):

מי בא אחרי חבר הכנסת דהאמשה?

היו"ר אדרי:

אם אדוני היה מקשיב, אני ציינתי שמי שבא אחרי חבר הכנסת אלון זה חבר הכנסת דהאמשה, ואחריו אדוני.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, גם אני אתייחס להצעת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 121), שאליה התייחס קודמי, חבר הכנסת וייס. אבל, שלא כקודמי אני אתמוך בחוק, ולא שאני ממשיך לשיר את השיר שהרוויזיוניסטים היו שרים: "אנחנו נגד, רבותי, שלטון של אגד ומפא"י", ולא מתוך שנאה לאיגודים המקצועיים, חלילה. אני בעד שיתמקצעו, יחליפו דברים שאין בהם, לצערי – יכול להיות שפעם באמת היו להסתדרות גם תפקידים חברתיים אחרים; עכשיו, ככל שיהיו יותר איגודים מקצועיים ויגנו על זכויות העובד, כך ייטב.

אבל, אני חושב שיש כאן רעיון יסודי נכון. מה שאני מצר עליו, רבותי אנשי משרד האוצר, זה שהדברים לא נעשים באופן שיטתי. זה לא צריך להיות רק באיגודים המקצועיים. העיקרון שבהצעה הזאת שמניח בפנינו שר האוצר זה לא סתם להכניס את היד לתוך כיס האיגוד המקצועי, אלא לקבוע עקרונות, עד 25% וכל הצורה שבה זה מפורט. העיקרון מאחורי זה פירוש, מה שהוא למטרות שאינן מטרות רווחיות, אתייחס אליו בצורה מסוימת; מה שמיועד למטרות רווחיות ויוצר אי-סדר במערכת בין ארגונים לא רווחיים, מלכ"רים, עמותות, הקדשים וכל ארגוני החברה. אני בעד החוק הזה, כי גם הוא בא לעשות סדר בין דברים שהם רווחיים לדברים שאינם רווחיים.

אדוני השר, באופן כללי אני חושב, שלו היו העמותות, ההקדשים, זוכים לטיפול יותר שיטתי גם בביקורת וגם בחקיקה, היינו יכולים לקדם את כל נושא מס ההכנסה לרפורמה אמיתית, מעבר לרפורמה שאני מצפה לה – ואינני יודע מדוע היא משתנה – שבאה לפשט הליכים ביחס לאזרח, שלא יפחד מן הטופס וכו'. הרי בסופו של דבר, מאחורי מס הכנסה מסתתרת איזו פילוסופיה מסוימת, שהאזרח משלם מכיסו, כי הוא יודע שבכך הוא מחזיק את ביטחון המדינה, הוא מחזיק מוסדות רווחה ומוסדות אחרים.

ולכן, העיקרון הזה – אילו היה יודע שהוא יכול גם לנווט את ההכנסות שלו לארגונים ספציפיים, ולדעת שהארגונים האלו באמת מוכרים כפטורי מס וכו', וזה יגרום למצב שאז הוא יצטרך לשלם פחות מס הכנסה – זה קיים, אבל זה לא מסודר מספיק ולא רחב מספיק. לו הייתי יכול לקרב את האווירה של משלם מס ההכנסה לחלק מסוים, שיבין שהוא מחזיק חסד, שהוא גם תורם, והוא תורם, ולא רק ליצור מצב של אנטגוניזם. אף שאני יודע שדברי נשמעים משונים – מי אוהב לשלם מס הכנסה? לא אני ולא אף אחד אחר. אבל בנקודה הזאת יש הרבה מה לעשות, חקיקתית, חינוכית, ובזה אני אסיים.

אומנם אתה נוגע פה רק בנקודה מסוימת אחת, רוצה לעשות סדר באיגודים המקצועיים, בין רוחי ללא רוחי. אבל הואיל והעיקרון הוא ברוך, אני מקווה שאתם תתייחסו אל הממלכה הגדולה הזאת של העמותות, של ההקדשים ושל כל הארגונים האלו ותדעו לנווט את מס ההכנסה ואת התרומות של האזרחים בצורה כזאת שתקרב את הנתינה אל הנותן ושהאנשים לא יפחדו ממס הכנסה ויבינו מה הם עושים בעצם התשלום שלהם, את מה הם מחזיקים. תודה.

היו"ר ל' אדרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת בנימין אלון, על דבריך. רשות הדיבור לחבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה, ואחריו – לחבר הכנסת יונה יהב. כאמור, דיון משולב בארבע הצעות חוק שהציגו בפנינו שר האוצר ושר המשפטים. בבקשה, אדוני, שלוש דקות לרשותך.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אין לי נחת מהצעות החוק האלה, כפי שאין לי נחת, כמו גם לרבים אחרים, מהמדיניות הכלכלית של הממשלה. הרי בסך הכול מדובר בתוספת פטור ממס לבעלי הון, בהמשך למדיניות שנקראת ליברליזציה במטבע-חוץ, שכל כולה באה להקל על בעלי ההון ולתת הקלות למחזיקי ניירות ערך. בכל המקרים האלה מדובר באנשים שהם בעלי הון ובמיוחד באנשים בעלי שררה כלכלית.

אם אנחנו מסתכלים על הציבור, על עמך ישראל, על אנשים החיים במדינה, אנחנו יודעים, שהאבטלה גואה, מערכת הבריאות בסכנה חמורה, קופות-החולים בפני סכנת קריסה וכל ההבטחות שהובטחו לציבור בעידן מערכת הבחירות מתגלות כהזיות שווא, ממש כמו גם בתהליך המדיני.

מכל הבחינות האלה אני חושב, שהממשלה הזו הגיעה לסוף דרכה, והצעות האי-אמון שעלו היום, אילו באמת היו מתייחסים באופן ענייני ולא במשחקים פוליטיים של קואליציה-אופוזיציה, ודאי שהן היו צריכות לשכנע רבים, שהממשלה הזו הגיעה לסוף הדרך ואין לנו ממנה נחת לא בתחום הכלכלי ולא בתחום המדיני.

ברשותך, כבוד היושב-ראש, אני אסכם את עיקר הדברים בשפה הערבית לאלה שלא שמעו אותנו בעברית.

(נושא דברים בשפה הערבית; להלן תרגומם לעברית:

רבותי המאזינים, ערב טוב. נושא הדיון הוא המדיניות הכלכלית החדשה, שאותה מציג שר האוצר בפני בית-הנבחרים. בבסיסה של מדיניות זו הקלות לאנשי העסקים הגדולים, במיוחד בתחומי מדיניות סחר החליפין וכספי החוץ, וכן הקלות לבעלי הממון.

ברצוני להוסיף, כי כישלון המדיניות הכלכלית של הממשלה הוכח, כפי שהוכח כישלון מדיניותה בנושא תהליך השלום והדאגה לכל הנוגע לענייני הציבור. הציבור הוותיק בארץ סובל מאבטלה ומן המדיניות הכושלת בכל הנוגע לענייניו ולענייני השכבות הרבות בעם. הקופות, קופות-החולים, ומה שמכונה "קופות-חולים" עומדות על פי תהום עמוקה ומאיימות בהתמוטטות, משום שהממשלה ומשרד האוצר אינם מעניקים לקופות הללו את התשתית הכספית הנדרשת, ותחת זאת עסוקה הממשלה במתן הקלות ובהוספת הקלות לבעלי הממון.

לכן, ולאור כל אשר נאמר בדיון בנושא המדיני, אנו אומרים כי הממשלה הזו הגיעה לסוף דרכה, ועלינו להצביע אי-אמון בה, וככל שנמהר כן ייטב.

תודה רבה לכולכם, שלום רב וברכת האל עליכם.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת דהאמשה, על דבריך. אני מזמין את חבר הכנסת יונה יהב, אחריו – חבר הכנסת עמיר פרץ, אחרון הדוברים בנושאים שדובר בהם. בבקשה, אדוני, שלוש דקות לרשותך.

יונה יהב (העבודה):

אדוני השר – –

נאף מסאלחה (העבודה):

אדוני היושב-ראש.

יונה יהב (העבודה):

– – אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, תרשה לי להפנות את הדברים אליך; כמי שהגיע אל הכנסת ואל הממשלה דרך המגזר העסקי הכלכלי, יש לי הרבה ציפיות ממך, ולא רק לי. אני רוצה לקרוא לכנסת ולך את נוסח הסעיף 135א – –

שר האוצר י' נאמן:

135ב.

יונה יהב (העבודה):

— — — במקומו יבוא 135ב: "שר האוצר, בהתייעצות עם נגיד בנק ישראל ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע לגבי מוסדות כספיים חובת דיווח באורח שוטף או לפי דרישה, בדבר משיכות, הפקדות והעברות כספים שבוצעו אצלם או באמצעותם, בקשר לעסקאות שנעשו, ורשאי הוא לקבוע את הפרטים שייכללו בדיווח, לרבות פרטים על מבצעי הפעולות האמורות ועל יתרת חשבונם".

אני מבין את הרציו שמאחורי הסעיף הזה, אני מבין גם מדוע בעקבות צעדי הליברליזציה במטבע-חוץ חייבים לנקוט צעדים מסוג זה. אבל סעיף 135ב לחוק המוצע חורג מכל קנה מידה מקובל של הפעלת סמכות שלטונית, ומקנה לך, אדוני, שר האוצר, סמכויות מפליגות, החורגות מן הדרוש, תוך פגיעה, לדעתי, בחוקי יסוד, וייתכן אף בהשקעות של משקיעי חוץ בישראל.

הסעיף הזה מקנה לך סמכות להטיל חובה על מוסדות כספיים לדווח דיווח שוטף על הפעולות הכספיות שבוצעו אצלם. מדובר בדיווחים בעלי אופי גורף, מעין צינור מידע שוטף, שבעצם, מתוכו תוכל נציבות מס הכנסה לדלות כל מידע אשר יעלה מלפניה; אם זה יישאר בנוסח המקורי.

סעיף זה שונה מסעיפים אחרים בפקודת מס הכנסה, המקנים אף הם סמכות לקבל ידיעות ומסמכים, אך זאת, כשהדבר דרוש לצורך עריכת שומה, ובקשר לנישומים ספציפיים, ולא כדי לקבל מידע מפורט לגבי כולי עלמא.

נוסח הסעיף אף חורג מכוונתו המוצהרת של התיקון המוצע לפקודה, בכך שאינו מגביל את מסירת המידע הנדרש להעברת כספים לחוץ-לארץ ומחוץ-לארץ, אלא יוכל לשמש לקבלת מידע על כלל החשבונות המתנהלים בבנקים בישראל, ללא כל קשר להעברת כספים לחוץ-לארץ.

ניתן לומר, כי סעיף זה עומד אף בניגוד לחוקי יסוד שנחקקו בשנים האחרונות – אתה אמרת לי בשיחה אישית שהתייעצת עם משרד המשפטים; אני חולק על חוות הדעת הזאת – ובראשם חוק כבוד האדם, אשר מגן, בין היתר, על פרטיותו וצנעת חייו של האדם – סעיף 7 שלו, וכן על קניינו – סעיף 3 בו. וזאת, שעה שניתן להשיג את המטרה שאותה רוצים להשיג בדרכים אחרות, בלא לגרום לפגיעה הקשה האמורה.

הוראה מסוג זה עלולה אף לגרום לדליפת מידע תמים אף לרשויות שונות בחוץ-לארץ, זאת לאור ההסכמים לחילופי מידע בין רשויות מס במדינות שונות, שאף ישראל צד להם.

תרשה לי עוד דקה, זה נושא מאוד מאוד חשוב.

היו"ר אדרי:

פחות מדקה, אדוני.

יונה יהב (העבודה):

עליך, אדוני שר האוצר, מוטל על-פי החוק לגבש קריטריונים שעל-פיהם תרצה לדרוש את המידע, ועליך להביאם לא בחקיקה משנית, אלא בחקיקה ראשית. הבלמים והאיזונים חייבים להיות בגוף הסעיף עצמו, אחרת תראה, שברגע שהעניין יורד למטה, לפקידות, הפקידות מפרשת אותו בצורה רחבה, ולך לא תהיה שליטה. מעולם לא ראיתי את הפקיד קורא דברי הסבר שנאמרו, או דברים שנאמרו מעל בימת הכנסת לגבי כוונת המחוקק. הדברים האלה מאוד מאוד מסוכנים, הם שומטים את הבסיס העיקרי של הבנקאות בישראל, והוא הסודיות. אנחנו מאוד מסתכנים בסעיף רחב וגורף מסוג זה.

אנא ממך, תביא את הבלמים והאיזונים שאתה מעוניין להכניס בחקיקת משנה, תכניס אותם בחקיקה ראשית, ואז נאשר את הסעיף הזה. בצורה הגורפת של היום לא ניתן לאשר את הסעיף הזה, בשום פנים ואופן לא. זה לחלוטין לא ליברליזציה, זה לחלוטין לא יכול לבוא מבית-מדרשך שלך, ואתה באת מהאזור שאני באתי ממנו, שבו דברים מסוג זה, אנחנו לא יכולים להיות אתם.

שר האוצר י' נאמן:

זה פחות ממה שיש בחוק האמריקני – – –

יונה יהב (העבודה):

חוק המס האמריקני חוקק באווירה מסוימת, ובאווירה הזאת נמצאים גם פקידי שלטונות המס. לדאבוני, אנחנו הקמנו מדינה על בסיס של הוויה בולשיביקית, והיא אחרת מזו של ההוויה של מסחר חופשי במשק חופשי, שבו נמצא פקיד המס האמריקני. זה לחלוטין אחרת.

לכן, כשאתה כותב נוסח כל כך רחב, תיכנס לעורו של הפקיד למטה, בשומה בתל-אביב, בשומה בחיפה – איך הם יפרשו את הסעיף הזה. הם יפרשו אותו בוודאי בצורה הגורפת ביותר.

עכשיו, למה לך? מדוע אתה לא מסכים לכך שאותם איזונים והגבלות יהיו בחקיקה הראשית, כדי שכולנו נהיה שקטים? למה לך להביא את זה בתקנות? הרי עצמך אתה אומר שאתה רוצה את האיזונים האלה.

היו"ר ל אדרי:

אדוני, אני מבקש לסיים. אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת יונה יהב, על דברייך המעניינים.

אחרון הדוברים, חבר הכנסת עמיר פרץ, ולאחר מכן אנחנו עוברים להצבעה על ארבעת החוקים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, ברגע זה מתקיימת הצבעה בוועדת הכספים. אני מוחה על כך בכל תוקף ואני מבקש שההצבעה על החוק תיעשה רק כשתסתיים ההצבעה בוועדת הכספים.

שבח וייס (העבודה):

שיפסיקו.

אלי גולדשמידט (העבודה):

או שיפסיקו את ההצבעה בוועדת הכספים.

היו"ר ל' אדרי:

אדוני צודק, ואני אקבל מייד החלטה בנושא הזה. תודה רבה לך, אדוני.

עמיר פרץ (העבודה):

על איזה נושא, אדוני?

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני לא יודע, זה לא חשוב. אני רוצה אותם פה.

עמיר פרץ (העבודה):

אולי זה על האבטלה, אז היינו שמחים. אבל אני מניח שלא.

היו"ר ל' אדרי:

חברי הכנסת, אני אבקש – ברשותך, אדוני חבר הכנסת עמיר פרץ, זה לא על חשבונך. חבר הכנסת גולדשמידט, אני אבקש שיפסיקו את הדיון בוועדת הכספים, ולאחר שיפסיקו, אנחנו נעבור להצבעה. תודה. בבקשה, אדוני.

עמיר פרץ (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני שר האוצר, אני רוצה לומר, שאילו רצה שר האוצר לקבל היום החלטה טובה, הוא היה מחליט לבטל את כל הדיונים שנוגעים למגוון הצעות החוק שעומדות על סדר-היום ומקדיש את השעות האלה לבמאבק באבטלה בישראל.

שר הבריאות י' מצא:

600 מיליון שקל שילמת לקופת-חולים?

עמיר פרץ (העבודה):

השר יהושע מצא, אתה יודע, אני האדם היחיד בישראל שלא עשה שקל חוב ורק מחזיר חובות. אתה יודע איזה יתרון גדול יש לי? אתה שם לב? האדם היחיד בישראל שלא מקבל שקל מהמדינה ורק משלם כל הזמן במקום המדינה.

שר הבריאות י' מצא:

שים לב איזה משבר יש בקופת-חולים. 600 מיליון שקל, זה המשבר של קופת-חולים. זה חסר להם.

עמיר פרץ (העבודה):

השר יהושע מצא, נא לכבד את שר האוצר.

שר הבריאות י' מצא:

היום דיברתי עם שר האוצר.

היו"ר אדר:

סליחה, אדוני שר הבריאות, אני מבקש להודיע – אנחנו נצביע. ההצבעות בוועדת הכספים הופסקו ונצביע מייד לאחר הדברים של חבר הכנסת עמיר פרץ. בבקשה, אדוני.

עמיר פרץ (העבודה):

אתה יודע, אני רוצה שכל עם ישראל ידע, שאני רק מחזיר חובות למדינה כל הזמן. מה רע בזה?

אני רוצה לומר, שאם שר האוצר היה עושה היום מעשה נכון – היה מבטל את כל הדיונים על הצעות החוק שעומדות על סדר-היום. אני לא רואה שום דבר בהול, שהולך להציל את מדינת ישראל. כל השינויים במס יכולים להתקדם גם אחרי הפגרה, אבל היינו יכולים להרוויח שלוש-ארבע שעות, ואולי שר האוצר היה מגיע ומציע הצעות כיצד להתמודד עם מספר המובטלים ההולך וגדל במדינת ישראל.

אני רוצה שחברי הכנסת ידעו, שמבחינת המספר המוחלט של בני-אדם, של ראשי משפחות במדינת ישראל, אנחנו נמצאים במספר הגדול ביותר שהיה אי-פעם בהיסטוריה של מדינת ישראל. מספר המובטלים היום הוא המספר הגדול ביותר שהיה אי-פעם במדינת ישראל. יכול להיות שתחושת החירום הזאת – או שהממשלה איננה מודעת למתרחש, או שלממשלה אין תשובות.

אני מאוד מקווה, ששר האוצר, כשיעלה להשיב על הצעות החוק, שאולי הן מאוד חשובות אבל לדעתי הן לא עומדות בפרופורציה אל מול התחושה הקשה שהממשלה מתעלמת לחלוטין מהצורך הדחוף לעשות מעשה של שינוי כיוון ההאטה במשק – מעל במה זו אני קורא לשר האוצר ואומר לו: זמן רב מדי כל הגורמים הכלכליים במשק אינם משתפים פעולה; אני בא אליך ומציע לך, יש זמן, יש פגרה, הכנסת לא תטריד אותך, יהיו נושאים אחרים שיטרידו אותך. אני מציע, שאם ראש הממשלה לא קורא לכל השותפים – – –

היו"ר אדר:

אדוני נותן גם לשר האוצר רשת ביטחון בסוגיה הזאת?

שר האוצר י' נאמן:

אדוני היושב-ראש, יש לי רשת ביטחון מהקדוש-ברוך-הוא.

עמיר פרץ (העבודה):

בעניין של המובטלים אני מוכן. אני מוכן שבעניין של מאבק באבטלה ניתן לו כולנו רשת ביטחון, רק שיביא תוכנית. אין לי ספק שכל הכנסת תתאחד סביבו אם יביא תוכנית למאבק באבטלה.

לגופו של עניין, אני מבקש, אדוני היושב-ראש, להפריד את ההצבעות, כיוון שאנחנו מתנגדים להצעת החוק שבאה להטיל מס על ארגונים. לא ייתכן שבמדינת ישראל יצטרכו ארגונים שגובים את דמי החבר שלהם לשלם מס נוסף, ואני מקווה שהכנסת תדחה זאת. תודה.

היו"ר ל' אדרי:

אני מודה לאדוני, חבר הכנסת עמיר פרץ. אדוני שר האוצר מבקש להשיב. בבקשה, אנא תשובתך על שלוש הצעות החוק שהוצגו על-ידך.

שר האוצר י' נאמן:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנכבדים – – –

היו"ר ל' אדרי:

אני מבקש מחברי הכנסת העומדים להקשיב ולא להפריע. אנא מכם. אני לא רוצה לקרוא בשמות. אנא מכם, נהגו בשר האוצר כפי שהייתם רוצים שיהגו בכם. תודה.

שר האוצר י' נאמן:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנכבדים, בתשובה לחבר הכנסת יונה יהב אני רוצה להדגיש, שנציב מס הכנסה וכל עובדי מס הכנסה מחויבים בחובת סודיות מרבית, ולכן אין חשש ממסירת מידע שיפגע באדם מסוים ושמידע זה ידלוף. שנית, לא נציב מס הכנסה ולא פקידי מס הכנסה הם הקובעים את התקנות. התקנות הן תקנות שמותקנות על-ידי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת. בתקנות שיובאו יהיו כל ההגנות – אני רוצה להדגיש – על מנת שלא לפגוע באזרחים תמימים.

המטרה בסעיף 135ב היא אך ורק למנוע העלמות מס, וכל הבית הזה מאוחד לגבי הצורך למנוע אותן.

יונה יהב (העבודה):

למה אתה לא מסכים שזה יהיה בחקיקה ראשית?

שר האוצר י' נאמן:

בדיון שיהיה בוועדת הכספים על החוק אנחנו נסביר את הדברים האלה לפרטי הפרטים.

אשר להערה של חבר הכנסת עמיר פרץ לעניין תיקון מס' 121 לחוק, אני רוצה להדגיש את הדברים שאמר שר המשפטים – פקודת מס הכנסה איננה עוסקת בדמי חבר לארגונים מקצועיים שהם ארגוני עובדים; כשם שפקודת מס הכנסה איננה עוסקת בתשלומי דיירים לוועד הבית. אלה אינן הכנסות על-פי פקודת מס הכנסה, כשם שהן אינן הוצאות על-פי פקודת מס הכנסה, ולכן הם אינם באים בד' אמותיה של פקודת מס הכנסה.

אני רוצה לומר לחברי הכנסת הנכבדים, הדיונים בשלושת החוקים הללו הם דיונים חשובים. הם נועדו להגברת גביית המסים, להעמקת הגבייה ולמניעת העלמות; ובתשובה לחבר הכנסת עמיר פרץ, הדברים הללו – עם הגברת הכנסות המדינה, יאפשרו, בין השאר, לענות על בעיית האבטלה. אני רוצה לומר לך מה שאני אומר לך בכל הזדמנות: אני פתוח לכל רעיון, לשיתוף פעולה בנושא האבטלה, שהיא בעיה קשה ביותר היום במדינת ישראל.

יתירה מזו, בעיית האבטלה נוצרה בעיקרה בגלל השינויים המבניים במשק הישראלי, המעבר מתעשיות עתירות כוח אדם לתעשיות שהן תעשיות עתירות ידע, ואי-הכנת המשק לשינוי המבני הזה. לכן גם יש צורך בתיקונים הללו בפקודת מס הכנסה, ובעיקר בתיקון של הרחבת בסיס המס מבסיס שמבוסס על הכנסה שנצמחה, הופקה, או נתקבלה בישראל, לבסיס הרבה יותר רחב, שתושבי ישראל, כמו תושבי שאר המדינות המערביות, יהיו חייבים במס על הכנסותיהם ברחבי העולם. הדבר היחיד שהם יוכלו לקבל הוא זיכוי בגין המס ששולם בחוץ-לארץ. אם לא שולם מס בחוץ-לארץ, או שהמס בחוץ-לארץ נמוך מהמס המשולם בישראל, הם יחויבו במס על הכנסותיהם. תיקון זה הוא חשוב ביותר בפקודת מס הכנסה והוא נועד להגברת הגבייה ולהעמקתה, דבר שיאפשר גם טיפול בנושא האבטלה בין שאר המטרות שהן הרחבת הבסיס.

לפיכך אני מבקש מחברי הכנסת לאשר את כל התיקונים המוצעים – תיקון 120 ותיקון 121 לפקודת מס הכנסה, תיקון מס' 43 לחוק מס שבח מקרקעין ותיקון מס' 11 לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה). תודה רבה.

היו"ר אדרי:

אני מודה לך, אדוני, שר האוצר, על תשובותיך.

אנחנו עוברים להצבעה על ארבע הצעות החוק, כל אחת בנפרד. הצבעה ראשונה – – –

שר התחבורה ש' יהלום:

אי-אפשר להצביע על כולן בבת אחת?

היו"ר ל אדרי:

אי-אפשר, אדוני.

חברי הכנסת, הצבעה ראשונה: הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 121). מי בעד? מי נגד?
ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 3

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 25

נגד – 24

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 121),
התשנ"ח-1998, לוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר ל אדרי:

בעד – 25, נגד – 24 – – –

קריאות:

– – –

היו"ר ל אדרי:

חברי הכנסת, אנא מכם. אדוני יושב-ראש הקואליציה, אנא ממך, עשה קצת סדר. אני מבקש מחברי
הכנסת. חבר הכנסת ריבלין, אנא, ברוח טובה, אדוני.

בעד הצעת החוק – 25, נגד – 24, נמנעים – אין. הצעת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 121),
אושרה בקריאה ראשונה, והיא תעבור לוועדת הכספים להכנה לקריאה שנייה ושלישית.

חגי מירום (העבודה):

לוועדת החוקה.

היו"ר ל אדרי:

הצעת החוק תעבור לוועדת הכנסת, והיא תחליט לאיזו ועדה היא תעבור לדיון ולהכנה לקריאה שנייה ושלישית.

אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 120).

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

זו הצעת חוק בקריאה ראשונה, האם צריך להכניס את המציעים?

חגי מירום (העבודה):

כן.

היו"ר ל אדרי:

כן, הוא צודק, מפני שהממשלה מציעה, אדוני יושב-ראש הקואליציה.

אנחנו מצביעים על הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 120). מי בעד? מי נגד? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 4

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 37

נגד – 12

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 120), התשנ"ח-1998,
לוועדת הכספים נתקבלה.

היו"ר' אדרי:

בעד – 37, נגד – 12, נמנעים – אין. הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 120) אושרה
בקריאה ראשונה, והיא תעבור לוועדת הכספים להכנה לקריאה שנייה ושלישית.

אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 11). מי
בעד? מי נגד? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 5

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 33

נגד – 11

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הצעת חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 11), התשנ"ח-
1998, לוועדת הכספים נתקבלה.

היו"ר' אדרי:

בעד – 33, נגד – 11, נמנע אחד. הצעת חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 11)
אושרה בקריאה ראשונה, והיא תעבור לוועדת הכספים להכנה לקריאה שנייה ושלישית.

אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון מס' 43) (מאגר מידע). מי בעד? מי
נגד? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 6

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 27

נגד – 3

נמנעים – 2

ההצעה להעביר את הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון מס' 43) (מאגר מידע), התשנ"ח-1998, לוועדת הכספים נתקבלה.

היו"ר ל אדרי:

בעד – 27, נגד – 3, נמנעים – 2. הצעת חוק מס שבח מקרקעין (תיקון מס' 43) (מאגר מידע) אושרה בקריאה ראשונה, והיא תעבור להכנה לקריאה שנייה ושלישית בוועדת הכספים.

הצעה לסדר-היום

מה קרה לרפורמה במס של שר האוצר?

היו"ר ל אדרי:

אנחנו עוברים לנושאים הבאים. חברי הכנסת, ברשותכם, אני מבקש שנדון אחר כך במשולב בשתי הצעות חוק – י"א וי"ב בסדר-היום. לפני כן: הצעה דחופה לסדר-היום מס' 5137, בנושא: מה קרה לרפורמה במס של שר האוצר? – של חבר הכנסת אברהם פורז. אדוני, בבקשה, שלוש דקות לרשותך.

אני מבקש לציין, שחבר כנסת שלא יהיה נוכח באולם בעת שייקרא לדוכן הנואמים לא יקבל שנית את רשות הדיבור. תודה. בבקשה, אדוני.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני רוצה לומר לקואליציה, שאני מציע לכם לא לבנות תמיד על הקול שלי. אם הייתי מצביע נגדכם, הייתם נופלים פה בהצעת חוק, כי האנשים שלכם לא נמצאים פה. זה די מביש. אבל אני מצביע באופן ענייני.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת פורז, אתה ענייני ולכן מגיע לך כל הכבוד.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אני מציע לכם לדאוג לזה שתהיו נוכחים פה בהרכב כזה שלא תצטרכו להיבנות על קולות אחרים כדי להעביר הצעת חוק ממשלתית נכונה.

היו"ר ל אדרי:

גם אדוני מצביע נגד פיזור הכנסת ביום רביעי?

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

לא. אני בעד פיזור הכנסת, אבל אל תבנו עלי יותר מדי; אל תגזימו בבנייה עלי.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת פורז, בנושאים של משרד האוצר אנחנו יכולים לסמוך עליך יותר מאשר על אנשי הליכוד.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

זה יכול להיות.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אני מודה לך.

אדוני שר האוצר, זה תקופה ארוכה אנחנו קוראים שוב ושוב באמצעי התקשורת, שאתה מנסה לקדם רפורמה מרחיקת לכת במיסוי. האמת היא, שאנחנו לא יודעים מה קורה. אולי זה טוב לעשות מין ערפל קרב סמיך, אבל כל פעם אנחנו קוראים שהצעה עלתה והצעה נפלה; הציעו דבר כזה והוא נפל, הציעו דבר אחר והוא נפל. לכן היינו מצפים ממך, אדוני שר האוצר, שתעלה על הדוכן ותסביר לנו איפה הדברים עומדים.

אני רוצה להזכיר – גם זה לפי התקשורת – שבשעתך התחייבת להביא את הרפורמה עד תום כנס החורף של הכנסת, שכידוע הסתיים בסוף מרס; בינתיים שמענו שתביא אותה עד סוף כנס הקיץ, והוא מסתיים מחר או מחרתיים.

אני רוצה לומר לך, אדוני השר, נטל המס בישראל על שכבות הביניים הוא בלתי נסבל, וכשאני אומר נטל המס, אני מתכוון בעיקר למס הכנסה. אכן, מצב בלתי נסבל, שברמות ההכנסה הבינוניות שמגיעות עד לא יותר מפי-ארבעה מהשכר הממוצע במשק, משהו כמו 24,000 שקל, שיעור המס השולי הישיר הוא 60%, כי הוא כולל את הביטוח הלאומי ומס הבריאות. ראה זה פלא, אחרי שההכנסה מגיעה ליותר מפי-ארבעה מהשכר הממוצע, מאחר שלא משלמים יותר ביטוח לאומי ומס בריאות, המס יורד ל-50% מס שולי.

שבח וייס (העבודה):

זה הרבה יותר, יש ארנונה מדהימה ברוב הערים.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

ארנונה זה קטע אחר.

שבח וייס (העבודה):

מה שנשאר נטו זה 30%.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אני מדבר על המס הישיר על היחיד.

אדוני השר, הרעיון לקצץ ולהקטין את המיסוי הישיר הזה הוא רעיון מבורך. הבעיה היא – גם זה לפי השמועה – אם אתה רוצה להקל על שכבות הביניים במס הכנסה אבל תכה אותן בסופו של דבר במקומות אחרים עוד יותר קשה, הן יצאו מהרפורמה הזאת וידהן על ראשן, הנטל יגדל בסך הכול, ואז לא עשית שום דבר.

במה דברים אמורים? למשל, היום יש לנו פטור ממס שבח על מכירת דירות מגורים דה-פקטו. אחת לארבע שנים אדם יכול למכור דירה עם פטור ממס, והוא רואה בזה מין אפיק חיסכון, כפי שיש לנו אפיקי חיסכון אחרים, שגם עליהם אין כל מיסוי, כמו קרנות ההשתלמות ודברים אחרים. אם מישהו יחסוך לעצמו נניח כל חודש 1,000 שקל במס הכנסה, אבל בתום התקופה הוא יצטרך לשלם מס שבח על דירה שהוא חסך, הוא יצטרך להחזיר לא רק את כל מה שנתת לו במס הכנסה אלא כפל מונים, ויצא שנטל המס יגדל ולא יפחת. אותו דבר, אדוני, אם תמסה את החיסכון, ויש פה בעיות בתחום של מיסוי החיסכון, ובסופו של דבר אחרי המיסוי הנטל יגדל, לא עשינו דבר.

לכן, אדוני השר, לפחות זאת עמדתי, ואני אומר אותה בצורה הברורה והגלויה ביותר: רפורמה שאין בה קיצוץ בהוצאות ממשלה, רפורמה שבה המדינה לוקחת פחות מהאזרחים בגדול ונכנסת פחות למעורבות במשק, והיא יותר קטנה, היא בסופו של דבר לא רפורמה אמיתית.

אני רוצה לומר לך מה יקרה אם תנסה לעשות רפורמה שאין בה קיצוץ בהוצאות הממשלה. התוצאה תהיה, שתהיה קבוצה מאוד מאושרת ממה שאתה עושה למענה – נניח אלה שיפחתו להם המסים – ויהיו כאלה שיתרעמו עליך מאוד, כי אתה תעלה להם את נטל המס. אני רוצה לומר לך, שאלה שאתה תרצה לפגוע בהם יש להם פה לובי חזק, יש להם תמיכה רצינית מאוד בכנסת. כל פטור יש לו האפוטרופוסים שלו, וגם ציבור גדול מאוד שייפגע ממנו.

אני, למשל, לא רואה הצדקה להקלות במס על עבודה במשמרת שנייה ושלישית. אם למעסיק כדאי להעסיק את העובד באמצע הלילה, שישלם לו כך שהנטו שלו יהיה גדול יותר. אבל אם תנסה לבטל את זה, יהיו לך קשיים גדולים מאוד. אני לא מדבר על הטבות המס באזורי פיתוח, מה שנקרא "עדיפות לאומית", ולא על כל מיני הטבות מהסוגים האלה.

לכן, בעיני, אדוני השר, הקלת נטל המס על שכבות הביניים היא הדבר החשוב, וזה חייב להיעשות בד בבד עם קיצוץ נוסף ודרמטי בתקציב המדינה. זה נעשה בעבר, נעשה קצת יותר בגלגול הנוכחי, אבל צריך ללכת בקו הזה. דהיינו, הפחתה כוללת של נטל המסים. קרי, שאזרחי ישראל משלמים פחות והממשלה מוציאה פחות. תודה.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני. אני מבקש משר האוצר להשיב על ההצעה הדחופה לסדר-היום בדבר הרפורמה במס הכנסה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אתה רוצה שהנושא יידון במליאה או בוועדה?

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אני לא יכול להציע דיון במליאה. מצדי, אפשר לדון בזה במליאה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

במליאה זה רעיון טוב.

שר האוצר י' נאמן:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנכבדים, אני מודה לחבר הכנסת אברהם פורז על העלאת הנושא על סדר-היום.

הרמב"ם, כשהוא כותב "מפי השמועה למדנו", כוונתו לא לעיתונות ולא לתקשורת, אלא הלכה למשה מסיני. אני רוצה לומר בצורה מאוד ברורה: השמועות הסותרות בנושא השינויים במבנה המס אין להן יסוד, ואני אסביר מייד על מה בנוי השינוי במבנה המס.

השינוי במבנה המס בנוי על שולחן של ארבע רגליים. הראשונה, שעליה דיברת, חבר הכנסת פורז – הפחתת מס. אני אתעכב על כל אחד מהשינויים במלים מספר. השנייה – הפיכת מערכת המס למערכת צודקת, לחלוקה צודקת של ההכנסות במשק. השלישית – חובת דיווח כללי. והרגל הרביעית היא אכיפה יעילה יותר של מערכת המסים.

אפרט כל אחד מהעקרונות הללו. הורדת נטל המס – נטל המס במדינת ישראל על שכבות הביניים הוא כבד ביותר. אנחנו רוצים להתחרות ולבנות את התעשייה שלנו, את הצמיחה, על תחרות בתחומי הטכנולוגיה המתקדמת. אם לא נצמצם את נטל המס, יקרה לנו מה שקרה באבטלה. לא היינו מוכנים, לא העברנו את התעשייה ולא יצרנו את התנאים בחינוך ובתעשייה לקראת המעבר הזה, ואנחנו מוצאים את עצמנו בבעיה קשה. אם לא נצמצם את נטל המס, לא נוכל להחזיק בארץ את העובדים ואת המפעלים של הטכנולוגיה המתקדמת, ושוב תגדל האבטלה ולא נוכל להביא את המשק הזה לצמיחה, ליצירת מקורות עבודה נוספים.

הרכיב השני – אני רוצה לומר, שמערכת הפטורים במדינת ישראל אין לה אח ורע בשום מדינה מערבית. אקח דווקא את הפטור שדיברת עליו, של דירת יחיד. נער הייתי ולא זקנתי וראיתי תושבי חוץ משקיעים בארץ בדירות, מוכרים אותן ברווחי הון, בסכומי עתק, מעבירים את הרווח לחוץ-לארץ ומשלמים מס במדינת מושבם. האוצר במדינת ישראל מסבסד את האוצר במדינות מערביות אחרות. ובמקרה שהוא לא משלם מס – עוד יותר גרוע.

אבל זו רק דוגמה אחת. יש שרשרת של פטורים במערכת המסים בישראל, ואתה, חבר הכנסת אברהם פורז, יודע לא פחות טוב ממני, שכאשר ניתן פטור, מי שלא מגיע לסף המס איננו נהנה ממנו כלל, ומי שמגיע לתחילת תשלום המס, בשיעור של 10%, 15% או 20%, נהנה מהפטור ב-15% או

ב-20%. אבל מי שמגיע לשיעורים שוליים של 50%-60 – ואני כולל בנטל המס גם את הביטוח הלאומי וגם את המס על בריאות – נהנה ממלוא הפטור ומקבל 50 או 60 אגורות לכל שקל של פטור.

יתירה מזאת, מי יכול לחסוך דירה שלישית, רביעית, חמישית ושישית? אך ורק בעלי ההכנסות הגבוהות. ואני בכוונה לקחת את הדוגמה שאתה הבאת, כי אני יכול להביא דוגמאות רבות ביותר לפטורים ממס. הפטורים ממס גורמים לכך, שהמערכת היא מערכת רגרסיבית, בלתי צודקת – ואני אקח עוד דוגמה, על ריבית בפיקדונות קצרי מועד – כי פטור, אין לא לפועל בדימונה ולא לעובד התעשייה בצפון, בקריית-שמונה. יש לו אוברדפוט במקרה הטוב ביותר, אם נותנים לו לקחת משיכת יתר בבנק.

מי שיש לו הכנסות גבוהות, נהנה מהפטורים הללו, והמערכת היא מערכת לא צודקת. במשך 50 שנות המדינה הוסיפו פטור על פטור, ובכך גרמו למערכת שתהיה מערכת רגרסיבית במקום מערכת פרוגרסיבית. ולכן, הרכיב השני של השינוי במבנה המס נועד לענות על הבעיה הזאת.

הרכיב השלישי – חובת דיווח כללי. אתה לא יכול לכלול בבסיס המס אותם פטורים אם אין לך דיווח כללי. לכן, תיקונים שניסו לעשות בעבר בלי חובת דיווח כללי לא צלחו. רוב תושבי המדינה שאין להם הכנסות נוספות, מלבד הכנסה מעבודתם, שמנוכה ממנה מס במקור, יצטרכו להצהיר על טופס 106 בלבד: אין לי הכנסה נוספת אחרת, ובזה ימלאו את חובתם לדיווח. תושבי המדינה שיש להם הכנסות אחרות בארץ או בחוץ-לארץ, בהתאם לתיקון 120 – איך אני אומר? עד 120 – שהכנסת העבירה לוועדת הכספים הערב, יצטרכו לדווח על מלוא הכנסותיהם ולשלם את המס בשיעורים שייקבעו לאחר שיאשרו התיקונים בשיטת המס.

התיקון הרביעי הוא אכיפה. מערכת האכיפה היום היא מסורבלת, כבדה, כוללת את הפעלת כל המערך הפלילי, שמי כמוך יודע כמה קשה הוא להפעלה ומה העיכובים בבתי-המשפט. אנחנו נציע לבחון העברת יותר ויותר עבירות כלכליות, שנעשות משום שכדאי היום במדינת ישראל שלא לשלם את המס, לעבור על החוק, כי יכולת האכיפה היא מאוד מאוד מצומצמת – נציע להעביר אותן לעבירות עם קנסות כבדים מאוד, כאשר לנישום יש ברירה לפנות לבית-המשפט אם הוא חושש שפקיד השומה נהג בו שלא כדין. אבל במקרה זה יוכל בית-המשפט להטיל עליו עונש כבד יותר, כך שהוא ייקח סיכון גדול מאוד, כי רק הנישום יודע אם הוא באמת העלים מס או לא.

אשר לשאלה מדוע מתעכב העניין, אני רוצה להסביר, זה שינוי יסודי ביותר בפקודת מס הכנסה – מאז קום המדינה. זה דורש בחינה ובדיקה – איך הוא ישפיע על כל אחת מקבוצות האוכלוסייה.

במדגם שאנחנו עורכים על עשרות אלפי נישומים אנחנו בודקים בדיוק מה שחששת, האם השינוי היסודי הזה יביא להקלה בשיעור המס או להכבדה. עד שנוודא שהשינויים הללו, שהם שינויים מרחיקי לכת, יביאו להקלה, להרחבת מעגל משלמי המס, להרחבת הבסיס, ועם זאת יאפשרו צמיחה כלכלית במשק – אני לא מציע תיקון שבסופו של דבר, כפי שהוצע התיקון בפקודת מס הכנסה בשעתו לגבי רווחי הון בבורסה, הכנסת אישרה אותו ולא היה אפשר להפעיל אותו.

אנחנו נבדוק את הדברים לפרטי פרטים, הן לגבי סוגי הנישומים והן עם ארגונים כלכליים במשק. זו בדיקה שנמשכת חודשים רבים, למעלה משבעה חודשים, ואני מקווה שברגע שהעניין יסתיים, נביא משנה סדורה בפני הציבור, בפני הכנסת ובפני הממשלה.

היו"ר' אדרי:

אדוני השר, אפשרתי לך מעל 50%–60% מהזמן, בגלל הדברים המעניינים שאתה אומר לנו.

שר האוצר' נאמן:

אני אסיים. הצעתך להוריד את הוצאות הממשלה – מי כמוך יודע מה הממשלה הזו עשתה על מנת להפחית את הגירעון, ואיזו דרך התקדמנו למרות הקשיים ולמרות הביקורת.

רק בשבוע שעבר עמדה פה הצעה להגדיל בחוק את תקציב הביטחון ב-2 מיליארדי ש"ח, והביטחון קדוש לכולנו. אתה יודע בדיוק באילו קשיים ומאבקים עומדת הממשלה על מנת לקצץ בהוצאות. אני יודע שאפשר עוד לעשות, ואני מקווה שחברי הכנסת יעזרו לנו במשימה הזאת, כי, כפי שאמרתי בדיון על תקציב השנה הבאה, פרלמנטים אחרים מרסנים את הוצאות הממשלה. הכנסת שלנו חידשה חידוש גדול, היא מרחיבה את הוצאות הממשלה, וחבל שהכנסת בנושא הזה אין היא מקיימת את ייעודה כפרלמנט, לרסן עוד יותר את הוצאות הממשלה.

אין לי התנגדות שיהיה דיון בכנסת בנושא הזה, כי ממילא הנושא יובא לדיון ציבורי בהרחבה כאשר תגובש הצעת החוק ותובא לאישור הממשלה והכנסת.

היו"ר' אדרי:

אני מבקש להודות לאדוני שר האוצר על התשובה המפורטת והמעניינת.

הצעה אחרת לחבר הכנסת שבח וייס, המבקש להסיר את ההצעה שנדונה.

נסים דהן (ש"ס):

אז אני מבקש להעביר לוועדה.

היו"ר' אדרי:

אדוני יכול לבקש להעביר לוועדה, אם רצונו בכך.

שבח וייס (העבודה):

נסים, מה אתה בוחר, ועדה או להסיר?

נסים דהן (ש"ס):

מה שאדוני מבקש.

שבח וייס (העבודה):

טוב, אני אבקש להסיר והוא יבקש להעביר לוועדה.

אדוני היושב-ראש, אדוני שר האוצר, דווקא בגלל מורכבות הרפורמה – אתה עשית לנו כאן את התואי, את התוכנית – ייתכן שלא תוכל להביא אותה לבית הזה בעוד שנה, שנתיים, שלוש, ארבע, חמש שנים. זה קורה.

אני ממליץ, למרות הכול, אם אפשר, מתוך המארג הזה להוציא קטעים ולהביא לכאן, כי לפעמים שוקעים בתכנון רפורמות, עובר זמן רב מאוד ולא עושים דברים שיש לעשותם, שהם גם מתקשרים לרפורמה – – –

שר האוצר י' נאמן:

לכן הבאנו ארבעה חוקים, שאחד מהם הוא שינוי מהותי ויסודי לגבי הרחבת בסיס המס – – –

שבח וייס (העבודה):

עוד בקשה. מכיוון שידובר בפטורים, יש ארבע מחלקות של פטורים. פטור לאנשים במצב קשה: נכים, משפחות ברוכות ילדים; לא חלילה אנשים נחותים אלא אנשים שנקלעו למצב נחות. יש קבוצה של בעלי חזקה, פטורים למיניהם שהושגו על רקע אידיאולוגי, בעיקר אחרי המהפך של 1977, לבעלי יכולת גבוהה מאוד. יש פטורים שהם על רקע מקצועי מובהק, והייתי אומר שיש פטור פוליטי, שיקול לאומי פוליטי, נניח ליישובי ספר או התנחלויות וכן הלאה. אני מאוד ממליץ, שכאשר תגיעו לזה, כל עוד אנחנו לא מעלים את ההכנסות, לגבי אלה שזה פיצוי להכנסה הנמוכה מאוד, תנהגו ברחמנות.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לאדוני, חבר הכנסת שבח וייס. הצעה אחרת לחבר הכנסת נסים דהן, המבקש להעביר את ההצעה לוועדה. בבקשה, אדוני.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, היות שלב-לבם של השינויים במבנה המס, כמו שאדוני השר אוהב לקרוא לזה, כיוון שהוא לא אוהב את המלה רפורמה – אני מסכים אתו, אני חושב שמן הראוי שנדון בפיילוט ניסיוני.

אדוני השר, לך אני לא צריך לחדש את זה, יש לך ניסיון בנושא המסים קצת יותר מאשר לי. גם היום שר האוצר רשאי לבקש חובת דיווח כללי מכל האזרחים. לא ביצעו את זה עד היום מסיבות אחרות, אבל לא צריכים חוק בשביל זה. היום, לפי החוק, כל אזרח חייב לדווח על הכנסותיו, זה כתוב במפורש בחוק, רק השר רשאי לפטור מסיבות כאלה ואחרות, ועל סמך זה החוק לא מבוצע בפועל.

הרי אפשר, למשל, לתת אופציה לתושבים לנכות מהמס בינתיים רק דברים קטנים, בוא נאמר את הוצאות טיפול השיניים שלהם, למי שיבחר בחובת דיווח מרצונו החופשי. לנסות את זה כפיילוט. אולי זה הולך, אולי זה לא הולך. אולי בכלל פקידי המס לא יתגברו על אותו פיילוט קטן, לא על 5 מיליוני טפסים, רק 100,000 טפסים.

שבח וייס (העבודה):

הוצאות משקפיים.

נסים דהן (ש"ס):

אני הצעתי רפואת שיניים, כבודו יכול להציע משקפיים. כל הצעה שהיא לא משמעותית מבחינת המס.

היו"ר ר' אדרי:

אפשרתי לכם להציע הצעה אחרת. אנחנו נעבור, כנראה, להצבעה.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אני מסכים.

אני מבקש מאדוני השר, קחו את ההצעה שלי לתשומת לב ותבדקו אותה לעומק. תהיה בזה רק ברכה.

היו"ר ל' אדרי:

חברי הכנסת, אני מודה לכם.

אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד דיון במליאה על ההצעה הדחופה לסדר-היום של חבר הכנסת אברהם פורז בנושא: מה קרה לרפורמה במס של שר האוצר? ומי נגד? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 7

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 7

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ל' אדרי:

בעד – 10, נגד אין, נמנעים אין. ההצעה תידון במליאת הכנסת. אני מודה למציע ולשר האוצר.

הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 5), התשנ"ח-1998; הצעת חוק

הפיקוח על המטבע (תיקון מס' 3), התשנ"ח-1998

(קריאה ראשונה)

היו"ר ל' אדרי:

אנחנו עוברים לשני הנושאים הבאים: הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 5), התשנ"ח-1998, והצעת חוק הפיקוח על המטבע (תיקון מס' 3), התשנ"ח-1998. אני מבקש מחברי הכנסת את הסכמתם לכך ששני החוקים יידונו במשולב. יציג אותם, גם במשולב, שר האוצר, וחברי הכנסת יתייחסו בהתאם, אבל ההצבעה תהיה בנפרד. אני מבין שיש הסכמה, אין התנגדות וכך יהיה. תודה.

אדוני השר, בבקשה.

שר האוצר י' נאמן:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנכבדים, הצעת חוק הפיקוח על המטבע (תיקון מס' 3), התשנ"ח-1998, עוסקת בתיקונים לחוק הפיקוח על המטבע משנת התשל"ח-1978, שמאז כניסתו לתוקף נעשו בו שינויים קלים בלבד, אף שעברו 20 שנה מאז.

אני רוצה להדגיש, מאז נחקק החוק בשנת 1978 חלו שינויים רבים במשטר הפיקוח על המטבע, ולאחרונה הוסרו רוב ההגבלות שהיו קיימות עדיין על הפעולות והעסקאות שנאסרו על-פי החוק. הסרת ההגבלות נעשתה בהיתר על הפיקוח על המטבע, התשנ"ח-1998, שנכנס לתוקפו בתאריך מאוד היסטורי, 14 במאי 1998, ולפיו כל הפעולות והעסקאות הטעונות היתר לפי החוק הותרו, למעט מספר מצומצם מאוד של פעולות ועסקאות.

במקביל להסרת רוב ההגבלות ועל מנת להבטיח מערכת מידע הולמת, המאפשרת להגיב במועד, במכשירי המדיניות המתאימים, יש צורך, מצד אחד, להרחיב את האפשרות לדרישת הדיווח על פעולות ועסקאות כאמור, ומצד שני, כהשלמה, לחזק את חובת הסודיות החלה על המידע המתקבל בדיווחים כאמור.

מעבר לאמור, התיקון מתייחס עוד לביטול מעמדו של הסוחר המוסמך, שכן מעתה לא מותנית עוד פעילות במטבע-חוץ בעשייתה באמצעות בנק, המחזיק ברשיון של סוחר מוסמך, וזאת כנהוג בכל המדינות המערביות. נקבעה הוראה מפורשת, המאפשרת לדרוש דיווחים כתנאי להיתר, והורחבה חובת הסודיות באמצעות הוספת הוראת סודיות, בדומה להוראות הקבועות בחוק בנק ישראל ובפקודת הבנקאות.

אבקש מהכנסת לאשר את הצעת החוק בקריאה הראשונה ולהעבירה לדיון בוועדת הכספים.

נסים דהן (ש"ס):

מה עם החוק השני?

היו"ר אדר:

מציגים אותו, אדוני.

שר האוצר י' נאמן:

חבר הכנסת נסים דהן, אעבור מייד לחוק השני. על ראשון – ראשון, ועל אחרון – אחרון. אעבור להצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 5), התשנ"ח-1998.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנכבדים, לאור הניסיון, מאז כניסתו לתוקף של התיקון לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, בחודש אוקטובר 1994, התעורר הצורך לתקן את החוק בעניינים שונים, ואלה העיקריים שבהם.

הראשון – ריכוז סמכויות הפיקוח על מנהלי קרנות נאמנות ונאמנים לקרנות ברשות ניירות ערך. על-פי החוק הקיים, אישור חברה כמנהל קרן או כנאמן הוא בסמכותו של הממונה על שוק ההון במשרד האוצר, בעוד רוב סמכויות הפיקוח הן בידי הרשות לניירות ערך, וגם בפועל – כל הפיקוח על פעילותם של מנהלי הקרנות והנאמנים נעשה ברשות לניירות ערך, ובאגף שוק ההון במשרד האוצר לא הוקמו מנגנוני פיקוח על פעילות זו. כדי למנוע כפילות בפיקוח, מוצע להעביר גם את הסמכויות לעניין אישור מנהל קרן ונאמן לידי מי שמבצע את הפיקוח עליהם בפועל והלכה למעשה, מקיים עמם קשר שוטף, מודע לבעיות המתעוררות בשוק ההון ומסוגל להפעיל אמצעי בקרה נאותים גם בשלבי האישור. זה הנושא הראשון שאנחנו מבקשים לגביו תיקון בהצעת החוק.

הנושא השני – ביטול הצורך באישור שר האוצר להצעת יחידות לציבור ובאישור הממונה על שוק ההון להסכם קרן. במסגרת מדיניות הרפורמה בשוק ההון, שהחלה כבר לפני כ-12 שנים, ניתן היתר כללי להצעה והנפקה של ניירות ערך לציבור, למעט חריגים מוגדרים וספורים שנקבעו בו. אחד מן החריגים הוא הצעה לציבור של יחידות של קרן. לממשלה אין עוד עניין בפיקוח על עצם ההצעה וההנפקה לציבור של יחידות בקרן, ולכן מוצע לבטלה. מאותם טעמים מוצע לבטל גם את הצורך באישור הממונה להסכם קרן, שמשמעותו היא אישור להפעלת הקרן.

הנושא השלישי שהצעת החוק עוסקת בו הוא תנאי כשירות לעובדים של מנהל קרן ונאמן. על-פי החוק הקיים, רשאי שר האוצר לקבוע תנאי כשירות לעובדים של מנהל קרן ולעובדים של הנאמן, ותקנות בעניין כבר נקבעו. לאור כניסתו לתוקף של חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995, מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע, כי תנאי הכשירות שעל עובדי מנהל קרן לעמוד בהם יכללו גם את הדרישה שיהיו בעלי רשיון ניהול תיקים. הוראה זו תביא לאחידה של תנאי הכשירות על-פי שני החוקים.

הנושא הרביעי – הצעת יחידות של קרן הרשומה מחוץ לישראל. פתיחת שוק ההון הישראלי לפעילות של גורמים מחוץ לישראל, ובין היתר להצעת יחידות של קרנות זרות לציבור בישראל, מחייבת הסדרת נושא זה. בהצעת החוק מוצע לקבוע, שהצעה לציבור בישראל של יחידות או מניות של קרן הרשומה מחוץ לישראל תיעשה על-פי תשקיף שהרשות התירה את פרסומו, ולהחיל על המציע את הוראות החוק החלות לפי חוק זה על מנהל הקרן; הרשות תהא רשאית לפטור את המציע מדרישות הוראות החוק, כולן או מקצתן, אם נוכחה שחוקי המדינה שבה רשומה הקרן מבטיחים די צורכם את ענייניו של ציבור המשקיעים בישראל. אגב, זו הוראה שקיימת ברוב המדינות המערביות שבהן קיים שוק פתוח של ניירות ערך ומסחר ביחידות בקרנות נאמנות.

נסים דהן (ש"ס):

רק בקרנות או גם בחברות?

שר האוצר י' נאמן:

לגבי חברות אין צורך בתיקון החוק. הנושא הזה נדון כרגע בוועדה, ואני מקווה שבקרוב תפרסם רשות ניירות הערך את הכללים גם בנושא זה.

התיקון החמישי הוא קביעת נהלים לתהליך קבלת החלטות בקשר עם השקעות הקרן. כדי להדק את פיקוח מוסדות מנהל הקרן על ניהול תיק ההשקעות של הקרן בידי עובדי מנהל הקרן, ובמטרה למנוע אפליה בניהול הקרנות, מוצע להטיל על דירקטוריון מנהל קרן לקבוע נהלים לתהליך קבלת ההחלטות בקשר עם השקעות הקרן, לעריכת בקרה פנימית של ניהול ההשקעות ולניהול הקרנות תוך מניעת אפליה ביניהן.

התיקון השישי נוגע להקטנת ניגודי עניינים. א. מוצע להרחיב את האיסור על תשלום או הצעת הטבה בקשר לרכישת יחידות או לפדיון או מכירה של יחידות גם בקשר להחזקת יחידות; הוראות אלו נועדו למנוע מצב של ניגוד עניינים אפשרי כתוצאה מתשלום ההטבה.

ב. מוצע לאסור על נאמן לקבל טובת הנאה כלשהי בקשר למילוי תפקידו כנאמן, למעט שכרו אשר ייפרע מנכסי הקרן, בדומה לאיסור החל על מנהל קרן, אדם השולט במנהל הקרן, דירקטור של מנהל הקרן או מועסק על-ידו.

ג. מוצע להרחיב את האיסור על עשיית עסקה בניירות ערך מחוץ לבורסה עם קרן, גם על חברה בשליטתו של דירקטור, מועסק או עובד של מנהל הקרן או של הנאמן, ועל חברה שמי מהם הוא בעל עניין בה או מועסק על-ידה.

דוד טל (ש"ס):

האם זה אמור לגבי כל נאמן?

נסים דהן (ש"ס):

בתנאי שזה לא שם המשפחה שלו.

שר האוצר י' נאמן:

. אני לא בא עם עניין כנאמן בנושא הזה. TRUSTY מדובר על

ד. מוצע לקבוע, כי דירקטור או חבר ועדת השקעות לא ישתתף בדיון בעניין אישור עסקה בניירות ערך שהוציא תאגיד שהוא בעל עניין בו, בדומה להוראות סעיף 96(א) לפקודת החברות.

התיקון השביעי – הקטנת סכומי הקנס האזרחי. החוק קבע שלוש דרגות קנס, על-פי חומרת ההפרה; הבסיס לסכום הקנס בכל דרגה הוא הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין, שהינו היום 9,600 שקלים חדשים, וסכומי הקנס שנקבעו לשלוש הדרגות הם פי-10, פי-18 ופי-35 מהקנס הקבוע באותו סעיף. סכומי קנס אלה הינם גבוהים מאוד, עד כדי חוסר סבירות, ביחס לחומרת ההפרות שנמצאו בניהול הקרנות.

אבקש מהכנסת לאשר את הצעת החוק בקריאה ראשונה, ולהעבירה לוועדת הכספים, להכנתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני שר האוצר, על הצגת שתי הצעות החוק. אנחנו עוברים לדיון. ראשון הדוברים – חבר הכנסת אברהם שוחט. בבקשה, אדוני, שלוש דקות לרשותך. אחריו – חבר הכנסת אברהם פורז; איננו נוכח. מי שלא יהיה נוכח באולם המליאה לא יקבל בשנית את רשות הדיבור.

אברהם שוחט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, כיוון שאני מציע לתמוך בשתי הצעות החוק האלה ולהעביר אותן לדיון בוועדה ושם יצטרכו לרדת לפרטים, הייתי רוצה לנצל את זמני לשתי הערות.

אתמול, בישיבת הממשלה, על-פי המצוטט בעיתון, ופנו אלי גם עיתונאים בעניין, התבטא ראש הממשלה ואמר, כי פושעים ניהלו את הכלכלה בזמן הממשלה הקודמת. מכל מקום, המלה פשע היתה בהתבטאות שלו, לא שלך, של ראש הממשלה – – –

נסים דהן (ש"ס):

אתה מאמין לעיתון?

אברהם שוחט (העבודה):

כן. ולאחר מכן הוא לקח את דבריו בחזרה, ראש הממשלה, ואמר: בחוסר אחריות ובהפקרות וכו' וכו'.

אני לא רוצה להניח למה הוא אמר את זה ואני לא יודע באיזה הקשר; אני מניח שהוא ידע מה עומד היום להתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שכן היו לזה עקבות בעיתונים, שהאבטלה

תגיע היום ל-9.3%, ואני יכול להגיד לכם שבמספרים מוחלטים זה השיא שהיה אי-פעם במדינת ישראל. כדי שאנחנו נדע במה מדובר, זאת פעם ראשונה שהיו במדינת ישראל 210,000 – ראשי בתי-אב בדרך כלל – מובטלים. אכן, היה לנו שיעור אבטלה שקיבלנו, שהממשלה הפושעת קיבלה, אדוני שבח וייס, ב-1992, היו אז 11.2%, אבל מכיוון שהמשק היה יותר קטן, מספר המובטלים היה 206,000. היום, ברוך השם, 210,000, ויודעי דבר ומבינים בכלכלה יודעים, שבמהלך שבו אנחנו נמצאים, אדוני היושב-ראש, בדצמבר זה יהיה רבע מיליון אנשים.

הייתי מציע לראש הממשלה, שכל מה שהוא אומר קשור לאמת קשר בלתי ניתן לניתוק – הבוקר היינו עדים לסיפור המופלא, שבו הוא דיבר ברשת ב', ולאחר מכן שר הביטחון, לא בשמו, הוציא הודעה שהוא הלך לערפאת עם דברים אחרים; אני הייתי מציע להיזהר בדברים.

אני רוצה להגיד לך משהו, אדוני שר האוצר: אתה אומר בכמה הזדמנויות, כי המשק הישראלי נמצא באבטלה בגלל שינויים מבניים. תרשה לי להגיד לך, שלפי הערכתי אתה טועה. השינויים המבניים בחלק מהענפים אכן גורמים לפליטת אנשים מקווי הייצור, בעיקר בטקסטיל. המספר כל כך זעיר, כל כך זעיר, אדוני שר האוצר, אל מול העובדה שאין צמיחה במשק. השינויים המבניים בטקסטיל התחילו עם החשיפה, בהחלטה של הממשלה שקדמה לנו, ב-1991, וכל הפליטה מענף הטקסטיל – ומי שקורא את המחזורים שלו רואה את הדברים – היא של כמה אלפי אנשים.

אדוני היקר, אדוני שר האוצר, מספר המובטלים נובע מחוסר צמיחה במשק, מהירידה בתיירות, מהירידה במחזור העסקים, מהירידה בענף הבנייה, בכל פינה ופינה במשק הישראלי מורגש המיתון, ולכן גם בניתוח מספרי אתה טועה טעות גדולה מאוד אם אתה חושב שבאמת הדבר נובע משינויים מבניים.

האבטלה נובעת מהאטה, מחוסר צמיחה, ממדיניות מונטרית קשה, מסדר עדיפויות לא נכון בתקציב, מהמצב הבין-לאומי, דרך התיירות, ואני אומר לך במלוא האחריות: תנתח, תבקש מהחברים באוצר שיתחילו לך כמה נפלטו ובאילו ענפים, ותראה שאין שחר לעמדה שהדבר נובע משינויים מבניים. הוא נובע ממצב פוליטי, הוא נובע ממדיניות מונטרית, הוא נובע ממדיניות תקציבית. תודה רבה.

היו"ר ל' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אברהם שוחט, על דבריך. אני מזמין את חבר הכנסת שבח וייס. אחריו – חבר הכנסת ראובן ריבלין.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני שר האוצר – – –

קריאה:

היו"ר ר' אדרי:

הכול לפי התור, אדוני. כל דבר בעתו.

שבח וייס (העבודה):

שתי הערות לגבי החוק עצמו והערה כללית אחת. אני אתחיל בדברים היותר-טכניים, אבל יש מאחוריהם גם סוג של מהות. פרק הקנסות. אני רוצה להעיר הערה כללית. העובדה שאתם, שם, יוצרים מנגנון שמאפשר בשלב מסוים לעלות מן הקנס של 9,400 שקל פי 36, ואתה בעצמך אמרת שזה לא בהכרח גבוה כל כך, העובדה הזאת לא רק משקפת את המצב של שינוי בערך המטבע, אלא, אולי, באמת יותר רצון להתקרב לכך, שמי שהפר אמונים בקרן נאמנות – יישא בעונש. זה עונש כספי, זה לא בית-סוהר, ואני הייתי מציע להכניס מנגנון נוסף, קבוע אולי, בצורה של חוק גורף, שקודם כול האנשים האלה יחזירו את כל מה שהם הרוויחו שלא כדין, וזה בכלל לא קנס. זאת חובה בסיסית. פה אנחנו לא מטילים עליהם שום עונש. נתפסו – על זה נלביש את הקנס.

לא שאני נמנה עם הפנולוגים מחמירי הפנים כאן. לא. רוב החוקים שמגיעים לכאן, שיש בהם מידת הרחמים, ודאי כשמדובר בבני אדם פשוטים, נשים ואנשים עמלים שנקלעו לנסיבות של סטייה מן הנורמות וכן הלאה בגלל מצב משפחתי, בגלל מצב סביבתי, בגלל תקלות, עינויים, קשיים וחיים לא טובים – שם אין סוף לרחמנות שלי. פה מדובר על אנשים לא מעטים שעושים מניפולציות מדהימות ופוגעים פגיעה קשה מאוד במי שהלך אחרי השם הקוסם הזה של קרן נאמנות.

שר האוצר י' נאמן:

חבר הכנסת שבח וייס, אני רוצה להדגיש, שמי שהפר את חובת – – –

שבח וייס (העבודה):

בסדר גמור, בסדר, אבל יש פה החמרה מסוימת שהיא במקום.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

זה כמובן מאליו – – – נאמן.

שבח וייס (העבודה):

נאמנה עלי המגמה הזאת.

עניין שני, בהערה קצרה. זה חוק מסובך, והוא לא היחיד, כי החיים מסובכים. הסיבוך הזה נובע מעצם הרעיון של קרן נאמנות, אבל יש לנו גם נטייה לסבך, היא מין נטייה כזאת גם בתחום הניסוח וכן הלאה, היא, אולי, חלק מהחוכמה היהודית התלמודית, המשנאית וכן הלאה, ואנחנו לא אחת נכנסים למסלול של ניסוח מורכב ומסובך, מה עוד שזה נותן הרבה פרנסה לעורכי-דין, שהם מקשרים בין ההדיוטות לבין מי שעוסק במלאכה, אבל המצב הוא באמת מסובך, כי אי-אפשר לפשט אותו רק במלים. אני כבר מסיים, אדוני.

אני רוצה לבוא ולומר כאן כחבר מפלגה, כחבר בבית-נבחרים שבו חברים חברי מפלגות: עדיין הנטייה למינוי חברים בדירקטוריונים שלא על-פי כישורים – רקע ורמה גבוהה – מופרזת מדי, ואני לא נגד מינויים פוליטיים, לי זה לא מפריע. אני לא נגד מתן מענק של שותפות בחוק לאנשים שמתנדבים במשך החיים שלהם להיות חברים במפלגות שונות. זה מבורך. המפלגות הן ציר של המערכת הדמוקרטית. אבל אני אומר למפלגות כאשר הן עושות את זה, לגופים ציבוריים כאשר אתם עושים את זה, הביאו בחשבון שצריך לבחור את האנשים המתאימים ביותר שיוכלו להנהיג את המערכות המורכבות, שאחת מהן מוצגת באמצעות התיקונים לחוק. תודה רבה.

היו"ר אדוני:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת שבח וייס, על דבריך. אני מבקש מחבר הכנסת ראובן ריבלין להציג את עמדתו בהצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 5). שלוש דקות, אדוני, לרשותך. אחריו – חבר הכנסת חיים אורון.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך על כך שנתת לי אפשרות להביע את עמדתי בשני חוקים חשובים ביותר ובשלוש דקות.

אדוני השר, כמובן קצרה היריעה בשלוש דקות להביע את כל העמדות ואת כל ההערות שיש לגבי חוקים אלה. אנחנו נצביע בעד חוקים אלה כמצוותך וכמצוות הממשלה בנושא, מה עוד שחוקים אלה הם ראויים, וטוב היה לו היו נעשים כמה שנים לפני כן, היינו מונעים ממדינת ישראל כמה צרות שהתעוררו על ראשה.

אני אנצל את שלוש הדקות לומר מלה לשר האוצר לשעבר, חברנו היקר, אדם מצוין, בייגה שוחט, אשר יצא חוצץ נגד ראש הממשלה כקוזק נגזל יחד עם אנשי מפלגתו, אשר לא מפסיקים, אדוני היושב-ראש, לצערי הרב, להשתלח בראש הממשלה ובשרי הממשלה. לא רק ביקורת בפיהם אלא גם השתלחות לשמה ונאצות לשמן. והם, כמובן, כמצוות אותו אדם אשר מה ששנא עליו לא אוהב שחבריו עושים לו, והם כמובן, מייד כאשר ראש הממשלה מתנגח בהם, חלילה, ופעמים משתמש

בלשון החבר'ה לאמור: פושע מי שהתנהג כך או כך – הרי אין כאן, בסופו של דבר, איזו הטחת אשמה פלילית, אלא פשוט בשפת היום-יום הרגילה אנחנו אומרים לפעמים לאנשים: אתם נהגתם בפזיזות ובפחז שגובלים בפשיעה.

למשל, שר אוצר, חבר הכנסת חיים אורון, שהוא אדם מצוין, ציוני מעולה, וגם היה שר אוצר לא רע, חבריו לחצו עליו פעמים רבות, ואין לי כל ספק, שאם היה הציבור נותן – זה דבר דמיוני – את אמונו פעם נוספת במפלגת העבודה, כשר אוצר הוא היה מטיל כמעט את כל הגזירות שהוטלו על-ידי הממשלה שלנו על הציבור, מהטעם הפשוט שהוא היה מוכרח לאזן את קופתה של המדינה.

הרי אנחנו לא המצאנו את עקרון ההפרטה. עקרון ההפרטה הוא מבית-מדרשו של בייגה שוחט, וכאשר הוא הפריט את "כימיקלים לישראל" הוא נתן 100% שליטה למי שרכש פחות מ-25%. אשאל אותך, אם חלילה – – –

חיים אורון (מרצ):

– – – תשאל אותי

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני רוצה לשאול אותך בצורה דמיונית.

חיים אורון (מרצ):

רובי ריבלין, למה לך דמיון? היחיד שהצביע נגד בוועדת הכספים היה – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני יודע, אתה אתה אתה האיש. אתה נתן הנביא, לכן אני פונה אליך.

חיים אורון (מרצ):

הליכוד הצביע בעד.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני פונה אליך. רוצה אני לשאול אותך, נתן הנביא ג'ומס, שליחה, חבר הכנסת חיים אורון ג'ומס היקר, מה היה קורה? מה היה קורה אילו היה הדבר נופל בהחלטתו של שר האוצר יעקב נאמן ובגיבוי של ראש הממשלה, כאשר היה יוצא שר האוצר יעקב נאמן, שבדמיון הפרוע לא הייתי מעלה על דעתי שכך יקרה, ונותן ל"כימיקלים לישראל" 100% שליטה כאשר הם קנו פחות מ-25% מהנכסים של החברה.

נסים דהן (ש"ס):

מי קנה את זה?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

תשמע, אני לא נכנס לפרטים. אני לא רוצה, כי אם אני אומר, אני אוציא דיבה.

חיים אורון (מרצ):

— — — אחדות לאומית.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

במקרה כזה הייתם קמים ואומרים: פושע מי שעושה דבר כזה. מה פירוש "פושע"? יש פושע שאין לו כוונה פלילית, אבל הוא עשה מעשה שהוא בבחינת פחזנות, או פחז כמים אל תותר, נאמר.

לכן אני מציע לאנשים אשר באמת מקפידים קלה כחמורה על טוהר הלשון ועל נימוסים והליכות ועל כך שלא ישתלחו באנשים – מי שהולך עם חמאה על הראש, שלא יסתובב בשמש בלי כובע.

היו"ר אדר:

תודה, אדוני חבר הכנסת ראובן ריבלין, על דבריך. אני מזמין את חבר הכנסת חיים אורון באותו נושא. אחריו – חבר הכנסת נסים דהן.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

מי זה היה?

נסים דהו (ש"ס):

איזנברג.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני ממש מבקש באותו נושא. אדוני שר האוצר, רובי ריבלין – – –

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

מה זה שר האוצר רובי ריבלין?

חיים אורון (מרצ):

לא, אדוני שר האוצר וחבר הכנסת רובי ריבלין. היות שלגבי שתי הצעות החוק שמונחות לפנינו אין מחלוקת מהותית, וכפי שכבר נאמר, את הפרטים נברר בוועדת הכספים, ננצל את הזמן שיש לנו להמשיך את הדיאלוג הזה.

האמן לי, חבר הכנסת רובי ריבלין, נשארתי פה, והאמת היא שעכשיו הייתי צריך להיות באירוע משפחתי. אפילו אמרתי להם, תראו, הדבר היחיד שאני יכול לעשות – תסתכלו עלי בטלוויזיה עוד מעט, אני אגיד לכם שלום מפה, כי אני נשאר כאן. אז אני אומר להם שלום דרך הטלוויזיה.

שבח וייס (העבודה):

אנחנו מצטרפים לברכות.

חיים אורון (מרצ):

ואתם מצטרפים לברכות. למי? אני אספר לכם, לא מהדוכן.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אין לי ספק שאם הם חברים שלך הם אנשים טובים.

חיים אורון (מרצ):

תודה רבה. אבל אני לא רוצה לעסוק בעבר. צביקה, את עניין הכשרות נברר גם אחר כך. האוזניים עוד עובדות למרות הגיל.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הם לא אוכלים מה שהרבה משרי ישראל אוכלים.

חיים אורון (מרצ):

הרבה יותר כשר מאשר חלק מהשרים, תאמין לי, ואתה מכיר אותם. עד כאן, כי תיכף יורידו אותי.

אני לא רוצה לעסוק בעבר, חבר הכנסת רובי ריבלין, כי אני כבר למדתי. באים ואומרים 9.3% אבטלה, כאשר התקציב הלאומי, אדוני שר האוצר, דיבר על 8.1% לקראת סוף השנה – אנחנו כבר ב-9.3% – מתחילים ללכת אתי אחורה שלוש שנים. אני לא רוצה להיות אשת לוט ולא רוצה ללכת אחורנית. אני רוצה להסתכל קדימה, ואני שואל אותך ואת שר האוצר: לאן אתם הולכים קדימה? אנחנו מתחילים לספוג את המיתון הארוך ביותר שהיה במדינת ישראל. כבר אומרים לנו כל הכלכלנים: 1998 גמורה, 1999 כנראה גמורה, חוץ מאשר אצל ראש הממשלה ומשה ליאון. הבוקר ראיתי אותו, את משה ליאון, כאן. בכלל, תפקידו כמנכ"ל המדינה – אני אומר לך, הוא מתחרה אני לא יודע על מה. הוא יושב בוועדת הכספים ושומר. בדיוק קיבלתי את הדוח של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; אמרתי לו: משה, תראה, הנה איתותים ראשונים על הצמיחה שאתה מדבר עליה כל הזמן. אז חוץ מאשר אצלו ואצל ראש הממשלה אין צמיחה.

אני שואל אותך ואת שר האוצר – איך נצמח? איך נשנה את כיוון העקומה?

שר הבריאות י' מצא:

לברק יש תשובה איך נצא.

חיים אורון (מרצ):

מצא, גם אתה יודע, אני לא רוצה לתת נתונים על – – –

שר הבריאות י' מצא:

ברק לא נותן תשובה איך יוצאים – – –

חיים אורון (מרצ):

מצא, נכנסת, לא שמעת מה שהיה קודם, אתה מפריע.

ברק נותן תשובה יותר מהתשובה שלכם, כי אתם נמנעים מהצגת תשובה. אז כל פעם שהדבר הזה עולה אתם מסבירים לי על הגירעון, מסבירים לי על מה שהיה. שר האוצר לשעבר, שגם הוא בעצם עשה את הקיצוץ הגדול, חזר ואמר מהדוכן כמה פעמים – הוא אמר לי היום, שכאשר הוא התפטר מהממשלה, אחת הסיבות שהוא אמר – ושר האוצר, הוא לא בדיוק צמח בגינה שלנו. אתם מוליכים במכוון את המשק למיתון עמוק שאי-אפשר לצאת ממנו. כל אחד יודע, שכלל שהוא עמוק יותר וככל שהוא ממושך יותר, הרבה הרבה יותר קשה לצאת. אז מה עושים? מה עושים? מה אתם מציעים לעשות? זאת שאלה שתלויה באוויר. אפשר לפתור אותה בעיסוק בכלכלת ישראל בשנות ה-80 וה-90, ומי שמחכים מדירים. הולכים עד שנות ה-60 ומונים את כל חטאי ממשלות מפא"י. מאה אחוז. יש לי סדרה נגדית, אבל בסדר, מה עושים עכשיו?

האמן לי, אדוני שר האוצר, אין לי בעיה עם הליברליזציה. אין לי גם בעיה עם שורה של נושאים. היתה לי ציפייה לרפורמה במס הכנסה. היתה לי ציפייה לרפורמה במסים, אף שהייו אולי מתוכננים על הרבה נושאים בה. הרושם שאני מקבל, כמו עם כמה נושאים נוספים שהיו בשבועות האחרונים בכנסת – זה כבר מת. הוולד הזה נולד מת, והוא לא יתרומם כי הוא לא יכול להתרומם, כי מה שקרה בחוק המשכנתאות יקרה פה.

ישבו בעצם ביומיים האחרונים, וכמה דברים שינו לטובה. המיעוטים בממשלה משכו, זו זכות גדולה להיות מיעוט – אני לא אומר זאת לגנאי. חלק נאבק למען משפחות מרובות ילדים, חלק נאבק למען ההתנחלויות, חלק נאבק על דיור בצפיפות גבוהה. מי שילם את המחיר? 60% מהציבור הישראלי, שעליו אתה מדבר ברפורמה, ובצדק, שנמצא ב-500, ב-600, ב-700, ב-900 נקודות זיכוי. הוא והיא עובדים, עם שני ילדים קטנים, ועם ישראל מסוגל לעזור להם ב-70,000 שקל, ב-5.5% לא צמודים. הם יבואו אליך ויבואו אלי וישאלו למה.

היו"ר אדרי:

אני מבקש, אדוני, לסיים.

חיים אורון (מרצ):

השאלה הזאת פתוחה, והכנסת הזאת בהרכבה הזה אין לה תשובה עליה.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת חיים אורון, על דבריך. אני מזמין את חבר הכנסת נסים דהן. אחריו – חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, האחרונה ברשימת הדוברים.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ל אדרי:

לפני כן – הודעה לסגנית מזכיר הכנסת. בבקשה, גברתי.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחו הערב על שולחן הכנסת:

לקריאה שנייה ולקריאה שלישית – הצעת חוק כרטיסי חיוג (תיקון מס' 3), התשנ"ח-1998, שהחזירה ועדת החוקה, חוק ומשפט; והצעת חוק מס ערך מוסף (תיקון מס' 19), התשנ"ח-1998, שהחזירה ועדת הכספים. תודה.

הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 5), התשנ"ח-1998; הצעת חוק הפיקוח על המטבע (תיקון מס' 3), התשנ"ח-1998 **(קריאה ראשונה)**

היו"ר ל אדרי:

אדוני חבר הכנסת נסים דהן, בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, ראשית, חבר הכנסת חיים אורון – שיצא – הודיע מול פני האומה, שזוג צעיר עם שני ילדים קטנים זכאי רק ל-70,000 ש"ח. תרשה לי לתקן אותו, אדוני היושב-ראש. אני בטוח שהוא לא עשה זאת במכוון, אך הוא שכח לציין, שיש תוספת של 1% לכל חודש שירות, גם לה, גם לו, תוספת של 60%.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

ומה עלות דירה?

נסים דהן (ש"ס):

אתה צודק. אתה טוען את הטענות שלנו בוועדת הכספים. אני שמח שכיוונת לדעת גדולים, או שאנחנו כיוונו לדעת גדולים. איך שתוצאה תפרש את זה. אלו בדיוק היו הטענות שלנו, אבל אני מדבר על הרע במיעוט, ההכרח לא ישובח ולא יגונה. יש לנו מאמר של בעל "חובת הלבבות" שאומר: ההכרח לא ישובח ולא יגונה. יש פה הכרח מסוים שהיינו מוכרחים להסכים לו, אחרת זה היה רק גרוע יותר. תיקנו משהו. אתה צודק, לא תיקנו לגמרי. אני מסכים עם כל מלה שלך. היינו רוצים את המצב האידיאלי, שכל זוג במדינת ישראל יקבל דירה חנם. יום לאחר שהוא יתחתן במדינת ישראל, ממשלת ישראל, העם בישראל וכל העם היהודי בגולה, יממנו לו דירה חנם במדינת ישראל. זה המצב האידיאלי. כרגע אנחנו לא יכולים להגיע לזה לפני שיבוא המשיח, ולכן בינתיים אנחנו נותנים לו רק משכנתה. מה לעשות? היתה משכנתה שלא עודכנה שבע שנים ועכשיו רוצים לעדכן.

שלום, ידידי חבר הכנסת חיים אורון. תיקנתי מול פני האומה, ש-70,000 הש"ח שהזכרת הם לפני אותו 1% לכל חודש.

חיים אורון (מרצ):

מה הוא?

נסים דהן (ש"ס):

הוא לפני 1% לכל חודש עבור שירות בצבא גם לו וגם לה. רק תיקנתי את זה, אבל אתה בסדר.

חיים אורון (מרצ):

אני רוצה לתקן אותך. הנייר ששנינו עבדנו על-פיו בוועדת הכספים – מי שיש לו 599 נקודות – – –

נסים דהן (ש"ס):

אמרת זוג נשוי עם שני ילדים קטנים יש להם 599. כך אמרת מול פני האומה.

חיים אורון (מרצ):

מי שיש לו 599 נקודות יקבל 76,000 ש"ח.

נסים דהן (ש"ס):

דיברת על זוג נשוי עם שני ילדים קטנים. נכון שכך אמרת? הסכום גבוה הרבה יותר. לא חשוב.

בכל אופן, אדוני שר האוצר, לעצם החוק: גם החוק הראשון וגם החוק השני, בוודאי החוק הראשון לגבי השקעות משותפות בנאמנות, מהותו הגברת הפיקוח על הנייר. אדוני השר, הגדלת הפיקוח על הנייר היא דבר טוב, היא דבר הגון, היא הצהרת כוונות. אם הרשות לניירות ערך לא תגבה את זה בתקני כוח-אדם, במפקחים מתאימים ובעבודה בשטח, אני חושב שנפספס את החוק, כיוון שהמציאות היום היא, שרק ב-20% מהעבירות שנעשות על חוק רשות ניירות ערך מוגשות בסוף תביעות ויש כתבי אישום. 20% מכל העבירות, כיוון שאין מספיק כוח-אדם לרשות ניירות ערך. אם אנחנו רוצים להגביר את האכיפה, זה דבר טוב מאוד, אבל צריכים גם לתגבר את כוח-האדם שיעסוק באכיפה.

בקשר להצעת חוק הפיקוח על המטבע, אני חושב שההצעה הגיעה בזמן, כיוון שבפועל תקנות שונות משנת 1984 עד היום בוטלו, או בפועל לא השתמשו בהן ולא אכפו אותן. לכן חשוב מאוד, שציבור גדול לא ייחשב כעבריינים, וטוב שתיקנו את החוק על-פי המציאות הקיימת היום. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת נסים דהן. אני מזמין את חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. כפי שצינתי, היא האחרונה ברשימת הדוברים. אחריה נעבור להצבעה, אלא אם שר האוצר, אדוני, ירצה להשיב. אני מבין שהוא אינו רוצה להשיב. בבקשה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני השר, התיקונים שאדוני מציע הם לכאורה על הגבול שבין תיקונים טכניים לבין תיקונים מהותיים יותר. אבל מאחורי כלל התיקונים שהבאת היום במערכת המיסוי ומאחורי השקפת העולם שמדריכה אותך, אדוני השר, עומדת מדיניות ברורה מאוד, להערכתי, שתובעת מחיר כבד מאוד מהחברה הישראלית.

כאשר דובר על כך שישראלים יוכלו מעתה להשקיע ללא הגבלה ברכישת נכסים בחוץ-לארץ, התקשורת התבדחה, הראו בעיתונים תמונות של ארמונות באירופה ואמרו: נו, מי יקנה את הארמון הזה ומי יקנה את הארמון הזה. כולם חשבו שזו בעצם בדיחה. אבל כאשר היום שמעתי פרשנות על המצב בתחום הזה, להפתעת האוצר והעוסקים בעניין הסתבר, שאכן יש ישראלים שיש להם האמצעים והאפשרויות לרכוש ארמונות ובניינים באירופה ובמקומות אחרים.

אני מביאה את הדוגמה הזו כדי לומר, שכאשר אנחנו מדברים על מדינה שבה מספר המובטלים כבר עולה על 200,000 והולך ומטפס לכיוון 210,000 מובטלים; כאשר הצפי הוא שזה עדיין לא שיא האבטלה אלא הכיוון הוא של גידול נוסף באבטלה; כאשר אנחנו נמצאים במצב שבו לשכות הרווחה קורסות מרוב פניות של אנשים, של מובטלים, של משפחות במצוקה; כאשר אנחנו יודעים שעוד מעט מתחילה שנת הלימודים ויש משפחות רבות שרכישת ספרי לימוד ורכישת תלבושות לבית-הספר הן הוצאות קשות ביותר בשבילן – במצב הזה יש קבוצה אחרת, קטנה אומנם, אבל היא קבוצה בחברה הישראלית, שיש לה אמצעים לרכוש אותם ארמונות בחוץ-לארץ.

לכן, כאשר אנחנו מדברים על פתיחת ישראל לרווחה, על הסרת ההגבלות שהיו על מסחר במטבע-חוץ ועוד כל מיני דברים, נראה שכל אחד יוכל לנסוע ביתר קלות לחוץ-לארץ, אבל בכלל לא בזה העניין. העניין הוא בכך, שיש היום בעולם כולו, וישראל היא חלק מכך, מגמה ברורה מאוד של חברות מצומצמות במספרן, בעלות שליטה עולמית, שכופות בעצם על כל המדינות בעולם לנהל מדיניות שנוחה להן. לחברות האלה נוח מאוד, למשל, להסיר הגבלות, כדי שיוכלו להוציא רווחים, שיוכלו לנוע מארץ לארץ, שיוכלו להשפיע על שער המטבע וכו'. אבל אותן חברות בדיוק הן אלה גם שלוחצות לרפורמות, להורדת מס הכנסה על בעלי ההכנסות הגבוהות וכו'.

אני רוצה, בנוכחותו של שר האוצר פה, לסיים בהבאת דוגמה אחת. אדוני שר האוצר, הונח לפנינו דוח כספי לשנת 1997. בסעיף הלוואות לדיר, אותן משכנתאות מפורסמות שגם קודמי דיברו עליהן, אתם הקצבתם סכום של יותר מ-3 מיליארדי שקלים. בפועל נוצרו קצת יותר מ-2 מיליארדי שקלים, ובקופת האוצר נותרו מיליארד שקל, מיליארד שקל שלא נוצלו ב-1997. אומרים, שב-1998 מיליארד וחצי, ואולי יותר, ייוותרו בקופת האוצר.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חברת הכנסת גוז'נסקי, יש לנו עוד סדר-יום עצום.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

לכן אני רוצה להדגיש – אדוני השר, אולי אתה תוכל להסביר לי כיצד זה קרה, שכאשר ההלוואות האלה, המשכנתאות, נוצלו רק בשני שלישים, מדוע דמי התיווך ששולמו לבנקים למשכנתאות גדלו בהשוואה לתוכנית? כיצד זה קורה, שכאשר מלווים פחות יש מי שגורף מספר גדול עוד יותר של עמלות תיווך? אדוני, זאת המדיניות שאתה מייצג, וצריך להתנגד לה. תודה.

היו"ר אדרי:

אני מודה לך, גברתי חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על שתי הצעת החוק, כפי שהציג אותן שר האוצר, כל אחת בנפרד. ראשונה, הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 5).

הצבעה מס' 8

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 7

נגד – 3

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 5), התשנ"ח-1998, לוועדת הכספים נתקבלה.

היו"ר' אדרי:

שבעה בעד, שלושה נגד, אין נמנעים. הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 5), התשנ"ח-1998, אושרה בקריאה ראשונה, והיא תעבור לוועדת הכספים להכנה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק הפיקוח על המטבע (תיקון מס' 3). מי בעד ומי נגד? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 9

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 5

נגד – 1

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הפיקוח על המטבע (תיקון מס' 3), התשנ"ח-1998, לוועדת הכספים נתקבלה.

היו"ר' אדרי:

בעד – 5, נגד – 1, נמנעים אין. הצעת חוק הפיקוח על המטבע (תיקון מס' 3), התשנ"ח-1998 – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

לא הספקתי להצביע.

היו"ר ל אדרי:

מה אדוני הצביע?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

מתנגד.

היו"ר ל אדרי:

שני מתנגדים.

אופיר פינס-פז (העבודה):

בעד.

היו"ר ל אדרי:

שישה בעד, שני מתנגדים, נמנעים אין. הצעת חוק הפיקוח על המטבע (תיקון מס' 3) אושרה בקריאה ראשונה, והיא תעבור לוועדת הכספים להכנה לקריאה שנייה ושלישית. תודה לשר האוצר ותודה לחברי הכנסת.

הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 18) (תיקון), התשנ"ח-1998

(קריאה ראשונה)

היו"ר ל אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 18) (תיקון). יציג את ההצעה שר האוצר, בשם שר הביטחון. אדוני, בבקשה. אני מבקש לציין שרשימת הדוברים סגורה.

שלום שמחון (העבודה):

למה?

היו"ר אדרי:

יש דוברים: חברי הכנסת שלום שמחון, אופיר פינס ונסים דהן. אני מבקש לרשום בהתאם, תודה. אחרון – חבר הכנסת ראובן ריבלין. אנא לרשום.

שר האוצר י' נאמן:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנכבדים, אני מתכבד להביא לאישור הכנסת, בשם שר הביטחון, את הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 18) (תיקון), התשנ"ח-1998.

בחוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 18), התשנ"ז-1997, שהתקבל בכנסת ביום 20 במרס 1997, נקבע, כי הטיפול הרפואי לנכים שדרגת נכותם פחותה מ-10% יינתן באמצעות קופות-החולים, וכי יחול עליהם חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994.

בדיונים שהתקיימו בוועדת העבודה והרווחה בכנסת, בתכופ לאישור החוק, היתה הסכמה מלאה של הכנסת בדבר הצורך ביישום החוק בהקדם ובאופן קבוע. לשם ביצוע החוק היה צורך בתקצוב שיועבר ממשד הביטחון למשרד הבריאות ולקופות-החולים, והיה דיון בין משרדי הממשלה בדבר עלות התקציב הנדרש.

לאור ההסכמה וההחלטה של הכנסת, שיש הצדקה לחוק על מנת שלא לעכב את ביצועו, החליט יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה, בישיבתה של הוועדה ביום 26 בנובמבר 1996, כי החוק יוחק כהוראת שעה לתקופה של שנה, ובמהלך תקופה זו יבדוק צוות מעקב של משרדי הבריאות, הביטחון והאוצר וקופות-החולים את עלות הטיפול הרפואי, ומשרד הביטחון יעמיד מתקציבו את הסכום הנדרש.

הסיבה היחידה לכך שתוקף הוראת השעה נקבע לשנה היתה הצורך בבדיקת עלות תקצוב החוק.

במהלך השנה הועברו התקציבים הנדרשים ויש הסכמה עם משרד הבריאות ומשרד האוצר בדבר הצורך בהארכת תוקף הוראת השעה בשנה נוספת.

אשר על כן, אבקש כי הכנסת תאשר את הצעת החוק בקריאה ראשונה ותעביר אותה להמשך הליך החקיקה בקריאה שנייה ושלישית לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

היו"ר ל' חזן:

אני מודה לשר האוצר. חברי הכנסת, רשימת הנואמים נעולה. הנואמת הראשונה – חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, ואחריה – חבר הכנסת אופיר פינס-פז.

שבח וייס (העבודה):

ואחריו?

היו"ר ל' חזן:

אחריו – חבר הכנסת יונה יהב, ואחריו אתה. שלוש דקות לנואם.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני זוכרת את הדיונים בוועדת העבודה והרווחה בנושא הזה, והטענה העיקרית היתה לחסוך את הטיפול, את הטרחה של הטיפול, ממוסדות השיקום שנותנים טיפול לנכים, נכי צה"ל ונפגעי פעולות איבה, לאלה שדרגת הנכות שלהם עד 10%.

אני חושבת שהממשלה יכולה כבר במשך השנה הזאת להביא לנו משהו קבוע, אבל אם עדיין לא הצליחה, ניתן כמובן להאריך זאת בשנה נוספת.

אבל, השאלה המרכזית שעומדת כאן, לדעתי, היא לא איזה טיפול בדיוק יקבלו במקום זה או במקום אחר, אלא אנחנו צריכים לראות את הקושי הרב שיש בכל המערכת שעוסקת בשיקום נכים. נכון שהמערכת שעוסקת בשיקום נכי צה"ל היא המשוכללת ביותר, אבל יש במדינת ישראל הרבה מאוד נכים שמערכת השיקום שלהם לוקה בחסר, ובעיקר בכל מה שקשור בקליטה שלהם בעבודה.

אנחנו נמצאים במצב, שבו בתנאים של אבטלה, בתנאים של גידול באבטלה, האנשים או העובדים החלשים יותר, בין שהם חדשים ובין שהם נכים, סובלים ראשונים מחוסר יכולת להתפרנס.

בהקשר זה אני רוצה להעלות כמה בעיות קשות של אנשים שנפגעו בעבודה. אני חושבת שיש לנו בעיה מאוד קשה של טיפול ארוך ומייגע עד שנקבע להם שיעור הנכות ועד שנקבעות להם הזכויות, וכל המערכת הזאת גורמת לסחבת בלתי נסבלת, שהורסת משפחות. נכון שבסופו של דבר אולי יגיעו הפיצויים, אבל בינתיים המצב קשה ביותר.

לכן אני חושבת שיש מקום להכניס הרבה מאוד פישוט בטיפול בנושאים האלה, כדי להביא לכך שהנכים יוכלו בצורה מהירה יותר לחזור לעבודה רגילה. תודה.

הי"ר ל חזן:

אני מאוד מודה לך, חברת הכנסת גוז'נסקי. חבר הכנסת אופיר פינס-פז, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת יהב.

אופיר פינס-פז (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, אדוני השר, שמעתי ברוב קשב את דברי ההסבר של שר האוצר, מדוע צריך את החוק, אבל לא הבנתי. אני הבנתי, שהוראת השעה בשנה שעברה היתה משום שהיה ויכוח בין משרד האוצר למשרד הבריאות באשר לתקציב של העניין הזה. אמר שר האוצר, שהוויכוח הסתיים ויש תקציב, אז אם הוויכוח הסתיים ויש תקציב, מה הסיבה לכך שמאריכים את הוראת השעה בשנה נוספת, במקום לקבע אותה בחוק בצורה מסודרת, כשאין בעיה לא של סמכויות ולא של תקציבים?

לעניין הזה שר האוצר לא נתן שום מענה. לצערי, הוא לא פה, והייתי שמח אם הוא היה נותן לזה מענה בדברי תשובתו.

ודאי שהעניין הוא חשוב, ודאי שמדובר באוכלוסייה שזקוקה לסיוע, אבל דרך הטיפול בחקיקה הזו שמונחת לפנינו, לפי דעתי, היא לא דרך מוסברת, היא לא דרך מובנת והיא לא דרך מקובלת. הייתי שמח לו היה שר האוצר מוסיף הסברים בעניין.

אני מנצל את ההזדמנות, גברתי, כדי להגיד מלה על המשבר בקופות-החולים, שבוודאי מדאיג את הציבור. אתמול קיימו מנכ"ל קופות-החולים מסיבת עיתונאים וזעקו זעקה קשה מאוד כלפי הממשלה, שהיא אוטמת את אוזניה, לא מוכנה לשמוע. ניסו לכפות עלינו, באמצעותנו, מין הסדר כזה על קופות-החולים, ובעצם דרכן על הציבור, שהציבור לא יכול היה לעמוד בו, ולכן גם לא נתנו את ידנו לכך, ולכן ההצעות האלה נפלו.

מה עושה ממשלה אחראית כשהיא רואה שהוא בשום אופן לא יכולה לגזור גזירות מהסוג הזה? – לוקחת את האחריות ומנסה לפתור את המשבר. מה עושה ממשלת ישראל? – נותנת למצב הדברים להימשך ולהידרדר.

עומדים ארבעה מנכ"ל קופות-חולים, שכל הציבור במדינת ישראל תלוי בהם, ואומרים: לבד אנחנו לא יכולים להתמודד עם המשבר בבריאות, ואם הממשלה הזאת תמשיך לאטום את אוזניה לקול הזעקה והמצוקה של קופות-החולים ולא תזרים את הכסף שיש לה – היום יש לה כסף ברזרבה, היא הוכיחה את זה. היא נתנה היום 20 מיליון שקל עדכון שחיקת תעריפי ישיבות, היום היא נתנה 20 מיליון שקל. היא הולכת לתת לעניין המשכנתאות, בצדק, מאות מיליוני שקלים, לפי דעתי סכום שיגיע למיליארד שקל. זה לא שאלה שאין כסף. קופות-החולים זקוקות לחצי מיליארד שקלים, לפחות, ובצדק. חוק

ביטוח בריאות ממלכתי מחייב את הממשלה לסגור גירעונות, כי הציבור משלם את חלקו בריבית דריבית, בסכומים פנטסטיים. הממשלה לא עומדת בהסכם הזה מול קופות-החולים, והן שוקעות.

אני מקבל מכתבים, כמו חברי חברי הכנסת, בוודאי, סל הבריאות גמור, התרופות יקרות, כל יום מוציאים תרופה מסל התרופות. עד היכן זה יימשך?

אני מקווה מאוד ששר הבריאות יזדרז וייתן פתרון לבעיה. תודה.

הי"ר ל חזן:

תודה. חבר הכנסת שבח וייס, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת נסים דהן. מי שלא ימצא, אני אבין שהוא ויתר.

שבח וייס (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, בישראל עדיין יש מבני ציבור רבים, שאין אליהם נגישות לנכים עם עגלות נכים. בישראל עדיין בונים מבני ציבור, ולמרות החובות הסטטוטוריות לדאוג לכניסת נכים עדיין יש בנייה ללא התחשבות בנכים.

ברוב בתי-הספר במדינת ישראל אין סידורים נאותים ואין מעליות לילדים נכים, ילדים על עגלות נכות וילדים מוכי גורל. פשוט אין סידורים כאלה. אני יודע שבחוק שבא לפתור את זכויות המוגבלים, במסגרת מערכת החינוך, יש ניסיון לפתור את העניין הזה בתוכנית ארוכת טווח, במקומות שצריך להשקיע בהם בתשתיות, אבל שמעתי שמשרד האוצר עומד במקרה זה בדרכו של החוק הזה ומונע את החקיקה הרחבה כפי שהיא הוצגה בכנסת בשלב הראשוני שלה.

יש מעט התחשבות לגבי נכים ולגבי נגישות של נכים לשירותים ציבוריים. יש מעט התחשבות בנכים בתכנון חוצות של חלק מן הערים, בגנים הציבוריים, במדרכות, במעברים בכבישים. התודעה הזאת של טיפול בנכה, בקטע התכנוני, בקטע הבנייה, בקטע התשתיות, חדרה אל התודעה הציבורית שלנו מאוחר מדי, וצריך להאיץ את התהליך הזה מבחינה אנושית.

במדינת ישראל יש שבעה סוגי נכים – לא שבעה סוגי נכויות, יש אלפי סוגי נכויות. יש נכים של המלחמה בנאצים ונכים של רדיפות הנאצים ונכים של מלחמות ישראל ונכים של פעולות איבה ונכי תאונות עבודה ונכים כלליים, ועוד סוג אחד של נכות; שבעה סוגים. ברוב המקרים יש קריטריונים שונים לקביעת הנכות. ברוב המקרים ועדות רפואיות של משרדים שונים קובעות את הנכות ואת הזכויות הנגררות מאותה נכות, אף שלא פעם יושבים באותן ועדות אותם רופאים, אותם אורתופדים, אותם נירולוגים, אותם כירורגים, אותם רופאים פנימיים, והם עושים את עבודתם על-פי הזמנה של משרדים שונים.

לנכי תאונות עבודה בישראל יש הרבה סיוע, הרבה עזרה, אבל לא פעם הם צריכים לעבור שלושה-ארבעה משרדי ממשלה, שתיים-שלוש ועדות רפואיות. זאת מערת מכפלה או מארת מכפלה, שגורמת להרבה ייסורים, לחוסר סימטריה ולחוסר אחידות בקביעת אותן נכויות.

אני מציע, שהממשלה תיקח את הדבר הזה לתשומת לבה. הכול שאלה של הכרעה אדמיניסטרטיבית עליונה לצמצום החלוקות האלה, מדיניות החלוקה הזאת. גם בתחום הנכים ייחסך כסף, ייחסכו ייסורי המתנה של הנכים. יש מעט מדינות בעולם שבהן הדרך לכוונות הטובות ולחוקים הטובים רצופה בגיהנום אדמיניסטרטיבי כזה.

היו"ר ל' חזן:

אני מודה לך. חבר הכנסת נסים דהן, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת שלום שמחון.

נסים דהן (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, גם אני מצטרף לתמיהתו של חבר הכנסת אופיר פינס. ברור שאי-אפשר להטיל מטלות על קופות-החולים בלי לפצות אותה. אם עד לכניסתו של החוק טופלו נכים עד 10% במערכת הביטחון על חשבון מערכת הביטחון, ואנחנו רוצים שאת הטיפול הרפואי הם יקבלו מקופות-החולים – זו מעמסה נוספת על קופות-החולים, וזה לא משנה אם זו מעמסה גדולה או מעמסה קטנה. זו בוודאי תוספת מעמסה, תוספת הוצאות, ולא ייתכן שלא נפצה את קופות-החולים. נראה שזה היה הוויכוח בשנה האחרונה בין האוצר לבין קופות-החולים, מה גובה המעמסה הנוספת שאנחנו מטילים על קופות-החולים.

בעקבות המשבר החמור שקופות-החולים נקלעו אליו, יכול להיות שזה הקש ששבר את גב הגמל, שדבר זה ימוטט אותן, אם נטיל עליהן מעמסה נוספת של הטיפול בנכים עד 10% נכות, שקופות-החולים יטפלו בהם. לכן, חשוב מאוד שהממשלה הגיעה להסכם. חבל מאוד שאת ההסכם הזה אי-אפשר ליישם בחוק וזה בינתיים נשאר בהוראת שעה לשנה. אני מקווה מאוד שזו הפעם האחרונה שנצטרך להאריך את הוראת השעה הזאת.

אדוני השר, כיוון שאתה מייצג כאן את הממשלה ברגע זה, אני פונה אליך. יש עוד כמה מטלות שאנחנו מטילים על קופות-החולים, והממשלה לא מממנת אותן, לצערי הרב. לדוגמה, על-פי החוק הקיים היום, תושב ישראלי שנמצא כמה שנים בחוץ-לארץ ורוצה לקבל טיפול רפואי במדינת ישראל, שום קופת-חולים לא יכולה למנוע זאת. הוא לא שילם מס בריאות תקופה ארוכה, מכיוון שהוא לא נמצא פה בארץ. הוא יכול לבוא למדינת ישראל, לקבל "אוברול" כללי באחת מקופות-החולים, בלי לשלם אגורה אחת, ואחרי הטיפול הרפואי לחזור לארץ שממנה הוא בא, ומדינת ישראל, קרי, קופות-החולים, תישא בכל העלויות האלה. זה חלק מן המעמסה שמטילים על קופות-החולים, ויש לתת על כך את הדעת.

צריכים לתת את הדעת על כך, שאולי פי ארבעה מהממוצע במשק זה סכום נמוך מדי, אולי צריך לעשות זאת חמש פעמים מהממוצע במשק. אולי צריך להעלות מ-4.8 ל-4.9, כדי לתת לקופות-

החולים אפשרות לאזן את תקציבן, כמו שכתוב בחוק הבריאות. בצירוף כל הדברים האלה בהחלט יכול להיות מענה על גירעון הגדול של קופות-החולים. תודה רבה.

הי"ר ל חזן:

אני מודה לחבר הכנסת נסים דהן. חבר הכנסת שלום שמחון, אני מבינה שאתה מוותר?

שלום שמחון (העבודה):

החלטנו במשותף לוותר.

הי"ר ל חזן:

חבר הכנסת ריבלין?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

שר הבריאות פשוט מחכה.

הי"ר ל חזן:

חברי הכנסת, אם כך, נעבור להצבעה על הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 18) (תיקון), התשנ"ח-1998, קריאה ראשונה, והעברה לוועדת העבודה והרווחה, על-פי בקשת שר האוצר.

הצבעה מס' 10

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 8

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 18) (תיקון),

התשנ"ח-1998, לוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר נ' חזן:

רוב של שמונה בעד, אין מתנגדים ואין נמנעים. חברת הכנסת ענת מאור, נסיף את שמך – תשעה בעד. אני קובעת, שהצעת החוק עברה בקריאה ראשונה, והיא מועברת בזאת לוועדת העבודה והרווחה להכנתה לקריאה שנייה ושלישית.

הצעת חוק לתיקון פקודת בריאות העם (מס' 17), התשנ"ח-1998

(קריאה ראשונה)

היו"ר נ' חזן:

הסעיף הבא בסדר-יומנו – הצעת חוק לתיקון פקודת בריאות העם (מס' 17), התשנ"ח-1998, בקריאה ראשונה. יציג את ההצעה שר הבריאות. אדוני.

שר הבריאות י' מצא:

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, הצעת חוק לתיקון פקודת בריאות העם (מס' 17), התשנ"ח-1998.

הצעת החוק הזאת כוללת כמה תיקונים חשובים לפקודת בריאות העם בתחומים שונים: מתן סמכות לרופא מחוזי לסגור מוסד, כאשר יש סכנה מיידית להתפשטות מחלה מידבקת במוסד. הצעת החוק מסמיכה את שר הבריאות להתקין תקנות לעניין טיפולים רפואיים מסוימים. כמו-כן היא מחייבת רישום המרפאות של קופות-החולים כמו שקיים למרפאות אחרות שאינן בבעלות קופות-החולים, ומסמיכה את שר הבריאות להתקין תקנות בעניין השקיית גינות במי קולחין.

המשותף לכל התיקונים, גברתי היושבת-ראש, הוא הצורך להסדיר פעילות בתחום אחריות משרד הבריאות, לאחר שהתברר לנו שחסרות סמכויות חיוניות. למשל, היום, אם מתפשטת מחלה מידבקת, אפילו מחלה חמורה, בגן-ילדים, אין למשרד הבריאות סמכות לחייב סגירת הגן כדי למנוע הדבקת ילדים נוספים במחלה. נכון שבדרך כלל האחראי לגן יסגור אותו מרצונו על-פי בקשת משרד הבריאות, אך במשך השנים היו גם מקרים שבהם לא היתה היענות לבקשת משרד הבריאות.

כמו-כן, לנוכח המחסור במים, יש מקומות שבהם משקים גינות במי קולחין. משרד הבריאות קבע כללים על מנת למנוע סכנה לבריאות הציבור מההשקיה בקולחין, במיוחד בגנים ציבוריים, אך ללא סמכות מוסדרת בחוק לא ניתן לחייב קיום הכללים.

לעניין המרפאות של קופות-החולים, במצב הקיים היום אין מנגנון רשמי לפיקוח על המרפאות הכירורגיות שאינן בבתי-חולים. הפיקוח דרוש כדי להבטיח כי יתקיימו במרפאות אלה כל אותן הוראות שחלות על מרפאות פרטיות, הוראות הנחוצות להבטיח את בריאות המטופלים.

אנו מבקשים לאשר את הצעת החוק כדי שמשרד הבריאות יוכל למלא את תפקידיו על הצד הטוב ביותר. אני מבקש להצביע ולאשר את הצעת חוק זו. גברתי, תודה רבה.

היו"ר ל' חזן:

אני מאוד מודה לשר מצא. חברי הכנסת, לא נרשמו חברים לדין, ועל כן – – –

שבח וייס (העבודה):

– – –

היו"ר ל' חזן:

אדוני – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אפשר להעביר לוועדת העבודה והרווחה.

שבח וייס (העבודה):

אני מבקש לבדוק את זה, אני נרשמתי בבוקר לכל החוקים – – –

היו"ר ל' חזן:

ברשותכם, אם הכוונה היא לתמוך, אולי בכל זאת, כרגע לא הגיעו למזכיר – – –

שבח וייס (העבודה):

— — —

היו"ר ל' חזן:

חבר הכנסת וייס, ברצונך לנאום?

שבח וייס (העבודה):

לא, אם יש הסכמה – – –

היו"ר ל' חזן:

אני חושבת שמשום שיש הסכמה אפשר גם להצביע.

אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק לתיקון פקודת בריאות העם (מס' 17), התשנ"ח-1998, בקריאה ראשונה, והעברה לוועדת העבודה והרווחה להכנה לקריאה שנייה ושלישית.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אנחנו מתקדמים.

היו"ר ל' חזן:

כן, אבל עדיין סדר-יומנו ארוך מאוד.

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 6

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק לתיקון פקודת בריאות העם (מס' 17),

התשנ"ח-1998, לוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר ל' חזן:

ברוב של שישה בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים, הצעת החוק עברה ומועברת בזאת לוועדת העבודה והרווחה, אדוני, להכנה לקריאה שנייה ושלישית.

הצעת חוק מועצת הפירות (ייצור ושיווק) (תיקון מס' 5), התשנ"ח-1998

(קריאה ראשונה)

היו"ר ל' חזן:

אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-יומנו: הצעת חוק מועצת הפירות (ייצור ושיווק) (תיקון מס' 5), התשנ"ח-1998, בקריאה ראשונה. יציג את ההצעה שר החקלאות ופיתוח הכפר.

שר החקלאות ופיתוח הכפר ל' איתן:

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, בהתאם לסעיף 36 לחוק מועצת הפירות, המועצה רשאית, באישור שר החקלאות ובהסכמת שר האוצר, להטיל היטלים על ציבור המגדלים, המשווקים והיצואנים. ההיטלים יכולים להיות כלליים, או היטלים שמוטלים לפי סוגים, מדרגות, אזורים או פרמטרים אחרים שנקבעו בחוק.

בחוק מועצת הירקות נקבע, שניתן להטיל היטל לפי בסיס מחיר הירקות או שטח הגידול. אני מבקש לשנות את בסיס ההיטל הקיים כיום לפי חוק מועצת הפירות, ולאפשר הטלת היטלים לפי מחיר הפירות או שטח גידולם, כמו שזה נהוג בגידולי ירקות. לכן הצענו לתקן את סעיף 36 לחוק בהתאם.

עד היום אסור היה לגבות כמו בירקות. תיקון זה יאפשר ביטול תעודות המשלוח גם בפירות. כמו-כן מוצע לאפשר למועצה לגבות היטלים על פירות המשמשים את התעשייה באמצעות התעשיינים אשר ישמשו צינור גבייה לצורך זה. המימון מיועד במיוחד לפעילויות ציבוריות שמבצעת המועצה, כגון מחקר ופיתוח, ביטוח מזקי טבע, הדברה ועוד.

אני מציע להעביר את הצעת החוק הזאת לוועדת הכלכלה להכנה לקריאה שנייה ושלישית. תודה.

הי"ר ל' חזן:

אני מודה לשר החקלאות. חברי הכנסת, אנחנו פותחים בדיון בהצעת החוק שהציג עכשיו השר. הנואם הראשון – חבר הכנסת נסים דהן. אחריו – חברי הכנסת שבח וייס ושלום שמחון. אני נועלת את הרשימה.

שלום שמחון (העבודה):

שבח וייס (העבודה):

אני מבקש שחבר הכנסת שלום שמחון יהיה לפני, כי אני ממילא נשאר.

הי"ר ל' חזן:

אני חושבת שהוא ישמח. חברי הכנסת, אנחנו בסדרה ארוכה.

נסים דהן (ש"ס):

גברתי היושבת בראש, אדוני השר, חברי חברי הכנסת, אני משער ואני מניח, שאם אדוני השר רוצה להשוות את מועצת הפירות למועצת הירקות, אדוני השר יוצא מתוך הנחה, שהחוק של מועצת הירקות הוא חוק טוב; כי אם הוא רוצה להשוות את החוק של מועצת הפירות לחוק של מועצת הירקות, אני יוצא מתוך הנחה שאדוני חושב, לפחות משרדו של אדוני חושב, שהחוק של מועצת הירקות הוא חוק טוב.

תרשה לי לצטט את מנכ"ל משרדך, את מנכ"ל משרד החקלאות, שטוען, שחוק מועצת הירקות הוא שוד לאור היום. אז אני כבר לא מבין. אם החוק של מועצת הירקות הוא לא טוב – ודרך אגב, עבדך הנאמן הנמצא פה הגיש הצעת חוק לבטל את המועצה לשיווק ירקות ולתכנון, כיוון שלפי דעתי זמנה עבר ופג מן העולם. המטלות שלשמן נגבה ההיטל כמעט שלא מיושמות, אין היום פינוי עודפים, גברתי היושבת בראש, אין היום תכנון. פעם ניצלו את ההיטל כדי לעשות תכנון ומכסה של מגדלים כדי לחלקה בין המגדלים. היום כבר אין תכנון, כבר אין מכסה, כבר אין פינוי עודפים, לא מפצים מגדלים שנשארו להם שאריות גדולות מעבר לכמות. אז יש קצת מו"פ – ואת המו"פ אפשר לעשות דרך מכון וולקני בתקציב ממשלתי – יש עוד קצת פינוי עודפים בדברים מאוד מאוד מסוימים.

אני לא חושב שבכלל כל ההיטל במועצת הירקות הוא במקומו ונכון, ובוודאי לא כדאי להשוות אליו את מועצת הפירות. אני לא מבין: מנכ"ל משרדך, אדוני השר, התבטא, שהחוק של מועצת הירקות הוא לא טוב וראוי לבטל אותו. איך אפשר בכלל להשוות, או להעלות על הדעת להשוות אליו את החוק של מועצת הפירות?

לכן אני מבקש, אדוני השר, תמשכו את החוק, תעשו הרהור שני, לא חייבים להצביע היום. אני מציע לך שתחשבו עוד הפעם על החוק הזה, וניפגש עוד הפעם אחרי מחשבה שנייה. תודה רבה.

היו"ר ל' חזן:

אני מודה לך, חבר הכנסת דהן. חבר הכנסת שלום שמחון, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת שבח וייס, על-פי הסכמה ביניכם.

שבח וייס (העבודה):

בבקשה.

שלום שמחון (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, אדוני שר החקלאות, תודה לחבר הכנסת וייס. אבל אני היום חקלאי ואתה רק היית תלמיד בבית-ספר חקלאי.

שבח וייס (העבודה):

בוגר.

היו"ר ל' חזן:

בגלל זה כנראה הוא ביקש לעשות החלפה.

שלום שמחון (העבודה):

אדוני שר החקלאות, אני חושב, למרות הדברים שנאמרו כאן על-ידי חבר הכנסת דהן, שיש טעם רב בהצעת החוק שמשרדך הניח היום על שולחן הכנסת. אני חושב שבהחלט יש מקום לשקול אחרת את

דרך ההיטלים של מועצות הייצור. אני חושב, שהעובדה שאפשר יהיה לגבות היטלים על-פי דוגמים ולא רק על-פי המתכונת הקיימת היא בהחלט חידוש מרענן, והוא חשוב לציבור החקלאים.

מאחר שאני מתכתש תקופה ארוכה עם חבר הכנסת דהן לגבי חשיבותן של מועצות הייצור, ובכל הזדמנות כל אחד מאתנו מנגן את התקליט שלו, למרות מה שאמרת לגבי מנכ"ל משרד החקלאות, הציטוט שלך, אז ראה ציטוט אחרון לפני יומיים-שלושה במכתב שבו הוא כותב גם לוועדת השרים לחקיקה בנושא החוק שלך, שעוסק בביטול מועצת הירקות, שהוא שולל בתכלית את ביטולה של מועצת הירקות. והוא פונה לאותם אנשים שבשמם הגשת את הצעת החוק שלך לביטול מועצת הייצור, והוא מורה להם במפורש מה הן תפקידיה של מועצת הירקות ושל מועצות אחרות בכלל.

ועדיין הוויסות של השוק, ועדיין הנושא של מחקר ופיתוח, ועדיין הנושא של הדרכה חשובים מאוד לציבור החקלאים. וכל מי שיבדוק – לא ציבור חקלאים אינטרסנטים, חברי חבר הכנסת דהן, אלא ציבור החקלאים שמקבל את השירותים של מועצות הייצור, ואני לא נמנה עם אלה שחושבים, שמועצות הייצור לא צריכות להשתנות, להצטמצם, להתייעל ולקבל תפיסה אחרת. ובין יתר הדברים שמובאים כאן היום, הן בהחלט אחת הדרכים שמביאות בסופו של דבר לכיוון של ההתייעלות.

אני לא נמנה עם אלה שחושבים שהסתיים תפקידן של מועצות הייצור. זה יהיה לא נכון לחשוב שמועצות הייצור הן נטל על החקלאים. מועצות הייצור הן בשותפות מלאה של ממשלה וחקלאים, והם, בסופו של דבר, מנהלים את עצמם בתוך מועצות הייצור, על-פי תפיסתם ועל-פי שיקול דעתם, ויש להם באופן קבוע רוב באותה מועצת ייצור. כל ניסיון להסב זאת, לטעון שזה על בסיס פוליטי, לא נכון הוא, חברי חבר הכנסת דהן, ואני בהחלט אהיה מוכן לתת שיעור מאלף גם מהצד השני, לא על הבסיס הזה.

אני חושב, שחשוב מאוד לתמוך בהצעת החוק שמובאת כאן היום על-ידי שר החקלאות, ובהחלט לתת לעניין הזה קדימות גם בענפים אחרים, אם נדרש. תודה.

הי"ר ל' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת שמחון. חבר הכנסת שבח וייס, בבקשה. אם יעמוד בהבטחתו, חבר הכנסת אליעזר זנדברג – דקה. חבר הכנסת זנדברג הוא אחרון הנואמים בנושא זה.

שבח וייס (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, אדוני שר החקלאות ואיכות הסביבה, אני אתמוך בהצעת חוק זאת. יש חשיבות ממדרגה ראשונה לתכנון חקלאי, יש חשיבות רבה מאוד למועצות השונות שהקמנו כדי לפקח ולהשגיח על כך שהתכנון הלאומי בתחום הזה יהיה עדכני – לשמור, לפקח, לבקר. אני זוכר את התקופות שבהן אולי בשל ליקויי תכנון או חוסר השגחה מספקת באמצעות החוקים שהיו קיימים, היינו נקלעים למצב של השמדה של מאות אלפי טונות של פירות, חיזיון מחפיר, גם על רקע העובדה שבאותה תקופה היו אנשים שהיו בוודאי שמחים לקבל את הפירות האלה חינם אל שולחן האוכל שלהם ואל הסעודות שלהם.

אני מנצל את ההזדמנות להשתתף בדיון הזה כדי להתחלק עם חברי כאן בבית בילדות ובנעורים שלי. אני הגעתי לארץ, ועליית הנוער שלחה אותי למוסד חקלאי, ל"הדסים", ומתוך איזה דחף פנימי אני בחרתי במקצוע המטעים, ובתעודת הבגרות שלי יש ציון במקצוע המטעים. אני רוצה להזכיר את המורה הראשון האהוב שלי מכפר-ידידה, שהיה מגיע ל"הדסים" על האופניים שלו, המורה מלניק, משפחה ידועה מאוד מעמק חפר, אני חושב שהם מכפר-ידידה. מלניק היה יקרה נחמד, מקסים, מורה למטעים חקלאיים מהעלייה החמישית. אנחנו אהבנו אותו מאוד.

ולצד העבודה, כל יום, שעתיים, שלוש, ארבע, אחרי הלימודים, היה לנו גם הווי חקלאי, והתקופה הזאת קשרה אותי קשר עמוק מאוד אל ארצי. אני זוכר זאת באהבה גדולה מאוד, ולכן עובדה שהיום אני, כחבר כנסת, יכול להשתתף בדיון על חוק שמסדיר את העניין של שיווק, ייצור וייצוא פירות, מין סיפור שמרתק אותי מאוד.

אני אתמוך, כמובן, בהצעת החוק הזאת.

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת וייס. חבר הכנסת אליעזר זנדברג, בבקשה.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

גברתי היושבת-ראש, ראשית, תודה על ההזדמנות שנתת לי. רבותי חברי הכנסת, עליתי על מנת לקרוא לחברי הבית לתמוך בהצעת החוק ולציין את מה שנראה בעיני כמהלך חשוב שמתבצע, והוא ניסיון לייצל ולצמצם את מועצות הייצור – אני מקווה, במקרים שבהם ימצא לנכון, גם לבטל מועצות מסוימות. זה הקו הנכון, לדעתי, ובו צריך ללכת. שחרורו של החקלאי ממה שנראה לפעמים כמערכת כופה, מערכת קשה, הוא הכיוון הנכון, תוך שמירה על אינטרסים מסוימים שחייבים להיות, כמו בנושאים של מחקר, פיתוח, הדברה וכדומה.

לכן אני חושב שהצעת החוק היא בכיוון הנכון, ואני מקווה שהיזמות של משרד החקלאות במישור הכללי אכן יישאו פרי ובקרב. תודה.

שבח וייס (העבודה):

יישאו פרי – זה לא רע.

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לך. אדוני השר, האם ברצונך להשיב? בבקשה.

שר החקלאות ופיתוח הכפר ר' איתן:

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, כמה מלים. החוק מאפשר ביטול תעודות המשלוח בירקות, ודבר זה הוא הפחתה מהשעבוד של המגדלים. תעודות המשלוח היו מעין שעבוד. נותן חופש למגדלים. מי קבע שהחוק לא טוב? חבר הכנסת נסים דהן, בירקות החוק טוב, והתוצאות בשטח הן טובות והן מוכיחות.

התכנון שהיה אפשר להגדיר אותו בגדר כבלים על המגדלים – התכנונים שהיו נהוגים בעבר גרמו לכך, שמצד אחד נוצרו עודפים, מצד שני היו מחסורים, והתכנון הצמוד הזה לא השיג את המטרות שלו.

אני מקל על המגדלים בכך שאני אוסר על המועצות לגבות היטלים עבור ארגוני המגדלים. כל מגדל שירצה לתרום לארגוני המגדלים רשאי לעשות זאת, אבל אין לגבות כספים עבורם – עבור ארגוני המגדלים – על-ידי מועצות הייצור. זו הקלה, ואני מניח שמעט מאוד מהמגדלים ישלמו בהתנדבות לארגונים שלהם.

אני פועל בצורה תקיפה ומשגיח על מבנה מועצות הייצור, על ארגון ועל ההוצאות שלהן. כאן אני מפעיל פיקוח הדוק מאוד. יש כאלה שאומרים שהמועצות מיותרות, יש כאלה שאומרים שלא, והעניין בבדיקה מתמדת. אני לא אתבייש לנקוט צעד כאשר אני אשוכנע שהוא נדרש כלפי המועצות.

בסך הכול הייצוא גדל, הייצור גדל, למרות התחרות הקשה. לעתים רחוקות מאוד אנחנו נתקלים במחסור במשהו, אם זה מפאת פגעי מזג אוויר, אסון טבע או דברים מסוג זה, ולא בגלל גידולים או מגדלים שלא הספיקו או לא יכלו לשווק את התוצרת שלהם.

היום יש למגדלים יותר השפעה על הנעשה במועצות, ולמשרד פיקוח הדוק על תפקודן והוצאותיהן הכספיות.

השמדת עודפים, כפי שהזכיר חבר הכנסת וייס, היא עכשיו מינימלית בהשוואה למה שהיה בעבר. אני משגיח על כך אישית ומונע את הנוהג הזה, להשמיד תוצרת חקלאית – נוהג פסול מאוד בעיני. תודה.

היו"ר ל' חזן:

אני מודה לשר איתן.

חברי הכנסת, אנחנו נעבור להצבעה על העברת הצעת החוק לוועדת הכלכלה. זו הצבעה על הצעת חוק מועצת הפירות (ייצור ושיווק) (תיקון מס' 5), התשנ"ח-1998, בקריאה ראשונה. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 12

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 12

מתנגדים – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק מועצת הפירות (ייצור ושיווק) (תיקון מס' 5), התשנ"ח-1998, לוועדת הכלכלה נתקבלה.

היו"ר ל' חזן:

רוב של 12 בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובעת, שהצעת החוק עברה בקריאה ראשונה, והיא מועברת בזאת לוועדת הכלכלה להכנה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

הצעות לסדר-היום

דליפת גז רעיל באתר הפסולת רמת-חובב

היו"ר ל' חזן:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף הבא: הצעות לסדר-היום, הצעות דחופות לסדר-היום מס' 5034, 5063 ו-5012, דליפת גז רעיל באתר הפסולת רמת-חובב. הנואמת הראשונה – חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. אחריה – חבר הכנסת יצחק כהן. אחריו – חברת הכנסת דליה איציק. להזכירכם, מדובר בהצעות דחופות, שלוש דקות.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, שוב היינו עדים להתפוצצות שאירעה באתר הפסולת הרעילה ברמת-חובב, חבית של החומר הרעיל "כותניון" התפוצצה, עשן צהוב התפשט לכיוון באר-שבע,

ריחות קשים גרמו הקאות ובחילות. אחד מהתושבים שגר באזור רמת-חובב, אברהם אל-גרנאווי, משבט אל-עזאזמה, אפילו אושפז בבית-חולים.

ההתפוצצות באתר הפסולת הרעילה ברמת-חובב לא היתה המקרה הראשון של התפוצצות באתר הידוע הזה. הסתבר שכבר זמן רב אנחנו עוסקים במקום שהוא סכנה אמיתית לא רק לסביבה אלא סכנה אמיתית לתושבים – אם תרצו, גם סכנה אמיתית למדינת ישראל. כמדינה קטנה יש למדינת ישראל בעיה רצינית בסילוק אשפה, על אחת כמה וכמה בסילוק חומרים רעילים. שנים היתה התייחסות קלת דעת לנושא, וגם כאשר הוחלט להקים את האתר ברמת-חובב, האחסון של החומרים הרעילים שם גבל בשערורייה.

אני יודעת שלאחרונה נעשו אי-אלה ניסיונות לשפר את המצב באתר הזה, אבל בינתיים המצב ממשיך להיות חמור. בסקר שעשתה המועצה התעשייתית ברמת-חובב, שאחראית לאזור הזה יחד עם המשרד לאיכות הסביבה, נמצא שיש שם חריגות ללא סוף מהמדד לריכוז של מזהמים. אנחנו מדברים על חומרים רעילים מסוכנים ביותר שיכולים לגרום נזקים לבריאות התושבים. מדובר בחומרים רעילים שגורמים למטרדים של ריח, אבל לא רק למטרדים של ריח.

חברי הכנסת, אנחנו מדברים על אזור שסביבו גרה אוכלוסייה, גם האוכלוסייה של באר-שבע וגם האוכלוסייה של הקיבוצים. אבל יש מצב חמור במיוחד עם חלק משבט אל-עזאזמה, אותם ערבים בדואים שמתגוררים ברמת-חובב שלא מרצונם זה שנים. הם הועברו למקום הזה מהמקום שהם גרו בו בעבר. שנים לא פותרים את הבעיה שלהם. הם גרים ממש בשכנות לאתר הפסולת הרעילה הזה.

לכן, חברי הכנסת, נוכח המצב החמור של החריגות שנרשמו, נוכח ההתפוצצות שאירעה בעבר וההתפוצצות שאירעה לאחרונה, אני חושבת שאנחנו צריכים להגביר עוד יותר את המאמצים לפקח על האתר הזה, לשפר אותו, לשפר את הטיפול בו. דבר לא פחות דחוף: למצוא פתרון ולפנות מהאזור הזה את תושבי שבט אל-עזאזמה. לא מגיע לא להם ולא לילדים שלהם לגדול ולחיות במקום מסוכן כל כך. תודה.

הי"ר ל' חזן:

אני מודה לך מאוד, גברתי. חבר הכנסת יצחק כהן, בבקשה.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הי"ר ל' חזן:

בינתיים הודעה לסגן מזכיר הכנסת. אדוני.

סגן מזכיר הכנסת ד' לב:

ברשות היושבת-ראש, הנני מתכבד להודיע, כי הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק הבחירות (דרכי תעמולה) (תיקון מס' 16), התשנ"ח-1998, שהחזירה ועדת החוקה, חוק ומשפט לקריאה שנייה ושלישית. תודה.

הצעות לסדר-היום

דליפת גז רעיל באתר הפסולת רמת-חובב

היו"ר נ' חזן:

בבקשה, אדוני.

יצחק כהן (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת – – – ידידי סגן יושב-ראש הכנסת, דוד טל – – –

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת טל, חבר הכנסת כהן הנואם עכשיו אומנם היה בחבורה, אבל הוא רוצה את תשומת לבכם.

קריאה:

עכשיו אתה מבין?

יצחק כהן (ש"ס):

מה ששנאוי עליך לחברך אל תעביד.

מורי ורבותי, מדובר באתר הפסולת הרעילה ברמת-חובב, אחד המקומות המסוכנים ביותר במדינת ישראל הקטנה, המצומצמת, שהולכת ומצטמצמת, לצערי, עוד יותר. המדינה בסדר הגודל שלה לא

יכולה להרשות לעצמה בשום אופן לחיות עם הדבר הזה שנקרא אתר הפסולת הרעילה ברמת-חובב. אני ביקרתי וסיירתי שם וראיתי את הקטסטרופה.

נסים דהן (ש"ס):

את חביות הפסולת הרעילה ראית?

יצחק כהן (ש"ס):

יש שם לא חביות אלא ים של חביות פסולת רעילה, שהן בסכנת התפוצצות בכל שנייה – לא יום-יום אלא בכל שנייה, רק בחסדי השם במרומים לא מתחולל שם אסון מחריד, חלילה. אי-אפשר לתאר במלים, אדוני השר לאיכות הסביבה. אני מעריך מאוד את המנכ"לית שלך, גברת נחמה רונן, שעושה את כל המאמצים להתמודד עם הבעיה הקשה הזאת, אבל אי-אפשר לתאר במלים מה הולך באתר הפסולת הרעילה ברמת-חובב – זה ים של חביות אטומות שאיש לא יודע מה הן מכילות. דבר אחד כולם יודעים, שהן מכילות חומרים מסוכנים מאוד, זרחנים אורגניים וחומרים רדיואקטיביים. מכילים את כל המרעין בישין.

אפשר לחשוב שאנחנו חיים במדינה בסדר גודל של ארצות-הברית, שמרשה לעצמה להחזיק אתר כזה. היום מדינת ישראל קטנה יותר ממנצ'סטר. אני לא מאמין שמישהו במנצ'סטר היה מעז לשים אחד חלקי מאה ממה שיש באתר הפסולת הרעילה הזה.

גברתי, מכיוון שהנושא מורכב ומסוכן וצריך לזעזע טיפה את חברי הכנסת, אני מציע לכל חברי הכנסת לארגן אוטובוס ולרדת לראות על איזו חבית חומר נפץ יושבת מדינת ישראל. הפיצוץ היה קטן וזעיר. אדוני השר, אני שוב מציין לטובה את המנכ"לית של המשרד שלך ואת ראש המועצה המקומית התעשייתית מר דוד מילגרומ, אבל הם לא יכולים להתמודד ברמה מערכתית מול האתר הזה. צריכה להיות ממשלה שלמה שתדל לשם יחד עם חברי הכנסת ותראה מה קורה שם לפני שיהיה מאוחר מדי, חלילה וחס. תודה רבה.

היו"ר ל' חזן:

תודה. חברת הכנסת דליה איציק, בבקשה. אחריה – תשובת השר. גברתי.

דליה איציק (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, אדוני השר, אתה בוודאי יודע ששני אסונות גדולים אירעו בעולם. בעשור שעבר, בדצמבר 1984, היתה בהודו דליפה מהסוג הזה בעוצמה גדולה יותר. 2,500 איש מצאו את מותם, ואחר כך אמרו: הכתובת היתה על הקיר. האירוע השני היה במקסיקו-סיטי. עד היום לא ברורה הסיבה המדויקת, 500 איש נהרגו, מאות נעדרים, 2,000 פצועים, וגם אז אמרו: הכתובת היתה על הקיר.

אדוני השר, אני רוצה שתדע, שבועדת המדע של הכנסת קיימתי דיון אחד, וחבר הכנסת עוזי לנדאו, שחשב שהנושא מתאים לוועדת החוץ והביטחון, ביקש שלא נדון בנושא בהבטחה שהם יטפלו בעניין. אני אומרת לך, שיש פה מצב, שכמה שרים שולטים בכתר אחד, ומשום שהנושא לא תחום הוא לא ברור, שהרי הנושא קשור גם לשר התשתיות, גם לך ונראה שגם לשר הביטחון. יש שלושה שרים, ולפי הרגשתי כל אחד מהם חושב, לצערי הרב, שזה גם תחום של מישהו אחר. כשיש הרבה אבות, אנחנו בדרך כלל יתומים.

לכן, אדוני השר, אני מציעה לך לקחת את הנושא הזה מאוד ברצינות. חבר הכנסת יצחק כהן צודק, לצערי, כשהוא אומר שהבית הזה לא מבין את חומרת העניין. רק כשלומדים את העניין מבינים עד כמה הוא חמור.

ברשותך, גברתי היושבת-ראש, אני מבקשת להציע כמה רעיונות, אדוני השר, ואני מבקשת שתשקול אותם בכובד ראש.

ראשית, יש לקבוע תקנים מחמירים להעברה, להחזקה, לתחזוקה של חומרים כימיים או רעילים – ו/או רעילים. יש להעביר את האתרים האלה, כמו במדינות מתוקנות בעולם, לאזורים שרחוקים מאוכלוסייה. בשני האסונות שאירעו בעולם בעשור האחרון התושבים פינו את היישובים רק אחרי האסונות.

אני חוזרת ואומרת – הכתובת על הקיר. משרד התשתיות חייב לבצע תכנון מחדש של כל האתרים האלה. שר התשתיות, שעסוק כל הזמן בפעימה ורק בפעימה ועוד הפעם בפעימה שממילא לא מתקיימת, שיתעסק בפעימה הזאת, שהיא המסוכנת והיא מיידית.

כל ההובלה של החומרים הרעילים צריכה להתקיים בהגבלת שעות, לא חופשי 24 שעות ביממה, בכל עת שהם רוצים ואיך שהם רוצים. ההובלה צריכה להתבצע תחת פיקוח, אדוני השר, כדי שיימנע אסון, ובמקרה של תקלה יהיה גוף מיומן ומוכשר לטיפול מידי לשם צמצום ממדי הנזק.

הפתרון המקובל בעולם הוא משרפות לחומרים רעילים. אני רוצה להגיד לך, שמנכ"ל המשרד שלך משתדלת לעשות עבודה טובה בכוחה הדל, ואני מרגישה שכוחה דל בעניין זה, ואני מציעה לך להיכנס לסיפור הזה מאוד ברצינות, ושראש הממשלה ייתן לך מנדט כדי שיהיה איש אחד שמטפל בעניין, כדי שנראה ראייה מערכתית מקיפה, ושסוף סוף תוכל לבשר לבית הזה, שמזערת, אם לא חיסלת נזקים. תודה.

הי"ר ל חזן:

אני מאוד מודה לחברת הכנסת דליה איציק. אדוני השר, בבקשה, תשובתך על שלוש ההצעות לסדר-היום בנושא דליפת גז רעיל באתר הפסולת רמת-חובב.

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני לא מכחיש שהארץ שלנו קטנה והרבה אני לא יכול לעשות בעניין. עובדה קשה היא, שאתר רמת-חובב הוא אתר קשה מאוד, והוא הוזנח במשך הרבה מאוד זמן, ואנחנו עכשיו נוקטים צעדים שלא ננקטו הרבה מאוד שנים במקום הזה.

מה שהיה היה, ואני לא מטיל אשמה על אף אחד אחר. האחריות היא עלינו, ואין פה תערובת של שרים שונים. הסמכות היא שלנו, ואנחנו נוקטים צעדים תקיפים, גם נוהליים וגם מעשיים, ותיכף אפרט אותם.

אומר לכם שני דברים. יושב-ראש החברה לאיכות הסביבה התפטר והמנכ"ל הודח כדי שישמרו על החוק ויפעלו על-פי רישוי עסקים שהם חויבו בו, ולא יזלזלו בכל הדברים האלה. אצלי אין חוכמות, ואנחנו הולכים בקו תקיף ולא מתחכמים.

ביום ג', 14 ביולי 1998, אירע באתר הפסולת רמת-חובב אירוע פליטת גזים רעילים באזור הקבורה של חביות פסולת "כותניון". חבית המוטמנת ברמת-חובב הכילה פסולת חומרי הדברה מסוג "כותניון", אשר מיוצר במפעל "מכתשים" הסמוך לרמת-חובב.

בתום האירוע הגיעו דיווחים על הקאות ובחילות בקרב בדואים באזור. עד כה דווח על תושב בדואי שנפגע ופונה לבית-החולים בבאר-שבע.

פסולת ה"כותניון" היא אחת מן הפסולות הבעייתיות ביותר שנקלטו בעבר באתר, והיא מתאפיינת בכך שהיא מתלקחת לעתים באופן ספונטני. אם לתוך חבית סגורה חודר חמצן, או מים שיש בהם חמצן, הטמפרטורה עולה בבת אחת ונגרמת התלקחות.

בשנות ה-80 התחוללה שרפה גדולה באתר הפסולת, שנגרמה מהתלקחות פסולת כזאת. שרפה זו גרמה לסגירת האתר בצו שהוציא אז משרד הבריאות.

עקב תכונותיה המסוכנות של פסולת ה"כותניון" גובש באתר הפסולת נוהל קפדני, שמחייב קבורה מיידית של הפסולת הרעילה המגיעה לאתר.

בחודש פברואר 1997 אירע פיצוץ בחבית פסולת "כותניון" שהיתה קבורה באזור שיועד לה. ועדת בדיקה של המשרד שלי בדקה את האירוע. מסקנות הבדיקה גילו בעיות בטיפול בפסולת במפעל "מכתשים" לפני שהפסולת הגיעה למקום, בשינוע הפסולת אל האתר, וליקויים בהליכי הדיווח על האירוע על-ידי הנהלת האתר – אחת הסיבות להולכה הצדה של שני האנשים שהזכרתי.

המסקנה העיקרית של הוועדה היתה, שיש למצוא דרך לנטרל את הפסולת הרעילה והריאקטיבית במפעל "מכתשים", ואכן המפעל פיתח תהליך טיפול בפסולת, המונע את קבורתה באתר הפסולת ברמת-חובב. כלומר, היום כבר לא נוצרת שם פסולת ריאקטיבית כמו שהיה בעבר. כיום אין עוד ייצור

של פסולת "כותניון", כפי שהיה בעבר, וזה כשנה וחצי אין העברות של פסולת "כותניון" מ"מכתשים" לאתר הפסולת הרעילה. מה שיש שם זה מה שהיה לפני הרבה שנים, ועכשיו אנחנו מטפלים בשרפת הפסולת הזאת. עם זאת, מוטמנות באתר חביות רבות של פסולת "כותניון" שהובאו לשם עד לאירוע הנ"ל, כלומר לפני הרבה זמן. אירוע זה הבהיר, כי יש למצוא בדחיפות דרך לנטרול כל כמות פסולת ה"כותניון" שעדיין קיימת באתר הפסולת.

חשוב לציין, כי עד היום נאלץ האתר לטפל בפסולת זו על-ידי קבורה עקב היעדרה של המשרפה. כיום, לאחר הפעלת המשרפה באופן סדיר – לקח בערך שנה עד שהתפעול של המשרפה התייצב בצורה מסודרת – בכוונתנו למצוא את הדרך המקצועית והבטיחותית שתאפשר את העברת החביות הקבורות ברמת-חובב לשרפה, אף שהמרחק לא גדול. הקבורה של החביות האלה נעשתה בעבר בקומות עם כיסוי עפר, ועכשיו צריך להוריד את העפר, לגלות את החביות ולהביא אותן למשרפה. במשרפה יש מכשיר, זה כמו חדר סגור שבו חילזון מפלדה מרסק את החביות ממתכת, והמשרפה שורפת את החומר ומתיכה את החבית. זה תהליך אטי, והוא מוכרח להתבצע בדייקנות. אחרת הפריצה של החבית והריסוק שלה יעופו לאוויר. אנחנו נמצאים עכשיו בתהליך של העברת החביות לשרפה, כל יום, 24 שעות ביממה.

לצורך הטיפול בחביות המועברות לשרפה הוקם צוות מקצועי משותף הכולל נציגים של המשרד לאיכות הסביבה, "מכתשים" ואתר הפסולת הרעילה ברמת-חובב. הצוות המקצועי יגיש את המלצותיו בהקדם האפשרי. שוב, זה בשביל לדעת איך הכי טוב לקחת את החביות, לגלות אותן במקום הקבורה שלהן באתר ולהוליך אותן למשרפה. זה בסך הכול מרחק של כמה עשרות מטרים, אולי 100 מטר.

אשר לרישוי העיסוק בחומרים מסוכנים, פועל משרדי במסגרת סמכויותיו, ובעיקר בתוקף חוק החומרים המסוכנים, כשכל עוסק בחומר מסוכן חייב לקבל היתר רעלים ולעמוד בכל הקריטריונים המקצועיים שנקבעים על מנת שיוכל לעסוק בחומרים אלה. החוק השני הוא חוק רישוי עסקים, ובו ניתן הרשיון לעיסוק בחומרים מסוכנים, בין השאר, רק למפעל שעומד בדרישות המקצועיות של הרשות המקומית ושל המשרד לאיכות הסביבה.

נראה לי כי הסמכויות המוקנות למשרד לאיכות הסביבה במסגרת שני החוקים נותנות בידי הרשויות מספיק כלים כדי לאכוף את דרישותיהן להבטחת שלום הציבור והסביבה.

אני שמח שחברי הכנסת מגלים התעניינות במה שנעשה שם. אולי זה קצת מאוחר, אבל מוטב שיגלו עכשיו מאשר בכלל לא, ואני מצטרף לשבחים למנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה. לא תש כוחה, אלא להיפך, כל דבר כזה ממריץ אותה כהוגן, והיא מקבלת את כל הגיבוי, גם המקצועי וגם הניהולי, ממני ומכל המערכת. מי שמכיר את האתר הזה מלפני שנים יראה את ההבדל – מה קורה בכל האתר.

היתה טענה, שהאתר כולו, רמת-חובב, גורם לתחלואה, גזים ועניינים כאלה בקרב התושבים בסביבה. אין לכך הוכחה כלשהי לא בקרב אוכלוסיית בני-אדם ולא בקרב בעלי חיים שנמצאים סביב רמת-חובב. תודה.

דליה איציק (העבודה):

אבל זה לא נבדק.

היו"ר ל חזן:

אדוני השר, מה אתה מציע?

השר לאיכות הסביבה ל איתן:

ההצעה יכולה לעבור לוועדת הפנים.

היו"ר ל חזן:

תודה רבה לך, אדוני השר. אם כן, יש שלוש הצעות אחרות. חבר הכנסת שבח וייס מבקש להסיר את הצעתה של חברת הכנסת גוז'נסקי.

שבח וייס (העבודה):

ברשותך, אני מעביר את הזכות לחבר הכנסת דהאמשה.

היו"ר ל חזן:

בבקשה.

דוד טל (ש"ס):

זה לא על-פי התקנון. אם מדובר ביושב-ראש כנסת לשעבר – – –

היו"ר ל חזן:

חבר הכנסת דהאמשה ביקש. חבר הכנסת שבח וייס מוותר, ועל כן תורו של חבר הכנסת דהאמשה. בבקשה, על-פי התקנון.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושבת-ראש, כנסת נכבדה, בעניין זה אומר רק מלה אחת. אי-אפשר לשבח את שבח יותר, אבל אנחנו שכנים. לפחות לדבר זה צריך לשים לב. אילו כולנו היינו שמים לב לשכנות טובה, האתר ברמת-חובב לא היה חייב לשכון דווקא לידאותם תושבים בדואים ולא היה צריך לאשפז בבית-החולים את אבראהים גרנאווי וכתריסר אחרים באותו לילה. אותה שכנות טובה מחייבת שמחנות צה"ל באימון באש חיה לא יהיו בפרבריה של אום-אל-פחם ושלא יהיו מעורבים בבתים של עין-אבראהים, שהיא אחת השכונות שם.

אני חושב, שהמשלה הזו, במקום ללכת למדיניות שפוייה ולחזור לדרכים שבאמת יש בהן כדי להוכיח לעולם את הנאורות של המדינה הזאת כמדינה דמוקרטית, מדיניותה זו דווקא מוכיחה את ההיפך – שהמשלה הזו הולכת באטימות לב ובחוסר דמוקרטיה גמורה, ואפילו הורסת את מה שנבנה על-ידי המשלה הקודמת בצורה כלשהי כהתחלה טובה.

הייתי מזמין את המשלה לשפיות. עוד הפעם, הלוואי שנחיה ונראה ימים טובים יותר. תודה.

היו"ר ב' חזן:

אני מודה לך, אדוני. חבר הכנסת אופיר פינס מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת יצחק כהן. אדוני, במסגרת דקה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, אדוני השר, הדברים שנאמרו כאן גם על-ידך וגם על-ידי חברי הכנסת וגם מדברים שאנחנו יודעים שקורים באתר – אני חושב שנושא זה קלאסי להקמת ועדת חקירה פרלמנטרית. זה לא נושא פוליטי, זה נושא שאפשר לעסוק בו ברמה של הכנסת. אני חושב שנושא זה קלאסי להקמת ועדת חקירה, ואני מציע לחברי הכנסת היוזמים להרים את הכפפה וללכת על העניין.

היו"ר ב' חזן:

תודה לך, אדוני. חבר הכנסת דהן, אתה מתעקש להסיר את הצעתה של חברת הכנסת איציק.

נסים דהן (ש"ס):

כן, גברתי היושבת-ראש, רק לשם הפרוצדורה, כדי שתינתן לי הזכות והרשות להציע כאן לכל חברי להעביר את ההצעות לסדר-היום לוועדת המדע והטכנולוגיה. אני חושב שהפתרון למצבור המסוכן הזה ברמת-חובב הוא בתחום המדע והטכנולוגיה. הפתרונות נמצאים שם, ואין כמו ועדת המדע

והטכנולוגיה שתוכל לדון בכך בכובד ראש ולתת את הפתרונות האמיתיים, כיוון שזו בעצם הדרך היחידה לחסל את הפסולת הרעילה ברמת-חובב. יש הרבה פתרונות טכנולוגיים ומדעיים, וניסו אותם בכל רחבי העולם, וזו ההזדמנות לתת על כך את הדעת במסגרת הוועדה. תודה.

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לך.

חברת הכנסת גוז'נסקי, את מסכימה להעברה לוועדת המדע?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מסכימה.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת יצחק כהן, אתה מסכים להעברת ההצעה לוועדת המדע?

יצחק כהן (ש"ס):

כן.

היו"ר נ' חזן:

וחברת הכנסת איציק בוודאי רוצה שהנושא יועבר לוועדת המדע.

אם כן, נעבור להצבעה על העברת ההצעות לסדר-היום בנושא: דליפת גז רעיל באתר הפסולת רמת-חובב לדיון בוועדת המדע של הכנסת. ההצבעה החלה, רבותי.

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 15
בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין
נמנעים – אין
ההצעה להעביר את הנושא לוועדה לענייני מחקר ופיתוח
מדעי וטכנולוגי נתקבלה.

היו"ר נ' חזן:

רוב של 15 בעד, אין מתנגדים ואין נמנעים. אני קובעת, שההצעות לסדר-היום יידונו בישיבה הקרובה של ועדת המדע. אני מודה לכם, חברי הכנסת.

הצעות לסדר-היום הגידול במספר המובטלים וגמר דמי הביטוח המיועדים למובטלים בביטוח הלאומי

היו"ר נ' חזן:

הסעיף הבא בסדר-היום – הצעות לסדר-היום בנושא: תוכנית התרחבות המושבים בקו העימות. חבר הכנסת המציע לא נמצא.

על כן, נמשיך בסעיף הבא, הצעות דחופות לסדר-היום מס' 5061 ו-5076 בנושא: הגידול במספר המובטלים וגמר דמי הביטוח המיועדים למובטלים בביטוח הלאומי. חבר הכנסת דוד טל, בבקשה. מדובר בהצעות דחופות לסדר-היום, אדוני.

דוד טל (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, היום הבעיה העיקרית היא, לדעתי, בעיית האבטלה ולא דמי אבטלה. אכן, יש קשר חזק בין המקבלים דמי אבטלה לבין שיעורי אבטלה.

היום יש כ-106,600 מקבלי דמי אבטלה. צריך לזכור, שבשנת 1994 היו 61,000, וב-1992 היו 81,060.

בשנים 1994-1995 היתה צמיחה של כ-5%, והיתה ירידה גדולה מאוד באבטלה. ברור שככל שיש צמיחה גדולה יותר, יש לנו פחות מובטלים. אני מדגיש שהבעיה העיקרית היא בעצם האבטלה, ההתמודדות הממשית עם האבטלה.

חברי הכנסת, ב-1973 גבו 3% מהשכר עבור דמי אבטלה, ואז כמעט שלא היתה אבטלה. כתוצאה מכך נצברו רזרבות ענקיות להרבה שנים ולא השתמשו בהן. בפועל יוצא שעל חשבון המועסקים, כלומר כספי האבטלה שלא השתמשו בהם, ניתנו הלוואות לאוצר.

באוקטובר 1983 ירדו דמי האבטלה, לאחר שלא היה שימוש בהם, כאמור, ל-0.3%. במחצית שנות ה-80 וה-90 הגביה בשיעור של 0.3% לא הספיקה, ואז החלו להשתמש ברזרבה.

עד 1997 לא היו בעיות, היה ברוך השם, מספיק כסף, אלא שב-1997 התרועעו פעם אחר פעם אנשי הביטוח הלאומי שהרזרבות הולכות ומידלדלות ואנשי האוצר, כרגיל, אטמו את אוזניהם.

חברי הכנסת, ב-1998 אומדן הגביה עבור דמי האבטלה מוערך ב-400 מיליון ש"ח. אלו הן, כאמור, ההכנסות, אבל התשלומים יגיעו לכ-2.9 מיליארדי ש"ח. זה גירעון שוטף של 2.5 מיליארדי ש"ח. צריך לזכור, שבשנים הקודמות הגירעון כוסה מהרזרבות. הרזרבה היום, כאמור, עומדת על 900 מיליון שקל. גם אם נשתמש בכל הרזרבה, עדיין יהיה לנו גירעון של 1.6 מיליארד שקל, וכבר אין בעצם רזרבה לכיסוי הגירעון.

חברי הכנסת, צריך לזכור, שסעיף 33 לחוק אומר, שכל גירעון שיווצר בכספי דמי האבטלה יכוסה על-ידי האוצר.

האוצר ידע מה המצב ברזרבות, ובכל זאת לא הכניסו זאת, לצערי, לתקציב המדינה. הם חשבו כנראה שייקחו את הכסף מענף ביטוח שירות מילואים; הצטברו שם כ-4.5 מיליארדי ש"ח.

על-פי החוק, חברי הכנסת, לא ניתן להעביר כספים מענף ביטוח שירות מילואים לענף דמי אבטלה. הטענות של האוצר, שנשמעות השכם והערב, שהוא בעצם מממן היום את שירות המילואים, ולכן הכסף הנתון היום בביטוח לאומי לצורך דמי ביטוח מילואים שייך לו, לא נכונות.

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, צריך לזכור, שהכסף שולם לביטוח לאומי כחלק ממערכת הביטחון הסוציאלית, ואל להם לפקדי האוצר לשים יד על הכספים הללו.

בכל מקרה, מי שירצה להעביר כספים מענף לענף יזדקק לתיקון חקיקה. אני אצביע נגד תיקון כזה, משום שאני סבור, שאם כבר מעבירים ואם מתקנים את החקיקה, כספים אלו צריכים לכסות גירעון ענף נפגעי עבודה או סיעוד.

חברי הכנסת, אסור ששום אדם יפגע בשום צורה בזכויות המובטלים. הבעיה הכספית צריכה להיפתר על-ידי האוצר והביטוח הלאומי. אזרחי ישראל צריכים להיות רגועים ושלווים, שבכל מקרה, את דמי האבטלה המגיעים להם הם יקבלו.

חברי הכנסת, חשוב שהאוצר יקיים את החוק ויקיים את החובה שלו בחוק. אנו כאן על מנת לוודא שאכן כך יהיה.

גברתי, אם תרשי לי, עוד משפט אחד. כבוד שר העבודה והרווחה התנצל מראש שהוא לא יכול להגיע. הוא חש לא טוב והובהל לביתו למנוחה. הוא ביקש ממני להתנצל מהדוכן מראש בפני גברתי. תודה.

הי"ר ל חזן:

אני מודה לך גם על דבריך וגם על ההתנצלות. אני מקווה שהשר ירגיש טוב.

שבח וייס (העבודה):

גברתי, יש לי, ברשותך, בקשה.

הי"ר ל חזן:

בינתיים הרשה לי להזמין את חבר הכנסת אלי גבאי.

שבח וייס (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, יש לי בקשה, ואני מפנה אותה גם לחבר הכנסת דוד טל. היתה תקופה שבה רק חבר הכנסת זאבי קרא ליושבים בראש הישיבה אדוני או גברתי היושבת בראש. אני חושב שיש פה פגם. התואר הוא יושב-ראש, או יושבת-ראש, בזמן שהם מנהלים את הישיבה. זה לא עניין קל ערך. זה עניין ממשי, משום שעל-פי תקנון הכנסת יש לאחד הסגנים שמנהלים את הישיבה, או לאחת הסגניות, סמכויות של יושב-ראש כנסת בכל הנוגע למה שקורה כאן. כך שגם לשונות, לדעתי, זה פגום, גם תקנונית וגם על-פי המסורת של הכנסת. אני רואה שזה מתפשט. אני מבקש מאוד שיקפידו על מה שכתוב בתקנון. יש יושב-ראש, יש יושבת-ראש. כאשר דוד טל יושב כאן כסגן, הוא אדוני היושב-ראש.

דוד טל (ש"ס):

תודה, אדוני היושב-ראש.

שבח וייס (העבודה):

לשעבר.

היו"ר ל חזן:

תודה על השיעור. אבל, אדוני, מבחינה דקדוקית יש שתי אפשרויות, ושתיהן עומדות במבחן האקדמיה.

שבח וייס (העבודה):

המשמעות היא לגמרי אחרת. היושב בראש הוא משהו שבמקרה יושב בראש. זה טכני. היושב-ראש זה מהותי, כשהדגש הוא על הראש, פה.

היו"ר ל חזן:

אם כן, זה יהיה היושב-ראש או היושבת-ראש, במקרה זה.

שבח וייס (העבודה):

בדיוק.

היו"ר ל חזן:

בינתיים, חבר הכנסת גבאי, בבקשה.

אליהו גבאי (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש – –

היו"ר ל חזן:

תודה, אדוני.

אליהו גבאי (מפד"ל):

– – כנסת נכבדה, הגידול באבטלה הולך ונמשך. כשביקשתי בשבוע שעבר להעלות את נושא האבטלה על סדר-יומה של הכנסת, לא ידעתי עד כמה החריפה הבעיה במהלך החודשים האחרונים.

כולנו נחרדנו לשמוע רק היום את הנתונים העדכניים של שיעורי האבטלה בארץ. ראשי האוצר העריכו, כי בשנה הבאה יגיע מספר המובטלים ל-207,000. היום אנחנו שומעים, כי כבר כעת הידרדר המצב במשק ומספר המובטלים עומד על 210,000, דהיינו, 9.3% מכלל כוח העבודה במשק הם מובטלים.

אם לא די בנתונים אלה, הרי שבמשק אומנם נוספו, לידיעתכם, לאחרונה 9,000 מקומות עבודה, אך מקומות אלה נתפסו על-ידי עובדים זרים.

רבותי, האבטלה בערי הפיתוח ובאזורי המצוקה היא, לצערי, תוצאה של מדיניות רבת שנים של כיבוי שרפות תעסוקתיות. עם פריסת ערי הפיתוח היה צורך בתעשיות עתירות ידיים עובדות, שהוכנסו למעגל העבודה כדי לספק תעסוקה להמונים. עם מעבר המשק בשנים האחרונות לתעשייה עתירת ידע וטכנולוגיה, מצאו את עצמם אנשי עיירות הפיתוח עומדים מול מציאות חדשה של צרכי משק שונים, ובהם הצורך בהכשרה טכנולוגית ובמיעוט עובדים. אין כל טעם ביצירת מקומות עבודה חדשים מתוך צורך חברתי ולא מתוך צורך כלכלי אמיתי, שכן אין טעם בכיבוי שרפות נוסף ובהקמת מפעל כושל נוסף תוך ניצול כספי המדינה על גבם של תושבי ערי הפיתוח.

האבטלה לא נוצרת מאליה, אלא היא נגרמת כתוצאה ממדיניות, משינוי הדרישה של התעסוקה במשק ומשינוי צרכי המשק. לכן, אם נהיה ערים לשינויים שקורים, לבקשות מהמפעלים ולכל מה שמתחולל במבנה המשק, נוכל לדעת לטפל בבעיות האלה בצורה יסודית יותר.

בואו נשים קץ לבזבז של מענק האבטלה, שיוצר לצערי הרבה אבטלה, בטלנות ופרזיטיות אצל חלק מהאנשים, ובמקום שנכניס אותם למעגל של השתלמות, של לימוד, של הכשרה מקצועית, אנחנו יוצרים אבטלה מאונס.

אילו השקענו מעט מ-3 מיליארדי השקל, מהסכום המצטבר של מענקי אבטלה, ביזמות ובפתרון בעיות של אבטלה, היינו מצליחים לפתור חלק גדול מבעיות האבטלה.

אם לא נמצא את הדרך למצוא רעיונות מקוריים, יזמות, השקעה במפעלים קטנים וביזמות קטנה, לא נצליח לטפל בבעיה ובמוקדי האבטלה.

הי"ר ל' חזן:

כן, אדוני.

אליהו גבאי (מפד"ל):

לכן, על המדינה לפעול להקצאת קרקעות ולפישוט הליכים על מנת לעודד הקמת מפעלי היי-טק בערי הפיתוח. יש ליזום העברת מפעלים ביטחוניים מהמרכז לפריפריה ולעודד מפעלים להכשיר עתודות כוח אדם באופן מתמיד במסגרת המפעל.

היו"ר ל' חזן:

סליחה, חבר הכנסת גבאי, תם זמנך. אני מבקשת שתסיים.

אליהו גבאי (מפד"ל):

אני כבר מסיים. יש לתקצב סיוע מסיבי למפעלים ולעסקים קטנים. יש להוציא את הכספים הדרושים לתשתיות, כפי שהבטיח ראש הממשלה.

אני אומר, שבעיירות הפיתוח, ביישובים הקטנים ובשכונות האבטלה עוברת, לצערי, בירושה מדור לדור. בנימין נתניהו, ראש הממשלה, הבטיח שהוא ייטיב עם העם, ייטיב עם האוכלוסיות החלשות וייטיב עם עיירות הפיתוח. אני קורא לו מבמה זו ולשרים הממונים על תחום זה, דהיינו, שר התעשייה והמסחר, השר הממונה על התעסוקה, למצוא את הפתרון. לא יעלה על הדעת שהאבטלה תעבור בירושה. כיצד המשפחות האלה יוכלו לשלוח את ילדיהן לשרת בצבא כאשר ההורים מובטלים?

היו"ר ל' חזן:

אדוני. תודה.

אליהו גבאי (מפד"ל):

דבר זה פוגע במרקם החברתי של המדינה. הוא פוגע באחדותו של העם. בואו ניתן את הדעת על הנושא ונתגייס כולנו. נפסיק לפתור את הבעיה רק על-ידי בזבז כספי האבטלה, אלא ניקח את הכספים האלה, ניצור מקומות עבודה ונכשיר את האנשים לתעסוקת היי-טק, לתעסוקת העתיד. נתמקד ביוזמה זו, וכולנו נוכל להסתכל בעיניים של הציבור הזה, אשר מחכה למושיע. עד עכשיו אין, לצערי, מושיע. תודה רבה.

היו"ר ל' חזן:

אני מודה לך, אדוני. בהעדר תשובת שר מבקש חבר הכנסת אופיר פינס-פז להסיר את הצעתו של חבר הכנסת טל.

נסים דהן (ש"ס):

גם אני מבקש.

היו"ר ל' חזן:

אני יודעת, ואכן הוספתי אותך, אדוני.

אופיר פינס-פז (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, האמת היא, שמצב האבטלה במדינת ישראל הוא כל כך חמור ואוזלת ידה של הממשלה כל כך ניכרת, שבאמת יכול להיות שאין מה לעשות אלא להסיר את ההצעות מסדר-היום, כי אנחנו יודעים שלממשלה אין תשובות. אין תשובות.

גברתי היושבת-ראש, אם היית באה היום לוועדת הכספים, היית רואה כמה היא מנותקת מבעיית המובטלים וכמה אין לממשלה תשובות. לא קיבלנו בוועדת הכספים תשובה אחת או הצעה אחת של הממשלה.

קריאה:

אף לא אחת.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אף לא אחת. לא קיבלנו אף תשובה האומרת איך מתמודדים עם בעיית האבטלה, איך מנסים לתת פתרון למובטלים במדינת ישראל ואיך עוצרים את העניין הזה או מנסים למתן את התופעה.

היו"ר ל' חזן:

ודאי שלא נעשה זאת בהצעות אחרות.

אופיר פינס-פז (העבודה):

לכן, לא במקרה השר איננו, כי אין לו מה להגיד.

הי"ר ל' חזן:

תודה. מסתבר שהשר חולה. אני חושבת שגם זה דבר אנושי לחלוטין. לפחות הוא טרח והתנצל, שלא כשרים אחרים.

חבר הכנסת נסים דהן, אתה מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת גבאי.

נסים דהן (ש"ס):

גברתי, אם לא אכפת לך, ביקשתי להעביר את הנושא לוועדה, מכיוון שזה אפשרי על-פי התקנון. אני מבקש להרשות לי לעשות זאת.

הי"ר ל' חזן:

כן. בבקשה, אדוני.

נסים דהן (ש"ס):

תודה.

אני באמת מבקש להעביר את הנושא לוועדת העבודה והרווחה. אסור שהנושא ירד מסדר-היום. מדובר ב-210,000 בתי-אב, שבהם ראש בית-האב מובטל והוא לא יכול לפרנס את משפחתו בכבוד.

זה רק קצה הקרחון. ההמשך של אותו קרחון שקוע הוא מאות אלפי ילדים, שיסבלו מחסר, חסר בספרי לימוד בתחילת שנת הלימודים הקרובה, הם לא ילכו לקייטנות בחופש הגדול, שאנחנו נמצאים בעיצומו. בחגים המתקרבים, הבאים עלינו לטובה, המשפחות האלה תימצאנה בקשיים כלכליים קשים, לא ביגוד וודאי שלא המצרכים הבסיסיים לחגים.

גברתי היושבת בראש, הנושא הזה חמור.

שבח וייס (העבודה):

גברתי היושבת-ראש.

נסים דהן (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, הנושא חמור, ואני מבקש שלא ניתן לנושא הזה לרדת מסדר-היום הציבורי בכל דרך. אם נצטרך להעביר את הנושא לוועדה – נעשה כן.

הי"ר ל חזן:

אדוני, הנושא לא ירד, לצערי הרב, מסדר-היום, כי יש 210,000 מובטלים במדינת ישראל, נכון ללפני שעותיים.

נסים דהן (ש"ס):

יש עוד כמה מאות אלפי ילדים לאותם הורים שלא יקבלו את מה שמגיע להם. תודה.

הי"ר ל חזן:

נכון. תודה.

חבר הכנסת שבח וייס מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת גבאי.

שבח וייס (העבודה):

או לוועדה, כי יש לנו הרי ארבע אפשרויות.

הי"ר ל חזן:

לא, לא, אדוני, אתה מסיר – – –

שבח וייס (העבודה):

כמצוותך.

הי"ר ל' חזן:

בסדר, נסתדר עם זה.

שבח וייס (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, 9.3% – זה שיעור גדול. הוא מתחיל להיות יותר גדול כאשר מעבירים אותו למספרים מוחלטים. 200,000, 210,000 זה הרבה. מדינה קטנה, אנשים חיים זה לצד זה, חלק פורח, מתעשר, נוסע לחוץ-לארץ, בונה בתים, קונה ארמונות, וחלק נמק באבטלה.

אני רוצה להצביע על עניין נוסף. זה לא מקרי שבממשלה הקודמת, ממשלתם של יצחק רבין, שהארץ הזאת מוכתמת בדמו, ושל שמעון פרס, אחרי הרצח הנורא – זו ממשלה שעשתה שלום בגדול, והקשר בין עשיית השלום לירידה ממשית וגדולה בתעסוקה אינו מקרי, משום שהיו יותר השקעות, היתה יותר דינמיקה במשק, ואני מצביע כאן לא רק על העניין החברתי אלא על הקשר לתהליך השלום ולמה שמתפתח כאן כאבטלה ממאירה ומסוכנת, ולכן חשוב מאוד שהנושא הזה כל הזמן יעסיק אותנו בגדול.

הי"ר ל' חזן:

אני מודה לך, אדוני. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה, בבקשה. אתה מבקש להעביר לוועדה את הצעתו של חבר הכנסת טל.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, הנושא חמור ביותר, ונדמה לי שבעניין הזה של האבטלה אין קריטריונים ואין אופוזיציה-קואליציה. אני חושב שזעקתנו, זעקת כולנו, חייבת להתאחד סביב הנושא החמור הזה, והנגע הממאיר הזה בחברה, חייבים לשים לו קץ.

אני יודע ש-10% בערך מכלל האוכלוסייה, פירושו פי-שניים לפחות באוכלוסייה הערבית. כולנו גם יודעים, שכל המובילים בראש בעניין האבטלה הם ערים וכפרים ערביים. כאשר היתה אבטלה לפני חודשיים באופקים, כל הממשלה נזעקה לשם, ואנחנו יודעים עכשיו שהשיעור ירד שם לפחות מ-9% או מ-8%, 7%; בכל אופן, 600 מקומות עבודה נוצרו בשבוע, בשבועיים.

למה הממשלה הזאת איננה מטפלת בשאר האוכלוסיות החלשות, ובמיוחד באוכלוסייה הערבית?
האם האפליה הזאת חייבת להיות חוק ודין במדינה הזאת? עד מתי? תודה רבה.

היו"ר ל' חזן:

תודה. חבר הכנסת טל, מליאה, ועדה – – –

דוד טל (ש"ס):

ועדת העבודה והרווחה.

היו"ר ל' חזן:

חבר הכנסת גבאי, אתה מסכים לוועדה?

אליהו גבאי (מפד"ל):

— — —

היו"ר ל' חזן:

אם כן חברי הכנסת, כדי שיהיה גם טיפול במשך הפגרה, נעבור להצבעה על העברת ההצעות לסדר-
היום בנושא הגידול במספר המובטלים וגמר דמי הביטוח המיועדים למובטלים בביטוח הלאומי לדיון
בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת. מי בעד?

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 11

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר ל' חזן:

רוב של 11 בעד, אין נמנעים, אין מתנגדים – אני קובעת, שייערך דיון בנושא הזה, אני מקווה שבעתיד הקרוב ביותר, בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

חברי הכנסת, אנחנו במצוקה מסוימת. הסעיף הבא על סדר-היום הוא שאילתות לשר לביטחון פנים, שאיננו נמצא כרגע במשכן הכנסת. לא רק זה, אלא יש סדרה של הצעות דחופות המופנות לשר, ונאמר לי שהוא בדרכו לכנסת. התייעצות קטנה אתכם. חבר הכנסת שלום שמחון, רק אגע – – –

שבח וייס (העבודה):

היו"ר ל' חזן:

אדוני, אני לא הקדמתי אותך; בכוונה לא, כי אני חושבת שיושבים כאן חברי כנסת כבר יום שלם ומחכים להעלות הצעות לסדר-היום, ויש שאילתות – רשימה ארוכה של שאילתות, וחובתו של השר להיות במשכן הכנסת כאשר הנושאים שלו עולים לסדר-היום. אבל אם תרשו לחבר הכנסת שמחון להעלות את הצעת החוק שלו, שבאה לאחר הסדרה הזאת, אני מקווה שעד שהוא יסיים את הצעת הצעת החוק יגיע השר לביטחון פנים למשכן הכנסת ויעשה את הנחוץ במקרה זה. מקובל?

הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירת) (תיקון מס' 5) (מימון בחירות למועמד

לראש מועצה אזורית), התשנ"ח-1998

(קריאה ראשונה)

היו"ר ל' חזן:

חברי הכנסת, הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון מס' 5) (מימון בחירות למועמד לראש מועצה אזורית), התשנ"ח-1998, קריאה ראשונה, של חברי הכנסת שלום שמחון וחגי מירום. יציג את ההצעה חבר הכנסת שלום שמחון. אדוני.

שלום שמחון (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, הצעת חוק הרשויות המקומיות – מימון בחירות למועמד לראש מועצה אזורית.

על-פי חוק הרשויות המקומיות, התשנ"ג-1993, ניתן לסיעות ולרשימות המתמודדות בבחירות בעיריות ובמועצות מקומיות מימון בחירות בשיעורים הקבועים בחוק. באמצעות מימון זה זוכים גם המועמדים לכהונת ראש העירייה או ראש המועצה המקומית למימון, שכן על-פי חוק הבחירה הישירה, שאיננו חל על מועצות אזוריות, המועמד לכהונת ראש הרשות המקומית חייב להיות הראשון ברשימת המועמדים למועצה.

לעומת זאת, בבחירות במועצות אזוריות, המועמד לכהונת ראש המועצה האזורית איננו חייב להיות קשור כלל לרשימת המועמדים למועצה. גם אם היה החוק מחייב קשר כזה, הדבר לא היה מזכה אותו במימון, שכן חוק המימון איננו מעניק מימון כלשהו לרשימות המתמודדות בבחירות למועצות מועצה אזורית, שהרי בחירות אלה נערכות ביישובים קטנים, חלקם יישובים שיתופיים כמו קיבוצים, קבוצות, מושבי עובדים וכדומה, אשר כל אחד מהם זכאי לנציגות במועצה, ומערכות הבחירות ביישובים אלה אינן כרוכות בהוצאות המצדיקות מתן מימון מאוצר המדינה.

התוצאה היא אפוא, שהמועמדים בבחירות לראשות מועצה אזורית אינם זוכים למימון כלשהו, אף שמערכת הבחירות שלהם מתנהלת בכל תחום המועצה האזורית והיא כרוכה בהוצאות רבות.

מטרת החוק המוצע היא לבטל את חוסר השוויון הקיים בנושא זה בין המתמודדים על כהונת ראש עירייה או ראש מועצה מקומית למתמודדים על כהונת ראש מועצה אזורית ולהעניק מימון מאוצר המדינה גם למועמדים במועצות האזוריות, בכפוף, כמובן, למילוי כל התנאים והדרישות הקבועים בחוק המימון.

בהצעת החוק הזאת אנחנו מתכוונים לנתק את הקשר הישיר שיש בין בחירות במועצות האזוריות ובין כל מיני גורמים אינטרסנטיים שמהם צריך לגייס את הכסף הרב הדרוש; ולעשות בחירות במועצה אזורית, חברי חברי הכנסת, זה לא דבר פשוט. לא מדובר בנקודה אחת. יש יישובים, יש מועצות אזוריות שמדובר בהן ב-50 עד 60 יישובים קטנים, ועל מנת לארגן מערכת בחירות מהסוג הזה, כשאתה גם לא קשור לשום מפלגה, כי הבחירות במועצות האזוריות אינן בחירות מפלגתיות – זה כרוך בהוצאות רבות, לעתים של מאות אלפי שקלים, שבדרך כלל צריך לגייס מכל מיני גורמים, ולעתים מזומנות הדבר יכול להשפיע על תפקודו של ראש המועצה האזורית בבוא העת, כאשר הוא ייבחר.

השתדלנו למצוא פה איזון בין כל הצרכים, על מנת לאפשר גם למי שיפסיד, אבל יזכה באחוז מסוים – שנקבע פה לגובה של 20% – לקבל השתתפות, כך שבסופו של דבר יהיה אפשר להפוך את הבחירות במועצות האזוריות לטהורות יותר ולאפשר לראשי הרשויות האזוריות לתפקד בצורה הכי טובה שיכולה להיות.

הצעת החוק הזאת נתמכת על-ידי הממשלה ונעשתה בשיתוף פעולה מלא אתה. תודה.

היו"ר ל חזן:

אני מודה לך. חברי הכנסת, נפתח בדיון בהצעת החוק. רשימת הנאמים סגורה. ראשון הנאמים – חבר הכנסת נסים דהן, ואחריו – חבר הכנסת בנימין אלון.

חברי הכנסת אנא אשררו בקריאה ראשונה את ההשתתפות שלכם לפני שאני נועלת את הרשימה. תודה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

היו"ר ל חזן:

תאמין לי, התחלנו לפני שעות רבות.

נסים דהן (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, אדוני וחברי חבר הכנסת המציע, אין שום סיבה להתנגד לחוק שאתה מציע. זה חוק נכון, חוק חשוב, וודאי שהוא בא לעשות סדר ולהשוות את תנאי הבחירות במועצות המקומיות ובעיריות לתנאים במועצות האזוריות. אבל אני רוצה להעלות פה בעיה שנובעת מעצם העובדה של מועצה אזורית.

יש כמה מועצות אזוריות שמטבע הרכבן, כמו שאמרת פה, יש בהן כמה יישובים קטנים, בדרך כלל מושבים וקיבוצים, וכל מושב בתחומו בחר לו את יושב-ראש ועד המושב. אותו יושב-ראש ועד מושב הוא, בדרך כלל, גם הנציג של המושב במועצה. חוץ מזה, יש בחירות ליושב-ראש המועצה האזורית, שאז מתמודדים כל התושבים באותה מועצה. הם בוחרים לעצמם את יושב-ראש המועצה.

יש מצב שצריך לתת עליו את הדעת. לאחרונה הולכת ומתרחבת התופעה הזאת. יש מועצות אזוריות, ואביא כדוגמה את המועצה האזורית מודיעין, שבראשה עומד בינתיים מר דמתי. הממשלה צירפה אליו יישוב קהילתי. מה שקורה בפועל הוא, שהיישוב הקהילתי גדול יותר מכל המועצה האזורית. מועצה אזורית מטבעה בנויה לתת שירותים למושבים קטנים. פתאום מצרפים אליה יישוב קהילתי, היא לא יודעת איך "לאכול" את זה. היא לא יודעת איך לתת לו שירותים, כיוון שהיישוב הקהילתי הזה, מבחינת מספר התושבים הוא גדול יותר מכל המועצה. מה שיקרה הוא, שאותו נציג של יישוב קהילתי באופן אוטומטי הוא גם יושב-ראש המועצה. המועצות האזוריות לא יודעות איך

לטפל בתופעה הזאת. רובן מזניחות את היישוב הקהילתי, מונעות ממנו שירותים, מכיוון שהן טוענות שממילא יום אחד יפרידו אותו מהמועצה האזורית. עד שיפרידו אותו, בינתיים היישוב הזה סובל.

אני יכול להביא כדוגמה את היישוב לפיד. אני יכול להביא עוד כמה דוגמאות של יישובים בתחום מועצות אזוריות שונות, בתחום "11 הכוכבים" בתוכנית אריאל שרון, שחלק גדול מהיישובים האלה הם בתחום מועצות אזוריות. היישובים האלה הוקמו, והם לא מקבלים, לצערנו הרב, את השירותים המתאימים.

הדרך היחידה היא, שאותו יישוב קהילתי יתארגן ויבחר לעצמו יושב-ראש מתוך היישוב הקהילתי, שממילא הוא גם יהיה יושב-ראש המועצה האזורית, כיוון שהם הרוב המוחלט במועצה האזורית. לדעתי, זה מצב לא בריא, כיוון שהמועצה האזורית בנויה לתת שירותים למושבים, למקומות קטנים, בוודאי לא ליישובים קהילתיים. צריך לתת על זה את הדעת, אדוני המציע. אני חושב שבהכנה לקריאה שנייה ושלישית תוכלו למצוא גם לזה פתרון בחוק.

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לך. חבר הכנסת בנימין אלון, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה.

בנימין אלון (מולדת):

גברתי היושבת-ראש, היושבת בראש – – –

היו"ר נ' חזן:

עכשיו אני כבר לא יודעת איך להתייחס לתיקון.

בנימין אלון (מולדת):

גם התואר וגם הפועל.

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, ההצעה של חבר הכנסת שמחון היא עוד שלב בהפיכת המועצות האזוריות ליותר פוליטיות ויותר רגילות, סטנדרטיות. עם כל המהפכה החברתית, שאני חושב שהמציעים, חבר הכנסת שמחון איש המושבים וחבר הכנסת מירום איש הקיבוצים, עוברים בעצם בתהליך, שבסופו של דבר יוביל גם את המושבים וגם את הקיבוצים למין יישובים קהילתיים, שאולי יאבדו את ה"הירואיקה" הקדומה, אבל ייכנסו לאיזו אווירה נורמלית. לא שאני מחלק פה ציונים, אני רק חושב שזה מה שעומד לקרות.

חוק אחד שכבר עבר בכנסת הוא חוק שנותר יום אחד לבחירות לראשות המועצה האזורית. אין שום ספק, שכאשר זה יתחיל להיות, המפלגות ישתלטו על העסק.

נסים דהן (ש"ס):

זה ייקח חמש שנים.

בנימין אלון (מולדת):

כן, כן. שבע שנים. לפני שנה זה התחיל, ב-2007 זה אמור להיות, ואז כל המפלגות ידעו שיש יום אחד בשנה שבו כל המועצות האזוריות מתמודדות. אין שום ספק. החוק שלך יכניס אותנו קצת לאווירה התחרותית הפריימריסטית, או הסגנון האישי עם המימון, עם סיעת אם וסיעת בת, ועם כל הדברים האלה שאנחנו רגילים אליהם לטוב ולרע.

הקיבוצים והמושבים שסוגרים ביניהם במזכירות את ההרכב של המועצה האזורית – זה נגמר. הקיבוצים והמושבים שסוגרים ביניהם, ולפעמים בצורה לא דמוקרטית, החלטות שישפיעו גם על תושב מסוים בקיבוץ, במושב, במצפה או בנקודת התיישבות אחרת באזור – הדבר הזה יחלוף.

אני מקבל את החוק הזה, אני חושב שהוא הכרח טבעי. אני רק ממליץ – ובזה אסיים – לתושבים באזור להתחיל להסתגל לחשיבה הזאת של יישובים קהילתיים שיש להם אפשרות לוועדת קליטה ולחיים קהילתיים בחיריים, כמו שהם רוצים, בלי קשרים כלכליים. להתחיל להסתגל לזה לא רק ככורח מציאות שהולך וקורה, אלא גם כדבר לא רע. מיהודה ושומרון הם יוכלו לקחת הרבה הרבה השראה. תודה.

הי"ר ל חזן:

תודה לחבר הכנסת בני אלון. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת אופיר פינס. אנחנו באמצע נושא בסדר-היום.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה להתנגד להצעת החוק של ידידי חבר הכנסת שמחון מטעמים נוספים. לא שעיני צרה בנבחרי הציבור למועצות האלה, או שלא מגיע להם מימון. מגיע להם מימון, לדעתי, באופן עקרוני, אבל המועצות האלה בכלל אינן נחוצות, במיוחד לא בתפקידים שהן ממלאות עכשיו.

אני יודע שהמועצה האזורית הגליל-התחתון, למשל, עינה צרה בכמה אלפי דונמים של כפר-כנא, שעדיין נשארו ללא שטח שיפוט מוגדר, והיא רוצה לספח אותם כאילו לשטחה. בו-זמנית קמה לה

נצרת-עילית ואומרת: לא, לי מגיע השטח הזה, וכאילו כפר-כנא נפקד; פשוט נוכח-נפקד, איננו, אין תושבים, אין בעלים לקרקעות האלה, ואין מי שזקוק להן. לא רק זאת, בכפר-כנא יש מריבה על שטח השיפוט הזה, ואני חושב שהצדק ינצח בסוף, ותושבי כפר-כנא ראויים, וזכותם לקבל את אדמותיהם ולהתפתח על אותן אדמות, שהן האפשרות היחידה שנשארה, כי בכל הכיוונים האחרים כפר-כנא כבר במצור.

כך גם הכפרים הנוספים, לרבות העיר נצרת, ורוב יישובי הגליל, בין שאלה ערים כמו סח'נין ותמרה ובין שאלה כפרים גדולים כמו עראבה, דיר-חנא וכל היתר.

למועצות האלה יש ייחוד מסוים. אלה מועצות אזוריות עם מספר תושבים קטן, מזערי, אבל עם קרקעות של מאות אלפי דונמים. כאילו הן נוצרו במיוחד כדי לשים יד על מאות אלפי הדונמים האלה ולמנוע מכל כפרי הסביבה להתפתח באופן נורמלי. מועצה אזורית משגב, למשל, שולטת על שטחים של יותר מ-200,000 דונם, בלב לבו של הגליל, כאשר היישובים סח'נין, תמרה ועראבה, וקרוב ל-300,000 תושבים בלב הגליל, אין להם איפה לבנות בית ולהיכן להתרחב.

דוגמה נוספת שאני רוצה להביא – מועצה אזורית בנגב, יש לה 600,000 דונמים. זו מועצה אזורית שאולי אין לה 600 תושבים בסך הכול. בשביל מה? בשביל למנוע מיישובי הנגב הערביים ומכל התושבים שם אפשרות לתשתית כלשהי או להתפתחות, להקמת יישוב בצורה כלשהי.

לכן, כאשר היצורים האלה הם כל כך מלאכותיים, כל כך נוגדים את הדמוקרטיה והצדק הטבעי, וכל כך מתנכלים בעצם קיומם לזכויות יסוד של תושבים ואזרחים – דינם להשתנות, לעבור מן העולם ולא לקבל תקצוב נוסף ולא שום תמיכה כספית. אני מתנגד להצעת החוק. תודה רבה.

היו"ר ל' חזן:

אני מודה לך. חבר הכנסת אופיר פינס, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת שבח וייס.

אופיר פינס-פז (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי מציעי החוק שמחון את מירום, אני חושב שהצעת החוק היא במקומה. יותר מזה, אני חושב שהצעת החוק הזאת היתה צריכה לבוא מזמן, והיתה צריכה לבוא על-ידי הממשלה, משום שאיך אפשר לנהל מערכת בחירות ישירה ואישית בלי שיש משאבים לצורך העניין הזה? הרי העניין הזה לא היה עולה על הדעת לו היה מדובר בבחירות אישיות לראש עיר. תמיד אמרו במועצות האזוריות בדברים כאלה, לא חשוב, לא נורא, הם יסתדרו בתוך עצמם.

צדק חבר הכנסת בני אלון, לטוב ולרע – התקופה היא שונה. נראה שהגיע הזמן לאפשר למועמדים שרצים לראשות מועצה אזורית את המשאבים הנדרשים לכך, ומדובר במועצות אזוריות, אומנם לא עתירות תושבים, אבל בוודאי עתירות שטחים. מדובר בריצות – לעבור מושב מושב, לעבור קיבוץ קיבוץ, לעבור מצפה מצפה; פה 20 חבר'ה, פה 50 חבר'ה; וזה עסק שהוא לא פשוט ואי-אפשר עוד לסגור אותו באספת חברים באיזה מקום.

אני חושב שהצעת החוק הזו ראויה. אני חושב שהמימון צריך להיות שקוף, ברור, נהיר, ושלא יאספו כל מיני כספים לא ראויים לטובת העניין. יש לנו, ברוך השם, מערכת מסודרת, שהדמוקרטיה הישראלית בכל הרמות מתנהלת באמצעותה, ואין שום סיבה שהרשויות המקומיות והמועמדים במועצות האזוריות יהיו מקופחים.

אני חושב שההצעה הזו היא במקומה. אגב, מעניין שרק בשבוע שעבר הציע חבר הכנסת רענן כהן, מזכ"ל מפלגת העבודה, הצעה כזו על מימון תקציב למועמדים לראשות ממשלה, שגם במימון הזה אנחנו מפגרים. אני מקווה שגם הצעה זו תאושר במהרה, כדי שיהיה אפשר לנהל גם בחירות ישירות לראשות ממשלה על-פי תקציבים שיוקצו לעניין ולא באופן פרטאצ' או בתקציבים שלא מיועדים לכך. ולא ראויים לכך.

לפיכך, גברתי היושבת-ראש, אני תומך בהצעת החוק. תודה.

הי"ר ל חזן:

אני מודה לך. חבר הכנסת שבח וייס, בבקשה. חבר הכנסת שמחון, אני מוכרחה להודות שאתה במקום ישיבה שבו יושבי-ראש לא יכולים לראות אותך. אתה תרצה להשיב, אני מבינה, ואז נערוך הצבעה.

שלום שמחון (העבודה):

חבר הכנסת מירום ישיב.

שבח וייס (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, החוק במקום. זה חוק שבא מאוחר, היה צריך לחוקק אותו מוקדם יותר.

כדאי שיהיה חוק גורף, כולל, שכל המועמדים לתפקידים ממלכתיים: ממשלה, כנסת, שלטון מקומי על כל רמותיו, זכאים למימון בחירות. מובן שכל אחד על-פי מידותיו, מידות היישוב, בצניעות ולא בהפרזה, כיוון שרוב תעמולת הבחירות יש בה הפרזה.

אילו השכלנו לגרום לכך שתעמולת בחירות תהיה אפשרית רק שבועיים לפני הבחירות, או שלושה שבועות, ולא יותר, יכולנו לצמצם, כי יש פה עקרון ההדדיות. ודאי שאם לא מגבילים בצורה מספקת ונוקבת, מי שיש לו יותר ממון, יותר סיוע, הוא רץ ומגרה את כל האחרים לרוץ, כשבעצם האחד מנטרל את השני. זאת הערה אחת.

הערה שנייה לחברי, חבר הכנסת בנימין אלון. תמיד זה היה פוליטי. יש אצלנו לפעמים איזו אי-הבחנה בין פוליטי למפלגתי. הדברים ברורים לך בוודאי. גם אם יש רשימה ציבורית, לא דווקא על בסיס של מפלגה אחת, היא פוליטית. פוליטיקה זה עיסוק בענייני ציבור, בעניין פוליס: פוליס בקנה מידה גדול כמו חיפה, תל-אביב או ירושלים, או פוליס קטנה. זה פוליטי, לא צריך להתבייש בזה. אנחנו לא פעם תורמים תרומה מסוימת לאיזו ראייה סטריאוטיפית כותשת ומכפישה של הפוליטיקאים. אנחנו, אנשי הציבור, עושים את השליחות שלנו, נבחרים, מתמודדים, מוזמנים לכל מיני מקומות להתראיין, לנאום כאנשי ציבור, ואחר כך יש לנו זהות עצמית ותדמית עצמית נמוכה קולקטיבית. אין מה להתבייש בכך. היהדות תמיד העריכה אנשים שמוסרים את זמנם לציבור, וצריך לסייע להם.

הערה אחרונה, אם תרצו לשונית, אם תרצו קצת מעבר לזה: חברים יקרים, אין לנו עדיין שם, מונח עברי – חבר הכנסת אלון, אולי אתה תיזום כאן משהו – לישות הגיאוגרפית, האנושית והחברתית של המועצה האזורית. יש לנו עיר, ולעיר יש עירייה. יש לנו מועצה מקומית. מה יש לה? עיירה? קריה? אין. יש לנו מועצה אזורית. מה יש לה? מועצה אזורית זה דונמים? זה שטח? זה מוסד? היתה פעם הצעה מאוד מעניינת – – –

היו"ר ל' חזן:

חבר הכנסת וייס, אולי נשאיר את זה?

שבח וייס (העבודה):

אני כבר מסיים, גברתי. היתה פעם הצעה לקרוא לאזור הזה "חבל", "חבל ארץ". מאוד יפה. ולאותה ישות שיש לה מועצה מקומית לקרוא או "קריה" או "קרת" או "קרתא", ואז למשמר האזרחי בקרתא, למשל, נוכל לקרוא נטורי קרתא, ולפתור את כל העניינים. ונוסיף גם משהו לתרבות, ללשון שלנו ולגיאוגרפיה שלנו. תודה רבה.

היו"ר ל' חזן:

שאלה למחשבה. חבר הכנסת חגי מירום, שהוא אחד משני המציעים, ישיב.

בנימין אלון (מולדת):

חבר הכנסת שבח וייס, אז הם גם לא ירצו לבחירות וזה לא יעלה כסף.

שבח וייס (העבודה):

אם יגיעו למועמד מוסכם, לא צריך לממן. אגב, לא צריך לממן מועמד מוסכם.

חגי מירום (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, אני משיב כאן על דברים שאמרו החברים, והקשבתי לחלק מהם מחדרי כשלא נכחתי כאן, מתוך רצון לנסות להגיע לתמיכה בהצעת החוק הזאת, והייתי מצפה שתהיה של כולם.

יסודה של הצעת החוק ברצון לעשות צדק עם ראשי המועצות האזוריות שנותרו בלי מימון, שעה שחבריהם, אחיהם, במועצות המקומיות והעירוניות מקבלים מימון. הלכנו למנגנון – אני אומר את זה פה אפרופו דברים שאמר אופיר פינס – מסודר, שקוף, מאורגן. עשינו את זה בהתייעצות עם הממשלה ובהסכמתה.

תרמו לנו הרבה הרבה בעצה, בהדרכה, בניסוח, מר אהוד שילת, שאני חושב שהוא מומחה מספר אחת היום במדינת ישראל בתחום בחירות ברשויות, וגם עורכת-הדין איילת פישמן במשרדו, וגם, כמובן, סאלח טריף, שעזר לנו בקידום העניין כיושב-ראש ועדת הפנים, ועמו היועצות המשפטיות של הוועדה.

אני רוצה להגיד, חבר הכנסת בני אלון, משהו לגבי אובדן האופי הכפרי, אם התכוונת למשהו כזה – יכול להיות שכתוצאה מהמימון אנחנו נאבד אותו. היום בחירות הן בחירות הן בחירות, וכולנו נכנסו לתרבות הזו שרוצים להתמודד, ונציגי אוכלוסיות שונות בתוך מועצות משקיעים את מרצם ואת הונם בעניין הזה. אני חושב שמגיע לכולם. האם אנחנו מאבדים את האופי הכפרי בשל התמודדות? נדמה לי שלא. אני חושב, שהתרבות שכל אחד מביא מהבית שלו היא אשר משפיעה על הקמפיין שלו ועל האופן שבו הוא מתייחס לחברו. במובן זה לא הייתי רוצה להתייחס למועצות האלה – – –

גברתי היושבת-ראש, נדמה לי שתשובה היא לא במסגרת של שלוש דקות.

הי"ר ל' חזן:

אבל שלוש דקות זה סביר בשעה כזו. באמת סדר-יומנו ארוך, והקדמתי את ההצעה הזאת; היא היתה יכולה לעלות בעוד שנתיים.

חגי מירום (העבודה):

בשל אי-בואו של השר לביטחון פנים, כמובן.

אני רוצה להגיד משהו גם לחבר הכנסת נסים דהן. אל תדאג בגלל היישובים הקהילתיים. ראשית, בחלק מהמקומות הם כבר מציבים מועמדים ומועמדות ראויים מאוד. אם הם יצליחו לכבוש את ראשות המועצה, גם אם גרים שם חברי קיבוצים וחברי מושבים, זה בסדר גמור.

נסים דהן (ש"ס):

האופי משתנה.

חגי מירום (העבודה):

לא נורא. גם היישובים הקהילתיים הם חלק מהמרקם, וצריך לראות את זכותם להתמודד. בעניין זה הם לא שונים ולא נחותים מהקיבוצים או מהמושבים או מחברים שיש לנו בחלק מהמועצות האזוריות. גם מהמגזר הערבי, שהם חלק מן העניין.

יש 54 מועצות אזוריות בכל הארץ. זה מספר ענק. אני חושב שנעשה נכון אם ניתן להן את המכשיר הזה.

מלה אחת לחבר הכנסת דהאמשה: יושב פה חבר הכנסת עוזי ברעם. הוא היה שר פנים שהעביר אדמה מהמועצה האזורית עמק יזרעאל לצורך הוצאת תעשייה מתוך העיר נצרת החוצה למקומות אחרים, כדי לפנות את העיר נצרת לפרויקט "נצרת 2000". הוא עשה מעשה שלא היה כדוגמתו קודם, כאשר הוא באמת חתך והחליט להעביר דווקא ממועצה אזורית יהודית לתוך עיר ערבית. זה יפה וזה מראה שזה דו-כיווני, זה לא רק חד-כיווני. אני מבקש ממך לא להתנגד להצעת החוק מפני שבגליל-תחתון רוצים אדמה של כפר-כנא. תמיד מועצות שכנות רוצות אחת מהשנייה. צריך לא לראות את זה בממד הלאומי דווקא ולא להיכנס כאן לשאלות שבין ערבים ליהודים.

אני רוצה לבקש מהחברים לתמוך בהצעת החוק הזו, שנראית לנו חשובה וצודקת. תודה רבה, גברתי.

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לך.

אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון מס' 5) (מימון בחירות למועמד לראש מועצה אזורית) בקריאה ראשונה, וכמובן החזרה לוועדת הפנים להכנה לקריאה שנייה ושלישית.

נסים דהן (ש"ס):

זה נושא תקציבי, אולי צריך לוועדת הכספים.

היו"ר ל חזן:

לא, אדוני. א. אנחנו באמצע הצבעה – – –

קריאות:

— — —

הצבעה מס' 15

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 12

נגד – 1

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון מס' 5) (מימון בחירות למועמד לראש מועצה אזורית), התשנ"ח-1998, לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר ל חזן:

רוב של 12 בעד, מתנגד אחד, אין נמנעים. אני קובעת, שהצעת החוק עברה בקריאה ראשונה, היא מוחזרת לוועדת הפנים של הכנסת להכנה לקריאה שנייה ושלישית. לא נהוג, חברי הכנסת, להחליף ועדות אחרי קריאה ראשונה בהצעות חוק פרטיות.

שאלות ותשובות

היו"ר ל חזן:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לשאלות לסגן השר לענייני דתות.

רב היישוב כפר-שמריהו

חבר הכנסת י' וקנין שאל את השר לענייני דתות ביום ו' באדר התשנ"ח (4 במרס 1998):

ב"תד נאמן" פורסם, שהרבנים הראשיים לישראל העניקו כושר או הכרה בשמואל אבידור-הכהן כרב בכלל וכרבה של כפר-שמריהו בפרט.

רצוני לשאול:

1. האם כן?

2. האם לאבידור-הכהן סמיכה לרבנות? אם כן – על-ידי מי?

3. מי מכהן כרבו של כפר-שמריהו?

4. האם אבידור-הכהן נושא בתפקיד רבני בכפר-שמריהו ומקבל שכר מהרשות המקומית?

5. מי אחראי למתן שירותי הדת בכפר-שמריהו?

תשובת סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הרבנים הראשיים לישראל דהיום לא העניקו כושר לרב שמואל אבידור.

2. הרב אבידור הוסמך לרבנות על-ידי הרב הרצוג זצ"ל, הרב הראשי לישראל בעבר.

3. הרב אבידור משמש כרבו של כפר-שמריהו.

4-5. הרב אבידור מקבל את משכורתו מהמועצה הדתית כפר-שמריהו, שאחראית גם לשירותי הדת בכפר.

בית-הדין השרעי בטייבה

חבר הכנסת ו' צאדק חאג'י-יחיא שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ז באדר התשנ"ח (25 במרס 1998):

רווחות שמועות עקשניות שמשרד הדתות עומד להעביר את בית-הדין השרעי מהעיר טייבה למקום אחר, דבר המעורר התמרמרות בעיר.

רצוני לשאול:

1. האם המידע נכון?

2. אם כן – מה היא סיבת ההעברה?

תשובת סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

עקב הימצאותו של בית-הדין השרעי במבנה מיושן ומוזנח, החליט המשרד להעבירו למבנה חדיש ומודרני.

מינהל הדיור פרסם מכרז לשכירת מבנה חדש לבית-הדין. למכרז הוגשה רק הצעה אחת – מטירה. מינהל הדיור הממשלתי נמצא במשא-ומתן, ועדיין לא הוחלט דבר בנושא.

מסירת חומר לפרקליטות בעניין עברייני הונאה בכשרות

חבר הכנסת נ' דהן שאל את השר לענייני דתות ביום ה' בניסן התשנ"ח (1 באפריל 1998):

ב-3 בדצמבר 1997 השיב סגן השר יגאל ביבי לחבר הכנסת אריה דרעי, כי "43 בתי-עסק בחרו להישפט בבית-משפט, ועקב חוסר כוח אדם בפרקליטות לא הוגשו נגדם כתבי אישום". נודע לי, כי הפרקליטות מכחישה זאת.

רצוני לשאול:

1. מי מסר לסגן השר מידע זה?

2. האם מסרה הרבנות לפרקליטות חומר לקראת הגשת כתבי אישום?

3. אם כן – בכמה מקרים, ומתי?

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

3-1. הנתונים נמסרו לנו מאגף הכשרות ברבנות הראשית לישראל, שהגיעו מחברת "ענדן" שנשכרה לשם אכיפת חוק ההונאה בכשרות.

לאחר ישיבה שהתקיימה בהשתתפות היועץ המשפטי לממשלה, רבני ועדת הכשרות של מועצת הרבנות הראשית ומנכ"ל הרבנות הראשית, הוחלט לרכז את הגשת התביעה בידי פרקליט מטעם פרקליטות מחוז ירושלים.

לאור זאת, התקיימה פגישה עם עורך-הדין משה לדור, שביקש לברר את הנושא עם היועץ המשפטי לממשלה.

היו"ר ב' חזן:

חבר הכנסת דהן, שאלה נוספת, בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני סגן השר, לא קיבלתי, לצערי הרב, תשובות על השאלות, ואני אצטרך לחזור עליהן שוב. האם מסרה הרבנות לפרקליטות חומר לקראת הגשת כתבי אישום? – שאלה שלא קיבלתי עליה תשובה. השאלה השנייה שלא קיבלתי עליה תשובה, אדוני סגן השר – אם יש חומר כזה, בכמה מקרים מדובר?

למה אני שואל את השאלות האלה? לאחרונה מתפרסם, לצערי הרב, שהפרקליטות, מסיבות שלה, סוגרת תיקים שעניינם אכיפת חוקים שיש להם קשר לדת, למשל, חוק שעות עבודה ומנוחה, שכולו חוק סוציאלי.

הפרקליטות לא מגישה, לצערנו הרב, כתבי אישום, אף שמשרד העבודה והרווחה מגיש לה חומר על עבירות לכאורה. כנ"ל אני שומע במשרד הדתות, שהפרקליטות לא מגישה כתבי אישום על עבירות לכאורה על חוק הונאה בכשרות.

הי"ר ל חזן:

תודה.

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

לאור הדברים שאמר חבר הכנסת נסים דהן אני מתחייב, בעזרת השם, לבדוק את הנושא שוב, לקיים דיון עם הפרקליטות, ואם ימצאו הדברים נכונים, אנחנו נודיע לכנסת על העניין.

הי"ר ל חזן:

תודה.

חלקת הלא-יהודים בבית-הקברות בבאר-שבע

חברת הכנסת ס' לנדבר שאלה את השר לענייני דתות ביום כ"ד באייר התשנ"ח (20 במאי 1998):

נודע לי, כי בבית-הקברות בבאר-שבע מצבה של החלקה ללא-יהודים קשה ומוזנח.

רצוני לשאול:

1. האם מודע משרדך למצב החלקה הזו בבית-הקברות בבאר-שבע?

2. מה עושה משרדך כדי לתחזק את המקום בצורה תקינה?

תשובת סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. בית-העלמין המדובר נמצא בבעלות הכנסייה האורתודוקסית היוונית. הקרקע הוחכרה לחברה עסקית פרטית שקוברה במקום.

עד שהחברה חידשה את הקבורה בבית-העלמין המקום נראה, לצערנו, כאתר לשפיכת פסולת. כיום המצב השתפר מאוד. החברה גידרה את בית-העלמין והיא מתחזקת אותו בקביעות.

לאחרונה נפרצה הגדר, ותושבי האזור חוזרים לשפוך שם פסולת. המשרד הורה לחברה לדאוג שהמקום יהיה נקי ומטופח בצורה הולמת ומכובדת.

מינוי מנכ"ל לחברה קדישא בתל-אביב

חבר הכנסת א' פינס-פז שאל את השר לענייני דתות ביום ט' בסיוון התשנ"ח (3 ביוני 1998):

לפני חודשים מספר פורסמה מודעה אשר קראה למועמדים להציע עצמם למשרת מנכ"ל החברה קדישא בתל-אביב לא יאוחר מ-10 במרס 1998. מאותו תאריך לא כונסה ועדת המינויים, הפונים לא זומנו לראיונות ולא חלה כל התקדמות בנושא.

רצוני לשאול:

1. מדוע במשך כחודשיים וחצי לא התכנסה הוועדה לדון בנושא מינוי המנכ"ל?

2. האם תקין המצב שהחברה קדישא הנמצאת בעיצומו של סכסוך עבודה נמצאת זמן כה רב ללא מנכ"ל?

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

2-1. לאור פרסום המכרז לתפקיד מנכ"ל חברה קדישא תל-אביב, הגישו 88 מועמדים את מועמדותם לתפקיד. ועדת המינויים התכנסה ארבע פעמים ומיינה את המועמדים לפי קריטריונים שקבעה לעצמה. בקרוב יוזמנו לריאיון אישי 21 מועמדים העונים על הקריטריונים.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת פינס.

נסים דהן (ש"ס):

— — — אנשים לא ימותו.

דוד צוקר (מרצ):

— — — אין מספיק מתים — — —

שבח וייס (העבודה):

— — —

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני סגן השר, אני רוצה רק להזכיר לך, וגם לחברי הכנסת, שהשאלתא נשאלה ביוני על נושא שהתחיל ב-10 במרס, ואנחנו עכשיו בסוף החודש, בסוף יולי. זאת אומרת, ב-10 במרס הסתיים המכרז. אנחנו חמישה ויותר חודשים אחרי. לא נראה לך שזה קצת אטי?

נסים דהן (ש"ס):

— — — 80 מועמדים?

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני סגן השר, אתה גם יודע בדיוק מה קורה בחברה קדישא בתל-אביב – בוקה ומבולקה, "ברדק" טוטלי. אתה עצמך דיברת; תאמין לי, שכל מה שאני אומר עכשיו זה מעט לעומת מה שאדוני, סגן השר, אמר על חברת קדישא בתל-אביב.

תגיד לי, מה יהיה הסוף עם החברה קדישא הזאת, ומתי תעשו חברה קדישא מתחרה מול המונופול המרא הזה?

דוד צוקר (מרצ):

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

הי"ר ל' חזן:

חבר הכנסת צוקר.

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

היום ישבנו בוועדת שרים לענייני קבורה ודנו בבעיה הקשה של הקבורה בתל-אביב. בעוד שנתיים לא יהיו שם מקומות, ולאחר התייעצות עם הרבנות הראשית, אנחנו חושבים שבמקומות כאלה חייבים לעשות קבורה בקומות, לפחות ארבע קומות, כדי שיהיה שטח.

אנחנו מטפלים בנושא הזה ואנחנו גם מטפלים בכך שלא תהיה רק חברה קדישא אחת בכל גוש-דן, אלא לשלב חברות נוספות. העניין בטיפול, ועדת השרים דנה בכך בכמה ישיבות. ב-4 בספטמבר גם ידונו בנושא.

לגבי המנכ"ל – לפני שנה בחרנו מנכ"ל, ומסיבות שונות היינו צריכים לשחרר אותו. עכשיו עשינו מכרז נוסף, יש לנו 88 מועמדים, צמצמנו ל-21. אני מקווה שבזמן הקרוב ייבחר מנכ"ל.

אופיר פינס-פז (העבודה):

הי"ר ל' חזן:

תודה. חבר הכנסת אופיר פינס, זו לא הצעה לסדר.

התנהגות רב במועצה הדתית בירושלים

חבר הכנסת א' גבאי שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ג בסיוון התשנ"ח (17 ביוני 1998):

בעיתון "ירושלים" פורסם על היחס השלילי לזוג גרים שביקשו אישור להינשא במועצה הדתית ירושלים.

רצוני לשאול:

1. היש אמת בפרסום?

2. אם כן – כיצד ינהג בנדון המשרד לענייני דתות?

תשובת סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אין אמת במתואר בכתבה. נהפוך הוא, ההתייחסות היתה עניינית במטרה להשיא את הזוג לפי ההלכה.

2. המשרד קיים בירור בעניין.

תשלומי הפרשים למוסדות מהמשרד לענייני דתות

חבר הכנסת ש' הלפרט שאל את השר לענייני דתות ביום ל' בסיוון התשנ"ח (24 ביוני 1998):

מוסדות רבים שמגיעים להם הפרשים ממשרד הדתות טוענים שהם ממתינים תקופה ארוכה לקבלת הפרשים.

רצוני לשאול:

1. מה הוא מספר המוסדות הממתינים לקבלת הפרשים?

2. כמה זמן ממתינים המוסדות לתשלום הפרשים?

3. מה ייעשה בנדון?

תשובת סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. 1,439 מוסדות ממתינים להפרשים.

2. המוסדות ממתינים פרקי זמן שונים, שלא עולים על שנתיים.

3. 25% שולמו בסוף יוני האחרון. 25% ישולמו במועד קרוב, והמשרד, בתיאום עם משרד האוצר, ישלים, בעזרת השם, את סכום התשלום להפרשים.

אי-סדרים בכולל באוניברסיטת בר-אילן

חבר הכנסת ר' אלול שאל את השר לענייני דתות ביום ל" בסיוון התשנ"ח (24 ביוני 1998):

הובא לידיעתי, כי הכולל באוניברסיטת בר-אילן לוקה באי-סדרים רבים.

רצוני לשאול:

1. האם הכולל והאולפנה באוניברסיטת בר-אילן עומדים בקריטריונים של משרד הדתות שקובע "תורתו אומנותו"?

2. האם נשקל להפסיק את התשלום לגברת מרגלית הר-שפי לאחר שהורשעה במשפט?

3. האם נכון הדבר שיגאל עמיר המשיך לקבל שכר כמה חודשים לאחר הרצח הנתעב?

תשובת סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. כן.

2. הגברת מרגלית הר-שפי לא לומדת בשנת הלימודים הנוכחית במדרשה לבנות באוניברסיטת בר-אילן.

3. בשעה שהנהלת הכולל דיווחה על הפסקת לימודיו של יגאל עמיר, משרד הדתות, בהנהלת שר הדתות פרופסור שמעון שטרית, גרע אותו ממאגר תלמידי הישיבות מהתאריך שבו הפסיק ללמוד.

שכר משגיחי כשרות

חבר הכנסת א' אושעיה שאל את השר לענייני דתות ביום ז' בתמוז התשנ"ח (1 ביולי 1998):

ממידע שהגיע לידי עולה, כי במקומות רבים מעסיקות המועצות הדתיות משגיחי כשרות בתשלום שאינו מגיע לסף שכר המינימום, ללא תשלום תנאים סוציאליים, כמחויב בחוק. במקרים רבים משולם שכר עבודתם על-ידי בעלי העסקים, ולא על-ידי המועצות הדתיות.

רצוני לשאול:

1. האם משרדך מכיר את התופעה?

2. אם כן – כיצד יטפל בה?

3. אם לא – האם תיבדק התופעה, ומה ייעשה בנדון?

תשובת סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

משרד הדתות יושב על מדוכת מערך הכשרות בישראל, בשיתוף הרבנות הראשית לישראל. עניין זה עלה בדוח מבקרת המדינה, ועל-פי החלטת ועדת שרים הוקמה ועדת מנכ"לים לבחון את כל מערך הכשרות.

2-1. לא ידוע לנו על שכר המשולם למשגיחים שהוא פחות משכר מינימום.

3. צורת התשלום למשגיחי כשרות תיבחן על-ידי ועדת המנכ"לים.

הקצבות כספיות לסטודנטים באוניברסיטת בר-אילן

חבר הכנסת א' רובינשטיין שאל את השר לענייני דתות ביום י"ד בתמוז התשנ"ח (8 ביולי 1998):

בעקבות הפרסומים בתקשורת האלקטרונית והכתובה בעניין מימון לימודיה של מרגלית הר-שפי שהורשעה בדין, רצוני לשאול:

1. מה הם הקריטריונים למתן מלגות לסטודנטים הלומדים באוניברסיטת בר-אילן, והאם למצבו הסוציו-אקונומי של התלמיד משקל במתן המלגה?

2. מה הוא סך כל הסכומים המוענקים על-ידכם לסטודנטים באוניברסיטת בר-אילן, ומה הוא הסכום הניתן לסטודנטים מאוניברסיטאות אחרות?

3. מה הוא הסכום המוקצב על-ידי משרדכם לסטודנטים מעוטי יכולת בכלל האוניברסיטאות?

תשובת סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. משרד הדתות לא מעניק מלגות לסטודנטים, אלא תומך במוסדות המלמדים תורה ועונים על הקריטריונים של המשרד. בהתאם לכך, המשרד תומך בכולל באוניברסיטת בר-אילן ובמדרשה לבנות במקום.

2. התמיכה בהתאם למספר התלמידים כפול התעריף.

3. כל מוסד מעין מוסדות אלה שיעמוד בקריטריונים ויוקם בכל אחת מהאוניברסיטאות האחרות או בכל מקום אחר יוכר על-ידי משרד הדתות.

אין קשר בין התמיכה למוסדות על-ידי משרד הדתות לבין היות הסטודנטים מעוטי יכולת.

ציון תאריכים לוועידים על מצבות

חברת הכנסת ע' מאור שאלה את השר לענייני דתות ביום כ"א בתמוז התשנ"ח (15 ביולי 1998):

על-פי הידוע לי, אוסרת חברה קדישא את כתיבת תאריכי הלידה והפטירה של הנפטר בספרות, ומתירה לכתוב על המצבה באותיות עבריות בלבד.

רצוני לשאול:

1. האם המידע נכון?

2. מדוע לא תוכל משפחה לציין גם את התאריכים הלוועזיים של הלידה והפטירה של יקירה?

תשובת סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. לא, במרבית בתי-העלמין בישראל רושמים גם תאריכים לוועזיים על המצבות, להוציא בתי-עלמין ותיקים שנוהגים להקפיד על התאריך העברי בלבד.

2. הנושא טופל הן על-ידי בית-המשפט והן על-ידי בג"ץ. הפסיקה האחרונה בנושא היא של בית-המשפט המחוזי, שפסק, כי במצב הנוכחי החברה קדישא בראשון-לציון אינה חייבת לרשום רישום לוועזי על המצבה. זאת בשל הסמיכות לבית-העלמין חולון, המתיר רישום זה, ובשל האפשרות לקבורה שלא על-פי מנהג ישראל.

בית-הקברות המוסלמי בהוד-השרון

חבר הכנסת י' יהב שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ח בתמוז התשנ"ח (22 ביולי 1998):

בעיתון "אלסנארה" מיום שישי, 3 ביולי 1998, הופיעה כתבה, ובה מתואר מצב קשה של בית-הקברות המוסלמי בהוד-השרון המשמש כמזבלה וכחניון לרכבים.

רצוני לשאול:

1. האם המצב המתואר נכון?

2. אם כן – האם יעשה משרדך ומייד לתיקון המצב ולשמירה על המקום וקדושתו?

3. מה הוא מצב בתי-הקברות הנטושים מאז 1948, והאם פועל משרדך לשמירה על קדושתם של מקומות אלו?

תשובת סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. לא ידוע לנו ולרשות המקומית על בית-עלמין מוסלמי בהוד-השרון.

יש נוהל קבוע במשרד הדתות, ולפיו בכל פנייה של פגיעה בבית-עלמין שקדם לקום המדינה הנושא נבדק ומועבר לטיפול מינהל מקרקעי ישראל, בהתאם להוראות הקרן לטיפול בנכסי נפקדים.

קבר שמואל הנביא

חבר הכנסת ר' פנחסי שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ח בתמוז התשנ"ח (22 ביולי 1998):

הובא לידיעתי, כי באזור קבר שמואל הנביא השתלטו זרים על שטח, גידרו אותו והציבו בו קרוונים. עוד נאמר לי, כי הפולש עוסק בפעילות מיסיונרית ואף הטביל אדם יהודי לנצרות.

רצוני לשאול:

1. האם ידוע לאנשי משרדכם על כך?

2. אם כן – במה דברים אמורים?

3. מה ייעשה בנדון?

תשובת סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בשטח אתר קבר שמואל הנביא לא הוצבו קרוונים על-ידי זרים ואף לא גודר שום שטח על-ידי זרים.

2. לא ידוע לממונה על אתר הקבר על פעילות מיסיונרית באתר.

היו"ר ל חזן:

אני מודה לסגן השר, שכבר ירד וכנראה הלך הביתה.

הצעה לסדר-היום פעילותה של משטרת התנועה הארצית ומספרן העולה וגובר של תאונות הדרכים

היו"ר ל חזן:

בנדיבות לב גדולה של סגנית מזכיר הכנסת, השר קהלני ייתן תשובה על הצעתו של חבר הכנסת אופיר פינס, ואז נעבור לשאלות. הצעה לסדר-היום מס' 5008, בנושא: פעילותה של משטרת התנועה הארצית ומספרן העולה וגובר של תאונות הדרכים.

קריאה:

לא הצגת את הנושא.

היו"ר ל חזן:

הנושא הוצג, אדוני. עכשיו תשובה והצבעה.

דוד צוקר (מרצ):

לפי דעתי, תשובה תמציתית – – –

היו"ר ל חזן:

חבר הכנסת צוקר, זה לא ישנה את העובדה שהנושא שלך הוא הסעיף האחרון בסדר-היום.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, חבר הכנסת פינס, לעניין ההצעה הדחופה שלך בנושא המחדלים בפעילות מתנ"א – משטרת התנועה הארצית – והעלייה במספרן של תאונות הדרכים:

1. הדברים ששודרו בכתבה ונאמרו על-ידי סגן-ניצב גמלאי נתן קפנר, כאילו יש מכסה לכל שוטר שלא לחזור בתום יום עבודה עם פחות מעשרה דוחות – אינם נכונים.

2. לא קיים ויתור על דוחות לפרוטקציונרים למיניהם. במקרה שהוזכר – אלי אוחנה – רשיונו של הנהג נשלל שלילה מינהלתית ל-30 יום. לאחר עשרה ימי שלילה, פנה אוחנה לבית-המשפט. השופט מצא טעם לפגם בכך שהשימוע שנעשה לאוּחנה לא נערך בכתב אלא בעל-פה, ולפיכך הוא, השופט, החזיר את העניין למתנ"א על מנת לערוך שימוע חוזר, והפעם בכתב. הקצין שערך את השימוע, על-פי שיקול דעתו ועל-פי הדברים ששמע מאוּחנה, החליט להחזיר לו את הרשיון.

הדבר לא מונע את הזמנתו לדין של אוּחנה בגין המקרה והעונש שיוטל עליו על-ידי בית-המשפט.

3. לגבי שימוש בניידות ברכבי שירות – מדובר ברוב המקרים בקציני מתנ"א, והרכב ניתן להם באישור סמפכ"ל. לא כל הרכבים משמשים כרכבי שירות. יש כאלה שבסוף היום מחנים אותם בתחנת המשטרה, ובמהלך היום הם משמשים לעבודה. כל מקרה נבדק לגופו של עניין לפי דרכי העבודה והמערכת ולא על-פי צורך הקצין.

אני רוצה לומר לך, שבסוגיה הזו אני עושה גם בדיקה עם צוות שלי על מנת לבחון את העניין.

4. הטענה כאילו האכיפה אינה יעילה או אינה נכונה, אין לה על מה לסמוך. שוטרי מתנ"א מונחים לעבוד באותם מקומות שבהם אירעו יותר תאונות באותם ימים ובאותן שעות. המעקב אחר התאונות הוא ממוחשב, ומעת לעת משתנות התוכניות ומשתנים קטעי הפיקוח והאכיפה, בהתאם למפת התאונות. עוד אציין, כי מרכיב נוסף בתוכנית מחשב זו הוא העומס בכבישים: יותר משטרה נשלחת לכבישים שבהם יש לא רק יותר תאונות אלא גם יותר תנועה.

אני מציע לך, חבר הכנסת פינס, לנסוע לבית-דגן לראות את אגף התנועה החדש שהקמנו. השקענו בזה הרבה מאוד מיליונים. הנושא הזה ממוחשב ושולט על כל ציר במדינת ישראל. בלחיצת כפתור אתה מקבל נתון על פצועים, על הרוגים, על סוג התאונות וכן הלאה. האגף הזה מוכיח את עצמו מיום ליום. זה דבר חדש שהוקם, וכל בית-דגן הפך להיות מרכז האגף.

מטרת האכיפה אינה להכניס כסף לקופת המשטרה, מאחר שהכסף נכנס לקופת המדינה, ואתה יודע את זה. הלוואי שהיו נותנים לנו 50% מהכסף.

היו"ר ח' דיין:

10%, למה 50%?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אז הייתי יכול לשים מצלמות בכל הצמתים והייתי יכול לעשות עוד כמה דברים חשובים, אך ורק למניעת תאונות דרכים.

שוטרי אגף התנועה עושים לילות כימים בעבודה אחראית ומסורה, וחבל שכתבה של אדם ממורמר, שקושר את הדבר הזה אל תאונות הדרכים, גרמה עוול לשוטרי משטרת התנועה.

חבר הכנסת פינס, ראיתי את הכתבה הזאת. היא היתה בנויה בצורה חד-סטריית, וחבל שזה כך. אני אומר לך כאחד שמסתובב באגף התנועה ומקבל דיווחים, שאגף התנועה בסך הכול נמצא כרגע בהמראה. הוא אגף חדש, אבל כל רכבי השיטור של התנועה נמצאים תחת שליטה אחת, שליטה מרכזית על כל מה שקורה במדינת ישראל. כל החומר, כל המידע נמצא במקום אחד.

במחצית הראשונה של 1988 נפגעו 24,982 איש בתאונות דרכים. סוגי הנפגעים העיקריים הם: הולכי רגל – נפגעו 2,149. שים לב למספר הגדול של הולכי הרגל שנפגעו, דבר שלא נמצא במודעות של הציבור הישראלי. נהגי רכב – 10,500; נוסעי רכב – 8,781; רוכבי אופנוע – 2,094; רוכבי אופניים – 285.

ההרוגים מתחילת השנה: הולכי רגל – 96; נהגי רכב – 64; נוסעי רכב – 48; רוכבי אופנוע – 21; רוכבי אופניים – 16. מבחינת האחוזים, מבין ההרוגים – 39% הם הולכי רגל, 26% נהגי רכב, 20% נוסעים בתוך רכב, 8% באופנועים ו-7% באופניים. עד היום, לצערנו ולדאבונו, נהרגו 245 אנשים בתאונות דרכים.

אם אתה רוצה לדון בזה בוועדה, אין לי בעיה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ועדת הפנים.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אין בעיה, ועדת הפנים.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לשר המשטרה. מה אדוני השר מציע?

קריאה:

השר אמר ועדת הפנים.

היו"ר ח' דיין:

ובכן, חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. אפשר להצביע.

הצבעה מס' 16

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 13

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

בעד – 13, אין מתנגדים, אין נמנעים. ובכן, ההצעה עוברת לוועדת הפנים.

שאלות ותשובות

היו"ר ח' דיין:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא: שאלות לשר לביטחון פנים. בבקשה, אדוני.

ביקורי חברי כנסת בבתי-כלא

חבר הכנסת ה' מחאמיד שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ט בחשוון התשנ"ח (19 בנובמבר 1997):

זה יותר משנה סובלים חברי הכנסת מהנוהל הנהוג בביקורים בבתי-הכלא, שלפיו חבר כנסת יכול לבקר שלושה אסירים ביטחוניים בלבד, וכל אחד לחוד. הדבר גורם סרבול, טרחה ואיבוד זמן של נבחר ציבור.

רצוני לשאול:

1. מה היא הסיבה להנהגת הנוהל הזה כלפי חברי הכנסת?

2. האם נשקל לבטל נוהל זה?

חבר הכנסת ה' מחאמיד שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"א בתמוז התשנ"ח (15 ביולי 1998):

מאז תחילת כהונת כבודו כשר לביטחון פנים אני עד להתנסויות לא נעימות בביקורים שאני עורך בבתי-הכלא. הדבר נובע מהוראות משרדך להנהלות בתי-הכלא, שלא לאפשר לחברי כנסת לבקר יותר משלושה אסירים, וכל אחד לחוד.

רצוני לשאול:

1. מה הוא הטעם להוראות אלה?

2. האם אין בהוראות משום הכבדה ובזבוז זמן של חברי הכנסת המבקרים?

3. האם נשקל לבטלן?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

אין מבחינת שירות בתי-הסוהר מניעה כי חברי כנסת ייפגשו עם כלואים ככל שיחפצו במספר הגיוני על-פי אישורים מטעמי, לאחר התייעצות עם שירות בתי-הסוהר, ובלבד שיעשו זאת פרטנית, ולא בקבוצות.

פעילות גורמי ביטחון פלסטיניים בירושלים

חבר הכנסת ר' זאבי שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ג בטבת התשנ"ח (21 בינואר 1998):

התקשורת מדווחת על פעילות גורמי ביטחון פלסטיניים בתחומי העיר ירושלים (הידיעה מצ"ב).

רצוני לשאול:

1. האם ידוע לך הדבר?

2. מה נעשה כדי להפסיק את הפגיעה הזאת בריבונות ישראל בירושלים?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

1. אכן, היה ידוע על פעילות גורמי ביטחון פלסטיניים בירושלים.

2. כל אימת שהגיע מידע זה לידיעת משטרת ירושלים, טופל הדבר בחומרה כדין.

היו"ר ח' דיין:

שאלה נוספת.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, אדוני השר, את השאילתא הזאת הגשתי בינואר, ואנחנו בסוף יולי. מטרתן של שאילתות היא – במקום להגיש הצעה לסדר-היום בצורה מסורבלת, לנסות "לדחוף" עניין. אז אם לוקח חצי שנה לקבל תשובה – ראיתי שהשבוע ענית מהר מאוד למישהו שמתחיל ב"אבו". אני מחליף את השם שלי ל"אבו פלמ"ח", ואולי אקבל את התשובות יותר מהר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני לא יודע למה כרגע זו התשובה. עד היום מתחילת השנה עניתי על בין 400 ל-500 שאלות. אני לא יודע למה דווקא השאלות שלך התעכבה. ברשותך, אבדוק מה קרה.

רחבעם זאבי (מולדת):

עובדה שהגשתי ב-21 בינואר ועכשיו 27 ביולי.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מוכרח לומר, שאני לא יודע לומר לך מה קרה. עניתי על מאות שאלות, אני עונה פה על הכי הרבה שאלות, תראה על כמה שאלות אני מתכוון לענות בערב הזה, וזו בערך מכסה שבועית.

רחבעם זאבי (מולדת):

לא אמרתי שאתה לא עונה לאחרים, אתה לא עונה לי כי השם שלי לא "אבו".

השר לביטחון פנים א' קהלני:

סגנון ההקנטה מוכר לי וגם אני יודע להקניט אם אני צריך. אין לי כל צורך להתעמת אתך בנושא הזה. אני מתנצל בפניך אם זה מה שקרה, אבל תן לי לבדוק את הסיבה.

בדיקת אירוע של תקיפת בחורי ישיבה ביחשלים

חבר הכנסת י' וקנין שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ט בשבט התשנ"ח (25 בפברואר 1998):

במענה על שאלתא של חבר הכנסת גפני מ-14 בינואר 1998 השבת, כי באירוע בגבעת-שאול – שם תקפו בריונים בני ישיבה – "התוקפים היו עם כיפות שחורות". בדיקת "יום ליום" העלתה, שהנתון הזה לא נכון והתוקפים היו גלויי ראש, למעט אחד שחבש כובע גרב, והשוטרים שהוזעקו לא פגשו כלל בתוקפים.

רצוני לשאול:

הייבדק המקרה שוב?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל ונמסר לי כי:

א. לגבי האירוע המוזכר בשאלתא, אותרו ונחקרו ארבעה חשודים. החשודים בתקיפה לא חבשו כיפות, אך שניים מהם מוכרים כ"שבאבניקים" לשעבר, על כל המשתמע מכך.

ב. הנתון בדבר הכיפות השחורות שניתן בעבר – כנראה טעות בדיווח שהועבר אלי, ואני מצטער על כך.

כניסת פלסטינים לטיולים בארץ ללא אישור כניסה

חבר הכנסת צ' ויינברג שאל את השר לביטחון פנים ביום ב' בסיוון התשנ"ח (27 במאי 1998):

כפי שהתפרסם לאחרונה ב"מעריב" מ-10 במאי 1998, תושבי האוטונומיה הפלסטינית נכנסים לישראל ללא אישור כניסה לטיול באוטובוסים אשר נוהגים בהם ערבים ישראלים.

רצוני לשאול:

1. האם ידוע הנושא למשרדך?

2. כיוון שבין המטיילים עלולים להיות גם מחבלים, אילו צעדים ננקטו בנדון?

חבר הכנסת א' זנדברג שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ד בתמוז התשנ"ח (8 ביולי 1998):

במקומון "בעיר" היוצא לאור בחיפה פורסם, כי מחסומי צה"ל והמשטרה בכניסה לשטחי הרשות הפלשתינית פרוצים, וכי אלפי פלסטינים מגיעים לישראל לטיול בן יום שלא כדין וללא אישור. 1,600 מהם עוכבו בחיפה במועדים שונים, אך פרט לכך לא נעשה דבר.

רצוני לשאול:

האם נעשה ניסיון להחרים את האוטובוסים? אם לא – מדוע?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. מחסומי קו התפר מאוישים, מונחים ובאחריות מלאה של צה"ל/ פיקוד מרכז/ אוגדת איו"ש.

ב. לעתים נתקלת משטרת ישראל באוטובוסים שיצאו מתחום איו"ש לתחומי מדינת ישראל והנוסעים בהם הם פלסטינים ללא אישורי כניסה מתאימים.

ג. היו כמה פניות של משטרת ישראל לצה"ל, על מנת להדק את הפיקוח ואת הבידוק של אוטובוסים היוצאים מאיו"ש, בדגש על אוטובוסים עם מספר צהוב.

ד. האחריות להפעלת המחסומים, לאיושם ולתדרוך החיילים הינה של צה"ל, ועל כן יש להפנות את הסוגיה לצה"ל.

ה. לעצם העניין, נהגי האוטובוסים עברו הליכי רישום ובדיקה, וכן זומנו לחקירה בגין הסעת שב"ח – שהייה בלתי חוקית.

ו. לפי מרחב חיפה, מדובר בכעשרה נהגים וכולם נחקרו.

מאבטחים בבתי-ספר המצוידים בגז מדמיע

חבר הכנסת י' שטרן שאל את השר לביטחון פנים ביום ט' בסיוון התשנ"ח (3 ביוני 1998):

פורסם – הכתבה רצ"ב – כי כ-30% ממאבטחי בתי-הספר מצוידים בגז מדמיע במקום בכלי נשק, מפני שאין להם רשיון להחזקת נשק.

רצוני לשאול:

1. הייתכן שלמאבטחים במוסדות חינוך לא יהיה נשק?

2. אם לא – מה נעשה בנדון?

תשובת השר לביחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. על-פי הנתונים שבידינו קיימים מקרים של שומרים ללא נשק, אך מספרם בהיבט הארצי קטן מ-4%, ולהלן הנתונים: במחוז הצפוני: שומרים עם גז – 0 מתוך 826, 0%; במחוז מרכז: שומרים עם גז – 63 מתוך 642, 9.8%; במחוז תל-אביב: שומרים עם גז – 0 מתוך 610, 0%; במחוז ירושלים: שומרים עם גז – 38 מתוך 420, 9%; במחוז הדרומי: שומרים עם גז – 0 מתוך 455, 0%; במחוז ש"י: שומרים עם גז – 0 מתוך 178, 0%. סך הכול: שומרים עם גז – 101 מתוך 3,131, 3.3%.

ב. חלק מהמאבטחים ללא נשק מהסיבות הבאות: 1. חוסר הקפדה של קב"ט הרשות החתום על הסכם עם חברת השמירה שמתפקידה לספק שומרים מוכשרים עם נשק; 2. בשל המחיר הנמוך שמקבל שומר יש עזיבה גדולה.

ג. גז מדמיע לא עונה על צורכי אבטחה במוסדות החינוך.

ד. הפעולות שנעשו על מנת לוודא שמאבטחים יהיו חמושים בנשק ומאומנים להפעלתו: הועברה פנייה למשרד החינוך האחראי לקב"טי הרשויות שיגבירו את הפיקוח ויפעילו סנקציות הקיימות בחוזה העסקה על מנת לשפר את המצב; וכן ביקורות של המשטרה במוסדות חינוך על מנת לוודא שהשומר עונה על דרישות המשטרה.

כריית חול בלתי חוקית

חבר הכנסת ד' ראם שאל את השר לביטחון פנים ביום ל' בסיוון התשנ"ח (24 ביוני 1998):

הובא לידיעתי, כי תופעת גנבת החול במקומות שונים בארץ הולכת וגוברת. במקומות רבים נגרמים עקב כך מפגעים סביבתיים חמורים.

רצוני לשאול:

1. האם ידוע למשרדך על כך?

2. מה ייעשה נוכח תופעה זו?

3. האם אין מקום לבחון דרכי פעולה מיוחדות למאבק בתופעה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. התופעה ידועה למשטרת ישראל, ולהלן הפירוט לבקשתך:

מרחב לכיש – קיימות תופעות של כריית חול באזור אגם שקמה. בעקבות תלונה שהוגשה בתחנת אשקלון הופסקה עבודתן של שתי חברות, וכנגד בעליה של חברה שלישית נפתח תיק פלילי עקב הפרת צו שיפוטי. נכון להיום הופסקו עבודות כריית החול שהיו ידועות במרחב לכיש.

מחוז מרכז – ידועה התופעה באזור נתניה, והיא מטופלת באופן יסודי על-ידי התחנה. כמו-כן התופעה קיימת באזור מרחב השפלה, בעיקר באזור עיריית יבנה והמועצה האזורית גן-רווה, באזור בסיס פלמחים וחולות יבנה.

מחוז תל-אביב – בתחנת חולון נפתחו שני תיקים ושניהם עדיין בחקירה. בבת-ים נפתח תיק אחד והומלץ לתביעה. לא נראה שמדובר בתופעה במחוז תל-אביב.

מחוז צפוני – התופעה קיימת במחוז הצפוני רק בתחום תחנת חדרה. בשנת 1997 הוגשו 69 תלונות בנושא ונפתחו 15 תיקים פליליים; בשנת 1998 – הוגשו עד עתה שבע תלונות.

2-3. אגף המבצעים מרכז את הטיפול בתופעה.

יש קצין מטה העוסק בנושא איכות הסביבה והוא מתאם את הפעילויות, במידת הצורך, בין המשרד לאיכות הסביבה/ "הסיירת הירוקה" לבין התחנות. יש לציין כי ב-22-23 ביוני 1998 נערכה פעילות כזו באגם נחל שקמה. נעשות פעולות משטרתיות שונות, כגון: הפסקת הפעולה באופן מיידי, תפיסת הכלים העוסקים בעבודה, מעצר הגורמים המעורבים לחקירה, חילוט הכלים – על-ידי בקשה לבית-המשפט לחילוטם על-פי חוק, ותיאום עם המשטרה, נציגי העירייה ונציגי מינהל מקרקעי ישראל, שהקימו צוות חשיבה משותף לצמצום התופעה בנתניה.

הפסקת מסיבות על-ידי המשטרה

חברת הכנסת נ' חזן שאלה את השר לביטחון פנים ביום ט"ז בסיוון התשנ"ח (10 ביוני 1998):

בשנה האחרונה יש תחושה, שהמשטרה מתנכלת למסיבות שבהן מושמעת מוזיקה אלטרנטיבית. לא ברור על סמך איזו מדיניות המשטרה סוגרת מסיבות כאלו, שכן מסיבה ששמה מסיבת אסיד איננה בהכרח בבחינת עבירה על החוק.

רצוני לשאול:

1. מה הם הנהלים המשטרתיים להפסקת מסיבה המונית?

2. מה היא מדיניות המשטרה כלפי מסיבות שהופסקו?

3. מה היא מידת הכוח המופעלת באירועים מסוג זה, והאם יש פיקוח שמונע פגיעה באזרחים שאינם בחזקת חשודים?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

3-1. בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. תנאי מקדמי לקיום אירוע רב-משתתפים תחת כיפת השמים הוא קבלת רשיון על-פי חוק רישוי עסקים. קיום אירוע כאמור ללא רשיון הוא עבירה פלילית.

ב. גם אם ניתן רשיון, וגם אם לא הוגשה בקשה ולא ניתן רשיון, משטרת ישראל תפעל במסיבות לפי סמכותה, כאשר קיים חשש מבוסס שהמסיבות מהוות מוקד לעבריינות סמים, שימוש בסמים וסחר בסמים.

ג. בית-המשפט העליון קבע, כי כאשר הוגשה בקשה לרישוי וקיים חשש מבוסס כי המסיבה תהיה מסיבת סמים, רשאי המשטרה, במסגרת שיקול דעתה על-פי חוק רישוי עסקים, לסרב לתת אישור לקיום המסיבה.

ד. מידת הכוח המופעלת על-ידי משטרת ישראל היא תמיד בהתאם לסמכויותיה הקבועות בחוק, והכול בהתאם לנסיבות המקום והזמן.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה. שאלה נוספת, בבקשה.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, כאשר מדובר במסיבות ברשיון, ויש חשש שיש עבירה פלילית, כיצד פועלת המשטרה על מנת למנוע פגיעה באזרחים שאינם בחזקת חשודים?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני לא בטוח שהבנתי את השאלה שלך. האם מתוך דברייך אני צריך להבין, שהמשטרה פוגעת באלה שאינם חשודים?

נעמי חזן (מרצ):

לא כל אחד מאלפי האנשים הוא חשוד מראש, ועל כן כיצד מבחינה המשטרה בין כאלה שהם אומנם חשודים, ולכן היא עשתה את הפשיטה, לבין אזרחים שהם חפים מפשע?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

במקום שבו יש מסיבה ונכנסים לתוך המסיבה אנשים רבים, סביר להניח שיש כאלה שנושאים אתם את הסמים, וחייבים לבדוק מי אלה שעליהם נמצאים הסמים. לכן המשטרה תעשה בדיקה, אם צריך, לכל האנשים.

רצח חסרי ישע

חבר הכנסת ש' וייס שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ג בסיוון התשנ"ח (17 ביוני 1998):

רצח הוא רצח הוא רצח. אך רצח של חסרי ישע, נשים, ילדים, נכים וקשישים, הוא נורא מכול. תופעת הזוועה של רצח חסרי ישע הולכת וגוברת במקומותינו.

רצוני לשאול:

1. מה הוא היקף התופעה?

2. מה היא מדיניותה של משטרת ישראל למיגור או לצמצום התופעה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

1. ראשית, נתונים: א. בשנת 1997 נרצחו 16 נשים על-ידי בני זוג; ב. בשנת 1997 הוגשו 20,057 תלונות על עבירות אלימות בין בני זוג, מתוכן 14,023 על-ידי נשים; ג. לעניין עבירות נגד חסרי ישע שאינם קטינים: בשנת 1997 נפתחו 620 תיקים בגין עבירות שבוצעו נגד חסרי ישע. אין בידי המשטרה נתונים לגבי מספר מקרי רצח של חסרי ישע.

2. עיקרי מדיניות המשטרה – עבירות אלימות בין בני זוג מטופלות בעדיפות גבוהה ביותר ובחומרה, תוך מיצוי סמכויות המשטרה בתחום העיכוב, המעצר, החקירה וההעמדה לדיון.

בימים אלה נסתיימה עבודת מטה נרחבת, ששמה לה מטרה להגביר את היכולת המשטרתית להילחם בעבירות אלימות בין בני זוג. נתקבלו החלטות הנוגעות להיערכות ארגונית, לטיפול משטרי בעבירות אלו, ובימים אלו משטרת ישראל פועלת ליישומן. נקבע כי בכל תחנת משטרה יהיו חוליות ייחודיות שתמנינה לפחות שני חוקרים ייחודיים לתחום זה, סך הכול 130 חוקרים, שעכשיו הכנסנו רק לצורך הדבר הזה. בתחנות אוכלוסייה ערבית נקבעו תשע חוקרות ערביות.

אני מוכרח לומר לך, חבר הכנסת שבח וייס, אני ראיתי שהבעיה היא קשה מאוד וקשה לנו להתמודד אתה. עשינו שמונה כנסים ארציים בנוכחותי, כאשר ישבנו ושוחחנו עם אנשי הרווחה ברשויות וכל אנשי המשטרה שעוסקים בעניין הזה. מצאנו שבתוך המשטרה יש בעיה של העדר ידיים מקצועיות לטיפול בעניין הזה, ולכן אספנו תקנים שלא היו ברשותנו, אזרחנו אנשים והוספנו, כפי שאמרתי, 130 איש. בכל תחנות המשטרה במדינת ישראל יש אנשים, דבר חדש שלא היה עד היום, חוקרים מיוחדים לנושאי אלימות במשפחה. הם יעברו הדרכה מיוחדת בבית-ספר והם יהיו נגישים לטיפול בבעיות בכל תחנת משטרה במדינת ישראל. הדבר הזה הוא תקדים.

היו"ר ח' דיין:

שאלה נוספת, בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני השר, קודם כול אני רוצה לעודד אותך בפעילות בכיוון זה. יש רושם שאנחנו בקטע הזה הופכים פשוט לחברה ברברית. אני, כמו כל החברים, עוקב שנים אחרי מה שמתרחש, אבל סוג האלימות,

התכיפות שלה, ההיקף שלה, המגוונות שלה והפריסה שלה על פני כל שדרות החברה פשוט מעוררת חלחלה ותחושה של מעבר לחברה ברברית.

השאלה שלי היא, האם על רקע זה לא כדאי לחשוב ברצינות, בין היתר, לחזור לעניין של שוטר או שוטרת המקוף. שוטר או שוטרת המקוף, רצוי מקוף קטן, נמצא בסביבה, מזהה אולי סימנים ראשונים של אלימות, שומע את הדברים, שומע את הנשים, שומע את הרכילות, ויכול להיות שדווקא בקטע הזה השיטה של שוטר או שוטרת המקוף היתה מסייעת לנו לצמצם את הברבריזם המחריד הזה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

הבעיה באלימות בחברה במדינת ישראל, שהולכת וגוברת במספרים שקשה להאמין – היד המהירה שממרת להכות. ניסינו לנתח את התופעה הזאת עם אנשים שעוסקים בתחום הזה, בתחום החברתי, ואני הגעתי לפחות למסקנה, שאלה שנגמרות להם המלים מתחילים להשתמש בידים. הבעיה היא עמוקה, והיא צריכה להיות מטופלת בתחום החינוך, בתחום הרווחה, בתחום משרד המשפטים, על-ידי אותם אנשים שצריכים לקבוע ענישה לאותם אנשים. הדברים האלה חייבים לקבל טיפול עמוק, דנו בזה בוועדות הכנסת והבאתי את זה ברוח ובצורה שאתה אומר.

אשר לנוכחות המשטרה, המשטרה יכולה להגיע מיידית למקום שצריך ולפעמים זה גם מאוחר. יש הרבה מקרים, כפי שאתה מבין – –

שבח וייס (העבודה):

שוטר מקוף הוא כל הזמן.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מייד אגיע לשוטר מקוף. אנחנו מעריכים, שיש 20,000 תלונות, אבל יש כ-200,000 מקרים של אלימות במשפחה במדינת ישראל; 20,000 תלונות מדווחות אלינו. חלק מהתלונות הן תלונות שמשמשות לאחר מכן כבסיס לתביעת גירושין וכן הלאה. הדבר הזה שווה מחקר עמוק לאורך שנים, כדי להגיע לכמה מסקנות מאוד מעניינות, שחלק מהן אני כבר יודע.

אשר לשוטר המקוף, משטרת ישראל הולכת בכיוון חדש, זה נקרא מש"ק – מרכז שיטור קהילתי. זאת נקודת משטרה שנמצאת בשכונה או ביישובים קטנים. מצאתי לנכון שזה מאוד מאוד חשוב, נוכחותו של השוטר במקום הופכת לחלק מהקהילה, ולכן בנינו עד היום, להערכתי, בין 90 ל-100 מש"קים במדינת ישראל. הדברים האלה יקבלו ממד נוסף, ואני הולך להיכנס לכל היישובים הערביים, כאשר יישובים בסביבות 10,000 תושבים שבהם אין אף לא שוטר אחד – אנחנו ניכנס עם מש"קים כאלה לתוך היישובים כדי להגביר את הנוכחות ולהקל על התושבים במידה שהם רוצים סיוע משטרי, לגשת לרחוב השני ולקבל את הסיוע. זה כיוון החשיבה שלנו, הוא נקרא היום מש"ק, ואני חושב שאנחנו נלך ונגדיל אותו, כי זה הוכיח עד רגע זה את היעילות שלו.

טענות תושבי חברון על יחס המשטרה לתלונותיהם

חבר הכנסת ד' אזולאי שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ג בסיוון התשנ"ח (17 ביוני 1998):

מחדשי היישוב היהודי בחברון טוענים, כי המשטרה מזלזלת בתלונותיהם נגד ערבים מפירי חוק, ואף מתעלמת מהוכחות ומתיעוד מעשים כאלו שהם המציאו למשטרה. רצ"ב העתק מכתביהם ובהם תלונות נקודתיות.

רצוני לשאול:

1. האם הפרטים נכונים?

2. הנבדקו טענותיהם?

3. אם כן – מי בדק ומה העלה?

4. מי נשאל כדי לברר את הטענות?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

4-1. בדקתי הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. בעקבות תלונתם של נעם ארנון ורונו כהן נערך בירור של אירועי אותו יום במערת-המכפלה.

ב. מפקד כוח מג"ב שהיה במקום רשם מזכר ולפיו לא היו אירועים חריגים במקום, לא בוצעו עבירות ולא היה עימות בין שוטרים למקומיים.

ג. תחנת חברון פתחה בחקירה, ולצורך כך ביקשה משני כותבי המכתב לבוא לתחנת המשטרה למתן עדויות ולהביא עמם את הצלם שצילם את התמונות ששלחו לתחנה.

ד. חרף פניות חוזרות לשניים, הם לא התייצבו למתן העדות.

ה. בנסיבות אלו, כאשר איש מאנשי המשטרה ומג"ב לא הגישו מסמכים המעידים על ביצוע עבירות במקום האירוע, ולנוכח סירובם של המתלוננים ליתן הודעה, הוחלט על גניזת החומר ללא טיפול נוסף.

לקיחת נשק לצורך בדיקה בליסטית

חבר הכנסת נ' סלומינסקי שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ג בסיוון התשנ"ח (17 ביוני 1998):

המשטרה לוקחת נשק מאזרחים שירו להגנה עצמית לצורך בדיקה בליסטית.

לנוכח הסכנה שבנסיעה ללא נשק באזורים מסוימים בארץ, רצוני לשאול:

1. האם ייקבע נוהל מזורז לבדיקה בליסטית כאשר מדובר בתושבי אזורים מסוימים אשר קיימת בהם סכנה?

2. האם יינתן נשק חלופי למי שנשקו נלקח לצורך בדיקה בליסטית?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

2-1. בדקתי הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. מתן עדיפות לבדיקה בליסטית בתיקי חקירה נקבע הן על-פי חומרת העבירה הנחקרת, והן על-פי הנחיות היחידה החוקרת. גם כיום ניתנת עדיפות לבדיקות נשק של תושבי אזורים מסוימים, אם מתבקשת עדיפות כזאת על-ידי היחידה החוקרת, והבקשה מנומקת בשיקולים של מקום המגורים, אופי העיסוק של מחזיק הנשק וכדומה. אומנם, אף במקרה כזה תיקבע העדיפות לבדיקה על-פי יתר תיקי הבדיקה הממתינים לתורם. ברור שאם תיקי פח"ע או רצח על רקע פלילי טרם נבדקו, יקבלו הם עדיפות מתוך הכרה שסיוע בלכידת העבריינים חשוב לחיי אדם.

ב. לנוכח האמור, לא נראה למשטרת ישראל כי קיים צורך בנוהל מיוחד של מחלקת הזיהוי הפלילי לגבי הבדיקות.

ג. מי שחשוד בעבירה, לא יכול לקבל נשק חלופי.

ד. אם מדובר בנשק צבאי שניתן לאזרח, השאלה צריכה להיות מופנית לצה"ל שמספק את הנשק.

היו"ר ח' דיין:

שאלה נוספת, בבקשה.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אנחנו מדברים כאן בחיי אדם. אנשים באזורים מסוימים, בלי נשק, למעשה אתה מפקיר אותם, וכל המלים: עדיפויות, יחידה, וכל הדברים האלה לא עונים תשובה פשוטה, מה יעשה אותו אדם שלקחו את הנשק שלו ומחזיקים את זה חודש-חודשיים, ואולי הרבה יותר, ובינתיים הוא צריך לנסוע בלי נשק כלל. או שייתנו זירוז לבדיקה הזאת, כדי שלאיש יוחזר הנשק, אלא אם כן החליטו להעמיד אותו למשפט. אם הוא אשם, בוודאי ייקחו לו, אבל לרוב האנשים או ל-95% מהם אין כלל קשר והנשק מוחזר. אז במקום שהוא יוחזר אחרי תקופה ארוכה, או שיהיה נוהל זריז או שייתנו להם נשק חלופי, כדי שיוכלו להגן על עצמם, כי אם, חס ושלום, יקרה משהו והם בלי נשק, מה נגיד להם אז?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מבין את המצוקה שאתה מדבר עליה, אבל משטרת ישראל, כדי לעשות בדיקות – סדרי העדיפויות במשטרה מוכרים, ואני חושב שכאשר נשק צבאי נלקח מאדם, אתה לא יכול לפנות אל המשטרה בעניין הזה אלא לפנות אל הצבא. אני מבין את הבעיה של האנשים שנמצאים ביהודה ושומרון ובחבל-עזה כשהם נשארים בלי נשק, הבעיה מוכרת, ויכול להיות שזה שווה דיון נפרד.

תלונה בגין הסתה והמרדה

חבר הכנסת נ' דהן שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ג בסיוון התשנ"ח (17 ביוני 1998):

בעקבות הפרסום ב"ידיעות אחרונות" על זוג שחויב להתגרש, ידיעה שהתברר שלא היה לה בסיס במציאות, הגיש הרב משה בלוי תלונה במשטרה נגד הכתב בחשד להסתה ולהמרדה. התלונה הוגשה ב-2 במרס 1998 בתחנת הבירה.

רצוני לשאול:

1. האם נחקרה התלונה?

2. מי נחקר בעניין זה?

3. מה העלו הממצאים?

4. מה היו מסקנות המשטרה בתום החקירה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

4-1. בדקתי הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. מתברר כי תלונה מתאריך 2 במרס 1998 לא התקבלה במרחב דן הכולל את העיר בני-ברק; ב. לעומת זאת, הגיעה למרחב דן עדות נוספת בנושא מתאריך 5 באפריל 1998.

נסים דהן (ש"ס):

השאלה היתה לגבי תחנת הבירה. זה לא היה בבני-ברק, ב-2 במרס 1998, זה היה בתחנת הבירה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מייד – – –

נסים דהן (ש"ס):

המעשה היה בבני-ברק, אך התלונה הוגשה בתחנת הבירה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

כן, אבל המקרה היה בבני-ברק, והיו צריכים לבוא למרחב דן.

נסים דהן (ש"ס):

התלונה הוגשה בתחנת הבירה – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לא, לא, אני רוצה לומר לך שהשאלתא שלך מדברת בצורה הבאה: בעקבות פרסום ב"ידיעות אחרונות" על זוג שחויב להתגרש, ידיעה שהתברר שלא היה לה בסיס במציאות, הגיש הרב משה בלוי תלונה במשטרה נגד הכתב בחשד להסתה ולהמרדה.

נסים דהן (ש"ס):

המקרה קרה בבני-ברק והתלונה הוגשה בתחנת הבירה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

הנושא היה בבני-ברק. השאלה שלך היא אם נחקרה התלונה, מי נחקר בעניין הזה, מה העלו הממצאים ומה היו מסקנות המשטרה בתום החקירה. רק רגע, אני מוכרח לבדוק את עצמי.

הנקודה היא, שהנושא הזה הועבר בגלל המיקום למרחב דן. העדות הזאת שקיימת הועברה בימים אלה לטיפול במרחב ירקון, שמערכת "ידיעות אחרונות" נמצאת בתחומו. אבל אתה טוען שהתלונה הוגשה בתחנת הבירה. תן לי לבדוק את עצמי, ואני כבר חוזר אליך.

היו"ר ח' דיין:

שאלה נוספת, בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

אני חושב שכולם ראו את הטעות, אני מצטער, אדוני השר. אני בוודאי לא הטעיתי את אדוני, אני נתתי את הפרטים המדויקים ביותר, ציינתי: אומנם המקרה היה בבני-ברק, אבל התלונה הוגשה בתחנת הבירה בירושלים. אם מישהו חיפש את התלונה בבני-ברק, ודאי שהוא לא ימצא, כי שם לא הוגשה התלונה. אז מובן שלרגע זה, לצערי הרב, אין לי תשובה, האם נחקרה התלונה. התלונה הזאת הוגשה כדן. מי נחקר בעניין הזה – גם לא קיבלתי תשובה, כי אם התשובה היא שלא מצאו את התלונה, אז ממילא אף אחד לא נחקר. מה העלו הממצאים?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

מכאן שלא קיבלת תשובה על השאלתא ואני חייב לך.

כתב אישום נגד עוזי משולם

חבר הכנסת י' וקנין שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ג בסיוון התשנ"ח (17 ביוני 1998):

נגד מר עוזי משולם הוגש כתב אישום בגין העלבת עובד ציבור, בכנותו את השר שחל: "השר לבדחון פנים". לאחרונה, בתוכנית ה"חרצופים" למשל, לעגו לשר דהיום, ומרדכי גילת במאמרו "אנרכיה" לעג לשר, למפכ"ל ולמערכת המשפט.

רצוני לשאול:

1. האומנם הוגש כתב אישום נגד משולם?

2. אם כן – מי התלונן נגדו, ומי קבע שיש להגיש כתב אישום?

3. מדוע לא יוגשו כתבי אישום נגד המעליבים האחרים?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, במסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם שירות בתי-הסוהר, ונמסר לי כי:

1. לפני כשנתיים הוגש נגד עוזי משולם ואנשיו כתב אישום בפ"ע 860/96 של תחנת רמלה – תיק פלילי 555/97 בבית-המשפט רמלה.

בתיק זה הוגשו אישומים מספר כדלקמן: נגד עוזי משולם – בגין שידול להיזק בזדון; בגין איומים נגד מפקדי אגפים בכלא; בגין העלבת עובד ציבור, כנגד השר לשעבר שחל.

נגד חסידי משולם הוגשו האישומים בנושא היזק בזדון, וחמישה מתוך שישה כבר הורשעו; היזק לאגף שבו הוחזקו ולרכוש שנמצא בגן.

המשפט עדיין מתנהל וקבוע להמשך הוכחות.

2. האישום בנושא העלבת עובד ציבור נובע מהעובדה שעוזי משולם כתב מכתב למפקד הכלא ובו נכתב "השר לביטחון פנים, פוליטרוק מושחת הרומס כל חוק", ומפקד הכלא הוא שהגיש על כך תלונה.

ההחלטה בדבר הכנת כתב האישום נתקבלה על-ידי גורמי אגף החקירות ועל דעת המפקדים דאז.

פרסומים בשבועון "קול הצדק והחירות" של התנועה האסלאמית

חבר הכנסת נ' סלומינסקי שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ג בסיוון התשנ"ח (17 ביוני 1998):

בשבועון "קול הצדק והחירות", ביטאונה הרשמי של התנועה האסלאמית של ערביי ישראל, מופיעים ביטויים חריפים נגד היהודים ומדינת ישראל. יהודים מכונים "פרחחים", "מפלצות" ו"צאצאי קופים" ו"חזירים". השבועון, שתפוצתו גבוהה בקרב ערביי ישראל, אף מהלל את ה"שהידים" המתאבדים בפעולות טרור; רצוף בזה צילום הידיעה מ"ידיעות אחרונות".

רצוני לשאול:

אילו אמצעים נשקלים להתמודדות עם עניין זה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי פרסומים שונים אשר פורסמו בביטאון "קול הצדק והחירות" נבחנו בימים אלה בפרקליטות המדינה.

היו"ר ח' דיין:

שאלה נוספת לחבר הכנסת סלומינסקי.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אני שמח, השאלה היא רק איך נוכל לקבל תשובה לאחר בדיקת המשטרה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אין שום ספק – ברגע שתהיה לנו תשובה. אבל כרגע הנושא הזה נמצא בפרקליטות המדינה; היא עוסקת בעניין הזה. כלומר, הנושא הזה שהעלית לסדר-היום נמצא כרגע בבדיקה.

אלימות מילולית בכתוביות על ציוד אישי של שוטרים

חברת הכנסת נ' חזן שאלה את השר לביטחון פנים ביום ל' בסיוון התשנ"ח (24 ביוני 1998):

נודע לי, כי לאחרונה נראו שוטרים וחיילי משמר הגבול בירושלים כאשר על ציודם האישי כתוביות בנוסח "נולד להרוג" ו"אני הלילה".

רצוני לשאול:

1. האם ידוע למשרדך על תופעה זו?

2. אם כן – אילו צעדים יינקטו?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

1. ראשית, אני מצטרף לדעתך ורואה בחומרה תנועת שוטרים כאשר על השכפ"ץ מופיעה כתובית כלשהי, קל וחומר כאשר הכתובית הינה "נולד להרוג". זה מפתיע אותי, אני יכול להביע צער על הדבר הזה; זה חמור ביותר.

2. יועבר מסר ברור לשוטרים המשרתים במג"ב בירושלים על חומרת הכתובית והמזק שבדבר.

כתוספת לנאמר לעיל, ניתנה הוראה על-ידי מפקד מג"ב, ניצב ז'ק דדון, לבדוק את הציוד בכלל, ולקיים הסברה בקרב השוטרים. כלומר, מה שאמרת היה נכון, והם מטפלים בזה במלוא חומרת הדין.

היו"ר ח' דיין:

שאלה נוספת, בבקשה.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אני מאוד מודה לך על התשובה. לצערי הרב, אני מחזיקה בתמונה של אותו שוטר עם אותו שכפ"ץ. אני אבקש לקבל ממך בכתובים, אם אפשר, מה נעשה בעניין בעקבות ההנחיות שלך. תודה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

האם התמונה הועברה אלי?

נעמי חזן (מרצ):

היא בידי. קשה להעביר תמונה בשאלתא.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

תעבירי אותה אלי באופן אישי, בבקשה.

קורס לשוטרות נשואות

חבר הכנסת ח' דיין שאל את השר לביטחון פנים ביום ל' בסיוון התשנ"ח (24 ביוני 1998):

הובא לידיעתי, כי יש עשרות שוטרות צוערות נשואות שאמורות לקבל את דרגות הקצונה בתנאי שיעברו קורס ייעודי של שבעה חודשים.

רצוני לשאול:

1. האם יש סידור לשוטרות אמהות על מנת להשלים את לימודיהן? אם אין – מדוע?

2. מה יעשה משרדך בנדון?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

2-1. בדקתי הנושא עם משטרת ישראל, ואני יכול לומר לך שאין אפליה בין שוטרות לשוטרים בשיבוץ לתפקידים ייעודיים ו/או מינהליים.

לאור העובדה כי קורס מכשיר לקראת ביצוע תפקיד ולשיפור הביצועים בתפקיד, אין הבדל אם בתפקיד משובצים שוטרת או שוטר לצורך ההכשרה, קרי: הם זקוקים בדיוק להכשרה זהה.

יצירת מצב שלפיו שוטרות תוכשרנה בהכשרה שונה מזו של שוטרים תביא בהכרח לכך שהן תוגבלנה באפשרויות השיבוץ בתפקידים ייעודיים, והדבר יביא להפלייתן.

מובן שגם לנושא האמהות אין רלוונטיות לנושא ההכשרה, שכן אין להניח שעצם אמהותן מכשירה אותן לביצוע תפקידן טוב יותר, כפי שבאותה מידה אין להניח שאבהות הגברים מכשירה אותם טוב יותר לתפקיד. ולכן שמורה לאותן אמהות הזכות לפנות לתפקידים מינהליים שאינם דורשים הכשרה ייעודית בת שבעה חודשים, אלא קורס קצר בהרבה.

אני רוצה לומר לך, אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת דיין, כשאתה היית במשטרה – אומנם זה היה לפני הרבה זמן; יש מצב שבו שוטרות מתגייסות לפעילות מבצעית ובתהליך של זמן הן עוברות לתהליך מינהלי, או נמצאות בתוכנית מבצעית וקשה להן בגלל בעיות אובייקטיביות לעשות תפקידים ותורנויות לילה וכן הלאה. המשטרה בסך הכול מתחשבת בהן, אבל בסופו של דבר זה נופל על שוטרים, ויש בנושא הזה גם תלונות מהשטח. אני לא חושב שהמסקנה היא כפי שהסקת, לפי השאלה – שאותן שוטרות נשואות מופלות לרעה.

היו"ר ח' דיין:

שאלה נוספת. אדוני השר. אני התייחסתי בשאליתא ספציפית לצוערות. צוערות הן אותן נשים נשואות שנשואות על הכתף שלהן את התג לפני קצונה, וכדי לקבל את דרגת הקצונה, הן אמורות לעבור קורס קצינות של שבעה חודשים בבית-ספר לשוטרים, וזו אמורה להיות מסגרת סגורה. וכיוון שהן אמורות לוותר על חיי המשפחה בתקופת הקורס, הן פשוט לא ניגשות לקצונה ומוותרות על האפשרות להיות קצינות במשטרת ישראל. לא התייחסתי לשוטרות במשמרות, אלא התייחסתי אך ורק לצוערות.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בהחלט לא התייחסת לזה; אני הוספתי. פשוט נתתי לך מידע נוסף על אחת הבעיות. אכן, אם מישהי רוצה להיות קצינה, היא חייבת לעבור את הקורס. אדם צריך לעבור קורס כדי להיות מוכשר. כדי לעסוק בציבור, כדי לפקד על שוטרים, כדי לקבל תפקידים גבוהים יותר ואחראיים יותר, חייבים לעבור קורס קצינים כמו שהוא, ואני יודע שמתייחסים אליהן בהקלה מעצם זה שהן שוטרות נשואות. אבל בסך הכול, אני לא חושב שיש אפליה בנושא הזה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה.

שוטר שהוגשה נגדו תלונה על אלימות

חברת הכנסת ד' איציק שאלה את השר לביטחון פנים ביום ל' בסיוון התשנ"ח (24 ביוני 1998):

בעיתון "ידיעות אחרונות" בתאריך 10 ביוני 1998 פורסם, כי הוחרם האקדח משוטר שאיים לרצוח את אשתו. אקדחו נלקח בהוראת בית-המשפט, לאחר שהוגשו נגדו על-ידי אשתו תלונות חוזרות ונשנות על אלימות. כמו כן, הורחק השוטר מתחומי עיר מגוריו.

רצוני לשאול:

1. האם המקרה מוכר לך?

2. האם הבעל עדיין משרת במשטרת ישראל?

3. מה הוא הנוהל במשטרת ישראל במקרה שבו מוגשת תלונה בגין אלימות נגד שוטר/ת?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. האירוע ידוע ומוכר, ובפועל הוא מטופל על-ידי המחלקה לחקירות שוטרים.

2. השוטר משרת במחלקת התנועה מחוז דרום, ועדיין משרת ביחידתו.

3. הנוהל במשטרת ישראל במקרה דנן הוא, שכל תלונה מועברת ליחידה לחקירות שוטרים ומטופלת במלואה על-ידם, ואין שום מעורבות של המשטרה בחקירה, כפי שקרה במקרה זה.

נשקו המשטרת של השוטר נלקח בחזרה בהוראת המחלקה לחקירות שוטרים.

תקיפת חפאים בידי מטופלים ובני משפחותיהם

חבר הכנסת נ' סלומינסקי שאל את השר לביטחון פנים ביום ל" בסיוון התשנ"ח (24 ביוני 1998):

בחודשים האחרונים התרבו מקרי התקיפות והאיומים כלפי רופאים בבתי-חולים, וכתוצאה מכך הושבתו, כמחאה, בתי-החולים בארץ.

רצוני לשאול:

1. כיצד מטפלת המשטרה בתופעה ובתוקפים אשר נתפסו על-ידה?

2. כיצד תבטיח המשטרה את שלומם של הרופאים בבתי-החולים ובקופות-החולים ברחבי הארץ?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

2-1. משטרת ישראל מטפלת בעובדי ציבור מאוימים ככלל ובעובדי ציבור העוסקים בתחום הרפואה בפרט.

בוועדה שהוקמה לצורך הנושא של תקיפת רופאים בחדרי מיון – גובשו המלצות בכל תחומי הטיפול המשטרתי חקירות, אג"מ, סיור ואבטחה.

בכל המקרים שהתברר בהם כי היתה תקיפת רופא או איש צוות רפואי התבצע הליך של מעצר ופתיחת תיק פלילי בגין תקיפה.

עלי לציין עוד, כי לפני כשלושה שבועות בערך נפגשתי עם הסתדרות הרופאים, עם ועד הרופאים; ישבנו ודנו בנושאים, והחלטתי על הקמת ועדה שתשב מולם, וינסו לגבש תפיסות מסוימות בתחום היכולת להתמודד עם הבעיה.

מתן ביטחון בחדרי המיון – אחד המקומות שבהם רופאים נפגעים הוא חדרי המיון. החיכוך עם משפחה, שהיא מבוהלת באותו רגע שהיא מביאה אדם פצוע או אדם בצרה, גורם לכך שאנשים תוקפים את הרופאים בחדרי המיון וגם במקומות אחרים.

גיבשנו שאנחנו צריכים לקבוע לעצמנו נהלים. לא נגיע למצב שבו יהיה שוטר בחדרי מיון; מדינת ישראל לא יכולה לעמוד בכך. יש קב"טים של מבצעים. אנחנו ננסה להכשיר אותם, לתדרך אותם ולסייע להם לעשות את העבודה.

דבר נוסף שקבענו: יצירת נל"ן – נקודה לנקודה – בין חדרי המיון לתחנות המשטרה, כדי ששוטרים יגיעו במהרה כשקוראים להם.

פגיעה באתרי ההנצחה ליצחק רבין

חבר הכנסת ר' חג'-יחיא שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ד בתמוז התשנ"ח (8 ביולי 1998):

לאחרונה התפרסם, כי קיים חשש שאנשי ימין קיצוני מתכוונים לפגוע באתרי ההנצחה ליצחק רבין, זיכרוננו לברכה, כמחאה על ביצוע החוק לסילוק סממנים פולחניים סביב קברו של הרוצח ברוך גולדשטיין.

רצוני לשאול:

1. האם קיים מידע במשרדך המחזק חששות אלו?

2. אם כן – כיצד יטפל משרדך בבעיה?

3. כמה אירועים של פגיעה באתרי הנצחה אלו נרשמו במשרדך?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. אין בידי המשטרה מידע קונקרטי, אולם קיימת הערכה לאפשרות פגיעה בקברו של יצחק רבין, זיכרוננו לברכה.

2. ניתנה הוראה לקיים סיורים במקום.

התנהגות אנשי היס"מ ביפו

חבר הכנסת ע' דהאמשה שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ד בתמוז התשנ"ח (8 ביולי 1998):

תלונות רבות מושמעות על התנהגותם של אנשי היס"מ אשר הוצבו ביפו מראשית יוני 1998 למלחמה בפשיעה. נודע לי על הכאתם של שני עורכי-דין יפואים, אבו-רמדאן ודקה, אשר העירו להם על התנהגותם.

רצוני לשאול:

1. האם העניין נבדק?

2. מה ייעשה בנדון?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

1-2. בדקתי הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. שוטרי היס"מ הוצבו ביפו לרווחת התושבים, כדי להפחית ולמנוע פשיעה.

ב. התלונה שהוגשה על-ידי שני עורכי-הדין הועברה למחלקה לחקירת שוטרים שבמשרד המשפטים.

אני רוצה לומר לך, שטוב שהיס"מ נכנס ליפו, למען התושבים. אני מסתובב ביפו, בשבוע הזה ביום שבת אני אהיה ביפו פעם נוספת, יש מצב של חוסר ביטחון לתושבים; אינני מבדיל בין תושבים ערבים ליהודים. עם כניסת היס"מ למקום היא טיפלה בסוחרי הסמים ובכל מיני אנשים שעסקו בפשיעה ובפריצה לבתים, פריצה למכוניות וגנבת מכוניות. כניסת היס"מ גרמה לכך שיש יותר סדר ברחובותיה של יפו.

היו"ר ח' דיין:

שאלה נוספת.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד השר, אני שותף לדעתך שפעילות המשטרה ככל שהיא נוגעת לביעור פשעים היא אכן מבורכת. אנחנו מדברים על פגיעה בעורכי-דין שכל אשמתם היתה שהם העירו לאותם שוטרים כאשר הם פגעו באזרחים תמימים. אני יודע שעד היום הזה נמצאים ביפו אנשי יס"מ ושוטרים נוספים, הם מזיקים לתושבים השלווים. אף אחד לא מתנגד לזה שיטפלו בפושעים, זו מטרה וזו עבודת קודש שצריך לעשות אותה, אבל לא צריך לשפוך את היילוד עם המים. בימים האלה, מרוב הצקה לאנשים ולכלי

רכב ברחובות, יפו התרוקנה, אין שם חיי מסחר, אין שם חיים רגילים, אנשים מדירים את רגליהם מהעיר ולא נכנסים לשם. האם כדי לבער את הפשיעה חייבים לגרום למצוקות גדולות לתושבי העיר? צריך להבדיל בין שני הדברים האלה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חבר הכנסת דהאמשה, ברגע שהוגשה תלונה של עורכי-הדין על השוטרים וזה הלך למח"ש, אין לי יותר מה להשיב לך, כי זה יצא משליטתי והלך למקום שמדינת ישראל החליטה שהוא יכול לחקור בצורה הטובה ביותר.

אני שמח שאתה אומר לי שכל מיני אנשים לא מגיעים למקום, כי כל אלה שהגיעו לשם היו סוחרים סמים או כאלה שצרכו סמים. אני מכיר את יפו טוב מאוד, הייתי ממלא-מקום ראש העיר, אני מכיר את הרחובות ואני הולך לעשות שם סיור רגלי בעוד יומיים, אני חי את המקום. אני אומר לך, שיפו הגדישה את הסאה מבחינת האלימות שהיתה ברחובות שלה, הנושא של סחר בסמים והפשיעה. עצם העובדה שהגיע מפקד חדש, נכנס למקום במרץ נעורים ועשה פעולות, אלה דברים שמביאים ברכה ליפו, תאמין לי. אם אתה רוצה להסתובב אתי ביום חמישי, אתה מוזמן.

חקירת רצח פואז עבאס

חבר הכנסת ע' דהאמשה שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ד בתמוז התשנ"ח (8 ביולי 1998):

פואז עבאס המנוח נמצא הרוג ב-15 בפברואר 1998. ב-9 ביוני 1998 הוגש כתב אישום לבית-המשפט המחוזי בנצרת, (פ 419/98) נגד אדם אחד, באשמת הריגה לפי סעיף 298.

רצוני לשאול:

1. האם מוצתה החקירה עד תום ונודעו כל המעורבים וחלקם?

2. האם הושפעה החקירה מהסכם עם הנאשם?

3. האם היה לכך תקדים בעבר?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בדקתי הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. חקירת רצח פואז עבאס מוצתה עד תום על-ידי יחידת התשאול של היחידה המרכזית במרחב העמקים.

2-3. יש להפנות להתייחסות פרקליטת מחוז הצפון, באמצעות שר המשפטים.

לפני ארבעה ימים הייתי בצפון, תיארו לי את המקרה – זה דבר שהעלית בפני פעמים מספר – ואני חושב שהצוות שעסק בנושא של הרצח ראוי לכל שבח. הוא תיאר בפני את הפעולות שהוא עשה, והייתי מופתע לאיזו רמה של סבלנות, דיוק בפרטים, מעקב, שיטות חקירה הם הגיעו. בסופו של דבר, הם הגיעו אל הרוצח. המשטרה ראוייה לכל שבח.

הי"ר ח' דיין:

שאלה נוספת.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד השר, מדובר במקרה שכולנו יודעים אותו, מקרה שכאב לכל תושבי הכפר והסביבה. הפשע לא התגלה אלא תקופת זמן ארוכה לאחר שהוא בוצע ולאחר שהמשפחה עצמה תרמה רבות לגילוי הפרטים וסיפקה אותם למשטרה. המשפחה חיה את העניין, ומפיהם אני יודע, שאת הפשע לא היה יכול ולא היה מסוגל לבצע אדם אחד, אין ספק שהיו שם שותפים. להשליך את הגופה ממרחק של 5-4 מטרים למקום שבו היא נמצאה לא יכול לעשות אדם אחד, אפילו אם יהיה גיבור ובריא בגופו ובנפשו. מסתבר שיש אנשים, לא אחד ולא שניים, ששותפים להרבה חוליות באותה פשיעה. האם הם נשארו חסינים או שהם לא נחקרו כלל? במקרה הזה הצוות היה מעולה – אני שותף לדעתך שהם עשו עבודה טובה, אין ספק – אבל למה העבודה לא היתה שלמה? למה לא נתפסו כל האנשים המעורבים ולא שילמו על מעשיהם?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חבר הכנסת דהאמשה, הטון של הדברים שלך אינו מוצא חן בעיני. עם כל הכבוד שאני רוחש לך, אתה העלית מעל במת הכנסת את הסוגיה הזאת פעמים מספר. טיפלנו בה, אני באופן אישי בשיחות ובמפגשים, ונתנו לה את מלוא תשומת הלב. מתוך הדברים שלך נשמע, שאתה רוצה להחליף את השוטרים. אם אתה רוצה להחליף את השוטרים, אני מציע לך שתמצא דרך להיות אולי השר לביטחון פנים ותיכנס פנימה לתוך המשטרה.

אתה האשמת אנשים. לא את כל המקרים אני מכיר, אבל במקרה הזה שמעתי פירוט איזו עבודה עשתה המשטרה ותיאור מדויק מה קרה, כולל הודאה של האיש. לכן אני מציע לא להאשים במקרה הזה את המשטרה. חבל לי לשמוע את טון הדברים. הציגו בפני את המקרה הזה במשך 20 דקות בפירוט, כמה כסף הושקע בחקירה הזאת, אילו אמצעים הושקעו, כמה שעות שוטרים הושקעו כדי

למצוא את הרוצח – ומצאו אותו בסופו של דבר. על שאר הדברים אני לא יכול להשיב לך, כי חלק מהדברים חסויים.

חשיפת צינור המוביל הארצי בעקבות גנבות חול

חבר הכנסת נ' סלומינסקי שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ד בתמוז התשנ"ח (8 ביולי 1998):

ב"הארץ" מ-15 ביוני 1998 נמסר, כי בעקבות גנבת חול בהיקף נרחב באזור שבו עובר צינור המוביל הארצי במישור החוף נחשף הצינור אל פני השטח, דבר הגורם לסיכון עורק המים היחיד אל הנגב ומקל מאוד על מי שירצה לפגוע בו.

רצוני לשאול:

אילו אמצעים ינקוט משרדך להגנה על הצינור מפגיעות ולהפסקת גנבת החול?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חבר הכנסת סלומינסקי, אני רואה שאתה פעיל מאוד. מזל שאתה מגיש שאילתות, אחרת לא הייתי מקבל משכורת.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

יש לי עוד שתי הצעות לסדר-היום.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אתה חבר כנסת צעיר ועוד נכונה לך תקופה ארוכה להגיש בה שאילתות רבות.

בדקתי הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. גנבת החול לא חשפה את המוביל הארצי אלא קטעים מקו הקולחין, מי בויב מטוהרים להשקיה לנגב.

ב. תלונות שהוגשו על-ידי חברת "מקורות" במשטרת רחובות טופלו במהירות וביעילות.

ג. נערך דיון אצל המפכ"ל, עם חברת "מקורות", וגובשו דרכים להתמודד עם הבעיה.

ד. תחנת רחובות בשיתוף חברת "מקורות" פועלות באופן ספציפי לטיפול בבעיית קו הקולחין.

ה. מדור סיור, קמ"ט לאיכות הסביבה והמשרד לאיכות הסביבה פועלים בשיתוף עם תחנות המשטרה, בצורה אינטנסיבית, למנוע גנבות חול בכל מישור החוף.

גנבות החול בישראל הן בעיה קשה, אנחנו מודעים לה. יש כרגע מארבים בשטח, המשטרה מסתובבת. בסך הכול נתפסו כמה גונבי חול. לדאבוננו, התופעה קיימת.

אשר למים, כפי שנאמר לך, אלה מי קולחין.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

זה גורם תאונות.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אנחנו יודעים את זה, זו בעיה קשה.

אי-טיפול בתלונות אזרחים במשטרת נווה-יעקב

חבר הכנסת נ' דהן שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"א בתמוז התשנ"ח (15 ביולי 1998):

לפי "כל העיר" – רצו"ב הידיעה – הופתעה המשטרה לגלות, כי 700 תיקי חקירה פתוחים התגלו בתחנת נווה-יעקב. בעבר טענו, כי עשרות תלונות אברכים מרמות על פגיעות בהם לא מטופלות, והמשטרה באמצעותך דחתה את תלונותינו.

רצוני לשאול:

1. האם בין 700 התלונות מצויות אותן עשרות שהוגשו על-ידי אברכי רמות?

2. אם כן – האם כעת הן יטופלו?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

2-1. בדקתי הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. בעקבות שינוי מבנה במחוז ירושלים, נוצר פער של טיפול בתיקי חקירה.

ב. הפער היה נקודתי לאורך חודש אחד בלבד.

ג. במשך החודש האחרון טופלו מרבית התיקים על-ידי תגבור התחנה בחוקרים וקצינים.

חבר הכנסת נסים דהן, בימים האלה עשינו שינוי גדול בירושלים, כל הפריסה בה שונתה. הזזנו תחנות משטרה ובנינו מרחבים חדשים שנקראים תחנות אזוריות. מפקד המחוז מסביר כאן, שבחודש של התזוזות היתה נפילה בטיפול במקרים. משטרת ירושלים קיבלה לאחרונה הרבה חוקרים, ואני מקווה שדברים כאלה לא יקרו פעם נוספת.

היו"ר ח' דיין:

שאלה נוספת.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, מתשובתך – אני נוטה לקבל אותה כעובדה – מסתבר, שאותם 700 תיקים שלפני נתגלו פתוחים וללא טיפול, זו רק תוצאה של ארגון של החודש האחרון.

תרשה לי, אני גם צירפתי לאדוני את הכתבה בעיתון שעליה אני מסתמך. בכתבה נאמר במפורש, שראש אגף החקירות, ניצב-משנה שאול נעים, הורה לבדוק כיצד נותרו בתחנת צפון של המחוז, הווי אומר נווה-יעקב, 700 תיקי חקירה פתוחים, שכמעט שלא טופלו. מהכתבה עולה, שהיתה שם כנראה הזנחה.

אני רוצה להחזיר את אדוני, ברשותך – ואני מבקש את סליחתך מראש, אדוני – שנה אחורה, כשעמדנו פה חברי ואני וביקשנו והתחננו: אדוני השר, תושבי רמות החרדים מגישים תלונות ויש להם הרגשה שלא נעשה בהן כלום. דרך אגב, את התלונות הגישו בנווה-יעקב. ואדוני אמר: תפסיקו, אל תבלבלו את המוח. מדובר על שניים-שלושה מקרים, הם נחקרו, הם טופלו, אין עוד. בשאלתא חוזרת

אמרתי: אדוני השר, מדובר על עשרות תלונות, שלדעת התושבים, הרגשה פנימית שלהם, לא עושים אתן כלום. והיום יצא המרצע מהשק. 700 תלונות בנווה-יעקב, 700 תיקים. אולי זאת ההזדמנות לבדוק אם מתוך 700 התיקים שלא טופלו, גם אותן תלונות שחברי ואני ביקשנו: אנא תטפלו בהן.

מדובר בקבוצת פרחחים שמטילה את אימתה על התושבים; התושבים מגישים תלונות ויש להם הרגשה שהעניין לא מטופל. מתברר שהם צדקו – 700 תיקים שכבו, ואף אחד לא עשה אתם דבר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חבר הכנסת דהן, אני מבטיח לך באופן אישי לדבר עם המפכ"ל בנושא הזה.

חקירת הפגיעות במוסדות לימוד חרדיים בקריית-אתא

חבר הכנסת י' וקנין שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"א בתמוז התשנ"ח (15 ביולי 1998):

לפי "יום ליום", א' בתמוז התשנ"ח, 25 ביוני 1998, פרצו בני נוער ביום שבת לתלמוד-תורה בקריית-אתא, השחיתו ציוד, חיבלו במבנה וציירו סממאות. לפני כחודשיים אירע מעשה דומה בבית-הספר "בית-יעקב" בעיר. רצוף בזה צילום הידיעה.

רצוני לשאול:

1. האם נחקרת הפגיעה במבני התלמוד-תורה?

2. האם נחקרה הפגיעה במבני "בית-יעקב"?

3. אם כן – מה העלו החקירות בשני המקרים?

4. האם נחקרו המקרים האחרים?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי:

1. המדובר בגרימת נזק בתוך בית-ספר.

2. האירוע נחקר ביחידת הנוער של תחנת זבולון. בגין האירוע נחקרו ועוכבו כמה חשודים.

3. בשלב זה החקירה נמשכת ועדיין אין גילוי של מבצעי העבירה.

האזנה לשיחות חשודים ועורכי-דינם

חבר הכנסת נ' דהן שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"א בתמוז התשנ"ח (15 ביולי 1998):

לאחרונה התברר, כי המשטרה הקליטה שיחת עורכת-דין – שנעצרה לאחר מכן כחשודה בסיוע לרצח – עם לקוחה.

לנוכח זכויות האזרחים המוסרים סודותיהם לעורכי-דינם, רצוני לשאול:

1. האם אכן הוקלטה השיחה?

2. אם כן – מי החליט על כך?

3. האם שיחות עצורים הנפגשים עם עורכי-דינם מוקלטות?

4. מה היא המדיניות בעניין זה?

שר לביטחון פנים א' קהלני:

1. ההנחה ביסוד השאילתא, שלפיה הוקלטה שיחה בין עורך-דין ללקוח, אינה נכונה.

2. לא נעשתה כל האזנה לשיחות חסויות של עורכי-דין.

3. שיחות עצורים עם עורכי-הדין המייצגים אותם – לא מוקלטות.

4. השיחה בין עורך-דין ללקוח הינה חסויה ולא מוקלטת.

חקירת התקפות על הציבור החרדי

חבר הכנסת י' וקנין שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"א בתמוז התשנ"ח (15 ביולי 1998):

ב-3 ביוני 1998 אמר חבר הכנסת הלפרט בכנסת כך: "הרב יד"ל הותקף בימים האחרונים על-ידי נהג מונית בעיר, בבעיטות ובמכות בכל חלקי גופו, בליווי איומי רצח כלפי הציבור החרדי בחיפה. גם כאן הוגשה תלונה למשטרה, וכן להנהלת התחנה ולמשרד התחבורה".

רצוני לשאול:

1. האם חקרה המשטרה מקרה זה?

2. אם כן – מה העלתה החקירה?

חבר הכנסת ד' אזולאי שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"א בתמוז התשנ"ח (15 ביולי 1998):

נודע לי, כי ביום שלישי, א' בסיוון התשנ"ח, 26 במאי 1998, הותקף הרב צמ"פ, אברך המוסר שיעור קבוע בשכונת חליסה בחיפה, כאשר צעד על גשר חליסה אל ביתו שבשכונת הדר-הכרמל. שני בריונים חבטו בחוזקה בעורפו, קראו לעברו קריאות גנאי בגנות הציבור החרדי וברחו.

רצוני לשאול:

1. האם נחקר המקרה?

2. אם כן – מה העלתה החקירה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. בדקתי הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי השאילתות אכן מתייחסות לאותו אירוע.

ברישומי מרחב חיפה לא נמצא רישום על אירוע זה לא בחקירות ולא ביומן הסיוור. ככל הנראה לא הוגשה כל תלונה במשטרה. לכשתוגש, תפתח המשטרה בחקירה כמתחייב, שכן הפרטים כפי שהם עולים מהכתבה, אין בהם די לזיהוי של הרב הנפגע.

הצעות לסדר-היום

הניסיון הכושל לפיצוץ מכונית תופת בירושלים

היו"ר ח' דיין:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום – הצעות לסדר-היום מס' 5040, 5043, 5047, 5052, 5056, 5057, 5059, 5068, 5077, 5092 ו-5098: הניסיון הכושל לפיצוץ מכונית תופת בירושלים. ראשון הדוברים – חבר הכנסת עוזי ברעם. שלוש דקות לכל דובר. בבקשה.

עוזי ברעם (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, רבותי חברי הכנסת, ירושלים עיר למודת פיגועים – פיגועים שליוו אותה קודם קום המדינה, אחרי קומה, ובשנים האחרונות.

תושבי ירושלים חיים בגאווה, אבל גם לא במעט חשש, והפיגועים שנפלו עליהם על-ידי בני עוולה בשנת 1996 פגעו קשה בחיפיוק הביטחוני ובהרגשת הביטחון האישי. לכן הפכה ירושלים להיות עיר שבה משטרת ישראל וגם צבא-הגנה לישראל מגייסים את כל יכולתם על מנת למנוע פיגועים.

ביצוע הפיגועים בירושלים, באופן יחסי למקומות אחרים בארץ, אינו קשה, משום שירושלים חשופה מצדדים רבים, ועם כל המחסומים שמוצבים, עדיין הדרכים פנויות, ולכן דרושה גם הסתכלות ביטחונית, שהפעם הזאת היא לא עמדה במבחן. היא לא עמדה במבחן, ואפשר לומר: שמע, אדוני חבר הכנסת, כאשר כל כך הרבה מחשבות יש על פיגועים, אי-אפשר למנוע כל פיגוע. אבל העובדה היא, שכאן, אומנם בצורה פרימטיבית, באופן יחסי, יכול היה להיגרם אסון גדול מאוד בירושלים, וכתושב ירושלים שיכולים הוא או ילדיו או חבריו לעבור באותו מקום באותה שעה, אני חש אותה הרגשה שחשתי במחנה-יהודה, במדרחוב ובכל מקום אחר.

אבל אני לא יכול להסתכל על העניין רק בצורה של אדם ירושלמי שמסתכל על פיגוע. אני מאוד מודאג ממה שקורה. יכולים רבים לומר: תראו, זה מוכיח שלא יכול להיות שלום; זה מוכיח שיש גורמים בעולם הערבי שלעולם לא ישלימו עם קיומנו. אבל כל פעם שזה קורה אני חושב, הרי מה שאנחנו צריכים לעשות – אנחנו צריכים להוריד ככל האפשר את מפלס האלימות והאי-אמון בחברה הערבית כלפינו.

אני אומר: אם יש תשובה אמיתית, התשובה היא שלום. אני מסתכל לפעמים עליך, אדוני השר קהלני, ואני מקווה שתמשיך לתרום את מה שאתה מנסה לתרום למען השלום, כי רק בשלום יש ביטחון שבחברה הערבית יהיו גורמים שיקיאו מתוכה גורמים כאלה.

אני לא משלה את עצמי לגבי הזמן של "גר זאב עם כבש", אבל בצד הדאגה הביטחונית הקיימת יש לי גם תקווה מדינית שאני מאוד מקווה שהיא אכן תתגשם.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת עוזי ברעם. אני מזמין את חבר הכנסת רחבעם זאבי, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-בראש, חברי הכנסת הנוכחים, ג'לאל עבד-אל-רחמן רומאנה התכוון לפוצץ מכונית תופת בטבורה של ירושלים, כפי שעשו חבריו לפני שנה בשוק מחנה-יהודה ובמדרחוב בן-יהודה, וכפי שינסו לעשות חבריו ואחיו בעוד שנה ובעוד שנים, מפני ש"המאבק המזוין הוא הדרך היחידה לשחרור פלסטין והוא, לכן, אסטרטגיה ולא טקטיקה" – זהו ציטוט של סעיף 9 באמנה הפלסטינית – ומפני ש"פעולות הטרור מהוות את הגרעין של מלחמת השחרור הפלסטינית" – סעיף 10 באמנה.

אבל אצלנו מתלבטים ומתחבטים אם ג'לאל נשלח על-ידי ה"חמאס", ואם זה טוב או לא טוב לערפאת. ונניח שזה לא משרת היום את ערפאת, אבל זה היה בברכתו אתמול וזה יהיה בהוראתו מחר. ערפאת היה ונשאר איש דמים וטרור, והוא יודע לשלב את המשא-ומתן המדיני עם פעולות טרור ואיומי הפחדה על היהודים, כפי שהוא יודע להעמיד פנים של מסכן שואף שלום.

הרשות הפלסטינית אומנם גינתה בלשון רפה את כוונת הפיגוע הזה, אבל גילתה הבנה למניעים שהביאו אותו. יש גם יהודים שמגלים הבנה, שהרי אין התקדמות במשא-ומתן וזוהי אולי נקמה על מותו של שריף, שלדעתם דמו על ראשינו. כך נוצרה לה קואליציה מעוותת של מחסלי מדינת ישראל: הארגון לשחרור פלסטין, שרוצה את שחרור פלסטין בשלמותה – סעיף 21 באמנה – יחד עם סהרורי השלום היהודים, שמוכנים להתחסל בשלבים, פעימה אחרי פעימה, עד שיונף דגל אש"ף בקריית בן-גוריון בירושלים, הלוא היא חירבת שיח' באדר – הכפר הערבי שהיה כאן פעם.

מדינה שקולה ואחראית היתה מסיקה מסקנות ברורות ואמיצות זה כבר ולא מחכה לגופות יהודים שרופים ומרוטשים ברחוב יפו בירושלים. היא היתה מפעילה סגר מלא וטוטלי על שטחי יש"ע, לא מתירה את כניסתם של הערבים לירושלים, וגם לא למזרח-ירושלים, ואפילו לא לתפילותיהם על חורבות בית-מקדשנו בימי שישי; לא מאפשרת פעילות מדינית ומשטרתית פלסטינית במרחב ירושלים, פורקת מנשקם את "שוטרי" אש"ף וודאי שלא מוסרת לידיהם את התת-מקלעים "אינגרם" שיובאו ארצה עבורם; מפסיקה את העבודה הזרה הערבית בערינו ובכפרינו, והעיקר – מכריזה שהסכם אוסלו בטל והוא עבר מן העולם מפני שערפאת שיטה בנו ולא עמד בהתחייבויותיו.

אבל אין לנו ממשלה כזאת, אין לנו ממשלה שתעשה זאת. גם ממשלת נתניהו, המתחזית לממשלה לאומית, לא תעשה זאת. הממשלה הזאת עושה התעמלות: מפגינה שרירים ומרפה, מפגינה שרירים ומרפה, ואחזתנו בארץ-ישראל הולכת ומצטמקת עד שלא תהיה לה עוד יכולת הישרדות.

ברשותך, אדוני היושב-ראש, משפט אחרון. אומנם מכונית התופת לא התפוצצה בזו הפעם, אבל צריך לשפוט אותה ולהסיק ממנה לקחים כאילו התפוצצה. התעלמות ממנה היא מדיניות של בנות-יענה הטומנות ראשיהן בחול עד שיעלה עליהן השוחט. תודה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת רחבעם זאבי. אני מזמין את חבר הכנסת ניסן סלומינסקי, בבקשה.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, המכונית בנס לא התפוצצה. נדמיין לעצמנו שהמכונית היתה מתפוצצת, מה היה קורה בארץ. כולם היו מדברים, כולם היו עוסקים בזה, ודאי שהשיחות היו מופסקות, כולם היו מגלים, שוב, את פרצופו המכוער של ערפאת ומה שהוא מייצג. היו מפסיקים להזכיר את המלה "שלום" לאיזו תקופה, עד שהיו שוכחים. אבל, מה אפשר לעשות, במזל, בנס המכונית לא התפוצצה, אז כאילו לא קרה שום דבר. עולם כמנהגו נוהג. פה מדברים מלה, שם מלה וזהו זה.

ג'לאל שבא לפוצץ, אולי הוא לא אשם, כי לא חינו אותו שנים יהודים אפשר וצריך ורוצים לחיות בשלום. כשאנחנו מדברים על תהליך שלום, אין לנו צד שני שמדבר על זה. נסתכל מה קורה בעזה, ברמאללה, בשכם מאז התחיל תהליך השלום. האם מישו מחנך את הילדים למשהו שקרוב לשלום? לא, מחנכים אותם לשנאה, לרצח. כל תרגיל בחשבון זה: שניים מגיבורינו רוצחים יהודים וסך הכול דברים מהסוג הזה. ממשיכים את השנאה ואת הרצח, ואנחנו קוראים לזה תהליך שלום. למה? כי אנחנו הפראירים. אנחנו חושבים, שאם נגיד תהליך שלום ונוותר, אז סימן שבאמת יש תהליך שלום. אנחנו עוצמים את העיניים, מוכנים לעשות הכול, העיקר שנקרא לזה כך, לצערי.

אנחנו רוצים שלום. שלום משיגים על-ידי זה שמוכיחים בשטח, שני הצדדים, שאכן הולכים לשלום. לו היה קם ראש ממשלה אמיץ ואומר: רוצים שלום, אבל בואו ניקח עשר שנים ונראה ששני העמים מחנכים את הילדים לשלום, מחנכים את העם לשלום, ואם אכן זה קורה אז נתחיל לעשות מעשים או דברים כאלה – זה לא קורה. מראש נידבנו את הכול, נותנים את הכול. קוראים לזה שלום, יצאנו ידי חובה, ובצד השני השנאה ממשיכה, הניסיונות ממשיכים. ערפאת לא מנסה כהוא זה להדביר את תשתיות הטרור, ואנחנו ממשיכים לחגוג ולהגיד: שלום.

והנה עכשיו עוד הפעם לוחצים. הקואליציה לוחצת על ראש הממשלה, וגם השר שיושב עמנו פה, לצערי לוחץ על ראש הממשלה: תוותר, תמשיך הלאה. אבל ערפאת לא עשה כלום, אפילו את תשתיות הטרור הוא לא הדביר, אליבא דכל גורמי הביטחון. אז למה אנחנו לוחצים את ראש הממשלה? למה אנחנו ממשיכים הלאה? ככה, כי שלום הוא התקדמות. אם אנחנו לא מוותרים אז אין התקדמות, הכול נעצר. איזה מין טירוף מערכות יש לנו.

בפועל, בצד היהודי אין זקיפות קומה. אחרי המקרה בגוש-קטיף, מה עשינו? כלום, התכופנו. אחרי מקרה המכונית הזאת מתכופפים. אין זקיפות קומה, אין כלום. אי-אפשר להגיד שזה מגיע לנו, אבל זה יגיע עוד הפעם ועוד הפעם כי אין שלום בצד אחד, ובצד השני אין זקיפות קומה. תודה, אדוני.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת ניסן סלומינסקי. ובכן, אדוני השר, אני מזמין אותך להשיב על ההצעות לסדר-היום.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, הנושא שהעליתם על סדר-היום היה בסדר-היום הלאומי לפני ימים מספר, ניסיון הפיגוע ברחוב יפו בירושלים.

בתאריך 19 בחודש הזה בשעה 08:50 בוצע ניסיון פיגוע ברחוב יפו, כ-40 מטר ממפגש יפו-קינג-ג'ורג' במרכז ירושלים. הניסיון בוצע על-ידי תושב השטחים ג'לאל רומאנה מרמאללה, חבר בתנועת ה"חמאס". הנ"ל ניסה, ככל הנראה, להצית פתיל בד באמצעות מציתים על מנת לגרום להצתה של מטען תבערה על בסיס החומרים הדליקים שהיו ברכב. הנ"ל נכווה ואושפז במצב קשה בבית-החולים "הדסה עין-כרם".

אני בהחלט חושב שהיה לנו כאן הרבה מזל בעצם זה שלא התפוצצה המכונית. אני חושב שהיתה פה אצבע אלוהים שמנעה פיצוץ באמצע רחוב הומה ופגיעה באזרחים תמימים.

אין לי שום ספק שהאיש הזה רצה לפגוע ביהודים במרכז ירושלים. אין לי שום ספק שחלק מאלה המפגעים בנו, מטרתם העיקרית לא רק להרוג יהודים אלא גם להרוס את תהליך השלום.

חברי חברי הכנסת אשר מסיקים מתוך כך שצריכים להפסיק את תהליך השלום, אני דווקא חושב בדיוק הפוך. אני חושב שחייבים למצוא דרכים להמשיך את תהליך השלום, ליצור הפרדה בינינו לבינם.

חבר הכנסת זאבי, אתה מדבר על סגירה טוטלית. זאת אומרת, אתה מציע לחזור לגבולות 1967, ל"קו הירוק" ולעשות סגירה.

רחבעם זאבי (מולדת):

בהחלט לא. ליהודים עד הירדן, לערבים רק בשטח שלהם.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אשמח לשמוע פעם את התוכנית שלך, איך עושים דבר כזה. אנחנו כנראה חושבים אותו דבר לגבי הצורך בהפרדה בינינו לבינם.

אני חושב שצריכה להיות טריטוריה שבה הם חיים, הם יעבדו שם, ומי שירצה לעבור לשטחנו יעבור עם פספורט בבוקר, ייכנס באישור שלנו ויעבוד במדינת ישראל.

רחבעם זאבי (מולדת):

ויביא אתו פצצה – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני חושב שחייבים ליצור הפרדה בינינו לבינם. ההפרדה הזאת יכולה להיעשות בתהליך של קביעת שטח להם ושטח לנו. לכן, ממקרה כזה אני דווקא מקיש שצריכים להמשיך את התהליך מתוך כוונה להיפרד, לא מתוך ביטחון ואמונה שהאנשים, חלק מהשונאים שלנו, ישנו את דעתם עלינו. מתוך הנחה שבתוכם יש רוצחים פוטנציאליים רבים מאוד, כאלה שאני לא חושב שבדור הזה נצליח לשנות את תפיסתם כלפינו, מתוך זה אני מעדיף שהם יישארו בשטחיהם, מפני שאני יכול לבדוק ולבקר את אלה שנכנסים אלינו. הססמה: נבלום כל אחד מהם מלהיכנס לתוך שטחנו – אתה יודע שהדבר הזה הוא לא מעשי. היית אלוף פיקוד, אתה מכיר את השטח היטב.

רחבעם זאבי (מולדת):

ועשיתי את זה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

כן, אבל באיזו צורה עשית זאת? התקופה ההיא היתה שונה מעט. היום אתה לא יכול לחסום את כל המדינה. אתה צריך לגייס משטרה כפולה, צבא כפול וכן הלאה וכן הלאה. אני רוצה להיכנס כרגע לפרטים.

רחבעם זאבי (מולדת):

להיפך.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני חושב, שגם אם אתה היית היום בממשלת ישראל, ולא היית רחוק מלהיות חלק ממנה, היית מגיע לאותה מסקנה, שאתה צריך להשקיע כל כך הרבה משאבים, וכך אולי המדינה הופכת להיות עבד לאותן מטרות, ואני לא בטוח שהיא מסוגלת זאת להעמיס על עצמה.

בכל מקרה, אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני בהחלט חושב שהיתה פה, כפי שאמרתי, אצבע אלוהים, ונמנע הפיצוץ. אני מקווה מאוד שנמצא את השיטות הטובות יותר למנוע מאנשים שכאלה להיכנס לתוך שטחנו. תודה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה. מה אדוני מציע?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אם החברים רוצים לדון בכך בוועדה – אין שום בעיה. אני מציע להסתפק במה שאמרתי. אם חברים ירצו לדון בנושא בוועדה – אין לי שום בעיה עם זה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה. ובכן, חבר הכנסת זאבי, האם אתה מסתפק?

רחבעם זאבי (מולדת):

אני בעד דיון במליאה.

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת סלומינסקי?

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

אני בעד דיון במליאה.

היו"ר ח' דיון:

בסדר. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה, יש לך דקה מהמקום. אתה מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת רחבעם זאבי. בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אינני חושב שיש אדם אחד שהיה רוצה, חס וחלילה, שהמכונית ההיא תתפוצץ, או שייגרמו מוות והרס. אבל צריך להתייחס לדברים גם בפרופורציה הנכונה. גם כאשר אין הרים, לא צריך לראות צל הרים כהרים. יש ספק רב אם בכלל המכונית היתה מיועדת להתפוצץ, או היתה מסוגלת להתפוצץ. נשאלת השאלה, למה היא לא התפוצצה, אם בכלל? בצד האחר שומעים, שמדובר באדם שהלך לעבודתו כאשר במכונית היו מכלי דלק, בנזין ומסמרים, כפי שסביר להיות.

בכל מקרה, אני חושב שהמסקנה היחידה שאנחנו צריכים להסיק היא, שעל הממשלה הזאת ועל כל השפויים והאחראיים במדינה ללכת הלאה בתהליך אשר ישים קץ לכל התופעות האלה. התהליך היחיד שיכול לשים להן קץ הוא תהליך השלום, שלום נכון, שלום אמיתי, שלום צודק, שלום אשר ייתן לכל צד את זכויותיו. רק הדרך הזאת תביא את כולנו לחוף הביטחון ולחוף המבטחים, ולא נראה עוד מכוניות, מתפוצצות או ספק מתפוצצות. הדרך הזאת היא הדרך המוצעת. הלוואי שממשלת ישראל אכן תנקוט אותה ותלך בה ארוכות. תודה רבה.

היו"ר ח' דיון:

תודה רבה. חבר הכנסת שבח וייס מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת ניסן סלומינסקי. בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, ביקשתי להסיר את ההצעה של חבר הכנסת ניסן סלומינסקי, מכיוון שחבר הכנסת סלומינסקי מייצג תשעה חברי כנסת. הוא מייצג מפלגה, את המפד"ל, שהיתה פעם גורם מתון, מממן, במרכז החיים הציוניים, במרכז ההגשמה. מאז ההתנחלות חלה שם איזו תפנית עמוקה מאוד של משיחיות מדינית אקטיבית. הוא בא ואומר כאן בעצם – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

מה קרה לכם – – –

שבח וייס (העבודה):

חבר הכנסת זאבי, המפלגה שלי היא המשך ישיר של המפלגה שלי ושל בן-גוריון, שהיה אחד האנשים המתונים ביותר בארץ הזאת.

רחבעם זאבי (מולדת):

במהופך ממפא"י. הלוואי שהייתם מפא"י.

שבח וייס (העבודה):

לו היה בן-גוריון במרכז הזירה אחרי מלחמת ששת הימים, הוא היה מכוון מדינה פלסטינית והיה מעניק לפלסטינים בירה בירושלים, או על-ידה. אתם מזייפים אותו לחלוטין. אבל אני פונה לניסן סלומינסקי.

רחבעם זאבי (מולדת):

בשביל זה בן-גוריון הטיף לטרנספר.

שבח וייס (העבודה):

אוי, באמת, אתם לוקחים את בן-גוריון בתאריכים לא מתאימים. תיקחו אותו על-פי ההתקדמות שלו. תיקח אותו – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני לא יכול להמשיך.

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת זאבי.

שבח וייס (העבודה):

אין לי התנגדות, זה מעניין.

דוד צוקר (מרצ):

אדוני היושב-ראש, האם אתה יכול להפנות את תשומת הלב לשעה המאוחרת?

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת צוקר, יש זמן. עוד מעט תוכל לנוח כל הקיץ.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש לאפשר לי להסיר את הצעתו של ניסן סלומינסקי. אני רוצה לומר, שבן-גוריון – כשהוא כבר היה ישיש, ולא בחיים הציבוריים, אחרי מלחמת ששת הימים – השמיע את העמדות היוניות ביותר. ניסן סלומינסקי, האם אתה חושב שאם נפסיק את התהליך לא יהיו פיצוצים? איפה אתם חיים? נאטם לכם הראש. אני לא מבין את הדפ"ר שלכם.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

מה קרה לך – – –

שבח וייס (העבודה):

אתם הפכתם להיות מפלגת המלחמה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת שבח וייס.

רחבעם זאבי (מולדת):

המפלגה שלך עשתה יותר מלחמות מכל מפלגה אחרת.

שבח וייס (העבודה):

עכשיו היא עשתה שלום.

נסים דהן (ש"ס):

חבר הכנסת זאבי, עוד מעט צריך להתפלל שחריית.

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת דהן, אני מודה לך.

ובכן, חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד דיון במליאה? מי נגד? השר הציע להעביר את הנושא לוועדה. קודם כול, נצביע בעד דיון בנושא או בעד הסרת הנושא מסדר-היום. לאחר מכן נחליט אם הדיון יהיה במליאה או בוועדה. מי בעד דיון במליאה? מי בעד הסרת הנושא מסדר-היום?

הצבעה מס' 17

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 6

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 3

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

שישה בעד, שלושה נגד, אין נמנעים. הנושא יידון במליאה בהתאם להחלטת הנשיאות.

הצעות לסדר-היום ריבוי מעשי הרצח, אלימות במשפחה, מקרי אונס בתל-אביב

ובעיית ההתיישנות בעבירות מין

היו"ר ח' דיין:

נעבור לנושא הבא בסדר-היום: הצעות לסדר-היום מס' 5122, 5135, 5145, 5152, 5158, 5159 ו-5160, בנושא: ריבוי מעשי הרצח, אלימות במשפחה, מקרי אונס בתל-אביב ובעיית ההתיישנות בעבירות מין. ראשונת הדוברים – חברת הכנסת נעמי חזן. אחריה – חבר הכנסת עבד-אלמאלק דהאמשה.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אשמח אם גם השר יקשיב לדברי. אדוני, אני נמנה עם אלה שהמתנו לך שעות ארוכות בשביל להעלות נושא כאוב אולי יותר מכל נושא כמעט – לא מדיני – על סדר-יומנו. כל מי שצפה הערב בחדשות של הערוץ השני ראה ריאיון מזעזע של אשה, מבקרת בארץ, שנאנסה לפני ימים ספורים על-ידי אנס שייתכן מאוד שאנס גם נשים נוספות.

אדוני, בששת החודשים האחרונים רק במרכז תל-אביב היו 17 מקרי אונס, מתוכם 11 מקרים אשר טרם פוענחו. רוב הקורבנות של המקרים הללו – ושוב, אני חוזרת ומדגישה שאלה היו מקרים מזעזעים ממש, מסמרי שיער – היו אורחות, תיירות ומבקרות במדינת ישראל. עולה חשש מסוים, ואף-על-פי שמדובר בשעה מאוחרת אני מזהרת בדברי, שלא לקחו מספיק ברצינות את המגפה הזאת של מקרי אונס בתל-אביב, משום שהיה מדובר בתיירות או במבקרות ממדינות שונות.

אני מדברת על נשים מהולנד, מהודו, מאיטליה, מהפיליפינים, מבריטניה וכמה נשים מחבר העמים.

אני מבינה שעכשיו התחילו לנסות לפענח את המקרים הללו בצורה שיטתית יותר.

אדוני השר, מקרי האונס המדווחים במדינת ישראל הם מועטים מאוד. ייתכן שרק 10% מהמקרים של אונס במדינת ישראל אומנם מגיעים לידיעת המשטרה, ואם יש לנו דיווחים על 17 מקרים, ייתכן שהמגפה היא הרבה יותר רחבה ממה שנראה לעין.

אני רוצה שתעזור לנשות מדינת ישראל לקחת חזרה את הלילה, להיות בטוחות שהן יכולות להסתובב במרכז תל-אביב ללא פחד, או ללכת לישון בלילה בשעות כאלה בלי שמישהו יפרוץ להן לדירה בשעה 04:00 ויאנוס אותן.

אני חושבת שהגענו למצב חירום בנושא הזה. אני לא יכולה להתחיל לתאר מה זה עושה לאשה שהיא נאנסת וגם שאין לה לאן לפנות, וכשהיא פונה, לא תמיד לוקחים אותה ברצינות. אם יש צורך – שיהיו סיירות במרכז העיר תל-אביב כדי להבטיח לנשים את האפשרות המינימלית לישון בבטחה בלילה בדירות שלהן.

אבל אדוני השר, אי-אפשר עוד לעבור בשתיקה על העניין הזה, ולכן אנחנו נמצאים כאן אחר חצות, השעה של האנסים, כדי לומר, בשם הרבה נשים במדינת ישראל, שהלילה שייך לנו וחובתך להבטיח לנו את הביטחון הזה. תודה.

היו"ר ח' דיין:

תודה לחברת הכנסת נעמי חזן. אני מזמין את חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה.

קריאה:

מה השעה?

היו"ר ח' דיין:

חצות ועשרה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, קשה להעלות על הדעת מעשה יותר חמור ויותר מקומם ויותר נפשע מאשר מעשים שקרו לאחרונה בתל-אביב, מעשי האינוס. אפילו רצח, לפעמים, אומנם לא פחות חמור, אבל יכול להשתוות או לעמוד קצת בצל לעומת הפשע הנורא הזה.

הפשע הזה חייב להיות מבוער מקרבנו ומחברתנו, ואני חושב שנוסף למעשי המשטרה ולחקירה ולנקיטת אמצעים שעומדים לרשותה, חייב להיות גם במקביל איזה מעשה חינוכי, כי בפשע נלחמים לא רק על-ידי ענישה ולא רק על-ידי תפיסת הפושעים, אלא על-ידי עקירת האפשרות או הפוטנציאליות של מעשים נפשעים מנפשם של כולי עלמא ושל כל בני האדם.

לכן אני אומר, שכאשר בחברה, בעומק נפשם של התושבים, עדיין יש, עדיין מקננים, כל מיני עיוותים על רקע לאומי או על רקע חברתי או על רקע של ביטחוניזם כלשהו, העיוותים האלה, סופם שהם גם גדלים וגם מביאים למעשי אלימות ולמעשי פשיעה נוספים.

אני לא יכול להתעלם מהמקרים האחרונים של פשיעה, במיוחד בצפון הארץ, כאשר בחורים שדיברו ערבית או שנודעו כערבים בצורה כלשהי וכל אשמתם היתה שהם נמצאו במועדוני לילה, נדקרו ונגרמו להם נזק חמור. אני יודע שאף אחד לא רוצה בזה, כולנו מתנגדים לזה, אבל אני פשוט רוצה לקשור למה שהחינוך החברתי יכול באמת לעזור, לדכא את התופעות הנפשעות האלה.

אני רוצה לברך על פעילותה של המשטרה. אין ספק שהיא עושה עבודת קודש. אנחנו לא רק מקטרגים, אלא במקרה זה חייבים גם לומר את האמת ולומר דברים נכונים. אנחנו תומכים בכל פעילות אשר תביא לביעור הפשעים האלה, אם ברחובות תל-אביב ובדירות של נשים שמגיע להן, שזכותן לחיות בשקט, בביטחון, ואם זה ברחובות יפו, כפי שהוזכר עכשיו; אנחנו תומכים בכל פעילות נגד נגעי הסמים, גם במועדוני לילה, כאשר הפשיעה שם מקבלת פן יותר לאומני או יותר של הסתה ועיוותים הנובעים מהחינוך.

אני רוצה לומר: כן, תהיה ידה של המשטרה חזקה במעשים האלה, ואנחנו נתמוך בה בכל אשר תלך למען בער את הפשעים האלה מקרבנו. הלוואי שכך אכן יהיה. תודה רבה.

הי"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה. אני מזמין את השר לביטחון פנים להשיב על ההצעות. שאר חברי הכנסת אינם.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, ראשית אני מביע צער על המקרים האלה של האונס, אבל אני מבין שגם אתם מבינים שלא המשטרה אשמה בזה. נשמע מטון הדברים כאילו המשטרה איננה מסוגלת לתת ביטחון.

אני רוצה לומר לך, חברת הכנסת נעמי חזן, שהמשטרה איננה מבדילה בין תיירת, לא תיירת, בין אחד בצבע כזה או בן דת שכזה. היא איננה מבדילה והיא עוסקת בדברים האלה לגופו של עניין.

לאחרונה, לנוכח כמה סוגיות שעלו על שולחני בתחום הטיפול בנאנסות, מצאה המשטרה, שלטיפול הראשוני יש משמעות כבדה מאוד, והגישה האנושית שבה השוטר או השוטרת מקבלים את הנאנסת, שולחים אותה לטיפול על-ידי צוות מקצועי ולא מנסים לפעמים לתחקר יותר מדי על דברים שלא ראוי שאיש שאיננו מקצועי בתחום הזה יעסוק בהם, כי הוא יכול לגרום נזק – גם בזה כבר למדנו את הדרך והכשרנו את האנשים ואמרנו להם מה בדיוק לעשות, והם אינם רשאים לעשות דברים מסוימים; ואנשי מקצוע, אנשי רווחה, טיפול פסיכולוגי כזה או אחר ניתנים לנשים, ולדעתי, אנחנו עושים את זה היום בהרבה יותר מקצועיות מאשר שנעשה בעבר.

לאחרונה יש באמת הרבה מקרי אונס. אין לי כרגע הנתונים, כי לא ידעתי על ההצעה לסדר-היום הזאת. עדכנו אותי ברגע האחרון, בלי שידעתי, והייתי מביא נתונים על מקרים שגילינו. אני זוכר שלפני כחודש ימים הצגתי מעל הבמה הזאת מקרי אונס במדינת ישראל, שאת מרביתם המשטרה

גילתה. רק מקרה האונס המפורסם של ילדה בת 15.5, שהמשטרה גילתה בכרמל לפני חודש ימים – של ארבעה אנשים, וראיתי את התמונות שלהם וגם שמעתי מה הם אומרים, שכביכול הם לא היו במקום ולא עשו שום דבר; אנסו בצורה ברוטלית ילדה בת 15.5. ומתוך המקרה הזה גילתה המשטרה ועלתה על עקבות של תשעה אנשים נוספים שאנסו בחורה אחרת ימים מספר קודם לכן. וזה מראה על עבודה יסודית מאוד.

לפני ארבעה-חמישה ימים ישבתי והאזנתי לחוקרים שחקרו את המקרים האלה, והיה מעניין מאוד לשמוע, איך בעצם הגיעו עד אחרון האנשים ולא הרפו עד שתפסו את כולם, וכולם נמצאים מאחורי סורג ובריח.

אני רוצה לומר לך, חברת הכנסת חזן, ולחבר הכנסת דהאמשה, שהמקרים של אונס ברחובות תל-אביב, בבתיים – יש לנו הרבה מקרים שבקומות התחתונות מצליחים לפרוץ ולהיכנס פנימה. היו מקרים רבים בתל-אביב.

נכון שהמשטרה לא יכולה להיות בכל מקום. אני מציע גם לנשים לנסות למצוא דרכים למגן את עצמן, כי אנחנו לא תמיד יכולים להיות שם, וכשאני שומע על דברים כאלה – זה מזעזע, זה מזעזע את כולנו, ומצאנו לא פעם, שהאנסים האלה עוקבים אחרי הבחורות, רואים לאן הן נכנסות ולאחר מכן חודרים לביתן; דבר מזעזע.

אבל מול זאת בסך הכול רחובות תל-אביב די שקטים ורגועים, אפשר להסתובב שם באמצע הלילה, ומי שמסתובב רואה את התנועה הערה. בסך הכול, במדינת ישראל תחושת הביטחון קיימת ברחובות, ועל זה אנחנו חייבים להודות.

המשטרה לא תרפה מהמקרים האלה, היא עושה עבודה גדולה גם במקרים האחרונים. הרבה מאמץ מושקע כרגע. נכון שיש פתאום מכה. דנים אם זה אנס סדרתי או לא. יש כרגע דיון מעמיק במחוז תל-אביב. אני מקווה שאנחנו נגיע לאנשים האלה. אבל בהחלט יש לנו בעיה עם הנושא הזה. אם הייתי מציג לכם את מספר מקרי האונס שהיו בשנה שעברה למול מספר מקרי האונס השנה – יש עלייה חדה. יש עלייה חדה במספר מקרי האונס, ואנחנו חייבים להגביר גם את המודעות של עצמנו לנושא הזה.

אני מאוד מקווה שנצליח להגיע לאנשים, ואני מאוד מקווה שנצליח למצוא את הדרך להקטין את מספר האנשים האלה שמסתובבים ברחובות, מסכנים את נשותנו, את בנותינו, את ילדותינו.

אני רוצה לומר לכם. בסך הכול המשטרה עושה את העבודה שלה, אבל זו לא עבודה קלה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לאדוני השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מוצא לנכון שבנושא הזה כדאי לדון באיזו ועדה, כי בוועדה אפשר להיות יותר ענייניים, להביא אנשי מקצוע לוועדה, לשמוע דיווח ולנסות למצוא בתוך הוועדה גם דרכים המאפשרות להתמודד עם הסוגיה הזאת. לכן אני ממליץ לדון בנושא בוועדה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה. חבר הכנסת ניסן סלומינסקי בעד? אתה בעד? סליחה, אני קפצתי. חברת הכנסת נעמי חזן, את בעד דיון בוועדה?

נעמי חזן (מרצ):

בעד דיון בוועדה לקידום מעמד האשה.

שבח וייס (העבודה):

ועדת הפנים.

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת דהאמשה, בעד מה אתה?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

ועדת הפנים.

היו"ר ח' דיין:

ובכן, אנחנו עוברים להצבעה. אתה ביקשת להסיר? לא רשום לי.

אתך הסליחה אדוני. חבר הכנסת רחבעם זאבי מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה. בבקשה, מהמקום.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, חברי הכנסת הנוכחים, ביקשתי להסיר, כדי לתמוך בשני חברי הכנסת, חברת הכנסת חזן וחבר הכנסת דהאמשה, שהעלו את הנושא לסדר-היום, מפני שזה מופיע בסדר הלילה. זה לא יורד מסדר הלילה ואסור שזה ירד מסדר-היום.

אני תומך במה שהם אמרו, שזה בבחינת רצח. אומנם המותקפת, הנאנסת, ממשיכה לנשום, אבל רצחו את נפשה, היא מקבלת תסביכים, היא מקבלת פחדים, זה רודף אותה לפעמים כל חייה.

אני חושב שהפנייה צריכה להיות לא אל המשטרה, אלא אל המחוקקים, אלינו. אנחנו צריכים לשנות את החוקים, להחמיר בהענשה, כך שזה יהיה אולי מרתיע, ונחסוך קצת כאב מבנות ישראל.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה.

ובכן חברי הכנסת – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

— — —

היו"ר ח' דיין:

תאמין לי, הייתי הופך את זה לאותה שיטה הנהוגה במדינות ערב. יש במדינות ערב שיטה נחמדה מאוד. אני לא רוצה להציג זאת פה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אתה יודע מה? – לסרס.

היו"ר ח' דיין:

ובכן, חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. ההצבעה החלה. מי בעד? מי נגד? וכמובן – מי בעד הסרה?

הצבעה מס' 18

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 9

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

בעד – 9, אין מתנגדים, אין נמנעים. ובכן, ועדת הכנסת תחליט לאיזו ועדה יעבור הנושא להמשך דיון.

הצעות לסדר-היום המלצת המשטרה להעמיד לדין חשודים בקשר לערוץ-7

היו"ר ח' דיין:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא האחרון בסדר-היום. לפני האחרון; יש עוד שתי הצעות חוק.

ובכן, הנושא הבא: המלצת המשטרה להעמיד לדין חשודים בקשר לערוץ-7. ראשון הדוברים – חבר הכנסת ניסן סלומינסקי. בבקשה.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, המשטרה ממליצה להעמיד לדין 30 אנשים; כן – 30. שדרים, טכנאים, פרסומאים, רבנים ואפילו ראש מועצה. מה אפשר לעשות? אני מתפלא שלא העמידו לדין גם את ראש עיריית תל-אביב. רק אלה שהם מתנחלים או משהו.

שבח וייס (העבודה):

אפשר להעמיד לדין גם את המאזינים.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

אל תצחק. אם היה להם הרעיון הזה, גם את זה היו עושים. זה השלב הבא. להעמיד לדין. לא להאמין. ערוץ ש-30% מהאוכלוסייה מקשיב לו, שלאותם 30% אין ערוץ אחר שמשרת אותם, שעונה על דרישותיהם, שנותן להם את מה שהם מצפים ורוצים. באה משטרת ישראל וממליצה לא רק לסגור אותו – להעמיד לדין 30 איש. מה זה אם לא ציד מכשפות? מה זה אם לא סתימת פיות? מה זה אם לא רדיפה פוליטית? האם מישו בממשלה הקודמת, ממשלת העבודה-מרצ, היה מעלה על דעתו להציע הצעה כזו? כל הארץ היתה גועשת ורועשת. ופה? בממשלה "שלנו" מה שנקרא, ממשלה שהערוץ הזה עונה על אופיה, שירת אותה ומשרת אותה – בממשלה הזו הכול מותר.

תסבך של היהודי. אנחנו פרייארים, להיות יותר צדיקים מהאפיפיור – – –

איתן כבל (העבודה):

אבל אתה יושב עם ראש הממשלה הרבה, לפי מה שאני קורא בתקשורת. אתה יכול – – –

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

לצערי, אין לו זמן לעסוק בשום דבר פרט לנושא אחד. הורגים אותו בזה, וכך אנחנו הורגים את עצמנו.

אבל שוב, יש לי טענות. אני אומר. יש לי טענות על הרבה דברים. טירוף מוחלט. רב בישראל, שהממשלה הקודמת, ברגעים הקשים ביותר שהיו, באיזה דחילו ורחימו דנה אם כן לחקור או לא לחקור, ואיך לעשות ומה. הממשלה הזאת? ככה סתם, על כלום. לפעמים נדמה לך שאתה רואה עולם הפוך.

אני חושב, שהגיע הזמן שהממשלה שלנו תתעשת, תפקח עיניים, תבין מה קורה פה ותתחיל לעבוד. כמו שממשלה לאומית צריכה לעבוד.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה. אני מזמין את חבר הכנסת בנימין אלון. בבקשה – אחרון הדוברים. חבר הכנסת איתן כבל כאן? סליחה. פשוט חתכו את הכבל. ערוץ-7.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אמרתי לראש הממשלה, ולכן אני מרשה לעצמי גם לומר כאן, שכמו שהוא הבטיח, הוא באמת מקיים. הוא הבטיח להכניס שינויים מהותיים בתקשורת – הנה הוא מצליח. ההישג היחיד שלו בתקשורת הוא שהוא סוגר את ערוץ-7. הישג של ממש. ראש הממשלה מקבל חבטות מכל הערוצים. לפני שנבחר, ועכשיו.

הצביעות, הצביעות הזאת. איזו מלחמה מנהלים שלא להחיל את החוק על יהודה ושומרון; בכל חוק שהוא. צריך לעשות פה מלחמת התשה בכל סעיף תחולה שאני מנסה להחיל. לא – ביהודה ושומרון אסור להחיל את החוק. פתאום מחילים את החוק. יפה מאוד.

ואם יש משדרים בבית-אל ובפסגות? ואם כבר יש מזמן הצעה, שהממשל הצבאי, לפי החוק הירדני הקיים שם, יתיר להפעיל שידור לאזרחי ישראל שחיים שם? לא. הפרקליטות והיועץ המשפטי אומרים: צריך שזה יהיה לפי החלטת החוק, לפי חוק הרשות השנייה. הרשות השנייה תפקח על ערוץ-7. אם אתם כל כך עקביים, מה מלחמת החורמה הזאת שאתם מנהלים נגדי ונגד כל חברי הכנסת שמנסים להחיל פה את החוק גם ביהודה ושומרון?

בערוץ-7 מנסים מאז ייסודם להיות באונייה מחוץ למים הטריטוריאליים, כדי להראות שהם לא רוצים לעבור על החוק. אז מצאו שלפעמים הגלים סוחפים אותם והם עוברים אל המים הטריטוריאליים. נורא. בשביל זה צריך חקירות גדולות.

יש משדרים בבית-אל ובפסגות, כך אומרים. זה מחוץ למדינת ישראל, לצערי, לבושת. לא. נכון שאסור לאזרחי ישראל לעשות גם בבית-אל ובפסגות דברים שאסור לו לעשות בירושלים ובתל-אביב. אני מכיר את הסעיפים האלה. השאלה היא הרצון, המוטיבציה. אני לא בא פה ומתקיף את המשטרה. המשטרה אמורה לבטא מדיניות מסוימת, לאכוף אותה. אבל בראש המדיניות עומדת ממשלה שאמרה שהיא תדאג לפתרון חוקי לערוץ-7. יש קשיים, שתדאג לפתרון. סיעת מולדת דרשה זאת, וזה הובא בפני הכנסת בהבטחה שיימצא פתרון לרדיו אזורי ביהודה ושומרון – – –

ביסן סלומינסקי (מפד"ל):

בנימין אלון (מולדת):

ולא רק שלא נמצא הפתרון, אלא שאנחנו קוראים עכשיו בעיתונים מה שאמר חבר הכנסת סלומינסקי, שקדם לי, שפתאום הם גילו עבריינים סמויים; פתאום שמעו שיש רדיו כזה. פתאום נודע, ואז גילו שיש שם הרב, מלמד והרבנית מלמד – אנשים שעשו היסטוריה. בארבע השנים הקשות ביותר שציבור הרגיש חנוק בממשלה הקודמת, שהוא לא מסוגל להתבטא, שהוא לא יכול לומר את דעתו, היה תדר אחד שהוא יכול היה להקשיב לו. הרדיו שהעלה את השירה העברית כשכל התחנות האחרות רק לועזית ולועזית ולועזית, ועכשיו כולם מחקים אותו ברשת ג' ובכל הרשתות האחרות.

רדיו שעשה היסטוריה. רדיו שביטא מהפך שלם. אז תדאגו לפתרון החוקי שלו. נמאס לשלם כל שנה מיליון דולר כדי להחזיק אונייה מחוץ למים הטריטוריאליים.

קצת יצירתיות, קצת אומץ, קצת לקיים הבטחות. שכחנו. ראש הממשלה באמת עושה מהפכה תקשורתית – ובזה אסיים, אדוני היושב-ראש; הוא דאג למהפכה בתקשורת, הוא זה שסיגור את ערוץ-7, לבושתנו ולחרפתנו. אבל זה לא יהיה, הערוץ לא ייסגר, ימצא פתרון, ורצוי שהמחוקקים ימצאו את הפתרון הראוי ומהר. תודה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה. אני מזמין את אחרון הדוברים, חבר הכנסת איתן כבל; בבקשה.

איתן כבל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, הקשבתי לחברי חבר הכנסת סלומינסקי וחבר הכנסת אלון, ורציתי להעיר כמה הערות.

חבר הכנסת אלון, אמרת: אז מה אם הספינה עם הגלים ככה נסחפת לתוך המים הטריטוריאליים של מדינת ישראל. אני רק רוצה שתדע, שבמסמך רשמי, שהתברר יותר מאוחר כטעות, שיצא בתשובה על שאלתא שהוגשה לשרת התקשורת לימור לבנת, ענה עוזרו של המפכ"ל הקודם, דרך היועץ המשפטי של המשטרה, שאין בעצם שום בעיה. מבדיקות שהם עשו, אכן, הספינה משדרת מחוץ למים הטריטוריאליים של מדינת ישראל, והספינה עוגנת כ-6 מייל בתוך המים. אלא מה? התברר שפשוט מי שכתב את התשובה לא היה מעודכן. 6 מייל זה "אבא" של בתוך המים הטריטוריאליים של מדינת ישראל, כי המים הטריטוריאליים של מדינת ישראל הם עד 12 מייל. כך זה לגבי הגלים. צריך שיהיה טיפון כדי שיביא אותם עד 6 מייל בתוך המים הטריטוריאליים של מדינת ישראל. זה דבר אחד.

דבר שני: כמי שהתחיל את המהלך וגם הגיש את הבג"ץ שהכניס את המערכת, אילץ את היועץ המשפטי בעצם להורות למשטרה לפעול בצורה יותר נחרצת בעניין הזה, אני אומר כאן שוב מעל הבמה: אני בפירוש אינני נגד ערוץ שיהיה ביהודה ושומרון; בפירוש לא. לא כל מה שנשמע שם אני אוהב, אבל יש גם דברים שמעת לעת יצא לי להקשיב להם, דברים שמעניינים.

צריך להבין, חבר הכנסת אלון, לפחות על-פי הגישה שלי – ואותי לא מעניין מה עשו או לא עשו חברי לפני – כולם שווים בפני החוק מבחינתי. כאן בית-המחוקקים, ואני אומר את זה לך ולחברים אחרים – נראה לי קצת מוזר, שהחברים שיושבים פה בבית-המחוקקים, שהתפקיד שלהם הוא לחוקק וגם לדאוג שהחוק יאכף, פועלים בניגוד לחוק.

אז, או.קיי, משטרת ישראל, זה תלוי מאיזה צד אתה מסתכל על הדברים; משטרת ישראל, לפחות אמונה עלי, עשתה את עבודתה נאמנה, קבעה את מה שקבעה, ואי-אפשר לבוא ולהגיד עכשיו, שהמשטרה פתאום נטפלת, לא נטפלת. זו ממשלה, חבר הכנסת ניסן סלומינסקי, שאתה חבר בה,

שאתה יושב בה. ביום רביעי יש לך הזדמנות פז להביע את האי-אמון שלך בראש הממשלה ובדרך פעולתו; אבל, כמובן, אתם לא תעשו זאת. אתם כבר תמצאו את הדרך איך להישאר בתוך העסק, כי בסוף בטח תגידו: אין מה לעשות, אבל עדיף מאהוד ברק וכו' וכו'.

לגופו של עניין אני רוצה שתדעו: ערוץ חוקי – כן; לשדר בניגוד לחוק – לא. זה לא משנה אם זה מתנחלים ולא משנה אם זה מפלגת העבודה או הדרך השלישית. חוק זה חוק. אני שמח שהממשלה פעלה בפעם הזאת באופן נחרץ, ואני רוצה לציין לשבח את העבודה שלה בעניין הזה.

מאוד התפלאתי לקרוא את התצהיר לבג"ץ שנתן כצל"ה, שהוא מנכ"ל התחנה, שעומד על זה שערון-7 משדר מחוץ למים הטריטוריאליים של מדינת ישראל. אני מקווה, שבבג"ץ שאמור להישמע ב-24 בחודש, בג"ץ ייתן את החלטתו בצורה ברורה. הפוליטיקאים יעשו את העבודה שלהם, ובכל מקרה אני אמשיך להיאבק שכל פעולה שתיעשה תהיה באופן שוויוני. כי קחו בחשבון שיש עוד 100 תחנות פיראטיות. אני טוען שהסיפור של ערוץ-7 רק מתחיל. כי באותו יום שערון-7 יקבל את ההכשר, יש תחנות של ש"ס, ואז מה יהיה? אמרו שנקים מועצה מפקחת. אז מה? נקים על התחנות של ש"ס מועצת חכמי ש"ס שיפקחו על התחנות שלהם? זאת אומרת, לאן בעצם נגיע?

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

תמליצו לעצור את כל בעלי התחנות הפיראטיות?

איתן כבל (העבודה):

כיוון שאין לי הזכות, לשמחתי, להיות חבר בממשלה הזאת, אני מציע לך, שוב, אתה נפגש הרבה, כפי שאני קורא – אתה לא עובד, אתה רק נפגש עם ראש הממשלה כל הזמן – יש לך הזדמנות להעלות בפניו את העניינים.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת איתן כבל. אני מזמין את השר להשיב.

איתן כבל (העבודה):

אנחנו נסתפק בתשובה קצרה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, קודם כול, אני מביע התפעלות לפעילות בשעה כזו של הלילה. כל הכבוד.

רחבעם זאבי (מולדת):

יש חברי כנסת שמכבדים את הכנסת.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

יש חברי כנסת שלא בקדנציה ראשונה, שעדיין יושבים בשעה שכזו. יישר כוח.

רחבעם זאבי (מולדת):

אם מתעייפים, לא נבחרים.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מבקש לענות על הנושא של ערוץ-7. חברי חברי הכנסת, חבר הכנסת ניסן סלומינסקי, המציע, תעזוב את המשטרה. אני אומר: תעזוב את המשטרה. המשטרה נועדה לשמור על כולנו. לכן, כפי שנאמר פה, יש לך דרכים אחרות לטפל בנושא.

אני רוצה להיות צמוד לדברים שכתבתי לעצמי, כדי שלא אסטה ואחרי זה יוגש גם נגדי בג"ץ.

היו"ר ח' דיין:

שלא יעצרו גם אותך בסוף.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בתיק החקירה בנושא פעילות ערוץ-7 הסתיימה החקירה בהמלצת המשטרה להעמיד לדין 30 מעורבים. התיק טרם הועבר לפרקליטות, והפרקליטות טרם נתנה דעתה לעניין.

ריבוי מעורבים הינו פועל יוצא מסוג הפעילות שמדובר בה, כאשר בהפעלת התחנה משתתפים גורמים רבים, בין אלה: שדרנים, טכנאים, מפעילי ציוד, משכירי מקומות, בעלי חברות, ועוד ועוד.

המשטרה פועלת גם נגד תחנות פיראטיות אחרות, לדוגמה: בתיק פלילי 628/97 בבית-משפט השלום ברמלה, הוגש כתב אישום נגד 14 חשודים בגין הפעלת תחנת שידור שנקראה בשם המסחרי "רדיו סטיל".

המשטרה פתחה בשנים 1996-1997 69 תיקים בחשד לעבירות על חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן-1990, ומתוכם הגיעו לכדי הרשעה בבתי-המשפט 13 תיקים. יש להדגיש, כי בתי-המשפט לא החמירו דיים בעונשם של המורשעים.

בכוונת המשטרה להוסיף ולפעול, ביתר שאת, נגד התופעה בכללותה. הכוונה להקים יחידה מיוחדת שתעסוק בנושא.

אני מוכרח לומר מעל במה זו, שכפי שנאמר קודם לכן, יש בין 30 ל-100 תחנות המשדרות; חלק מהן מסכן את המטוסים הרוצים לנחות ואינם מסוגלים ליצור קשר עם מגדלי הפיקוח.

לכן אנחנו צריכים להחליט – אנחנו כאן, היושבים בבית הזה – מה אנחנו עושים, איך מתגברים על כך. אבל זו תופעה קשה מאוד. אם אתם שואלים אותי, רק מתוך תחושה, עוד הרבה זמן נעסוק בתופעה הזו, כיוון שהצרכים, הדרישות, הם רבים, ואנחנו מוצאים את עצמנו מול מציאות שבשטח היא קשה מנשוא.

אני מקווה מאוד שאכן נמצא את הדרך הראשית לספק את הדרישות של התושבים במדינת ישראל. דבר שני, באמת להסיר את התחנות המסכנות את המטוסים הרוצים לנחות.

אני רוצה לומר לכולנו – אנחנו אוספים את הציוד, מגיעים אל התחנות, עובדים בתיאום מלא עם משרד התקשורת, אבל תחנה שכזו, יום לאחר שנסגרה, אנחנו מוצאים אותה נפתחת מחדש, כי הציוד זול וניתן להפעילו במהרה. זאת מלחמה ארוכה.

בנימין אלון (מולדת):

מה הקשר בין המטוסים לאונייה של ערוץ-7, לא הבנתי.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

מצאתי לנכון להרחיב ולומר לך, חבר הכנסת בני אלון, שהמכה הזאת – אתה יושב בבית-המחוקקים, אחד מ-120 ממנהיגי העם – מצאתי לנכון לעדכן אותך מה יש היום בסוגיה זו. ואכן, אנחנו צריכים להתייחס לכולם בהתאם לחוק. היום אתה יכול להשפיע בבית הזה, לחוקק חוק כדי לאפשר שידור כזה או אחר, ואני מקווה גם שתימצא הנוסחה שבאמת אפשר יהיה להמשיך לשדר את הדברים שיש לציבור דרישה לשמוע אותם.

בכל מקרה, המשטרה עשתה כפי שהיא נתבקשה על-ידי היועץ המשפטי לממשלה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לאדוני השר. ובכן, מה מציע השר?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מציע להסיר מסדר-היום.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה. ובכן, יש לנו שני מבקשים להסיר.

שבח וייס (העבודה):

לא להסיר. לוועדה – סלומינסקי.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

זה עומד עכשיו בפרקליטות המדינה. אנחנו לא מחליפים את הרשות השופטת.

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת רחבעם זאבי מבקש להעביר לוועדה – הבקשה של חבר הכנסת ניסן סלומינסקי.

שבח וייס (העבודה):

— — —

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, אדוני השר, כ-20 שנה פעלה תחנה דומה עם כיוון פוליטי הפוך, קראו לה "תחנת השלום" של אייבי נתן. שום ממשלה לא התאנתה לה – לא ממשלות הליכוד, לא ממשלות העבודה.

ערוץ-7 פעל גם בימי ממשלת העבודה, בכנסת השלוש-עשרה. ממשלת העבודה לא התאנתה לערוץ-7, כי היא הבינה שיש ציבור גדול שאין לו ביטוי; התחנות הקיימות אינן מבטאות אותו, אין לו שום ערוץ או תחנה שהוא יכול להקשיב להם. הבינו את זה ראשי ממשלה, הבינו את זה שרי משטרה, הבינו את זה שרי תקשורת, וממשלת העבודה נתנה לערוץ הזה לחיות.

ואילו היום, ממשלה לאומית, שב-31 בדצמבר אשתקד התחייב ראש הממשלה בכתב לסיעת מולדת לאפשר לערוץ הזה להתקיים – ההתחייבות הזו הונחה על שולחן חברי הכנסת וקיבלה את כל התוקף הקיים, את כל התוקף האפשרי; עכשיו נזכרים להתחיל לעשות סדר בבעיה גדולה – וייתכן שיש בעיה – אני מקבל את דברי השר שיש 80 תחנות, 100 תחנות. טפלו בזה בצורה מסודרת, אבל מתחילים לעשות את הסדר במי? באותה אוכלוסייה שאין לה תחליף, שזה הערוץ היחיד שהיא יכולה להקשיב לו, ושהממשלה הזאת, העומד בראשה התחייב בכתב בפני סיעה מסיעות הבית והניח את ההתחייבות הזו על השולחן, כאשר יש לנו תקדים של 20 שנה שלא נגעו ולא פגעו ב"תחנת השלום" של אייבי נתן.

מה עקץ אתכם, שאתם צריכים היום לטפל בצורה כזאת של משטרה, משפטים, פרקליטות, בערוץ שלא מזיק לאיש?

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת זאבי. אני מזמין את חבר הכנסת שבח וייס.

שבח וייס (העבודה):

אני מבקש להעביר את ההצעה של חבר הכנסת איתן כבל לוועדה. זה אפשרי?

היו"ר ח' דיין:

כן.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, המשטרה צריכה לעסוק באכיפת החוק. אני לא מתערב בתהליך הזה, ואם ההמלצות האלה תתגלגלנה אכן לבית-משפט, אני בטוח שיימצאו פרקליטים אשר יעשו את המלאכה והם יבטאו את עצמם שם, יש שופטים בירושלים והם יפסקו מה שהם יפסקו.

אגב, כאשר נבחרתי ליושב-ראש הכנסת – כבר סיפרתי את זה פעם כאן – וקיבלתי את מכונית השרד של קודמי, חברי הטוב דב שילנסקי, כל כפתור שלחצתי היה ערוץ-7, ואני לא אומר את זה בציניות.

רחבעם זאבי (מולדת):

כך צריך להיות.

שבח וייס (העבודה):

לי גם לא מפריע. קודם כול, אין לי שום רגש של שנאה כלפי המתנחלים; יש לנו ויכוח נוקב, לא שנאה, ויכוח פוליטי קשה ונוקב – ודאי לא מקובצת, ודאי לא סטריאוטיפית. זה דבר נורא אם יש איזו שנאה מקובצת כלפי ציבור שלם. יש שם גם הרבה אנשים מתונים, שמוכנים לפשרה ולשלום.

מי שהיה בוחן את התכנים של ערוץ-7 עד ליל הדמים של 4 בנובמבר 1995, היה מוצא קשר ברור ומובהק בין חלק מהתכנים לאווירת ההסתה, להכשרת הלבבות, למעשה נורא, למעשה נורא, ולא בית-משפט ולא ועדת חקירה עסקו בשאלה הזאת.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

לא בוכים – – –

שבח וייס (העבודה):

היתה להם שותפות ישירה ליצירת האווירה של שנאה פתולוגית כלפי יצחק רבין, והם קשורים בדרך זו או אחרת לתוצאה הנוראה. זה לא היה מוכרח להסתיים כך, אבל זה הסתיים כך. לכן לי יש טענה כבדה מאוד לתוכן. ואחרי שקרה האסון, לו גזרו על עצמם שבוע של שתיקה לפחות, איזו חרטה גורפת, לא על הדרך המדינית שהם משקפים, על המלים, על הטקסטים, על ההסתה.

אני מסכם ואומר, זהו חשבון קשה, כאב נורא שאנחנו נושאים אתנו. ואני אומר את זה כאן בהקשר של הדיון. אשר לטיפול בתחנה, המשטרה תעשה מה שנחוץ לעשות.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת שבח וייס.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד העברה לוועדה?

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

לוועדת הפנים.

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת אלון, לוועדת הפנים?

בנימין אלון (מולדת):

כן.

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת כבל?

איתן כבל (העבודה):

ועדת הפנים.

היו"ר ח' דיין:

ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 19

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 7

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 2

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

בעד – 7, שני מתנגדים, אין נמנעים. ההצעה עוברת לוועדת הפנים להמשך דיון.

הצעה לסדר-היום – התחלות בנייה בשטחים – של חבר הכנסת חיים אורון; הוא איננו באולם. חבר הכנסת יצחק וקנין איננו באולם. חבר הכנסת מיכה גולדמן איננו באולם. אדוני סגן השר, לילה טוב.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

שיירשם בפרוטוקול שסגן השר המתין.

היו"ר ח' דיין:

סגן השר בא להשיב וויתרנו לו.

הצעת חוק המכר (תיקון מס' 2) (תקנת השוק ברכישת כלי רכב), התשנ"ח-1998

(קריאה ראשונה)

היו"ר ח' דיין:

הצעת חוק המכר (תיקון מס' 2) (תקנת השוק ברכישת כלי רכב), התשנ"ח-1998, של חבר הכנסת אליעזר זנדברג, קריאה ראשונה. יציג את הצעת החוק חבר הכנסת זנדברג.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, בשעת לילה מאוחרת זו בא אני להציע כאן הצעת חוק אשר תשנה את תקנת השוק כפי שהיא מופיעה בחוק המכר, ככל שהיא נוגעת לכלי רכב.

למה הכוונה? במדינת ישראל, אם אדם קונה כלי רכב, ולאחר ששילם את התמורה המלאה הסתבר שבגלגול כלשהו בעבר הרכב הזה נגנב ורשיונו זויף, המספר על השלדה או על המנוע זויף, אם הקונה קנה אותו משוכר רכב הוא מוגן; אם הוא קנה אותו שלא משוכר רכב – הוא לא מוגן והרכב נלקח ממנו. מי לוקח את הרכב? ב-99% מהמקרים חברות הביטוח, שכן כלי הרכב היו מבוטחים מלכתחילה, הבעלים המקורי קיבל את הפיצוי מחברת הביטוח וזו לוקחת את כלי הרכב.

ואולם, אני אומר, חברי הכנסת, תקנת השוק שקובעת פטור והגנה כשאתה רוכש משוכר רכב, לא מציירת את המצב הנהוג בישראל. בישראל לא נוהגים לקנות משוכרי רכב, אלא דווקא בדרכים אחרות. לכן הצעתי כאן לשנות את תקנת השוק ולקבוע מנגנון אחר, שלפיו אם תיעשה שורה של בדיקות – ואני עומד להוסיף, בעקבות הדיון שהתקיים לפני הקריאה הראשונה, בדיקות נוספות – שמוכיחות מעל לכל ספק סביר או מעל לכל רמת דרישה של זהירות סבירה, שלא מתגלה ברכב הזיוף כפי שהוא היה, במקרה הזה אם שולמה תמורה מלאה והמעשה נעשה בתום לב, הרוכש יהיה מוגן.

אני חושב שזה עולה בקנה אחד עם האינטרס להגן על רוכש כזה. ואם כבר מדברים על נזק שנגרם כתוצאה מהגנבה, פיזור הנזק, אם בסופו של דבר הוא מוטל על חברת הביטוח, הוא על סך כל האנשים.

בזה סיימתי את הנמקת הצעת החוק. אני מקווה שאנשים מסוימים לא יסבלו ממעשי גנבה שאולי מתרחשים בשניות אלה ממש, שבהן נעביר את הצעת החוק שנועדה להגן עליהם. תודה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת זנדברג. רשימת הדוברים נעולה. ראשון ואחרון הדוברים – חבר הכנסת שבח וייס.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת זנדברג, קודם כול אני רוצה להודות וגם להתנצל בפני כל עובדי הכנסת, שבגלל החריצות המופרזת שלנו נשארים במשכן הזה עד לשעות המאוחרות האלה. עוד מעט תהיה פגרה, אני מקווה שגם עובדי הכנסת המסורים והחרוצים ייהנו ממנה. כמובן, גם להודות לאנשי ערוץ-33, שהם הסובלים העיקריים. אני מקווה שיש בכל זאת כמה מאות או אלפי צופים, שאנחנו מסייעים להם להעביר את הלילה.

התופעה של גנבות רכב היא מכת מדינה, מכת חברה. מדובר פה על משהו בסביבות 2 מיליארדי שקלים בשנה, סיבובי, ויש ויכוח מי מרוויח מזה; אולי חברות הביטוח, אולי המדינה שלוקחת מסים רבים. מכונית ישראלית טיפוסית זה ארבעה גלגלים נושאי מסים. אבל בגדול, יש כאן נזק מוסרי,

תחושה של חוסר ביטחון, ובגדול 2 מיליארדי שקלים הולכים באיזו צורה לאיבוד. ובתוך כך נפגעים הרבה מאוד אנשים.

לכן הצעת החוק הזאת נראית חשובה, בנסיבות החמורות של התופעה הזאת, ואני אתמוך בה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה, חבר הכנסת שבח וייס.

ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 20

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 5

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק המכר (תיקון מס' 2) (תקנת השוק ברכישת כלי רכב),
התשנ"ח-1998, לוועדת הכלכלה נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

בעד – 5, אין מתנגדים, אין נמנעים. הצעת החוק עברה בקריאה ראשונה והיא הולכת לוועדת הכלכלה, להכנה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

שבח וייס (העבודה):

היא לא הולכת, היא נוסעת.

היו"ר ח' דיין:

היא נגנבת.

הצעת חוק אימוץ ילדים (תיקון מס' 2) (תיקון מס' 4), התשנ"ח-1998

(קריאה ראשונה)

היו"ר ח' דיין:

אנחנו עוברים לנושא הבא, הצעת חוק אימוץ ילדים (תיקון מס' 2) (תיקון מס' 4), התשנ"ח-1998, של חבר הכנסת דוד צוקר, קריאה ראשונה. בבקשה.

דוד צוקר (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מבקש מכם לתמוך בהצעה לתיקון חוק האימוץ, שעניינה בכך שכל מי שלא סיים את תהליכי אימוץ חוץ-לארץ, שהוא עיקר האימוצים בארץ, עד 1 בינואר, או שהחל את תהליכי האימוץ אחרי 1 בינואר, נקלע למצוקה שהיה לה הד גם היום בעיתונות – משפחות תקועות היום באירופה או במקומות אחרים, אנחנו לא יודעים כמה, אבל בוודאי מספר משמעותי של משפחות שאינן יכולות לחזור עם ילד שכבר נמסר להן, בגלל תקלות שהממשלה גרמה להן, הכנסת גרמה להן, וכמעט הכריחו הורים לילדים מאומצים לפעול בניגוד לחוק או לא ממש בהתאם לחוק.

הצעת החוק שאני מביא לפניכם, שמובאת כמובן בתמיכת הממשלה ובהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, ואנחנו מקווים להעביר אותה מחר בקריאה שנייה ובקריאה שלישית – שכן משפחות נקלעו למצוקה – עניינה בעצם להכשיר את המעשים, שאולי מלכתחילה לא היו לגמרי מתוקנים, אבל נבעו כולם ממצוקה עמוקה מאוד של משפחות שמבקשות לאמץ. אני מבקש את אישורו של הבית.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה. רשימת הדוברים נעולה. איפה רשימת הדוברים?

שבח וייס (העבודה):

הרשימה עומדת על יד המיקרופון, אדוני היושב-ראש.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לנצל את ההזדמנות הזאת כדי להשמיע דברי שבח לחבר הכנסת דדי צוקר, ואני חושב שהוא ראוי לזה. אני עוקב אחרי פעילותו הפרלמנטרית. הוא נמנה עם קבוצה לא גדולה של חברות וחברי כנסת, שדרך קבע עוסקים בשאלות אנושיות. לא רק עוסקים בשאלות אנושיות, אלא הם כבר למדו את הטכניקה הפרלמנטרית, לתפור את החוקים ובמצבי חירום לגשת לשר, לשכנע אותו, לשדל אותו, לקרב את הרחוקים, לצמצם את הסבכים הביורוקרטיים ולפתור בעיות. אנחנו ביתו של העם, וזה חשוב.

יש קבוצת חברי כנסת שמתמחה בסדרי עולם, מחברת מעצמות, מפרידה מעצמות, יוצרת שבר סורי אפריקני, מפרשנת, נותנת הערות לקלינטון, פותרת את כל הבעיות באסיה ומחזיקה אותנו במרכז תשומת הלב העולמית, כמובן, וכנסת הישר אל ההיסטוריה. זה כנראה די חשוב.

חשוב מאוד לעשות מעשים אנושיים. הצעת חוק זאת, שתתקבל מול מצב חירום, תגרום אושר, תביא קרן אור ל-20-30 משפחות, וזה שווה את כל החיים הציבוריים ואת כל החיים הפרלמנטריים שלנו.

אני אתמוך בה מתוך אהדה גדולה ליוזם, לדדי צוקר, בעניין הזה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת שבח וייס.

אנחנו עוברים להצבעה. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 21

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 4

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק אימוץ ילדים (תיקון מס' 2) (תיקון מס' 4),

התשנ"ח-1998, לוועדת החוקה, חוק ומשפט נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

ברוב של ארבעה, אין מתנגדים, אין נמנעים, הצעת חוק אימוץ ילדים עוברת לוועדת החוקה, חוק ומשפט, להכנה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

תודה רבה, חברי הכנסת. הישיבה הזו נעולה. הישיבה הבאה – מחר.

שבח וייס (העבודה):

היום.

היו"ר ח' דיין:

היום, ה' באב התשנ"ח, 28 ביולי 1998. תודה רבה לכולם ולילה טוב.

הישיבה ננעלה בשעה 01:00.